4.1 L 40
4.1.3.A.38
1830

37-2 . F. 15.

41.8.A.38

Ne possediamo 2 copie.
41. 1. D. 18
41. 1. D. 39 — R.

150

Assistentia Germaniae

CONSTITVTIONES SOCIETATIS IESV.

Cum earum Declarationibus.

41.1.D.18
41.1.D.3°
1950

Cum facultate Superiorum.

Romæ, In Collegio eiuſdem Societatis.

M. D. LXXVII.

BIBL. DOM. PROF. ROM.
IHS

PROOEMIVM CONSTITVTIONVM

QVAMVIS ſumma ſapientia & bonitas
1 Dei Creatoris noſtri ac Dñi ſit, quæ cõſeruatura eſt, gubernatura, atque promotura in ſuo ſancto ſeruitio hanc minimam Societatem IESV, vt eam dignata eſt inchoare; ex parte vero noſtra, interna Charitatis & amoris illius lex, quam ſanctus Spiritus ſcribere, & in cordibus imprimere ſolet, potius, quàm vllæ externæ Conſtitutiones, ad id adiutura ſit: Quia tamen ſuauis diſpoſitio diuinæ prouidentiæ ſuarum creaturarum cooperationem exigit; & quia Chriſti Domini Noſtri Vicarius ita ſtatuit; & Sanctorum exempla, & ratio ipſa nos ita docet in Domino: neceſſariũ eſſe arbitramur, Conſtitutiones conſcribi; quæ iuuent ad melius in via incœpta diuini obſequij procedendum iuxta Inſtituti noſtri rationem.

PROOEMIVM in Declarationes & Annotationes Conſtitutionum.

CVM Conſtitutionũ hic finis ſit, vt vniuerſum corpus Societatis & particularia eius membra ad ſui conſeruationem & incrementum, ac gloriam Dei, & vniuerſalis Eccleſiæ bonum iuuentur; præter quàm quòd omnes & ſingulæ earum per ſe ipſas ad finem dictum accommodatæ ſunt, tria alia in

eis expeti poſſunt.

Primum, vt plenæ ſint; quo omnibus, quæ incidere poſſint; quantum fieri poteſt, prouideatur.

Alterum, vt perſpicuæ ſint; quo minor ſcrupulis detur occaſio.

Tertium, vt breues ſint, quantum plenitudinis ac perſpicuitatis ratio patitur; vt memoria retineri poßint.

Quo tria hæc melius obſeruentur; præter Conſtitutiones vniuerſaliores & breuiores, quæ, vt obſeruentur à noſtris, & oſtendantur cum oportebit, externis, erunt magis ad vſum accommodatæ: viſum nobis eſt in Domino has Declarationes & Annotationes eße adijciendas: Quæ, cum non minoris ſint autoritatis, quàm reliquæ Conſtitutiones; magis deſcendendo ad particularia, eos, qui reliquis præſunt, de rebus quibuſdam poſſint edocere, quas breuitas & vniuerſalitas aliarum minus dilucidas reddebat. Sed præter vtraſque, quæ ad res immutabiles pertinent, & vniuerſaliter obſeruari debent, aliæ quædam ordinationes erunt neceſſariæ, quæ diuerſis temporibus, locis, & perſonis in diuerſis Domibus, Collegijs & officijs Societatis (vniformitate tamen, quo ad eius fieri poterit, in omnibus retenta) poſſint accommodari. De huiuſmodi ordinationibus, vel regulis hic non agetur; ſed id ſolum admonebimus, quòd ab vnoquoque, qui ibi fuerit, vbi hæ obſeruentur, iuxta voluntatem Superioris, qui ei præfuerit ſunt obſeruandæ.

Vt redeamus ergo ad id, quod agitur hoc loco; harum Declarationum ordo hic erit, vt conſtitutionibus reſpondeant; itaq; Pars parti, Caput capiti, cum declarandũ aliquid fuerit, reddetur; quod in margine Conſtitutionum littera quædam indica-

indicabit, cui alia ſimilis in Declarationibus reſpondebit. Et ſic ordinate procedetur, eius fauore aſpirante, qui ordinis totius principium eſt, utpote perfectiſſima & infinita Sapientia.

Quamuis primum illud ſit, & maximi momenti in noſtra intentione, quod ad corpus vniuerſę Societatis ſpectat; cuius vnio, & bonum regimen, & conſeruatio in ſuo bono ſtatu ad maiorem Dei gloriam in primis quæritur: quia tamen corpus hoc ex ſuis membris conſtat, & in ipſa executiõe primo loco occurrit, quod ad ſingulos ſpectat; tam in ipſis admittendis, quàm in promouendis, ac deinde per vineam Chriſti Domini noſtri diuidendis; A * hinc exordiũ ſumetur eo fauore, quem lux æterna nobis ad honorem & laudem ſuam conferre dignabitur.

DECLARATIO IN PROŒMIUM.

A ¶ *Congruus eſſe ſolet procedẽdi modus ab imperfectioribus ad perfectiora, præcipue in ijs, quæ pertinent ad praxim; cum id primum in executione occurrat, quod eſt in conſideratione poſtremum, nam hæc à fine ad media deſcendit: & ſic in decem præcipuis partibus, ad quas reducuntur omnes Cõſtitutiones, procedetur.*

Prima de ijs admittendis ad probationem agit, qui noſtrum ſequi Inſtitutum

expetunt.

Secunda de ijs dimittendis, qui ad illud non eſſe idonei videbuntur

Tertia de ijs, qui retinebuntur, conſeruandis, & in ſpiritu ac virtute promouendis.

Quarta de ijs inſtituendis in litteris & alijs medijs proximos iuuandi, qui in ſpiritu & virtute in ſeipſis profecerint.

Quinta de cooptandis in corpus Societatis ijs, qui ſic fuerint inſtituti.

Sexta de ijs, quæ in ſeipſis obſeruare debent qui in hoc corpus iam cooptati ſunt.

Septima de ijs, quæ obſeruanda ſunt erga proximos, diſtribuendo ſcilicet operarios, & eos in Chriſti Domini noſtri vinea occupando.

Octaua de ijs, quæ faciunt ad mutuam & cum ſuo capite vnionem eorum, qui diſtributi ſunt.

Nona de ijs, quæ ad caput pertinent, et ad gubernationem, quæ ab eo ad corpus deſcendit.

Decima de ijs, quæ vniuerſaliter ad conſeruationem et augmentum totius corporis huius Societatis in bono ſuo ſtatu pertinent.

Hic eſt ordo in Conſtitutionibus, & Declarationibus tenendus, finem illum intuendo gloriæ et laudis Dei Creatoris ac Domini noſtri; quem nobis præfiximus.

PRI-

PRIMA PARS CONSTItutionum De Admiſſione ad Probationem.

DE EO, QVI ADMITtendi facultatem habet.

Cap. I.

1 FACVLTAS admittendi ad probationem, quorum, & quanta ſit; iudicio Præpoſiti Generalis relinquatur; qui in ea communicanda conſiderabit, quid ad maius ſeruitium Dei ac Domini noſtri conueniat.

2 Quando aliquis, qui idoneus videatur ad noſtrũ inſtitutum ſequendum, ad eum accederet, qui huiuſmodi admittendi poteſtatem non habet *, mittere eum poterit ad illum, penes quem ea ſit; vel ſcribere ei, ſignificando qualis ille ſit, & quib⁹ præditus Dei donis, qui admitti petit: & exequatur qd' ei in Dño præſcriptũ fuerit: A

In Cap. I.

De eo, qui admittit.

A ¶ S*I commode non poſ*ſiquidem *ſit aliquis huiuſmodi ad Societatis inſtitutum idoneus ad eum mitti, qui poteſtatem habet admittendi; interim, dum ille admonetur, licebit cuique (ſi id neceſſarium eſſe, aut valde conuenire iudicabitur)*

tur) eum tamquam hoſpitem penes ſe retinere; donec reſponſum ab eo, ad quem relatum eſt de eo negotio, accipiat: & tūc iuxta ordinem ſibi præſcriptum procedet.

ſi quidem ille* in abſentia id pręſcribendi facultatem habebit. B

3 Quia refert plurimum ad diuinum ſeruitium, conuenientem haberi delectum eorum, qui admittuntur; & diligentiam adhiberi, vt intelligatur quæ eorum ſint dotes & vocatio; qui talem admittendi facultatem habet, ſi per ſe ipſum id ipſe non præſtet, habeat in ijs, qui aſſidue apud ſe agunt, aliquem, cuius opera vtatur ad cognoſcendum eos, qui ingrediuntur, ad agendum cum illis, eoſque examinandum; qui quidem prudentia præditus ſit, & non ignoret agendi modum, qui cum tam varijs generibus & conditionibus perſonarum eſt tenendus; vt maiori cum intelligentia, & vtriuſque partis ſatisfactione negotium ad Dei gloriam tranſigatur.

B ¶ *Qui ordinarie admittere pōterunt in abſentia, ſunt Præpoſiti Prouinciales; extraordinarie vero quiuis Commiſſarius Præpoſiti Generalis, vel eiuſdē Prouincialis. At rectoribus Collegiorum, & Præpoſitis Domorum magis conſuetum erit committere, vt quos idoneos iudicabūt, domi ſuæ, aut in Collegio, poſſint admittere, cum præſentes fuerint.*

Tam ille, penes quem eſt facultas admittendi, quàm is, cuius opera ille vtitur, habeat oportet 4

cogni-

cognitionem rerum Societatis, ac zelum boni progreſsus ipſius; vt nulla ratione dimoueri ab eo poſſit, quod in Domino conuenientius ad diuinum ſeruitium in hac Societate iudicauerit;

C quod vt cõſequatur, *moderatus admodum ſit oportet in admittẽdi deſiderio. Et vt liberior ſit ab omni minus ordinato affectu; vbi vitij huiuſmodi occaſio eſsé poſſet (vt cum conſanguineis, & amicis) ille, in quo aliquid periculi huiuſmodi timeretur; examinandi officio non fungatur.

5 Quicunque autem eo fungetur, D * in ſcriptis habeat quæ ad tale officium pertinent; quo melius, & certius id poſſit præſtare, quod in hac parte ad diuinum ſeruitiũ quæritur.

C ¶ Vt par eſt ſolicite cooperari motioni & vocationi diuinæ, curãdo, vt augeatur in Societate numerus operariorum uineæ Chriſti Domini noſtri: ita diligenter conſiderari oportet, ne quis admittatur, niſi qui donis illis Dei præditus ſit, quæ hoc inſtitutũ ad ipſius gloriã exigit.

D ¶ Vbicunque admittendi facultas fuerit, liber completus Examinis ſit oportet, & quidem in ijs linguis, quæ ferè ſolent eſſe neceſſariæ, Huiuſmodi ſunt vernacula loci illius, vbi agitur, & latina. Illud autem Examen ei proponi debet, qui admitti cupit, antequàm Domum ad communem cum alijs conuictum ingrediatur.

Et quidem impedimenta, quæ neceſſario excludunt, etiam antequàm ad primã probationẽ admittantur, proponi debẽt

DE

Erit

Erit etiam ſcriptum alterum examen, quod contineat ea, quæ ſexto quoque menſe per biennium probationis proponi debent: & aliud item perbreue, quo illi vtentur, qui cum ijs, qui ingredi volunt, colloquuntur; vt vtrinque id, quod expedit, intelligatur ante, quàm ad primam probationem quis admittatur. Iidem officium etiam Examinatoris ſcriptum habere debent, & quod in eo continetur, exequi curent.

DE ADMITTENDIS IN Societatem. Cap. II.

IN vniuerſum loquendo de ijs, qui admittendi ſunt, quo pluribus Dei donis naturalibus & infuſis præditi ad promouendum iuxta Societatis inſtitutum, diuinum ſeruitium: & quo certioribus experimentis perſpecti fuerint; eo magis idonei erunt, vt in eam admittantur. 1

Vt particulatim de his loquamur, qui in Coadiutores admittuntur ad res temporales, vel exteriores curandas (qui plures eſſe nõ debent, quàm qui neceſſarij ſint ad ſubleuãdum Societatem in ijs rebus in quibus * occupari alij non poſſunt ſine detrimento maioris boni) eſſe eos oportet, quod ad animam ſpectat, bonæ conſciẽtiæ, quietos, tractabiles, amatores virtutis ac perfectionis, propẽſos ad deuotionem, qui domeſticis & 2 A

DECLARATIO In Cap. II.

A ¶ *HViuſmodi fere ſunt magnis in domib. Coqui &*

& Diſpenſatoris occupationes, Emptoris, Ianitoris, Præfecti infirmorum, Lotoris, Præfecti horti, eleemoſynarum Curatoris (vbi ex eleemoſynis viuitur) atque id genus aliæ eſſe poſſent. Quia tamē pro maiori aut minori numero hominū, qui in Domibus vel Collegijs verſantur, pro maiori etiam vel minori diſtractione in huiuſmodi exercitijs magis vel minus neceſſe eſſet huiuſmodi officiales ad hæc officia omnino deputari; eorum prudentiæ, qui reliquis præſunt, id committitur: modo hanc curam ſibi impoſitam ſciant, vt finis meminerint, qui ad huiuſmodi homines in Societatem admittendos mouet. Is eſt neceſſitas, vt alij, qui in vinea Chriſti Domini noſtri laborant, vel litteris dant operam, vt poſtmodum in ea laborent, ſubleuentur: quo ſe in rebus ad maius Dei ac Domini noſtri obſequium pertinentibus exerceant.

B & externis ædificationi ſint, * qui ſorte Marthæ in Societate cōtēti, & ad eius inſtitutum bene affecti, eam iuuare ad Dei gloriam exoptent.

3 Quod ad externa attinet; honeſta ſpecie, ſanitate, ætate, & viribus ad labores corporis qui in Societate ſe offerunt, ſufferendos præditi eſſe deberent; & qui habere

B ¶ *Qui ſic diſpoſitus cerneretur, vt videretur diu in externis miniſterijs non eſſe cō quieturus, eo, ꝙ ad ſtudia, vel ad ſacerdotium affectus cognoſceretur, non eſſet in Coadiutorē temporalem admittēdus; niſi aptus ad progreſſum in litteris faciendum, quantum opus eſſet, videretur.*

bere, vel certe habituri eſse aliquãdo talentum aliquod, ad eam iuuandam viderentur.

Admittere homines difficili admodũ ingenio, vel inutiles Congregationi, licet ipſiſmet non inutile foret, admitti; conſiderantes tamen inſtituti noſtri finem, ac procedendi modum, perſuademus nobis in Domino ad ipſius maius ſeruitium & laudem non expedire. 4

Qui ad hoc admitterentur, vt in reb' ſpiritualibus Societatẽ iuuarent, cõſiderando quid huiuſmodi miniſteriũ requirat, vt animæ proximorũ iuuentur, ſequentibus donis Dei ornari deberẽt. 5

Quod ad intellectum attinet, doctrina ſana, vel aptitudine ad eam addiſcendam, & in rebus agẽdis diſcretione, vel certe indole boni iudicij ad eam acquirendam. 6

Quod ad memoriam, aptitudine ad percipiendum, & fideliter percepta retinendum. 7

Quod ad uoluntatẽ, vt vniuerſæ virtutis & perfectiõis ſpũalis ſtudioſi ſint, quieti, cõſtãtes, ſtrenui in ijs, quę ad diuinũ ſeruitiũ aggrediunt; quiq; zelũ habeãt ſalutis animarũ, & ea de cauſa ad noſtrũ inſtitutũ (qđ ad illas iuuãdas & diſponẽdas ad vltimi ſui finis, de manu Dei Creatoris nr̃i ac Domini, cõſecutionem, recta tendit) ſint affecti. 8

In exterioribus exoptanda eſt ſermonis gratia ad agendum cum proximis pernecesſaria. 9

Species honeſta, quę ædificationi eſse ſolet, ijs, 10

quibus

quibus cum agitur.

11 Bona valetudo, vires, quibus ferre poſſint inſtituti noſtri labores.

12 Ætas, quæ ad ea, quę dicta ſunt, conueniat, quæ quidem, vt admittantur ad probationem, excedere debet decimumquartum annum; vt ad profeſſionem vero, vigeſimumquintum.

13 Dona externa, nobilitatis, diuitiarum, bonæ famę, & ſimilia, vt non ſatis ſunt, ſi deſint alia: ita, cū alia ſuppetent, hæc nō erunt neceſsaria: quatenus tamen ad ædificationem faciunt, reddunt magis idoneos, vt admittātur, qui ſine ipſis alioqui eſsēt idonei propter dotes alias prędictas; in quib⁹ quo magis præcelluerit qui admitti cupit, eo magis erit ad hanc Societatem aptus ad Dñi
C Dei nrī gloriam, *quo vero minus excelluerit, eo minus erit idoneus, Quæ tamen menſura omnibus in rebus teneri debeat, vnctio ſancta diuinæ Sapientię eos docebit, qui id curę ad eius obſequium ac laudem vberiorem ſuſceperunt.

DE

C ¶ *Quamuis aliquis vndecunq; idoneus ad Societatē omnibus his præditus eſſe debeat: ſi tamen in aliquo quid eorū deſideraretur, verbi gratia, vires corporis, vel ætas ad profeſſionem, vel quid ſimile; & in Domino iudicaretur alijs Dei donis, quod ea ex parte deeſt, cōpenſari; omnibusq́ue perpenſis ad Dei obſequium fore, & ad Societati propoſitum finem cōuenire, vt admitteretur: diſpenſare cum eo Præpoſitus Generalis poterit*

lis poterit, vel etiam alij; quatenus eis communicata ab ipſo facultas ſe extendet.

DE IIS, QVÆ IMPEDIVNT, nequis in Societatem admittatur.

Cap. III.

QVamuis Charitas & zelus animarũ, in quo 1
ſe Societas hæc exercet iuxta inſtituti ſui finem, omnia hominum genera complectatur, ut eorum ſeruiat ſpirituali vtilitati, ac ad beatitudinem conſequendam in Domino iuuet; vt tamen in Societatis ipſius corpus admittat, amplecti nõ debet, vt dictum eſt, niſi quos iudicabit ad propoſitum Societati finem vtiles fore.

Ex impedimentis ad admiſſionem nonnulla, 2
eos qui vellent ingredi, omnino excludunt: quia rationes efficaces nos ad id in Domino mouent. Ea vero huiuſmodi ſunt.

Aliquando à gremio ſanctæ Ec-
cleſiæ abſceſſiſſe, Fidem abnegan- 3
do inter infideles, vel incidendo
in errores contra eam, in quibus
* reprobatus fuerit per publicam A
ſententiam: vel ſe * more Schi- B
ſmati-

Declaratio In Cap. III.

A ¶ *QVamuis per publicam ſententiam quis condemnatus non fuerit; ſi tamen error eius publicus extitiſſet, ac vehementer ſuſpectus eſſet, & quòd in iudicio conueniri poſſet, timeretur; admitti non debet. Verum hoc iudicium*

Præ

ſmaticorum ab Eccleſiæ vnitate ſeiunxiſſe.

C *Perpetraſſe homicidium:

D vel *eſſe propter enormia peccata infamem.

4

5 *Aſſump-

Præpoſito Generali relinquetur.

B ¶ *Quod ad ſchiſma attinet; qui in terris Schiſmaticorum naſceretur, ita, vt ſchiſma generale peccatum eſſet patriæ, & non ſolum particulare ipſius; non eſſet hic talem ob cauſam inter eos numerandus, qui à Societate excluduntur: (Et tantundem dictum ſit de ijs, qui in terris hæreticorum naſcerentur:) Sed ille potius excludi intelligatur, qui eſſet infamis excommunicatus, contempta auctoritate et prouidentia noſtræ ſanctæ matris Eccleſiæ, ita, vt hæreſis, vel ſchiſma peccatum ſit particulare perſonæ, & non generale nationis, aut patriæ.*

C ¶ *Quod ad homicidij impedimentum attinet, nulla (vt nec in alijs) declaratio adhibetur. Num autem ſit homicidiũ, necne, ſi dubitaretur, diſcernant Præpoſiti Generales; nec ſe faciles in huiuſmodi dubijs exhibeant. Qui cum deliberatione homicidium perpetrari iuſsiſſet, ſi effectus eſt conſecutus, quamuis manu ſua non occiderit, inter homicidas erit exiſtimandus.*

D ¶ *Infamia propter enormia peccata ibi impedimentum eſſe intelligitur, vbi qui ſic peccauit, infamiam contraxiſſet. Si procul eſſet ab eo loco, tamque ſerio reſipuiſſet vt de eo nihil timendum videretur; poßet in Domino admitti. Qualia vero ſint, vel non ſint huiuſmodi enormia peccata, iudicet Præpoſitus Generalis.*

E ¶ *Non*

*Aſsumpſiſse Religionis habitum: vel Eremitam cum veſtitu monachali fuiſse. E 5

*Matrimonij vinculo, vel ſeruitutis legitimæ ligatum eſse. F 6

*Capitis infirmitatem pati, vnde accidat obſcurari, & parum ſanum eſse iudicium; vel ſi notabilem habeat ad illud diſpoſitionem; vt in Examine fuſius tractatur. G 7

8 Cætera

E ¶ *Non ſolum ſi profeſſionē emiſiſſet, ſed ſi vel vnum diem habitum religionis geſtaſſet, admitti propter rationes in Examine dictas non poteſt. Intelligendum eſt autem, quòd habitum eo animo, vt ſit religioſus, non propter aliam cauſam, quæ poſſet accidere, induiſſet.*

F ¶ *Quando hoc vinculum ſolutum eſſet, quòd à Domino, vel à coniuge facultas concederetur, obſeruatis alijs circunſtantijs, quæ iuxta ſanam doctrinam, & vſum ſanctæ Eccleſiæ ſolent obſeruari, impedimentum eſſe deſinet*

G ¶ *In omnibus his impedimentis expedit, vt nec Generalis Præpoſitus, nec Societas vniuerſa diſpenſare poſſit; quandoquidem in vniuerſum ita Societati conuenit, ut in huiuſmodi non diſpenſetur. Sed ſi cerneretur aliquod ex his impedimētis in homine, qui talibus Dei donis ornatus eſſet, vt pro certo haberetur, Societatem ad Dei & Domini noſtri obſequium eius opera admodum iuuari poſſe, ſi ille ſummo Pontifici, vel eius Nuncio, vel ſummo Pœnitentiario ſupplicaret ſibi concedi, vt in Societatē non obſtātibus Cōſtitutionibus admitti poſſet, Præpoſito eius Generali non repugnante; poſſet idem Præpoſitus conſenſum ad eum admittendum præſtare: dum tamen*

oſtium

8 Cetera impedimenta quãuis
H ſingula * à Societate non exclu-
dant, reddunt tamẽ minus ido-
neum eũ, qui admitti exoptat;
& poſſet tanti momenti eſſe de
fectus; vt è ſeruitio Dei nõ eſſet
futurũ, cũ eo quẽquã admitti.

9 Impedimenta autem hæc ſe-
cundaria, de quibus modo eſt
ſermo, huiuſmodi ſunt. Quod
ad interiora attinet, paſſiones
vel affectus, qui domari nõ poſ-
ſe videantur; vel peccatorũ ha-
bitus, de quibus non magna
emendatio ſperetur.

10 Intentio minus recta, quàm
par eſſet ad Religionis ingreſ-
ſum; vt quæ cũ humano aliquo
fine ſit admixta.

11 Incõſtantia, vel remiſſio animi
notabilis, ex qua qui de ingreſ-
ſu agit, parũ vtilis futur⁹ credatũ
ad Societatis munera obeũda.

12 Indiſcretæ deuotiones, quæ in
cauſſa eſſe ſolent, vt aliquis in
illuſiones, & non exigui momẽ
ti errores incidat.

oſtium non multis, immo nulli, qui raris (vt dictum eſt) dotibus nõ ſit prædítus, aperiatur.

H ¶ *Quoduis ex his ſecundarijs impedimentis ex ſe ſatis eſſe poßet, ne quis admitteretur. Sed quia accidere poſſet, aliquẽ huiuſmodi defectũ alijs præclaris Dei donis compenſari, ac in Domino tolerandum eſſe iudicaretur; id diſcernendum prudentiæ eius, qui admittendi facultatẽ habet, relinquitur.*

Et eiuſdem erit, in huiuſmodi caſibus diſpenſare, habita nihilominus ratiõe iudicij Superioris, ad quẽ refe-

Litterarũ ignorantia; vel ingenij, aut memoriæ ad eas addiſcendas, vel linguæ ad explicandum defectus, in illis, qui præſeferunt intentionem vel deſideriũ vlterius progrediendi, quàm ſolent Coadiutores temporales. 13

Iudicij defectus, vel notabilis in proprio ſen- 14
ſu obduratio, quæ omnibus Congregationibus multũ ſolet faceſſere negotij.

In exteriori homine, defectus 15
in integritate corporis, morbus, debilitas, vel * notabilis defor- I
mitas.*

rendũ erit quid, quod difficultatẽ ingereret & quod ſtatuerit, faciendum eſt.

* Aetas valde tenera, vel plus K
ſatis prouecta.*

*Aes alienũ

I ¶ *Animaduertendum eſt, eos, qui deformitates vel defectus inſignes habent, vt gibbos vel alia queppiam monſtruoſa, ſiue ſic nati fuerint, ſiue ex aliqua externa cauſa, vt percuſſione & ſimilibus id acciderit, ad Societatem noſtrã non eſſe idoneos; partim quòd res huiuſmodi ad ſacerdotium obſtare ſolent, partim quòd ad proximorum ædificationem, quibus cum ex instituti noſtri ratione verſamur, minime iuuant; niſi, vt ſuperius dictum eſt, alijs eximijs virtutibus ac donis Dei compenſarẽtur, cum quibus huiuſmodi defectus corporis potius ad augmentum, quàm ad diminutionem ædificationis facturi viderentur.*

K ¶ *Quòd ad ætatem attinet 14 annis minorem, vt quis ad probationem; aut 25, vt ad profeſſionem admitta-*

tur, ſi in quibuſdam peculiaribus de cauſſis anteuertendum eſſe id tempus ad finem maioris diuini ſeruitij nobis præfixum videretur. penes Præpoſitum Generalem facultas erit prudenter ac circumſpecte diſpenſandi: et idem, cum prouectior ætas fuerit, conſiderabit, an expediat, nec ne, ad vniuerſale bonum huiuſmodi defectum tolerari.

L * Æs alienum: vel ciuiles obligationes.

16 Quo huiuſmodi defectibus quis magis eſt obnoxius, eo minus eſt idoneus, vt Deo Domino noſtro in hac Societate ad animarum auxilium ſeruiat: & qui facultatem habet admittendi, videat, ne charitatis particularis affectus vniuerſali noceat; quæ vt magis ad gloriam & honorem Chriſti Domini noſtri facit, ita ſemper præferri debet,

L¶ *De ære alieno diligenter conſideretur, ne inde offendiculi vel perturbationis occaſio oriatur, præſertim in obligationibus ciuilibus, de quibus iura diſponunt; præter rationem, quæ habenda eſt, ædificationis.*

DE MODO ADMITTENDI. Cap. IIII.

1 QVia nobis in Domino valde perſuademus, adhoc, ut diuina & ſumma Maieſtas miniſterio huius minimę Societatis vti dignetur, multũ referre, ut qui ad eam admittuntur, non

diu probētur antequàm in eius corpus cooptē-tur, verum ētiā vt valde noti ſint, antequàm ad probationem eā admittātur, quæ fit in cōmuni conuictu cum domeſticis: expedit * habitationem aliquā noſtræ communi coniunctam deſignari, vbi, qui ad probationem admittuntur, hoſpitum more duodecim dies, vel vſque ad viginti, & amplius, prout Superiori videbitur, diuerſentur; vt id temporis de ijs, quæ pertinēt ad Societatem, illi certiores reddātur; & Societas eoſdem plenius in Domino noſtro cognoſcat. A

Declaratio In Cap. III.

A ¶ *Cum Domus primæ probationis diſtincta, & coniūcta noſtræ habitationi eſſe non poſſet; curandum eſt, vt in noſtris Domibus aliqua habitatio ſeparata ad id deſignetur, vt, qui admittuntur, minorē habeāt occaſionē conuerſandi, cum alijs, qui non fuerint à Superiore deputati.*

In hanc domū, quę primæ probationis dicitur, facilius admitti poſſunt, qui id optant; ſi clare ad Dei & Domini noſtri IESV CHRISTI obſequium idonei in hac Societate eſſe viderētūr; & contra, qui clare non eſſe tales cernerentur, conſilio (& ſi qd aliud charitas ſuggerit) adiuti, vt alibi Deo ac Dño nřo ſeruire curēt, ſtatim dimitti poterūt 2

Quòd ſi res non eſſet Societati tā clara, quàm oporteret; poſt quā qui admitti cupit, voluntatē 3

ſuam

C ſuam propoſuerit, & de primis impedimentis decenter interrogatus fuerit, & ſummam noſtri inſtituti, probationeſque ac difficultates, quæ in eo ſunt, intellexerit; quãuis efficaciter deſiderare videatur in Societatem admitti, vt in ea viuat & B moriatur * (quod quidem ſi rimum nemo ad primam prodeeſſet, vt plubationem admit- C ti deberet) * reſponſum tamen, ac ſententia vltima aliquandiu differatur; vt eo tempore res melius conſiderari, & Deo commen-

B ¶ Si aliquis ob cauſsas ratiõi conſonas in Domum reciperetur, qui nondum obſequio diuino in hac Societate ſe dedicare omnino ſtatuiſſet, perinde vt hoſpes, & non ad primam vel ſecundam probationem admittetur. Sed ea in re vltra triduum, qui alijs præeſt, non facilem ſe exhibeat; nec ſine facultate Præpoſiti Generalis, vel certe Prouincialis id faciet; & difficilius, vbi Nouitij fuerint, quàm vbi non fuerint, ea facultas concedi poterit.

C ¶ Vt reſponſum & deliberatio vltima aliquãdiu differatur, & diligeutia ad id, vt perſpectior ille ſit, adhibeatur, in vniuerſum quidem obſeruari debet: aliquando tamen peculiares ob cauſſas (vt ſiquis videretur raris dotibus ornatus, & in periculo verſari, ne per dilationem à propoſito ſuo dimoueri, vel certe valde ſolicitari poſſet) compendio maiori, qua conuenit, diligentia adhibita, in Domum primæ probationis eſſet admittendus, vel poſt examinationem ad alia Societatis loca trãſmittendus.

 D ¶ *Dili-*

D ¶ *Diligentia ad eos, qui ingredi volunt, magis cognoſcendos adhibenda hæc eſt; vt compendio quodã Examinis, an aliquo ex primis impedimentis, vel etiam ex ſecundarÿs, quæ tertio capite attingũtur (cuiuſmodi eſt bonæ valetudinis, vel integritatis corporis defectus, obligationes ciuiles, vel æs alienum) teneantur, intelligatur.*

mendari poſſit, ac diligentia D conueniens adhiberi; vt magis cognoſcatur, & ut de eius conſtantia periculum fiat. Quantũ autem differri oporteat, & quæ diligentia ſit adhibenda, prudẽti conſiderationi illius, qui admittẽdi facultatem habet, relinquendum eſt; qui ſemper maius Dei obſequium ſpectabit.

4 Poſtquàm in Domino ſtatuetur, quòd ad probationem aliquem admitti conueniat; ſolitis veſtimentis indutus, aut pro cuiuſque deuotione (niſi aliud Superiori

Conferet etiam, ut præter Examinatorẽ aliqui ex ÿs, quos Superior deſignauerit, agant ac verſentur cum eo, qui recipiendus ſit, & intellecto etiam eius nomine, & eorum, quibus cognitus eſt, extra domum inquiri poterit cuiuſmodi homo ille ſit; ſi domi nulli fuerit ſatis notus.

Iuuabit etiam adhoc ipſum, ſi frequenter ad confeſſionis ſacramentum in Eccleſia noſtra aliquandiu acceſſerit antequàm domum ingrediatur. Et ſi adhuc de eo dubitaretur; non parum conferet, ſi in ſpiritualibus exercitÿs conſtituatur; vt ea claritas de eo habeatur, quæ ad gloriam Dei Domini noſtri requiritur.

E ¶ *Iis*

Superiori videbitur) ingredi poterit, & in prædicta probationis Domo, ſeu in loco ad id deſtinato vt hoſpes conſtituetur: ac poſtridie, quo modo eo in loco ſe gerere debeat, ei declarabitur; ac nominatim, ne uerbo, aut ſcripto (niſi Superiori aliqua de cauſa non leuis momenti aliud videretur) cum externis, uel domeſticis agat, præterquam cũ ijs, qui ad id deſignati à ſuperiore fuerint. Quod fit, vt liberius ſecum & cũ Deo perpendat vocationẽ ſuã, ac propoſitũ diuinæ ac ſummæ Maieſtati in hac Societate ſeruiẽdi.

5 Elapſis duobus aut tribus diebus poſt ingreſſum in Domum probationis, examinari accuratius incipiat, prout in officio Examinatoris declaratur; & relinquatur ei ſcriptum Examen, ut
E ſolus id maturius cõſideret; poſtea eidẽ * oſtendantur Diplomata Apoſtolica, ac Conſtitutiones, & Regulę in Societate ac domo, quam ingreditur, obſeruandæ; & qui litteris
C operam dederunt, de ſingulis facultatibus, in quib⁹ verſati ſunt; ſingulas prelegant lectiones, & id coram eis, qui à Superiore ad eius talentum:

E ¶ *Iis, qui litteras Apoſtolicas latinas nõ intelligerẽt, ſatis eſſet earum ſummã (vt etiã Cõſtitutionum, et Regularum) declarare: Ex quibus ea pars oſtendenda vnicuique intelligitur, quæ ei eſt obſeruanda; ex qua ſummarium haberi poteſt, quod ſimul cum Examine vnicuique relinquatur; vt*

per otium illud magis conſideret. talentum in doctrina,& proponendi modo cognoſcendum ſunt conſtituti.

Eodem hoc tempore primæ probationis conſcientiã ſuã Superiori, vel ei, quem ipſe delegauerit,aperiet(niſi id negotij cum Superioris cõſenſu in aliud tempus differretur) & generaliter confitebitur (ſi nondum id feciſſet) & illi quidem Confeſſario, qui à Superiore fuerit ad id deſtinatus. Et cum in libro ad id deſignato ſcriptũ fuerit,& * manu eius ſubſcriptum,' quidquid domum tulit, & quòd cõtentus ſit obſeruare omnia ei propoſita; poſtremo poſt reconciliationẽ accepto ſanctiſſimo Euchariſtiç Sacramento, ingredietur in Domum communis habitationis; vbi cũ alijs verſari,& in ſecunda probatione diutius exerceri ſolent Nouitij. 6 F

F ¶ *Si ſcribere neſciunt, alius corã eis eorum nomine ſcribet.*

G ¶ *Præter dilationem admittendi ad primã probationẽ (qua vti cum ijs, qui alijs in locis Societatis fuerint, non eſſet æquũ) reliqua fere omnia in eiſdem locũ habent: licet quo magis noti ſunt, & firmi; minus neceſſe ſit diligentiam adhibere ad eos cognoſcendos, et ſtabiliendos, qui ad probationẽ admittũtur.*

*Quod dictum eſt de ijs, qui tunc primum ad Societatem admittuntur, bona ex parte cum illis obſeruabitur,' qui à ſtudijs, aut G 7

aut alijs locis Societatis, vbi diligenter examinati non fuerint, veniunt, Qui quidem non, vt Profeſſi, vel Coadiutores formati, in corpus Societatis admiſſi ſunt; vt quo maiori cum luce procedetur, eo quiſq; cōſtantior in ſua vocatione maneat; & ipſa etiā Societas melius diſcernat, an conueniat ad maiorem laudem, & gloriam Dei & Dñi noſtri illum apud ſe retinere.

SECVNDA PARS QVAE AD EOS DIMITTENDOS PERTINET, QVI ADMIſſI parum apti in probatione ad Societatem inuenirentur.

QVI DIMITTI POSSINT, & per quos. Cap. I.

1 VT AVTEM ad propoſitum huic Societati finem diuini obſequij, & auxilij animarū conuenit cōſeruari, & numero augeri operarios idoneos ac vtiles ad hoc opus promouendū; ita dimitti eos oportet, qui tales nō fuerint inuēti; & ſuceeſsu tēporis deprehendat̃, vel ꝙ hæc nō ſit eorū vocatio, vel qđ ad cōmune bonū Societatis nō conueniat, vt in ea maneant. Sed tamē vt nō

faciles

faciles eſſe ad admittendum, ita neq; ad dimittendum, immo minus oportet: ſed mature omnino & conſiderate in Domino procedendum eſt. Et quamuis cauſſas addimiſſionem dignas eo grauiores eſſe oportet, quo quis arctius Societatis corpori coniunctus eſt; * quantumlibet tamen quiſque ſit cōiunctus, in quibuſdã caſibus ſeparari ab ea poſſet, ac deberet: ut ſequenti capite uidebitur. A

DECLARATIONES IN SECUNDAM PARTEM.

IN CAP. I.

Qui dimitti poſſint, &c.

A ¶ *Licet omnes (vt in Conſtitutionibus dicitur) dimitti poſſint; alij tamen facilius, quàm alij, dimittentur. Qui in Domum primæ probationis admiſſi ſunt, antequàm cum alijs verſentur, ſi eo tempore appareret non eſſe ad ſocietatem idoneos, facilius, quàm alij, poſſent dimitti.*

Dimittendi facultas in primis ad uniuerſam Societatem pertinet, quando in Congregationem generalem conueniret: Eadem erit penes Præpoſitum Generalem in omnibus, præterquàm ſiquid ad ipſius perſonam pertineret. Penes reliquos ex Societate tantum erit huius facultatis, quantum eis à capite collatum fuerit. * Præpoſitis 1

In proximo gradu illi ſunt, qui in ſecunda probatione in Domibus, vel Collegijs nullis adhuc votis ligati verſantur, ſi experimento comperiretur, quòd ad maius Dei obſequiũ

non

non foret, ſi in Societate manerent.

In tertio gradu illi ſunt, qui votis quidem ſponte ſua ſe Deo obligauerunt, verum in Scholaſticos approbatos, vel Coadiutores Societatis formatos, exacto iam tempore probationis ſolitæ, non ſunt admiſſi.

In quarto et qui grauiori conſideratione et cauſa indigeant, ſunt Scholaſtici approbati.

In quinto gradu, vbi quidem maior erit difficultas, ſunt Coadiutores formati tam Spirituales quàm temporales; ſi poſt vota ſua publica, licet non ſolemnia, neceſſario dimittēdi viderentur.

In quibuſdam caſibus etiã Profeſſi cuiuſcunque gradus et dignitatis in Societate ſint, dimitti poſſent; ſi retineri ſine detrimento illius ac diuini obſequij non poſſe iudicaretur.

Præter ea, quæ dicta ſunt: quo magis alicui Societas deberet, quòd de ipſa benemeritus eſſet, vel quo pluribus Dei donis ad eandem in diuino obſequio iuuandam præditus eſſet, eo maiori cum difficultate eſſet dimittendus: vt contra cui minus deberet Societas, quique minus ad eandem iuuandam in diuino obſequio eſſet idoneus, facilius poſſet dimitti.

B * Prępoſitis tamen Prouincialibus amplam ſatis conferri expediet.

B ¶ *Quamuis Præpoſitus Generalis in patentibus litteris ad præpoſitos particulares miſſis ampliſſimam eis facultatem impartiat quo magis ſubditi eoſdem venerentur, & humiliores ac ſubmiſſiores ſe exhibeant: nihilominus tamen per ſecretas litteras hæc poteſtas contrahi (prout conuenire videbitur) & limitari poterit.*

C ¶ *Quod*

pediet ac *debita ꝓportione ẽt Præpoſitis Localibus, & Rectoribus, quibus videbitur eſſe cõferẽda; ut eo melius in toto Societatis corpore ſubordinatio ſanctæ Obedictię ſeruetur, quo clarius intelligentiæ inferiores ſe à ſuis immediate Superioribꝰ pendere, & qđ ſibi cõueniat plurimum, imo neceſſe ſit, in omnibus eis ſubeſſe propter Chriſtum Dominum noſtrum.

C ¶ *Quod ad eos attinet, qui in prima probatione & ſecunda ſunt, nec dum uotis emiſſis; facultatem ad eos dimittẽdos habebit quicũq; ad eoſdem admittendos eam habuerit: ſi tamen circunſtantiæ aliquæ non id impedirent; cuiuſmodi eſset, ſi in Domum aut Collegiũ, vbi manent, à Generali vel Prouinciali Præpoſito, vel ab aliquo, cuius habenda ſit ratio, deſtinati fuiſſent; uel ſi de Societate ipſi tam benemeriti fuiſſent, vt eorum eſset particularis ratio habenda. In his enim & ſimilibus caſibus dimitti aliquis per quemuis Præpoſitũ non deberet; niſi cauſſæ admodum vrgentes & graues eſsent; ita, vt minime dubitaretur, Superiorum mentem huiuſmodi futuram eſse.*

Qui iam votis ſe obſtrinxerunt in Domibus aut Collegijs, & Scholaſtici præterea biennio probationis exacto approbati, ſi dimittendi eſſent: Præpoſitus localis, niſi re communicata cum Prouinciali, id facere non deberet. Prouincialis autem pro modo facultatis à Generali acceptæ vel dimittere poterit, vel non poterit, quamuis Generalem non conſuluerit.

DE

Coadiutores

Coadiutores formati ſiue ſpirituales ſiue temporales, niſi conſulto & approbante Generali, dimitti non debent, niſi in quibuſdam remotiſsimis locis (vt in Indijs) huiuſmodi facultatem Prouinciali communicari oporteret, vel Generalis extra ordinem alicui, cui tanquam ſibi ipſi fideret, & propter cauſsas magni momenti eam communicaſset.

Erga Profeſsos minus etiam huiuſmodi facultas inferioribus Præpoſitis eſt communicanda; niſi res ad Præpoſitum Generalem delata, & graui conſideratione expenſa foret, ita, vt conuenire ad diuinum obſequium, & commune Societatis bonum huiuſmodi hominem dimitti, videatur; vt ſi contumax vel incorrigibilis eſset.

DE CAVSSIS, PROPTER quas dimitti aliquem conueniat.

Cap. II.

1 CAuſſas eas, quę ad aliquem dimittendum ſufficiant, ponderare coram Domino debebit prudēs charitas Superioris, qui huiuſmodi facultatem habuerit; ſed generatim loquendo, quatuor eorum genera fore videntur.

2 Primum, ſi in Domino iudicaretur, contra ipſius honorē & gloriā fore, quòd is in hac Societate maneret, qui videatur in quibuſdā prauis affectibus aut uitijs, quę diuinam offendūt Maieſtatem,

IN CAPVT II.

DE CAVSſis dimiſſionis.

Maieſtatem, corrigi non poſſe; * quæ eo minus tolerari debe- A rent, quo grauiora eſſent, & plus culpæ haberent; licet alijs nullum offendiculum (quod manifeſta non eſſent) præberent.

Alterum eſt, ſi exiſtimaretur in Domino, aliquem retinere, contra Societatis bonum fore, quòd cum uniuerſale ſit, haud dubie bono particulari alicuius præferri ab eo debet, qui ſyncere diuinum obſequium quærit. Tale quid eſſet, * ſi in Proba- B tionum decurſu aliqua impedimẽta, uel inſignes defectus, quos antea in Examine tacuiſſet, dete-

A ¶ *Quatenus defectus aliqui, qui contra diuinum honorem, & Societatis bonum eſſe dicuntur, debeant tolerari; cum id ex multis circunſtantijs particularibus perſonarũ, temporum, & locorum pendeat: diſcreto zelo eorum, quibus ea cura commiſſa eſt, relinqui eſt neceſſarium: Qui eo impenſius rem Domino commendabunt, & diligentius cum alijs, qui ad cognoſcendam Dei voluntatem iuuare poſſint, communicabunt; quo eis difficilius negotium, magiſque dubium videbitur.*

B ¶ *Si ille, qui ingreditur, ipſo in initio morbum aliquem vel diſpoſitionem ad illum detexit, & ea conditione, vt periculum fieret ſanitatis eius, admiſſus eſt: cum cerneretur non conualeſcere, neç labores Societatis ferre poſſe*

in

in poſterum; dimitti, ac extra Domum, prout vera charitas dictauerit, iuuari poterit.

Si ingreſſus eſt ſine vlla conditione, manifeſtata quidem infirma corporis habitudine, ſed ſpe concepta, quòd ad maiora aptus eſſet futurus, quàm eſſe experimento comperiatur; quamuis etiam dimitti poſſit; animaduertendo, quòd ſanitate ad noſtrum inſtitutum neceſſaria careat magis erit conſiderandum, num dimitti debeat, nec ne, & multo magis, ſi, cũ ſanus ingreſſus fuerit, in miniſterio Societatis in ægritudinẽ incidit. Tunc enim, ſi ipſemet contentus non eſſet, iuſtũ non foret, hac ſola de cauſa à Societate dimitti.

Si in ingreſſu quis ægritudinem aliquam celaſſet; cum ea detegeretur, conſtat, liberius & iuſtius eum dimitti poſſe. An autem re vera ſit dimittendus, nec ne, propterea quòd alijs dotibus magni momenti ad diuinum obſequium polleat; prudentiæ Superioris relinquatur. Tantundem ſit dictum, ſi deprehenderetur quòd in aliqua re alia, in Examine veritatem ſuppreſsiſset. Quòd ſi aliquod ex quinque impedimentis diſsimulaſſet; tunc non eſt æquum vt in Societate maneat, iuxta id, quod in prima parte dictum eſt.

C tegerentur; vel ſi * experimento comperiretur, valdè inutilẽ fore eum, & per quem præpedienda magis, quàm adiuuanda eſſet Societas, propter eius inſigneẽ ad quæuis eius munera ineptitudinẽ: & multo magis dimitti oporteret, ſi damnum allaturus

C ¶ Si bonum teſtimonium nõ referret ex probationibus, quæ extra domum fiunt, vel etiam domi; nec ea remedia, quæ charitas ante dimiſsionem ſolet adhibere,

re, ſufficerent: conducibilius eſt, eum dimittere, quàm in corpus Societatis homines, qui ad eius inſtitutum non videtur conuenire, admittere.

turus malo vitæ exemplo iudicaretur, ac præcipue ſi inquietū ſe oſtēderet, & * verbis aut actibus offendiculum alijs prębere t. D Hoc enim tolerare, charitatis nō eſſet, ſed vitij cōtrarij in eo quidem, qui tenetur cōſeruare quietem, & bonum ſtatum Societatis ſibi commiſſę.

Tertium, ſi iudicaretur, id fore contra Societatis, ac ſimul ipſius dimittendæ perſonæ bonū; quod ex parte corporis poſſet accidere, ſi tempore probationis in aliquo morbus, aut debilitas huiuſmodi cerneretur, cū qua

D ¶ Alijs offēdiculum præbere ille intelligitur, qui ſuo exēplo peccandi occaſionem eis præbet, et quidem amplius, ſi verba adijceret ſuaſoria, vt ad aliquid mali allicieret, præcipue ad inſtabilitatem in ſua vocatione, vel ad diſcordiā; vel ſi quid contra Superiores, vel cōmune Societatis bonum moliretur. In quibus enim talia locum haberēt, rationi conſentaneum non eſſet, vt ij in Societate manerent.

Quando non tam propter rationem vel magnitudinem peccati, quàm ob remouēdum offendiculum, quod alijs præbuit, dimitti aliquem neceſſe eſſet; ſi alioqui aptus eſſet; expendet prudentia Superioris, an expediat facultatem ei dare, vt ad locum alium Societatis valde remotum, eandem non egrediēdo, proficiſcatur.

IN

qua eum nõ poſſe progredi in laboribus, quos noſter procedẽdi modus requirit ad Deo in eo ſeruiendum, videretur: ex parte rerum animi, quando, qui ad probationem admiſſus fuit, ſe cõponere ad vitã ſub Obediẽtia & iuxta modũ procedẽdi Societatis ducendã nõ poſſet; quòd nequeat, vel nolit proprium ſuum ſenſum aut iudiciũ infringere; vel propter alia impedimẽta, quæ à natura, vel à cõſuetudine promanarẽt.

5 Quartum, ſi cerneretur id fore cõtra bonum aliorũ, qui de Societate nõ ſunt; ut ſi detegeretur vinculũ matrimonij, vel ſeruitutis legitimę, vel æs alienum magni momenti: quibus in rebus, dum initio examinaretur, veritatem ſubticuiſſet. Quęuis harum quatuor cauſſarũ ſatis eſſe videtur, vt Deo gratius fore iudicemus, honeſte dimitti eũ, in quo locũ habuerint, quàm imprudentẽ in eo retinẽdo charitatẽ exercere.

DE MODO DIMITTENDI. Cap. III.

1 CVM ijs, qui dimittendi erunt, A *obſeruari eum modum conueniet, qui in conſpectu Dei dimit-

IN CAPVT III.

DE modo dimittendi.

A *Animaduertendum eſt, quòd Cõſtitutiones de eo modo dimittendi loquũtur, cũ palã id, ac propter cauſſas manifeſtas efficitur. Sed præter hos nõnulli occulte dimitti poſſũt; quãdo cauſſæ (quæ plurime, &*

ma, & quidem ex illis aliquæ ſine peccato eſſe poſſent) eſſent occultæ; &, ſi non dicerentur, in alijs aliquid perturbationis timeretur. Tunc enim conducibilius eſt aliquo prætextu (vt probationum) extra domum mitti, quàm ſi eorum dimiſsio publicaretur.

Ad hos hoc modo dimittendos ſatis erit, ſi Præpoſitus, qui ad id facultatē habuerit, re Domino commendata, et vnius, aut plurium audita ſententia (ſi iudicauerit in Domino cum eis rem eſſe conferendam) ſtatuat quod facto opus ſit, & exequatur.

Notandum eſt etiam, ea, quæ de modo dimittendi dicuntur, ijs magis conuenire, qui in probationibus verſantur; minus autem illis, qui in corpus Societatis cooptati ſunt; vt Scholaſtici approbati, & Coadiutores formati; ac multo minus Profeſſis, in quibus charitas & diſcretionis donū à Spiritu ſancto datum docebit modum, qui in eis dimittendis tenēdus ſit; ſi Deus permitteret, vt hoc facere eſſet neceſſariū.

dimittenti, dimiſſo, & alijs domeſticis, & externis magis ſatisfaciat. Quod attinet ad dimittētem ob cauſſas ſuperius dictas tria obſeruentur.

Primum eſt, vt oret ipſe Dominum, & domi orari ea intentione curet (quāuis quis ſit pro quo oratur non intelligatur) vt docere Dominus noſter dignetur ea in re, de qua agitur, ſuā ſanctiſsimam voluntatem. 2

Alterum, vt id cōferat cum aliquibus, ſeu aliquo ex domeſticis, qui ad hoc negotium aptio- 3

res

res ei videantur; & audiat, quid illi ſentiant.

4 Tertium, vt omnē exuendo affectum, & maiori Dei gloria præ oculis conſtituta, ac communis boni, tum etiam (quoad eius fieri poterit) particularis ratione habita; expēdat hinc inde cauſſas, & ſtatuat, an dimittere debeat, nec ne.

5 Quod ad dimiſsū attinet, tria itidem obſeruētur: primum exterius; vt recedat ex domo, quantum fieri poſſit, ſine dedecore vel

B ignominia, ac* ſecū oīa ſua ferat.

6 Alterum interius; vt eum dimittere Superior curet, conſeruata, quantum fieri poteſt, charitate ac beneuolentia erga domum, & quanta cum conſolatione in Domino fieri poterit.

7 Tertium; vt circa ſtatū vitæ ſtudeat eum dirigere vt aliquā cōuenientem viā ſeruiendi Deo ineat, vel in religione, vel extra eā; prout diuinæ voluntati conuenientius fore videbitur. Demum conſilio & oratione, & ſiquid aliud charitas dederit, iuuare curet.

B¶ *Ea, quæ ipſius eſſe conſtet, difficile non eſt ſtatuere, vt ſecū ferat. Verum in ijs, quæ uel expēdiſſet, vel dediſſet Societati, vel alioqui, ſi accidiſſet, vt ficto animo in Domo vel Collegio ipſius habitaſſet, prudentiæ Superioris dimittentis relinquetur; vt habita ratione tum æquitatis, tum ædificationis, ſtatuat, num illi aliquid amplius, quàm quod inuenitur de rebus ipſius, dari debeat, nec ne, et ſi*

Vt ſatisfiat alijs domeſticis, & externis, tria etiam obſeruentur. 8

ſi amplius, quãtũ.

C¶ *Reddere rationem cauſſarũ, propter quas, aliquis dimittitur, vel non reddere in communi, vel in particulari; magis, vel minus cõueniet: prout is, qui dimittitur, in maiori vel minori exiſtimatione, & magis aut minus domi et foris charus fuerit.*

Primum eſt, vt quantũ fieri poterit curetur, nequid perturbationis in alicuius animo ꝓpter dimiſſionem maneat, * ratione reddita, quantum ſatis erit, quibus reddi opus ſit: abſtinendo, quantum fieri poterit, à defectibus, qui publici non fuerint, declarandis; quãuis in eo q dimittitur, nõnulli deprehẽſi fuiſſent. C

Alterum, ne male affecti maneant erga dimiſſum, & quantũ fieri poſſit, ne de eo male ſentiant; ſed potius eius vicem doleant, & in Chriſto eum diligant, ac diuinæ Maieſtati in ſuis orationibus, vt eum dirigere, & ei miſericordiam impendere dignetur, commendent. 9

Tertium, vt detur opera, vt eius exemplo iuuentur, ſi qui minori cum ædificatione, quàm par eſſet, domi verſantur; & timeant, ne ſibi tantundem accidat, ſi nollent proficere. Et externi itidem, quibus id innotuerit, ædificationem accipiant, quòd domi non toleretur id, quòd tolerari ad Dei gloriam non debet. 10

QVO-

QVOMODO SE GERAT Societas cum ijs, qui ſua ſpōte recederent, vel quos ipſa dimitteret.

Cap. IIII.

1 QVI dimittuntur, vel iniuſſi diſcedunt, ſi ad alium locū A Societatis ſe conferant, * vidētur nobis in Domino admittendi non eſſe, niſi prius qui dimiſit, vel qui loco præeſt, vnde diſceſſit, vel Præpoſitus Generalis, aut qui eius vices gerit, admonitus ſuum præſtiterit aſsenſum; ne defectus cognitionis rerum, aut perſonarum, alicuius erroris in Dei offenſam cauſſa ſit.

2 Communicationem autem facultatum, aut gratiarum; quæ ijs vt Societatis membris conceſsæ fuerant, ſimul atque mēbra eſſe deſierint, conſtat ceſſare.

IN CAPVT IIII.

QVOMODO ſe habeat Societas cum ijs, qui ſponte recedunt, vel ab ea dimittuntur.

A ¶ *QVam uis in genere dicatur, eū qui ſponte ſua, vel dimiſſus receſſit, in aliam domum admitti, niſi cōſulto prius Præpoſito, in cuius domo uel Collegio fuit, et eius expectato reſpōſo, non debere: nihilominus tamē prudētiæ Præpoſiti domus, ad quam rediјt, relinquetur; vt conſideret, an tāquam hoſpes ſit admittendus, vel non; donec reſponſum accipiat à Superiore, cuius voluntatem exequi debet.*

Decla-

B¶ Qui

Declaretur iјs, qui dimittũtur, quòd abſoluti maneãt à votis ſimplicibus, ſi ea iuxta formulã Societati cõſuetã(quæ in quinta Parte videbiť) emiſerint; qđq; nulla alia diſpẽſatiõe indigeãt. 3

Ad eos reducendos, qui ſine licentia recederent, ſi prius parum idonei ad Societatẽ habebantur, nulla diligentia opus erit; ſed potius dirigantur ad aliud inſtitutum, vbi Deo ſeruire poſſint, relaxato illis voto, vt omnes ſcrupuli eis eximantur. 4

Si huiuſmodi eſsent, vt Deo gratũ fore videretur eos non ſic relinquere, præcipue, ſi ex aliqua vehemẽti tẽtatione, aut ab aliis decepti egreſſi videantur, *diligẽtia adhiberi ad eos reducendos poterit; & priuilegiјs ad negotium huiuſmodi conceſſis à ſede Apoſtolica, quãtum Superiori in Domino videbitur, vti licebit. Et cum aliquis horum ſic reductus eſset, * relinquetur prudentiæ eiuſdem Superioris; vt videat, num ſatisfactione 5 B C

B¶ *Qui à Societate diſcedunt, quamuis ad eam idonei uideantur, ſi aliã religionẽ ingreßi, et eiusdem habitu induti fuiſſent: nec litigandũ eſſe Societati, nec procurandum videtur, vt eos reducat. Si habitum religionis nõ induißent, poterit ea diligentia adhiberi quam ordinata & prudens charitas dictauerit, ad eos reducendos ad illum locum, vbi in Domino iudicatur, quòd Deo ſeruient.*

C¶ *Quod ad ſatisfactionem attinet eorum, qui ſponte*

ctione aliqua opus ſit, & quanta, an melius cenſeat, omnino in ſpiritu manſuetudinis procedere; qua in re & eius, qui reductus eſt, bonũ, & ædificatio domeſticorum ſpectanda eſt.

6 Siquis ſponte ſua ad Collegiũ, vel domum, vnde ſine facultate receſſerat, rediret, & alioqui idoneus ad Deo ſeruiendũ in ea iudicaretur; conſiderandũ erit, * an veram perſeuerandi voluntatẽ afferat, & an ſit paratus ad quamuis ſatisfactionẽ & probationẽ: quòd ſi ſecus eſſet, ut qui verę pœnitentię ſigna nõ oſtendit, admitti nõ merebitur.

D

7 Si, qui fuit merito dimiſſus, ad eandẽ domum, vnde dimiſſus eſt, rediret, ad quãuis ſatisfactionẽ paratus; Si adhuc eædẽ rationes

ſua redeunt, & admittuntur, vel qui reducti redeunt; cum eius ſatiſfactionis ſcopus ſit aliorum ædificatio, & eiuſdem, qui rediit, profectus; ex circunſtantiis perſonarum, temporis, & locorum, num fieri debeat, nec ne, & ſi fieri debet, quanta ea futura ſit, iudicabitur: & hæc omnia prudentiæ Superioris, in cuius domũ vel Collegium ingreditur, committi oportet.

D ¶ Cum de illorum, qui ſponte ſua redeunt, conſtantia dubitaretur; in aliquo xenodochio, vel aliis probationibus poſſent conſtitui; vbi pauperibus Chriſti ex ipſius amore aliquandiu inſeruiendo, ſuæ ſtabilitatis & conſtantiæ ſpecimen præbeant; quod & ad expurgandã præteritæ leuitatis culpam pars quædam ſatisfactionis eſſet.

rationes,propter quas fuit dimiſſus,manerent; perſpicuum eſt,non eſſe admittendum:Si non manerent,& qui dimiſit,iudicaret Deo gratum fore,vt denuo reciperetur in eandem,vel aliam domum;admoneat Generalem, vel Prouincialem Præpoſitum ; & quod ab eo præſcriptum fuerit, exequatur.

Siue receſſerit ſponte ſua, ſiue dimiſſus qui 8
redit;ſi admittitur, denuo examinari debet,& generalem confeſſionem facere ipſo in ingreſſu ab vltima,quam fecit, inchoando; & alijs probationibus & experimentis exercebitur: prout Superiori,habita ſemper ratione ędificationis vniuerſalis & particularis, ad gloriam Dei videbitur.

TERTIA PARS, DE IIS CONSERVANDIS & promouendis,qui in probatione manent.

DE CONSERVATIONE in ijs, quæ ad animam & profectum in virtutibus pertinent.

Cap. I.

1 VT in ijs admittendis, quos ad noſtrum Inſtitutum vocat Deus talẽtum ad id conueniens concedendo;& in dimittendis illis,qui cum eo careant, ſe à diuina ſapientia non eſse vocatos oſtendunt; conſideranda ſunt,quę ſuperius attigimus:ita in eis conſeruãdis in ſua vocatiõe ꝗ retinẽtur, & ꝓbãtur in domibus & Collegiis, & in eiſdem iuuandis, vt ſic proficiãt in via Dei ſpiritu & virtutib⁹,vt ſanitatis & viriũ corporis, quę ad laborãdũ in vinea Dñi neceſsarię ſunt, ratio habeat̃; cõſideratione ac ꝓuidẽtia debita op⁹ eſt: & ita agetur primo loco ꝗdẽ de ijs, quę ad animã;ſecundo de ijs,quę ad corpus ꝑtinẽt.

2 Quod ad animam attinet,cũ tanti referat,eos, qui in ꝓbationibus uerſantur,ab omnibus imperfectionibus & ꝗbuſuis impedimentis maio-

ris

ris ſpiritualis profectus remo
uere; multum ad id confert;
*omnem cõmunicationem p A
verba & ſcripta vt abijciant cũ
ijs, qui in propoſito ſibi inſtitu
to intepeſcẽdi cauſa eſse poſ-
ſent, & vt in via ſpirituali ince-
dẽdo* cũ ijs dũtaxat perſonis, & B
ijs de rebus agãt, quę iuuent in
diuino obſequio ad id conſe-
quẽdũ, quod in ingreſsu Socie-
tatis ſibi vt ſcopũ præfigebant. 1
Eadẽ de cauſa egredi domo 3
non

DECLARATIONES IN TERTIAM PARTEM.

IN CAPVT I.

DE cõſeruatione in ijs, quæ ad animam pertinent.

A¶ *SI in aliquo loco ſolicitatur uel perturbatur aliquis ab hominibus, qui in via ſpiritus non bene procedunt; videat Superior, num eundem in alium locum tranſmitti expediat, vbi diuino obſequio commodius inſiſtat. Et tunc Superior ad quem mittitur, certior fieri debet de rebus ipſius, quantum ſit ſatis ad eum magis iuuandum, & alios, quibus præeſt.*

B¶ *Si aliquando permittendum videretur, vt conſanguineos vel amicos, quos, cum eſſet in ſeculo, habebat, alloqueretur, coram aliquo à ſuperiore deſignato id fiat, et breuiter; niſi particulares ob cauſſas is, qui ſupremam curam habet, aliud ſtatueret. Sic etiam, ſi aliquis ex ijs qui domi ſunt, cuiquam ſcriberet, non niſi obtenta facultate, litteris ei oſtenſis, quem Superior deſtinauerit, id faciet. Si ad eundem litteræ mitterentur, ei primo reddentur, qui à Superiore fuerit conſtitutus;*

ſtitutus; qui eas lectas reddet, aut non reddet illi, ad quem ſunt destinata; prout in Domino expedire ad maius ipſius bonum, & Dei gloriam exiſtimabit.

C non debent, niſi * quando, & cum quo ſocio Superiori viſum fuerit.' Nec domi hi cum illis pro ſuo arbitratu D colloquantur, * ſed cum ijs tantum, qui à Superiore præſcripti fuerint;' quorum exemplo

C ¶ *Conſiderabit Superior, num aliqui, quibus confidendum uideatur, ſoli mitti poſſint; & ſiqua etiã quibuſdam facultas generalis dari debeat, vel non, ſed ſigillatim eam peti, quandocunque domum egrediuntur, oporteat.*

D ¶ *Vt plurimum Nouitios inter ſe conuerſari non conuenit; ſed ſilentium inuicem obſeruare, niſi in rebus, in quibus loqui neceſſe ſit. Agent vero potius cum maturis, ac prudẽtibus, qui ſcilicet à Superiore cuique fuerint deſignati. Sic etiam, ſi duo in eodem cubiculo lectulos ſuos habent, alter eorum huiuſmodi ſit, vt minime dubitetur, quòd alter eius ſocietate proficiat; & eandem ob cauſsã inter cubicula, quæ ſeorſum vnicuiq; iuniorum aſsignantur, par eſt, aliquos ex antiquioribus intermiſceri.*

Sine facultate autem à Superiore accepta ordinarie vnus cubiculum alterius non ingredietur; &, ſi cum ea facultate ingreſſus fuerit, oſtium ſemper apertum maneat, quandiu cum alio ibidem fuerit; vt et Superior, & officiales ad id deſtinati, quandocunque eis viſum fuerit conuenire, ingredi poſsint.

E ¶ *Simili*

plo & ſpiritualibus colloquijs ædificationem accipiãt, nõ aũt offenſionẽ, & proficiãt in Dño.

Oẽs diligentiſſime curẽt portas ſenſuũ ſuorũ (oculorũ pręcipue, auriũ, & linguę) ab omni inordinatione cuſtodire, ac ſe in pace & vera humilitate interna cõſeruare, & eã in ſilentio, cũ id obſeruandum eſt; cũ autẽ loquẽdũ, in circũſpectione & ędificatione verborũ, & modeſtia vultus, ac maturitatẽ inceſsus motuũq; oĩum ſine vllo impatiẽtiæ aut ſuperbiæ ſigno exhibere; in oĩbus ꝓcurãdo atq; optãdo potiores partes alijs deferre, oẽs in animo ſuo tanquã ſibi ſuperiores ducendo, & exterius honorẽ ac reuerentiã, quam exigit cuiuſq; ſtatus, cũ ſimplicitate & moderatione religioſa exibendo: atq; ita fiat, vt ſe mutuo cõſiderantes, in deuotione creſcãt, Deũq; Dñm nr̃um laudent, quẽ quiſque in alio, vt in illius imagine, agnoſcere ſtudeat. 4

In refectione corporis curandũ eſt, vt temperãtia, modeſtia, & decentia interius & exterius in oĩbus obſeruetur. Præmittatur benedictio, & ſequatur actio gratiarum, quas oẽs agere debent cũ ea, qua par eſt, deuotione & reuerẽtia. Et dum corpus edendo reficitur; ſua ẽt animę refectio prębeatĩ libro aliquo pio potius, quàm difficili, quem capere, & à quo oẽs iuuari poſſint, legendo: vel id tẽporis aliquis, cui à Supe- 5

riore

E riore id iniungetur, concionabitur; vel * aliquid ſimile ad Dei gloriam fiet.

6 Omnes quandiu corpore bene valent, in ſpiritualibus vel exterioribus rebus habeant in quo occupentur. Et, qui officium vel miniſterium aliquod certum habent, vt de auxilio prouidendū eſt eis, ſi ſit neceſsarium; ita cum vacant, alijs rebus occupari deberent; ne otium malorum omnium origo, quoad eius fieri poſſit, domi noſtrę locum habeat.

7 Vt experiri incipiāt ſanctę Paupertatis virtutem, doceantur omnes, quòd nulla re tanquam propria uti debeant; quamuis neceſse non ſit probationis tempore * poſseſſione bonorum ſuorum ſe abdicare; niſi id Superior poſt elapſum primum annum iuberet, iudicans in huiuſmodi bonis tentationum occaſionem & minus proficiēdi in ſpiritu habere aliquem, ut qui illis adhęreat aliquo immoderato amore uel

E ¶ *Simile quid erit, litteras, quæ ad ædificationem faciunt, legere; & ſiqua alia exercitatio aliquando conuenire videretur.*

F ¶ *Poſſeßione bonorum ſuorum ſe abdicare, tam de proprijs bonis intelligēdum eſt, quæ habet penes ſe vel alios, quàm de iure vel actione, quæ ei competit ad bona, quæ ſperat; ſiue ſecularia illa, ſiue eccleſiaſtica ſint. Quando hoc fieri debeat, Præpoſiti Generalis, vel eius, cui ille facultatem communicauerit, arbitrio relinquetur.*

vel confidentia; & * tunc qui ſe exuit bonis ſuis, ſequatur Chriſti cōſilia: pro ſua tamē deuotione ad hoc potiꝰ, quàm ad illud opꝰ diſpenſare bona ſua, uel eorum partem poterit; prout in Domino intellexerit ad diuinū beneplacitum magis conuenire; ut in Examine dictum eſt. G

8 Intelligant etiam quòd mutuo dare, uel accipere, uel diſpenſare quidquam de ijs, quæ domi ſunt, minime poſsunt, niſi Superior conſcius conſenſum præſtiterit.

9 Qui in ingreſsu ipſo, uel poſt ingreſsum ad Obedientiam motus ſua deuotione, uellet bona ſua vel eorum partem in Societatis ſubſidium diſpēſare; * haud dubie opus faceret maioris perfectionis. H

G ¶ *Ante ingreſsū quiuis de bonis ſuis tēporalibus pro ſuo arbitratu ſtatuere poteſt. Sed poſtquā ingreſſus eſt, tā de eccleſiaſticis, quā de ſecularibꝰ diſponat oportet ita, ut decet virū ſpiritualis vitæ ſectatorē. Ideoque, cū exiſtimaret in conſanguineos ea eſſe diſpenſanda, cōmittere id debet iudicio vnius, vel duorum, vel trium virorum, qui & doctrina, & pietate commendentur, & eidem ac quieſcere, & quod illi ſentient perfectius, & Deo ac Domino noſtro gratius eſſe, habita omnium circunſtantiarum ratione (vt in Examine, pagina decimanona, fuſius dicitur) exequi debet.*

H ¶ *Rectores, vel Præpoſiti locales, vel Prouinciales, vel quicunque alij, cum quibus aget qui ſic habet in animo*

ſua

fectionis, alienationis, & abnegationis vniuerſi amoris proprij non deſcendendo tenero quodã affectu ad particularia loca, nec iuxta illũ ſua bona huic potius, quàm illi applicãdo: quin potius exoptãdo maius & uniuerſalius bonum Societatis (quæ tota ad maiorem Dei gloriam, ac vniuerſale bonũ, & vtilitatem animarum inſtituta eſt) hoc iudicium ei relinquat, qui eius uniuerſæ curã habet, num applicari huic loco potius, quàm illi in eadem Prouincia debeat: quandoquidem ille melius, quàm quiſquã alius intelligere poteſt, quid cõueniat, & quid maxime vrgeat in omnibus eius locis, ratione habita Regum, Principum, ac aliorum potentatuum; ne eis cauſſa vlla offenſionis detur; ſed ad maiorem ædificationem omniũ & ſpiritualem vtilitatẽ animarũ, & gloriam Dei omnia cedant.

ſua bona diſpenſare, ut in cæteris rebus, ita & in hac quod perfectius eſt, quodq; maioris meriti in diuino conſpectu, ei repræſentare debent. Nihilominus, ſi in eo propenſio animi ad locũ vnũ potius, quàm ad alium (quamuis imperfectum id ſit) cerneretur; etiam ſi iudicio Superioris ſuum ſubmittere uellet: certiorem tamẽ reddere Præpoſitum Generalem poterunt, uel eum, qui eius gerit vices, an ſit aliquid huiuſmodi imperfectionis tolerandum; ſperando quod ea ceſſabit aliquando; ſupplebitq; diuina bonitas quod ad ſuam maiorem gloriam & maiorem

maiorē ipſius perfectionē deeſſe cernit.

Doceãtur qũo ab illuſionib' Dęmonis in ſuis ſpiritualibus exercitationib' caueant,& qũo ſe cõtra oẽs tentationes tueãtur: ſimul rationes ſciãt quæ adhiberi poſſint ut eas ſuperẽt;& ad ueras ſolidasq; uirtutes cõſequendas inſiſtãt,ſiue plures adſint uiſitationes ſpirituales, ſiue pauciores: curent uero sẽper in uia diuini ſeruitij ꝓgreſsũ facere. 10

Vtantur quotidie conſcientię ſuæ examinatione conſueta,& octauo quoque die ſaltem ad Confeſſionis & Communionis ſacramenta accedant; niſi aliqua de cauſſa aliud Superiori uideretur: & unus omnium ſit Confeſſarius ab eodem Superiore conſtitutus: *quòd ſi fieri nõ poterit, quiſq; certe ſuum ſtabilem habeat Cõfeſsarium,cui ipſius conſcientia prorſus aperta ſit. Qui quidem Confeſſarius non ignoret, quos caſus ſibi Superior reſeruat. Illi autem reſeruabuntur, quos ab eo cognoſci neceſsariũ uidebit, aut ualde cõueniens; quo meli' & remedium adhibere poſſit, & ſuæ curę commiſsos præſeruare ab omnibus quæ nocitura ſunt. 11 I

I ¶ *Conuenienter non poſſet fieri propter multitudinem, vel quòd aliquis ab alio Confeſſario magis, quàm ab ordinario iuuari poſſe videretur propter cauſſas, quæ poſſent accidere; quas conſiderabit Superior, & quod in Domino iudicauerit conuenire, prouidebit.*

Perutile

12 Perutile erit, eſſe domi aliquē K *virum fidelem & in rebus ſpiritualibus ſufficienter verſatum, qui inſtruat eos ac doceat, quomodo & interius, & exterius ſeſe habere debeant, & ad id eos hortetur, & in memoriam redigat, & amanter admoneat: quem omnes qui in probatione ſunt diligant, ad quem in ſuis tentationibus confugiant, cui confidenter ſua omnia detegant, & à quo conſolationem & auxilium in omnibus ſperent in Domino: & admoneantur, quòd nullam debeant celare tētationē, quam huic, uel Confeſſario, vel Superiori, non aperiant; immo vero totam animam ſuam illis integre manifeſtam eſſe, pergratum habeant: nec ſolum defectus aperiant, ſed etiā pœnitentias, vel mortificationes, & deuotiones, ac virtutes omnes, voluntate pura optantes ab illis dirigi, ſicubi à rectitudine deflecterent, nolentes ſuo proprio ſenſu duci; niſi cōueniat cum iudicio illorum, quos Chriſti Domini noſtri loco habent.

K ¶ Hic erit Magiſter Nouitiorum, uel quem Superior ad hoc munus vt aptiorem conſtituet.

13 Anteuertere oportet tētationes, adhibitis earū cōtrarijs: vt cū qs animaduertitur ad ſupbiā eſſe propēſus, exerceri is debet in reb⁹ abiectioribus, quæ ad humiliandū ipsū vtiles futuræ videanť: & ſic de alijs prauis animæ ꝑpēſionib⁹.

D Pro

Prȩterea honeſtatis & decen- 14
tiæ ratione cõuenit, * fœminas L
nõ ingredi domos noſtras, nec
Collegia, ſed tãtum eccleſias:
& arma nulla nec * inſtrumẽta M
rerum vanarum domi haberi;
ſed tantum ea, quæ faciunt ad
finem illũ diuini ſeruitij & lau-
dis, quem ſibi præfixit Societas.

*In correctionibus & pœnitẽ- N
tiis iniungendis qui modus te- 15
neri debeat prudenti charitati
Superioris, & eorum, quos ſibi
ſubſtituerit, relinquetur; qui in
eis rationem habebũt diſpoſi-
tionis pſonarũ, & ædificationis
vniuerſalis & particularis earũ
ad gloriã Dei. Pœnitentias vero
humĩdi prõpta volũtate quiſq;
admittere deberet cũ vero emẽ
dationis & ſpiritualis profectus
deſiderio; etiã ſi propter defectũ
non culpabilẽ iniungerentur.

Syndicus domi conſtituatur: 16
cuius erit officiũ, obſeruare in
oĩbus quod ad honeſtatẽ & de-
centiam externã pertinet, eccle-
ſiam &

L ¶ *Vt fœminæ nõ ingrediantur domos, nec Collegia Societatis, fere ſẽper debet obſeruari. Sed ſi illæ eximia charitate, vel auctoritate ſimul cũ charitate eſſent conſpicuæ; prudentia Superioris iuſtas ob cauſſas, vt illæ (ſi id optarent) videndi gratia ingrederẽtur, poſſet diſpenſare.*

M ¶ *Cuiuſmodi eſſent inſtrumenta ad ludendum, vel ad rem muſicam, libri etiã profani, & alia id genus.*

N ¶ *In correctionibus (licet prudẽtia rebus particularibus adhibita hũc ordinẽ mutare poſſit) eſt aduertendũ, quòd primo in cha*

ri

ſiā & domū pluſtrando, & ſiquid nō conueniat adnotādo; & Superiori referendo, vel eundem, qui errat, cōmoneſaciendo, ſi id facultatis ei, vt vtilius in Dño ſuo fungatur officio, tribuetur.

ritate ac dulcedine, qui peccāt, ſunt admonēdi; ſecūdo in charitate quidē, ſed eo tamen modo, vt eis confuſio et rubor inijciatur; tertio amori, ea, quæ timorem incutiant, adijcientur. De publicis autem defectibus publica debet eſſe pœnitentia, ijs tantum, quæ ad omnium ædificationē faciunt, declaratis.

17 Curēt omnes ex morbis corporis, fructum capere nō ſolum ſibi ſed etiā ad aliorū ędificationem, non impatientes aut moroſos ſe exibendo, ſed potius patientiam magnā habendo, & præſeferēdo, ac obedientiā Medico, & infirmorum prefecto præſtando, verbis pijs & ædificationem facientib⁹ vtendo, quæ oſtendant ægritudinem acceptari vt donū de manu Creatoris ac Domini noſtri; quādoquidem nō minus donum eſt quàm ſanitas.

18 Idem ſapiamus, idē, quoad eius fieri poſſit, dicamus omnes, iuxta Apoſtolū.

O *Doctrinę igitur differētes nō admittātur, nec verbo in cōcionib⁹ vel lectionib⁹ publicis, nec ſcriptis libris (qui quidem ædi nō poterūt in lucē ſine appro-

O¶ *Nouæ opiniones admittendæ non ſunt; & ſiquis aliquid ſentiret, quod diſcreparet ab eo quód Eccle-*

ſia et eius Doctores cōmuniter ſentiūt, ſuū ſenſū definitiōi ipſius Societatis debet ſubycere, vt in Examine declaratū eſt.

In opinionibus ēt, in quibus catholici Doctores uariāt inter ſe, uel contrarij sūt, ut cōformitas ēt in Societate ſit, curādū eſt.

P ¶ *Ferēda nō eſt inter ullos domeſticorū perturbatio, vel ira mutua; et ſi aliquid huiuſmodi accideret, curetur, vt ſtatim cū ſatiſfactione debita in gratiam inuicem redeāt.*

batione atq; cōſēſu Præpoſiti Generalis; qui eorū examinationem ſaltē trib⁹ cōmittat, ſana doctrina &claro iudicio in ea facultate prę ditis). Immo & iudiciorū de reb⁹ agēdis diuerſitas, quæ mater eſſe ſolet diſcordię, & inimica vnionis voluntatū, quātū fieri pōt, euitari debet: vnio vero & conformitas mutua diligētiſſime curāda eſt, *nec, quæ ei aduerſantur, permittenda: quo iūcti inuicem fraternę charitatis vinculo melius & efficacius poſſint ſe diuino obſeqo, & auxilio proximorū impendere. P

19 Quia ad progreſsū in virtutibus faciendū multū cōfert antiquiorū exemplum, quo reliq ad eorū imitationē animētur; qui præeſt aliis (ſi aliter peculiares ob cauſsas nō iudicaretur cōuenire) & oēs alij Sacerdotes, q ei videbūt, aliquādo intra annū officiū, vel officia eorū, q inſeruiūt domi, ad tēp⁹ aliqđ obibūt; quo alijs gratius reddatur huiuſmodi miniſteriū, in quo ad maius Dei ſeruitiū & gloriā ſunt cōſtituti.

Expli-

20 Explicetur aliquot diebꝰ in ſingulis hebdomadibus Doctrina Chriſtiana, ac Q *modus bene & cum fructu confitendi, communicandi, miſsam audiendi, & in eadem miniſtrandi, orandi itidem, meditandi, & legendi ꝓ captu vniuſcuiuſq; tradatur; cureturq́; non ſolũ vt addiſcant quæ conueniunt, ſed etiã vt memoria teneãt, & exerceant quæ didicerint; omnesq́; ſuum tempus rebus ſpiritualibus impendant, & deuotioni quęrendæ pro menſura gratiæ Dei ipſis communicatæ inſiſtãt: R ad quod* conferet aliqua exercitia ſpiritualia illis, qui nondum ſe exercuerunt in eis, vel omnia tradere; prout vnicuique conuenire in Domino iudicabitur. Conuenit

Q¶ *Præter modum bene confitendi, tempus etiam eis deſignetur, intra quod ſi ad confeſſionem non accederent, ſubtrahatur eis cibus corporis, donec cibum ſpiritus ſumant. Qui autem alij, quàm ſuo Cõfeſſario deſignato confiteretur, debet poſtmodum (quãtum recordari poterit) eidẽ ſuo Cõfeſſario totam ſuã cõſcietiã aperire; ut, nihil ignorãdo, quod ad eã pertineat, melius in Domino poſſit eũdem iuuare.*

R¶ *Cum ijs, qui ex ſe exercitiorum ſpiritualium intelligentiam habent, & in ipſis facile progrediuntur, ac methodum in eiſdem bene procedendi habent, vel qui alijs occupationibus diſtinentur, poterũt omnino, vel certe ex parte, Superiores in communibus huiuſmodi regulis diſpenſare.*

Quoſdam, qui quamuis ad ſpiritualia exercitia apti ſint, nondum tamen ea ſunt experti, operæpretium erit aliquando iuuare, ad particulares conſiderationes deſcendendo, quæ ad timorem & amorem Dei, ac virtutum, & ad executionem earum, prout ratio conuenire docuerit, incitent.

Eis, qui ad huiuſmodi exercitationes apti non eſſe viderentur, qualis ex Coadiutoribus temporalibus aliquis eſſe poſſet, proponi debent ea, quæ ipſorum captui conueniant, & quibus ad ſeruitiū Dei ac Domini noſtri illi iuuentur.

S ¶ Qui domi concionātur, reprehēſionē alicuius ex fratribus domeſticis, vel ipſius Societatis non attingant. Idem caueant qui in eccleſijs cōcionantur; niſi prius Superiorem ea de re conſuluerint; quāuis poſſit vnuſquiſque & ſe, et fratres ſuos ſimul ad progreſſū ĩ maiori obſequio Dei (quod potius

Conuenit oēs exerceri(ſi aliquem Superior nō eximeret) * in cōcionibus domeſticis: vt, præterquàm ꝙ vtiliter in hoc expēdetur aliqua 21
hora à prādio, animētur & aliquē vſum cōparent(quod ad vocem & modum attinet & ad reliqua)& vt ſpecimen etiam eius talenti, quod in hoc genere Dñs eis cōmunicat, præbeant;& vt ſuos bonos conceptus ad ſuam & proximorū ædificationem exprimant, de ijs crebro tractātes, quæ ad ſui abnegationē & in virtutibus profectū, & omnimodā perfectionem attinent; ad ea ſe inuicem exhortando, & præcipue ad unionem & charitatem fraternam.

cipue

22 Magnopere cõferet, deuote, quoad fieri poterit, ea munera obire in quibus magis exercetur humilitas & charitas. Et in uniuerſum

T loquendo, quanto aliquis ſe * arctius Deo adſtrinxerit, & liberaliorẽ erga ſummã Maieſtatem ſe præſtiterit; tãto eũ in ſe liberaliorẽ etiã experiet; & ipſe indies magis idoneus erit ad gratias & dona ſpiritualia vberiora recipiẽda.

23 Expedit in primis ad profectũ, & valde neceſſariũ eſt, vt omnes perfectæ Obedientiæ ſe dedãt, Superiorem (quicunq; ille ſit) loco Chriſti Dñi noſtri agnoſcẽtes, & interna reuerentia & amore eũ proſequẽtes: nec ſolũ in executione externa eorum, quæ iniungit, integre, prõpte, fortiter, & cũ humilitate debita, ſine excuſationibus, & obmurmurationib⁹ obediant,

ti⁹ in domeſticis, quàm in publicis in eccleſia cõcionibus conuenit) excitare.

T ¶ *Coniũgi magis cũ Deo, ac liberalem ſe in eũ exhibere, eſt ſe totum immobiliter diuino ſeruitio mancipare; quod illorũ eſt, qui votis emiſſis Deo ſe dedicant. Quãuis autẽ id multum iuuet ad vberiorẽ gratiã accipiendam; nemini tamẽ præcipiendũ eſt, vt id agat, nec primo biẽnio quiſquã vllo modo ad id cõpellatur. Quod ſi ſponte ex ſua deuotione ad vota ſua ante biennium exactum emittenda mouerentur; nec in manibus cuiuſquam ea admitti, nec ſolemnitas adhiberi debet: ſed quiſque in ſecreto animi ſui id offerat Deo ac Domino noſtro. At cũ id ſint facturi*

conuenit, vt formulam, quæ conſueuit in votis ſimplicibus obſeruari, petant, & ſcriptum habeant quod Deo promiſerunt, ad ſuam memoriam confirmandam.

diãt, licet* difficilia & ſecũdũ ſenſualitatẽ repugnãtia iubeat; verũ ẽt conentur interius reſignationẽ & verã abnegationẽ propriæ volũtatis & iudicij habere; voluntatẽ ac iudiciũ ſuum cũ eo, quod Superior vult & ſentit, in oĩbus rebus (vbi peccatũ nõ cerneretur) oĩno cõformãtes, ꝓpoſita ſibi volũtate ac iudicio Superioris ꝑ regula ſuæ volũtatis & iudicij; quo exactius cõformẽtur primæ ac sũmæ regulæ oĩs bonæ volũtatis & iudicij, quæ eſt æterna bonitas & ſapientia. V

Et vt magis in Obedientiæ virtute ſe exerceant, cõuenit, atq; etiã valde neceſſarium eſt, vt non ſolũ Superiori Societatis vel domus, ſed etiã ſubordinatis officialibus, qui ex illo auctoritatem acceperunt, in ijs omnibus, in quibus, ſuper ipſos poteſtatem habent, obediãt; & aſſueſcãt non intueri, quis ille 24

V ¶ *Conferet, vt Superiores aliquãdo occaſionẽ præbeant ijs, qui probantur, exercendi obedientiæ & paupertatis uirtutẽ, eoſdẽ tẽtãdo ad maiorem ipſorũ vtilitatẽ ſpiritualem eo modo, quo Dominus Abrahã tẽtauit; vt et ſpecimẽ virtutis ſuæ præbeant, et in eadem creſcant. In eo tamen, quoad eius fieri poſſit, menſura et proportio iuxta uniuſcuiuſq; vires, vt diſcretio dictabit, obſeruetur.*

X ¶ *Quamuis*

ille ſit,cui obediũt,ſed poti⁹quis ille, ꝓpter quē & cui in oĩbus obediunt, qui eſt Chriſtus Dñs.

25 Diligant oēs Paupertatem,vt matrem, & iuxta menſuram ſanctæ diſcretionis ſuis temporibus ei⁹ effectus aliquos experiātur;&,vt in Examine dictũ eſt, parati ſint poſt primum annũ exactũ ad tēporalia bona diſtribuenda, quandocũq; à Superiore iniunctum id fuerit;& ea ratione ſeruata quę ipſis in Examine ꝓpoſita fuit. fol. decimonono

26 Oēs rectam habere intentionem ſtudeant nō ſolum circa vitæ ſuæ ſtatum,verum etiam circa res oēs particulares, id ſemper in eis ſyncere ſpectantes, vt ſeruiant & placeant diuinæ bonitati ꝓpter ſeipſam & ꝓpter charitatē,& eximia beneficia, quib⁹ præuenit nos;potius quàm ob timorē pœnarũ, vel ſpem præmiorum (quãuis hinc etiã iuuari debeant) & crebro admoneantur vt in oĩbus quærant Deum exuentes ſe,quã tum fieri poteſt,amore oĩum creaturarũ;vt affectũ vniuerſum in ipſarũ Creatorem cōferant, eum in oĩbus creaturis amãdo, & omnes in eo iuxta ſanctiſſimã ac diuinam ipſius voluntatē.

27 Studium,in quod incũbent qui in domibus Societatis probantur, id eſse debet quod eos magis ad ſuperius dictam abnegationem ſui, & in virtutibus ac deuotione profectũ iuuabit

*Stu-

A Studia vero litterarum, in vni- X
uerſum loquendo, in domibus
non erunt; niſi cum quibuſdam,
peculiaribꝰ de cauſſis, diſpēſatio-
ne opus eſſe videretur. Collegia
enim, ad litteras addiſcēdas ſunt;
domus vero ad eas, quas didice-
rint, exercendas; vel ad præparan
dum earum fundamentū, humi-
litatis ſcilicet, ac omnis virtutis
in iis, qui operam eis ſunt daturi.
Sit qui ſingulis hebdomadibus, 28
vel ſaltem decimoquinto quoq;
die hæc, & ſimilia omnibus in
memoriam redigat; vel illi hęc le
gere teneantur: ne pro noſtræ fra
gilis naturę conditione obliti ab
eorum executione ceſſent. Et ali-
quoties ſingulis annis oēs à Supe
riore ſibi pœnitentias iniūgi pro
pter defectū obſeruationis Regularum petāt;
vt hęc cura indicium ſit illius, quā de ſuo pro-
fectu ſpirituali in via Dei quiſque habet.

X¶ Quamuis in genere loquendo, ſtudia litterarum in domibus Societatis nō teneantur; quicunque tamē prædicationi, et confeſſionibꝰ audiēdis vacāt, ſtudium adhibere poſſūt ad ea, quæ ipſis vſui futura sūt. Et ſi alicui particulariter cōueniret alijs etiā rebus ſtudere; prudentiæ Superioris relinquitur, ut id conſideret, et in eo diſpēſet.

DE CONSERVATIONE Corporis. Cap. II.

VT nimia ſolicitudo in iis, quę ad corpus per
tinēt, reprehenſibilis eſt; ita cura moderata
tuendæ

tuendæ ad diuinũ obſequiũ valetudinis ac virium corporis laude digna,& ab oĩbus adhibenda eſt:& ea de cauſſa,cũ animaduerterint aliqd ſibi nocere, vel quid aliud neceſſarium eſſe circa victũ, veſtitũ, habitationem, officiũ,aut exercitationem, & ſic de aliis rebus, admoneãt oẽs ea de re Superiorem, vel quem ad id Superior conſtituerit, duo interim obſeruãtes; Primũ vt antequàm ad eũ quid referant,ſe ad orandũ recipiant; & poſt orationẽ, ſi ſenſerint rem deferendã ad Superiorem, id faciant; Alterũ, vt cũ verbo aut ſcripto breui (ne excidat memoria) Superiori rẽ expoſuerint,ei totã curã rei expoſitæ relinquãt: & quidquid ille ſtatuerit,optimũ ducãt; * nec contẽdere,aut vrgere per ſe, vel alium (ſiue concedatur quod petitur,ſiue nõ) pergant:qñquidẽ ſibi perſuadere debẽt,id magis expedire ad diuinũ beneplacitum ac ſuũ maius bonum,quod Superiori,re intellecta, in Dño viſum fuerit.

A

2 Statuatur tempus quoad eius fieri poterit edendi, cubandi,ſurgendi

In Cap. II.

A ¶ *Licet,qui exponit quod neceſſariũ ſibi exiſtimat, non debeat ex ſe idem denuo petere nec vrgere: ſi Superior tamen nondũ ſatis intellexiſſet, & declarationem velet maiorem; ea quidẽ danda erit. Et ſi forte ex obliuione nõ prouideret,cum tamẽ ſignificaſſet ſe velle id facere; nõ erit ab re*

ab re debita cum modeſtia ei in memoriam reducere, uel repræſentare.

gendi, * quod communiter om- B
nes obſeruent.'

In iis, quæ ad victum,* veſtitum,' C
& habitationem, & alia corpori 3
neceſſaria pertinent, curetur cū diuino auxilio, vt quamuis ſit in quo probetur virtus & ſui ipſius abnegatio; non deſit tamen quo ſuſtentetur natura, & ad diuinū obſequium laudemq́; conſeruetur; habita conuenienti ratione perſonarum in Domino.

Vt * non expedit tanto labore D
corporali quenquam onerari,' vt 4
ſpiritus

B¶ *Quamuis ordinē temporis in refectione et ſomno vt plurimū oēs obſeruare debeant; ſi tamen peculiares ob cauſſas alicui aliud cōueniret; uideat Superior, num diſpenſatione cum eo ſit utēdum, nec ne.*

C¶ *In veſtitu habēda eſt ratio eius finis, qui eſt, ab iniuria frigoris et ab indecoro defendi. Ceterū cōuenit, vt, qui probātur, veſtitus rōne, ad mortificationē et abnegationē ſui, et ad mundū eiuſq́; vanitatē ſub pedibus conculcādā iuuētur; et id quidē quātū cōſiderata natura, cōſuetudo, officiū, et aliæ perſonarū circūſtātiæ patiētur.*

Cum Scholaſticis approbatis, & ijs, qui ſtudijs vacant, videtur in ijs, quæ ad veſtitū attinent, magis, quàm cū ijs, qui probātur, ratio haberi poſſe decētiæ exterioris et cōmoditatis propter ſtudiorū laborē, & quia Collegia redditus habent: quamuis ſuperflua ſemper euitari oporteat. In particularibus vero, prout vnicuique conuenit, procedetur.

D¶ *A prandio, præſertim in æſtate, per vnius, vel duarum*

ſpiritus obruatur, & corpus detrimentũ patiatur, ita aliqua corporalis exercitatio, quæ vtrunque iuuet, omnibus communiter cõuenit, etiam illis, qui mentalibus exercitijs debẽt inſiſtere; quæ quidem externis interrũpi deberent, & non continuari, nec ſine menſura diſcretionis aſſumi.

5 Corporis caſtigatio immoderata eſſe non debet, nec indiſcreta * in vigilijs,* & abſtinentijs, & alijs pœnitentijs externis, * ac laboribus;* quæ & nocumentum afferre, & maiora bona impedire ſolent.

duarum horarũ ſpatiũ permitti non debent, quoad eius fieri poterit, corporis aut mentis grauiora exercitia. Si quid vero neceſſitas poſtulabit, id, quanta poterit charitate erit & metiendum, & moderandum. Id autem temporis in alijs leuioribus exercitijs occupari poterit. Sed nec extra huiuſmodi horas labores nimium continuari ſine aliqua relaxatione, vel conuenienti recreatione debebunt.

E ¶ *Tẽpus ſomno tribuendũ, in genere loquẽdo, intra ſextæ et ſeptimæ horæ ſpaciũ debere eſſe videtur: (nec ſine induſiis dormiẽdũ eſt, niſi neceßitatis alicuius excuſationem Superior admitteret) ſed quia in tanta varietate perſonarum ac habitudinum certa regula præſcribi nequit; vt detrahatur, vel addatur huic tempori, Præpoſiti prudentiæ relinquetur; qui curabit, vt quiſq; quod neceſſitas naturalis exigit, retineat.*

F ¶ *Quamuis vnuſquiſque paratus eßе debeat ad quoduis officium*

ſolent. Ideo ſuo Cõfeſſario detegi ab vnoquoq; conuenit qd quid in hac parte faciat; qui ſi iudicat excedi menſuram, aut certe dubitat de exceſſu, illum ad Superiorem remittat. Hæc autẽ omnia eo fiunt; vt clarius procedatur, & in animis corporibusque noſtris Deo Domino noſtro maior gloria deferatur.

officium aſſumendum, quod ei fuerit impoſitum; animaduertendum tamen erit, in illis, quæ robuſtiores ac fortiores homines requirunt (qualia ſunt officia Sacriſtæ, Ianitoris, atq; Infirmarij) ij homines, qui corporis habitudine iuxta officiorum rationẽ præditi ſunt, quantum fieri poteſt, cõſtituantur.

6 Sit aliquis domi, qui præſit in iis, quæ ad corporis bonã valetudinẽ pertinẽt, tũ conſeruãdã in ſanis, & quidem in iis præſertim, q ex ætate, vel alijs de cauſſis ſunt debiliores, tũ reſtituendã in ægrotãtibus* cui debeant G omnes, ſi male ſe habere extraordinarie ſenſerint, id referre; vt de remedio, prout charitas exigit, cõueniẽti prouideatur.

G¶ *Cura habeatur ægrotorũ magna; quorum ægritudo ſimul atq; infirmorum Præfecto indicata fuerit, ſi ſenſerit ille rem eſſe alicuius momenti, Superiorem admoneat; & vocetur Medicus, qui vnus tantum ordinarie eſſe debet; ſi in caſibus quibuſdam Superiori aliud non videretur. Obſeruetur autem tã in uictus ratione, quàm in medicinis quod Medicus præſcripſerit, quantũ fieri poterit; nec infirmus in his*

7 In ijs, quæ pertinent ad rerum tempora-

his quidquã curet; ſed illud potius ſtudeat, vt patientiam et obedientiam exerceat, relicta cura reliquorum oĩum Superiori, ac eius miniſtris, per quos à diuina prouidentia regitur.

Et quamuis noſtræ vocationis ſit, diuerſa loca peragrare, & vitam agere in quauis mundi plaga, vbi maius Dei obſequium & animarum auxilium ſperatur; nihilominus tamen, ſi experimento comperiretur aliquis ferre non poſſe alicuius regionis cœlum, & male habere continenter cerneretur; Superiori conſiderandum relinquitur, num ille migrare alio debeat, vbi melius habens corpore, impenſius diuino ſeruitio uacare poſſit. Non erit tamen ipſius infirmi, huiuſmodi mutationẽ poſtulare, nec animi propenſionẽ ad eam oſtendere, ſed Superioris curæ id relinquetur.

temporalium conſeruationem, præter curam illam, quam omnib⁹ charitas & ratio imponit, æquum erit, alicui peculiariter demandari hoc munus; vt tanquã bona Domini noſtri IESV Chriſti propria ea curet. Ad alias etiã functiones neceſſarias, H & eas præcipue * quę honeſtius domi, quàm foris fiunt, curandum eſt, vt officialium neceſſarius numer⁹ cõſtituatur; & expedit vt huiuſmodi officia Coadiutores temporales, ſi ea ignorent, addiſcant; omnia ad maiorem gloriam Dei, Creatoris & Domini noſtri ſemp dirigendo.

H ¶ *Officiales in ijs, quæ domi honeſtius, quàm foris fiunt, intelligũtur, Lotor pannorum lineorum, Tonſor, & huiuſmodi, quos eſſe domi ſi fieri poßet, expediret.*

QVAR- *DECLA.*

QVARTA PARS DE IIS, QVI IN SOCIEtate retinentur, inſtruendis in litteris & alijs, quæ ad proximos iuuandos conferunt.

PROOEMIVM.

CVM ſcopus, ad quem Societas recta tendit; ſit, ſuas ac proximorum animas ad finem vltimum conſequendum, ad quem creatæ fuerunt, iuuare; cumque ad id, præter vitę exemplum, doctrina & modus eam proponendi ſint neceſſaria; poſtquam in ijs, qui admiſſi ſunt ad probationem, iactum eſſe videbitur abnegationis propriæ & profectus in uirtutibus neceſſarii cōueniens fundamentum; de litterarum ædificio & modo eis vtendi agēdum erit; quo iuuare poſſint ad magis cognoſcendum magisque ſeruiendum Deo Creatori ac Domino noſtro. * Ad hoc Collegia, & aliquando etiam Vniuerſitates, vel Studia generalia Societas amplectitur; in quibus qui bonum ſui ſpecimen in domibus dum proba- A

DECLARATIO in procemium quartæ Partis.

A ¶ Cum ſcopus ac finis, ad quem tendit hæc Societas, ſit, varias mundi partes ex obedientia

probarentur, præbuerunt, nec tamen doctrina ad noſtrum inſtitutum neceſſaria ſatis inſtructi acceſſerunt; in ea & in alijs rebus, quæ ad iuuandas animas conferunt, inſtruantur. Prius ergo de ijs, quæ ad Collegia; deinde de ijs, quæ ad Studia generalia pertinent, dicetur; cum eo fauore, quem diuina Sapientia ad maiorem gloriam laudẽque ſuam nobis dare dignabitur.

DE MEMO-

tia ſummi vicarij Chriſti Domini noſtri, vel Superioris eiuſdem Societatis peragrando, verbum Dei prædicare, confeſſiones audire, & reliquis quibuſcũque poterit medijs vti, diuina gratia aſpirante, ad animas iuuandas: neceſſarium eſſe, uel in primis rationi conſentaneum viſum eſt, vt qui in eam ſunt ingreſſuri, viri ſint vitæ probitate, & litterarum eruditione ad id officium idonei. Et quia boni ſimul & eruditi pauci inueniuntur, ſi cum alijs comparentur; & ex paucis maior pars iam à ſuſceptis laboribus vellet conquieſcere: perdifficile fore deprehendimus, huiuſmodi hominibus, qui boni ſimul ac litterati eſſent, hanc Societatem augeri poſſe, tum propter magnos labores, quos eius inſtitutum exigit, tũ propter magnã ſui ipſorum abnegationem. Ideo nobis omnibus, qui conſeruationem & incrementum eius ad maiorem laudẽ & obſequium Dei ac Domini noſtri cupiebamus, alia via tenenda eſſe viſa eſt; admittendi nimirum iuuenes, qui bonorum morum & ingeniorum indole ſpem facerent, quòd in probos ſimul ac doctos viros ad colendã Chriſti Domini noſtri vineam eſſent euaſuri; admittendi etiam Collegia, cum

ijs conditionibus, quæ in litteris Apoſtolicis continentur, ſiue in vniuerſitatibus, ſiue extra illas fuerint; & quidem ſi in vniuerſitatibus ſiue illæ Societatis curæ cõmiſſæ ſint, ſiue non. Hac enim ratione nobis in Domino perſuademus ad maius diuinæ Maieſtatis obſequium fore, ſi & numero augeantur, & in litteris ac virtutibus progreſſum faciant ij, qui eidem obſequio ſe totos impendunt. Primo ergo de ijs, quæ ad Collegia pertinent; deinde de ijs, quæ ad Vniuerſitates, agetur: & quod ad Collegia, primo loco de ijs, quæ ad Fundatores; ſecundo de ijs, quæ ad Collegia iam fundata, quo ad materialia vel temporalia bona eorum, pertinent; tertio de Scholaſticis, qui in eiſdem ſtudijs vacant, admittendis, conſeruandis, litteris & alijs medijs ad proximum iuuandum promouendis, & à ſtudijs educendis; quarto de ijs, quæ ad gubernationem eorum pertinent.

DE MEMORIA HABENDA

Fundatorum, & bene de Collegijs meritorum.

Cap. I.

QVoniam valde ęquum eſt, vt (quod in nobis erit) illorum deuotioni ac beneficẽtię correſpõdeamus, quib⁹ diuina bonitas ad fundationem ac dotationem Collegiorum vtitur adminiſtris: Primum in quouis noſtræ Societatis Collegio perpetuo ſingulis hebdomadibus Miſſa ſemel pro eius Fundatore, & benefactori 1

bus

bus viuis & mortuis celebretur.

2 Initio item cuiuſque menſis omnes Sacerdotes, qui in Collegio fuerint, pro eiſdē ſemel offerre idem ſacrificiū perpetuo debeant. Singulis inſuper annis eo die, quo Collegij cuiuſq;

A poſſeſſio Societati tradita eſt, * cū ſolēnitate Miſſa ꝓ Fundatore & benefactorib⁹ celebretur: & id temporis in eodem Collegio quicunq; Sacerdotes affuerint, eodē ſua referēt ſacrificia.

3 Eodem die candela cerea Fun-

B datori offeratur,* aut vni ex ſuis, qui ipſi ſit cognatione proxime cōiūctus, aut illi demū, quē ipſe Fūdator deſignauerit: in qua cādela armorū Fundatoris, aut de-

C uotionis inſignia extent.* illa vero teſtabitur Societas, quā Fūdatori in Dño debet, gratitudinē.

IN CAPVT Primum quartæ Partis. De memoria habēda Fundatorū.

A ¶ *Solemnitas eo modo intelligatur, qui Societati ſit vſitatus, & in eo loco, vbi Miſſa celebratur.*

B ¶ *Si in loco, vbi huiuſmodi Collegium inſtitutū eſt, tēporis ſucceſſu nō eſſet aliquis de poſteritate Fūdatoris; mitti candela poterit alio, ubi ex eius progenie aliquis inueniretur; uel in altari conſtitui poterit, vbi ex eius progenie aliquis īueniretur; uel in altari cōſtitui poterit, vbi diuinū ſacrificium celebrāt nomine et loco Fundatoris huiuſmodi.*

C ¶ *Per huiuſmodi cādelā ſignificatio fit gratitudinis erga Fundatores tenēdæ, nō iuris patronatus, vel actionis vllius,*

Cum

Cũ primum Societas in Collegii alicuius poſſeſſionem venerit; Præpoſitus Generalis curet indici per vniuerſam Societatẽ, vt quilibet Sacerdos ter ſacrum faciat ꝓ ſupſtite Fundatore ipſi⁹ Collegii ac benefactoribus; vt illos ſua benignitate Dñs in rebus omnibus dirigat, & ſuis donis ſemper augeat. Rurſus,* cũ ex hac vita illi exceſſerint, curabit idem Præpoſitus Generalis, ubi primum reſciuerit, vt ꝑ totã Societatẽ ſinguli Sacerdotes ter ſacrum ꝓ animabus illorum faciant. Quoties aũt dictum eſt, Miſſas eſſe à Sacerdotib⁹ celebrãdas; ceteri oẽs, qui in Collegiis degunt, ac Sacerdotes non ſunt, ad eandẽ illã intentionem orare debent; quandoquidem eiuſdem gratitudinis nomine vtrique obligantur in Domino. 4 D

5 Fundatores prçterea ac benefactores Collegiorum participes peculiariter efficiuntur omnium bonorum operũ, quç tum in ipſis Collegiis, tum in reliqua Societate Dei gratia fiunt. *In vniuerſum autẽ tum Fundatorib⁹, tum etiã ipſorum E 6

quæ illis, aut eorũ ſucceſſoribus ad Collegiũ vel eius bona temporalia competat. Nihil enim tale erit.

D ¶ *In Communitatibus, vel Rebus publicis, quæ non moriuntur, dicentur huiuſmodi Miſſæ pro earum defunctis, & pro illis præſertim, qui de nobis melius meriti ſunt in Domino.*

E ¶ *Quòd dictũ eſt, obſeruari oĩno conueniet erga eos,*

ipſorum neceſſariis & quoad viuũt, & poſtquã obierint, peculiariter ſeſe deuinctã eſſe Societas ex charitate cognoſcat, vt omni officio illos proſequatur, quod à nobis præſtari iuxta minimam hanc noſtram profeſſionem ad diuinam gloriam poſſit.

eos, qui cõpleta Collegia faciẽt. Cum iis autem, qui aliquod dũtaxat principiũ dederint, ea pars eorũ, quæ diximus, præſtabitur, quam Præpoſitus Generalis præſtandam in Domino iudicauerit.

DE IIS, QVAE AD RES TEMPOrales Collegiorum pertinent. Cap. II.

1 AD Collegia, quæ libere Societati offerũtur, vt iuxta ſuas Cõſtitutiones omnino eis utatur, admittenda, Præpoſitus Generalis nomine totius Societatis plenam poteſtatem habebit.

2 Si Fundator aliquas cõditiones exigeret ordini ac modo procedendi Societati cõſueto nõ omnino cõſentaneas; eidem Prępoſito Generali (auditis ſententiis aliorũ, quos ipſe de huiuſmodi rebus melius iudicare cenſebit) conſiderãdum relinquatur, an omnibus perpenſis vtile ſit futurũ Societati ad finem diuini ſeruitii, quem ſibi pręfixit, huiuſmodi Collegiũ admittere, nec ne. Sed ſi temporis decurſu ſe grauari eo onere animaduertet Societas, poterit ipſa in

Congregatione generali id proponere, & ſtatuere, vt relinquatur Collegiũ huiuſmodi; vel proſpicere, vt onus temperetur, vel certe, vt ad onus id ferendũ vires maiores præbeatur. Hoc tamen dictum ſit, ſi ante Congregationem huiuſmodi Præpoſitus Generalis huic incõmodo, prout in Dño conuenit, nõ occurrerit.

IN CAPVT II.

De ijs, quæ ad Collegiorum res tempora les perti- nent.

Ad relinquenda, vel alienãda Collegia, aut domos iam admiſſas* Præpoſitus Generalis ſimul cum ipſa Societate poteſtatẽ habebit. Cum enim id ſit perinde, ac ſi membrum ab eius corpore preſcinderetur, & res alioqui perpetua & maioris momenti ſit; cũ ea vni- A

A ¶ *PRæpoſitus Generalis ſimul cũ Societate, nũ admiſſa iam Collegia vel domus relinqui debeãt, an retineri, ſtatuat. Id tamen in Congregatione generali fieri poſſet; et etiam ſine illa, miſſis nimirum ſuffragijs ab ijs, qui ius habent ſuffragij. Et tunc nõ poteſt Societas, nec eius Generalis quod ſic relinquitur, vel eius partem vllis extra Societatem hominibus donare. Sed ſi ipſa curam, quam habebat, reliquerit, poterunt qui alias hanc auctoritatem ſibi in fundatione reſeruauerint, pro ſua deuotione ad aliud opus applicare id quod ſic relictum fuerit. Si uero huiuſmodi nõ interceſſerit reſeruatio poterit procedere Societas iuxta ſuũ inſtitutum, prout ad Dei gloriam magis cõuenire iudicabit.*

B ¶ *De non*

ea vniuerſa cõmunicari meliꝰ eſt.
B In Collegijs Societatis* nec curæ animarum, nec obligationes 4
ad Miſſas celebrãdas, neque aliæ huiuſmodi admittantur, quæ à ſtudijs diſtrahere admodum, & ea, quæ in illis ad diuinum obſequium quæruntur, impedire ſolent: Quemadmodum neque in domibus alijs, vel eccleſijs Societatis profeſſæ; quæ quoad eius fieri poteſt, expedita ad ſedis Apoſtolicæ miſſiones obeundas, aliaque opera ad Dei obſequiũ & animarum auxiliũ eſſe debet.
*Poſſeſſionem

B ¶ *De non admittendis obligationibus, &c. ſic intelligitur, quòd Miſſarum obligationes uel huiuſmodi, quæ aſſignato redditui commenſuratæ videãtur, aſſumi nequeũt. Nõ tamẽ perinde inconueniens exiſtimatur, aliquã facilem & exiguam obligationem (quæ tamen non ſit animarũ cura) admittere; ſi cauſſa ſufficiẽs ad id moueret, præſertim ſi res huiuſmodi eſſet, quæ diſtractionis & occupationis perexiguæ aut nullius futura eſſet. In domibus autem Profeſſorum, quando nec illæ redditus vllos habent, nec ipſi ita ſtabilem habitationẽ, huiuſmodi obligationes non tolerãtur. De alijs obligationibus lectionum vel Lectorũ non hic agitur: verũtamen & hæ ipſæ in Collegijs & Vniuerſitatibus non ſine magna conſideratione, nec vltra limitem, quem Præpoſitus Generalis conuenire ad commune bonum, & ipſius Societatis ad Dei & Domini noſtri gloriam iudicauerit, aſſumentur.*

* Poſſeſſionem Collegiorum cū C reb⁹ tēporalibus, quę ad ipſa ſpe 5 ctant, capiet Societas; & Rectores, qui ad id munus conueniens habeant talentum, conſtituet; qui curā ſuſcipiant conſeruandi atque adminiſtrādi res ipſorum temporales, ac prouideāt neceſſitatibus tam materialis ędificii, quā Scholariū (qui in ipſis Collegiis degunt) *eorūque, qui diſponūtur vt ad illa admittātur, atq; * eorum etiā, qui extra Collegia E gerunt illorum negotia. Totius verò adminiſtrationis ratio Rectoribus conſtet: vt eam reddere, quando, & cui per Præpoſitū Generalē

C ¶ *Societas in vſum Scholaſticorū ſuorum iuxta litteras Apoſtolicas redditum administrationē exercebit per Præpoſitum Generalem, vel Prouincialem, vel alium, cui Generalis id commiſerit, ad defendendas & conſeruandas poſſeſſiones & redditus Collegiorum etiam in iudicio, cum id conueniens uel neceſſarium fuerit. Ac eiuſdem Præpoſiti erit, vel eorum, quibus ille facultatem dederit, admittere quidquid praeterea Collegijs ad ſuſtentationem & incrementum eorum in rebus temporalibus donaretur.*

¶ D *Qui diſponuntur, vt ad Collegia mittātur, illi ſunt, qui in domibus probationū verſantur; et qui ex domibus Societatis profeſſæ, vel domibus probationū ad ſtudia mittuntur.*

E ¶ *Qui negotia Collegiorum extra ea gerunt, in primis intelliguntur Procuratores, qui in ſummi Pontificis, vel aliorum Principum curia negotia Societatis gerunt. Verum*

quid

quid ad hos & alios ſumptus neceſſarios contribui debeat, Præpoſitus Generalis ſeruata proportione debita, per ſe, vel alium id ſtatuet.

neralem cōſtituetur, poſſint. At F *Generalis cum nec in ſuū, nec in vllorum cōſanguineorū ſuorū, nec in profeſſæ Societatis yſū bona temporalia Collegiorum poſſit conuertere; eo purius ſeſe in eorum ſuperintendentia ad maiorem gloriam & ſeruitium Dei gerere poterit.

6 In ijs Collegiis, quæ duodecim Scholaſticos (præter Præceptores) ex propriis redditibus alere

F ¶ *Cū dicitur, non poſſe Societatē profeſſam, vel eius Præpoſitum Generalem iuuari redditibus Collegiorum, intelligendum eſt iuxta litteras Apoſtolicas, quod nō poſſint in proprios ipſorum vſus reddi tus conuerti: poſſunt nihilominus expendi in vſum illorum, qui Collegijs vtiles fuerint, cuiuſmodi ſunt Adminiſtratores, Concionatores, Lectores, Confeſſarij, Viſitatores, & alij Profeſſi, vel ſimiles perſonæ, quæ ſpirituali vel temporali Collegiorum huiuſmodi vtilitati vacant. Sine tali etiam cauſſa poſſet expendi aliquid, quod exiguum ſit, cum quouis homine de Societate, menſa per diem aliquem eum excipiendo, vel modicum quid viatici, cum per Collegia in hanc vel illam partem tranſit, vel quid ſimile donando. Quod enim tam eſt exiguum, vt nihilum ducitur; & ſcrupuli eximuntur hinc quidem inhumaniter ſe habendi, inde vero contra Sedis Apoſtolicæ intentionem agendi.*

G ¶ *Quamuis*

G ¶ Quāuis hoc ita ſe habeat; ſi tamē benefactores eſſent, qui poſſeſſionem aliquā vel redditū dare vellēt, admitti illa poſſent; vt tāto maior numerus Scholaſticorū, ac Præceptorū ad maius diuinum poſſent obſequiū ſuſtentari.

alere poſſunt, ob maiorem popu li ædificationem * nec petantur G eleemoſynæ, nec illæ, aut dona vlla oblata admittantur. Si redditus minores fuerint, quàm huic numero alendo ſufficiāt; admitti quidē, non autē peti aliquæ eleemoſynæ poſſent; niſi tāta paupertate Collegiū premeretur, vt etiā petere, ſaltē à quibuſdam, eſſet neceſſariū. Tūc enim (maius diuinū obſequiū & vniuerſale bonū præ oculis ſemper habendo) peti eleemoſynæ, immo & oſtiatim ad tempus, quandocunque neceſſitas id exigeret, emendicari poterunt.

IN CAPVT III.

De Scholaſticis, qui in Collegijs conſtituentur.

DE SCHOLASTICIS, qui in Collegijs cōſtituētur. Cap. III.

QVod ad Scholaſticos attinet, 1 ad quorum inſtitutionē Collegia aſſumuntur, in primis quales eſſe debeant, vt ad ea vel mittantur, vel admittantur, conſiderare in Domino oportebit.

A ¶ Quādo aliquis factus eſſet idoneus

Primum omnium cū aliquo ex quinq; illis 2 impedimentis in Prima Parte dictis * nullus in- A Collegio

Collegio aliquo Societatis inter Scholaſticos collocari poterit. Et præter Coadiutores ad miniſteria vel auxilium Collegij neceſſarios, reliqui huiuſmodi eſſe debent, vt ſecundũ rationẽ ſperari poſsit, idoneos ad vineã Chriſti Dñi noſtri exemplo ac doctrina excolendã eſſe euaſuros. Hi autẽ quo magis ingenioſi, boniſq; moribus ornati, & ſani corpore ad ferẽdos ſtudiorũ labores fuerint; eo magis idonei, & citius ad Collegia mitti, vel in eiſdẽ admitti poſſunt.

nems à Chriſti Vicario, vt ĩ aliqua domo Societatis manere poſsit, et idoneus eſſe intelligetur, vt ĩ Collegijs habitet.

3 Adhæc, illi ſolũ in Scholaſticos approbatos admittũtur, qui in domibus vel Collegiis ipſis probati fuerint, & biẽnio in variis experimẽtis & ꝑbationib⁹ exacto, ac votis cũ ꝓmiſſione de Societatis ingreſsu iam emiſſis, ad vitã in ipſa ꝑpetuo ducendã ad gloriam Dei admittuntur.

4 Præter hos, ſtudia quibuſdã conceduntur, qui ante biennium & probationes huiuſmodi ad Collegia ex domibus deſtinantur (ꝙ ſic in Dño expedire videatur) aut in eiſdem admittuntur; nõ tamen approbati Scholaſtici cenſentur, donec biennio exacto

B & votis ac promiſſione illa emiſſis, in approbatorum numerum referantur.

B ¶ Si ĩ Collegijs Societatis, Scholaſticorũ non ſupperet iuſtus numerus qui per promiſ

DE SCHO-

miſſionem uel propoſitum Deo in ea ſeruiēdi ſe dedicauerint; non repugnabit inſtituto noſtro, ex licentia Præpoſiti Generalis, & ad tempus, quod ei videbitur, alios pauperes Scholaſticos, qui tale propoſitum non habeant, admittere: dum tamen in eis impedimenta illa, quæ in prima Parte dicuntur, non inueniantur; & huiuſmodi indolem præſeferant, vt ſperari poſſit, quòd boni operarij vineæ Chriſti Domini noſtri ſint futuri, propter ingenium, vel aliquam inſtitutionem in litteris, bonos mores, conuenientem ætatem, & alia Dei dona, quæ in eis cernerentur ad diuinum obſequium, quod ſolum in ijs, qui de Societate, & extra illam ſunt, expetitur. Huiuſmodi autem Scholaſtici in confeſſionibus frequentandis, in ſtudijs, ac in forma viuendi Scholaſticis Societatis conformes eſſe debent; quamuis & ratio veſtitus diuerſa, & habitatio in eodem Collegio ſeparata ſit, ita, vt qui inſtitutum Societatis ſequuntur ſeorſum, & non commixti alijs externis maneant; cum eis tamen verſentur, quatenus ad maiorem ædificationem, ac maius Dei ac Domini noſtri obſequium ſuperior expedire iudicauerit.

Quamuis autem noſtrorum copia ſuppeteret; tamen non repugnabit noſtro inſtituto, ſi aliquis, qui propoſitum Societatem ingrediendi non habeat, in Collegia admittatur; ſi pacta cum Fundatoribus inita id exigent: ſi quidem ad finem, quem ſibi præfigit Societas, cum huiuſmodi conditionibus Collegium admittere vtile cenſebitur, vel ob cauſſas alias raras & non leuis momenti. Verum ſeorſum habitare hi, nec conuerſari ſine facultate Superioris, niſi cum certis quibuſdam perſonis Societatis ad id deſignatis, deberent.

Paupertas autem Scholaſticorum, qui de Societate non

ſunt, per Præpoſitum Generalem, vel eum, cui ſuam ille poteſtatem communicauerit, expendetur. Et aliquando honeſtas ob cauſſas, quamuis illi diuitum aut nobilium hominum filij ſint, modo ſuis viuant ſumptibus, nihil eſſe videtur, cur admitti non poſſint.

Aetas conueniens fore à decimoquarto ad vigeſimum tertium annum videtur, ſi in litteris progreſſum aliquem non feciſſent. Et in vniuerſum loquendo, quo pluribus donis ex ijs, quæ in Societate expetuntur, præditi eſſent; eo magis erunt idonei, vt admittantur. Nihilominus animaduertatur, ut cum huiuſmodi reſtrictiores quàm laxiores ſimus: habeaturque diligenter delectus eorum, qui ſunt admittendi, examine aliquo particulari cum eiſdem antequam recipiantur, vtendo.

Aliqui, licet rariores, poßent inter noſtros, particulares ob cauſſas & ſuperioris iudicio efficaces, admitti.

DE SCHOLASTICIS admiſſis conſeruandis. Cap. IIII.

1 AD cõſeruationẽ eorũ qui in Collegiis ſunt, in iis quæ ad corpus, & res externas attinẽt, quod in Tertia Parte dictũ eſt, ſufficiet. Id tamẽ peculiari cura animaduertendũ erit, vt tẽporib⁹ valetudini corporis incõmodis Scholaſtici non ſtudeant, vt ſomno quãtũ tẽporis ſatis ſit, tribuant; & in laboribus mentis modũ ſeruẽt. Sic

Sic enim fiet, vt diutius in illis perſeuerare tam in litteris addiſcendis, quàm in eiſdē exercēdis ad Dei gloriam poſſint.

Quod attinet ad ſpiritualia; eadē erit ratio eorū, qui in Collegiis, & qui in domibus admittūtur, quādiu in probationib⁹ verſantur. Poſt probationē cū ſtudiis vacāt, vt eſt cauendū, ne feruore ſtudiorum intepeſcat ſolidarum virtutum, ac religioſæ vitæ amor; ita * mortificationibus, orationibus, ac meditationibus prolixis eo tempore nō adeo multum loci tribuetur. Quandoquidem litteris dare operam, quę ſyncera cum intentione diuini ſeruitij addiſcūtur, & quodammodo totum hominem requirunt, non minus, quàm in illis verſari tempore ſtudiorū, immo magis Deo ac Domino noſtro gratum erit. 2 A

Itaque pręter ſacramenta Confeſſionis* ac Communionis (ad quæ octauo quoque die accedendum erit) & præter Miſſam, quā quotidie audient; horam vnam impendēt recitando Beatiſsimæ Virginis 3 B

IN CAPVT IIII.

De Scholaſticis admiſsis conſeruandis.

A ¶ SI in aliquo particulari Rector conuenire iudicaret plus eſse in his rebus concedēdum propter peculiares aliquas rationes; ſemper diſcretioni locus erit.

B ¶ Frequētius, quàm octauo quoque die, communicare, non, niſi peculiares ob cauſas,

Virginis officio, ac examinãdis bis quotidie ſuis conſcientiis cũ aliis orationibus pro cuiuſque deuotione vſque ad prædictam horam explendam, ſi expleta nõ fuerit. Quæ omnia iuxta ordinationem ac iudicium maiorũ ſuorũ, quibus obedientiam Chriſti loco præſtare debent, facient.

4 Aliqui (cuiuſmodi eſse poſsent Coadiutores illi, qui legere non didice-

ſas, & potius neceſsitatis, quàm deuotionis habita ratione, permittatur. Protrahere ultra octo dies nõ ſine ratione etiã ſpeciali licebit; propter quam poſſit etiam aliquando Miſsa intermitti; & in quibuſdam augeri et minui (vt dictum eſt) præſcriptum orationis tempus. et hæc omnia Superioris prudentiæ relinquẽtur; quamuis vnius horæ plus minus tempus ad Beatiſsimæ Virginis preces recitandas aſsumendum ſit. In Scholaſticis tamen, qui ad dicendum officium diuinum non tenentur facilius ſuis temporibus hæc ratio commutari poterit, vt loco precũ Beatæ Virginis, meditationes, & alia ſpiritualia exercitia ſuccedant (dum tamen hora in illis compleatur) idque præcipue cũ quibuſdam, qui cum vno modo in ſpiritu non proficiant, alio cũ gratia Dei magis iuuabuntur, fiet; cum facultate tamen vel ordinatione maiorum, quorum ſemper erit videre, num in quibuſdam propter particulares cauſsas aliud magis conueniet, vt id fiat. Habenda autem erit ratio ueræ deuotionis ipſorũ, vel Fundatoris, & circunſtantiarum, quæ ad perſonas, tempora, & loca pertinent. Iis vero, qui inexperti ſunt adhuc rerum ſpiritualium, & in illis iuuari deſiderant, aliqua ad meditationem

meditationem & orationem capita proponi poſſent, prout eis magis conueniret. Dum Miſſa dicitur, quandiu Sacerdos ſummiſſe loquitur, vt populus non audiat, quæ is dicit, num Scholaſtici poſſint, nec ne, recitare partem precum ſuarum, ad quas horam habent deſignatam, maiorum, vel Superiorum arbitrio id relinquetur; qui hominum, locorum, ingeniorum, & temporum habita ratione, quod ad maiorẽ Dei gloriam videbitur, prouidebunt.

C ¶ *Quod ad coronam vel roſarium attinet, doceantur quomodo cogitare uel meditari myſteria, quæ in eo continentur, poſſint; quo maiori cũ attentione et deuotiõe ſe in eo exercere valeãt. Et quãdo qui legere didicerunt, fructũ vberiorẽ in eo, quàm ĩ precibus horarijs recitãdis inuenirent; iam diximus, quòd in id, quod magis conferet, illæ poterunt commutari.*

didicerunt) prҿter miſſam, horam etiam vnam * recitando Roſario vel Coronæ Beatҿ Mariҿ Virginis cum duplici examine quotidiano, uel aliis orationibus pro cuiuſque deuotione, vt de Scholaſticis dictum eſt, impendent. C

Ad deuotionis augmentum, & ad excitãdam qua Deo obſtricti ſunt, obligationis memoriam, & ad maiorem ſtudẽtium in ſua vocatione confirmationem bis annis ſingulis, * in feſtis videlicet Reſurrectionis, ac Natiuitatis D

D ¶ *Si videretur Rectori cum Superioris facultate commodius fore alijs in feſtis ſolemnibus hanc renouationem ali-*

nem aliquando particulari aliqua ratione fieri, poſſet etiam fieri. Cum etiam de feſtis Reſurrectionis, & Natiuitatis loquimur; ſimul intra eius octauas, vel totidem dies ante feſta intelligatur.

E Natiuitatis, * ſimplicia vota, quę iuxta formulam in Quinta Parte, capite quarto dicendam emiſerunt, congruum erit renouare. Et qui ea non emiſiſſet, exacto biennio probationis, vt in Examine ꝓponitur, emittet.

6 Cum ad publicas Scholas eundum erit (nam alia loca ſine facultate Superiorum nõ petent)

F eant & redeant * inuicem aſſociati cum ea modeſtia interiori ac exteriori, quæ ad ſui & aliorum ædifica-

E ¶ Quod autem promittit Scholaſticus in Societate, eſt, in eius corpus ingredi, vt ſtatim obſeruet Caſtitatem, Paupertatem, et Obedientiã actu, iuxta Societatis conſuetudinem; ſiue admiſſius ſit, vt poſt abſoluta ſtudia ſit Profeſſus, ſiue Coadiutor formatus: & ſic conſequenter poteſt illum ſtatim Superior admittere in Scholaſticum, ac ſimul in probationem ad hoc tantum, vt ad Profeſſorum gradum, vel Coadiutorum ſuo tempore admittatur. Hæc conſuetudo facit, vt quamuis Paupertatis votum ſit emiſſum, bona tamen temporalia haberi poſſint ad certum vſque tempus, quod Superiori intra probationis ſpatium videbitur.

F ¶ Rectoris erit deſignare cuique ſocium; qui huiuſmodi eſſe debebit, vt vterque alterius opera magis proficere poſſit.

ædificationem conueniat; & eorum colloquia cum Scholaſticis externis ſint ſolum de rebus ad litteras vel profectũ ſpiritus pertinentibus; prout ad maiorem Dei gloriam omnibus vtilius fore iudicabitur.

DE DOCTRINA, CVI SCHOlaſtici Societatis ſtudere debent. Cap. V.

IN CAPVT V.

DE profectu in litteris.

CVm doctrinæ, quę in hac Societate addiſcitur, hic ſcopus ſit, ſuis & proximorũ animis Dei fauore aſpirãte prodeſſe; hæc erit in vniuerſum & in particularibus pſonis menſura, ex qua quib⁹ facultatibus addiſcẽdis noſtri incũbere, & quouſque in eis progredi debeant, ſtatuatur. Et quia generatim loquendo, * litteræ humaniores diuerſarum linguarum, Logica itidem, Naturalis ac Moralis Philoſophia, Metaphyſica, & Theologia tam quę Scholaſtica, quàm* quæ Poſitiua dicitur, & ſacra A B

A ¶ SVB litteris humanioribus Rhetorica etiam præter Grammaticã intelligenda eſt.

B ¶ Si in Collegijs tempus non ſuppeteret ad Cõcilia, Decreta, Doctores ſanctos, et res alias morales legẽdas; poſtquam ex eis egreſſi fuerint, vnuſquiſq; priuato ſtudio cum approbatione ſuorum Superiorum id poſſet efficere; præſertim ſi ĩ doctrina Scholaſtica ſolida iecerit fundamenta.

& ſacra Scriptura ad id iuuant; C * harum Facultatũ ſtudijs operã dabunt qui ad Collegia mittuntur; & quidem maiori cum diligentia illis vacabunt, quę ad finem prædictum, habita ratione temporis, loci, & perſonarũ, & cet. ſupremus Moderator ſtudiorum magis in Domino conuenire iudicabit.

2 Ad particulares perſonas deſcendendo, D * quid hi, vel illi addiſcere debeant, ſuperiorũ prudentiæ relinquetur. Qui tamen indole ingenij pręditus eſſet, quo in dictis facultatibus ſolidius fundamentum iaceret, eo rem vtiliorem faceret.

3 De tempore alicui ex his Sciẽtijs impendendo, & quando ad vlteriores ſit progrediendũ, Rector adhibita examinatione cõuenienti cõſiderabit, & ſtatuet.

4 Sequãtur in quauis facultate ſecuriorem & magis approbatã doctrinam

fundamenta.

C ¶ *Iuxta modũ ætatis ingenij, propenſionis animi, et institutionis in litteris vniuſcuiuſq; vel communis boni, quod ſperaretur, poßet in his omnibus facultatibus, vel aliqua, aut pluribus earũ quis exerceri. Quĩ enim in omnibus non poſſet, curare deberet, vt in aliqua earum excelleret.*

D ¶ *Aliqui ad Collegia mitti poſſent, non quòd ſperetur doctos eos eſſe euaſuros iuxta eum modum, de quo dictũ eſt; ſed potius, ut alios ſubleuent; cuiuſmodi eßet aliquis Sacerdos ad audiendas confeſſiones, &*

&c. Et hi, ac alij, in quibus propter ætatem prouectiorem vel alias cauſſas ſperari non poteſt, quòd in omnibus his facultatibus magnum facturi ſint progreſſum, conueniet, vt iuxta Superioris præſcriptum in ijs ſtudijs, quibus uacare poterunt, occupentur; & in linguarum peritia, & in ijs, quæ ad doctrinam confeſſionibus vtilem pertinent, & demum in ijs, quæ ad commune animarum bonum commodiora ſunt futura, proficere curent.

E ¶ *In libris ethnicis litterarũ humaniorum nihil, quod honeſtati repugnet, prælegatur; Reliquis vt ſpolijs Aegypti Societas vti poterit. Chriſtianorum opera quamuis bona eſſent, ſi tamen malus fuerit auctor, legenda non ſunt; ne ad auctorem aliqui afficiantur. Et conuenit, ad particularia deſcendendo, qui libri ſint prælegendi tam in humanioribus quàm in alijs diſciplinis, qui vero prælegi non poſſint, conſtituere.*

doctrinam, * & eos auctores, E qui eam docent: cuius rei penes Rectorem (qui, quod ſtatuetur in vniuerſa Societate ad maiorem Dei gloriam, ſequuturus eſt) cura ſit.

QVOMODO IVVENTVR SCHOlaſtici ad has facultates bene addiſcendas. Cap. VI.

VT autem Scholaſtici plurimũ in his facultatib⁹ proficiant, in primis animę puritatẽ cuſtodire, ac rectã ſtudiorũ intentionẽ habere conentur,

nentur; nihil aliud in litteris, quàm diuinam gloriam, & animarum fructum quęrentes; & in ſuis orationibus gratiam, vt in doctrina proficiant ad hunc finem, crebro petant.

2 Prætereа ſerio & cōſtāter animū ſtudijs applicare deliberēt, ſibiq́; pſuadeant, nihil gratius ſe Deo facturos in Collegijs, quàm ſi cū ea intētione, de qua dictū eſt, ſtudijs ſe diligēter impēdāt. Et licet nūquā ad exercenda ea, quæ didicerint, pueniāt, illū tñ ſtudēdi laborem ex obediētia & charitate (vt par eſt) ſuſceptum, opus eſſe magni meriti in cōſpectu diuinę ac ſummæ Maieſtatis, apud ſe ſtatuant.

3 Impedimenta etiam remoueantur, quę à ſtudijs animum auocant,* tam deuotionum ac mortificationum,* quæ vel nimiæ vel ſine ordine debito ſuſcipiuntur, quàm curarum * & exteriorū occupationum, quæ domi in … officijs

IN CAPVT VI.

Quomodo iuuenē Scholaſtici ad has diſciplinas bene addiſcēdas.

A ¶ *Hoc in genere dictum ſit. Ceterum ſi alicui neceſſarium eſſe, vt deuotioni et mortificationi incumberet, videretur; relinquetur Superioris prudentiæ, vt ſtatuat quantum in ijs progredi oporteat.*

B ¶ *Adiuuare eos, quibus huiuſmodi officia operoſa cōmiſſa ſunt, aliqua hora, nihil prohibet. Verum onus ipſorū officiorum ſumere, potius Coadiutorum eſt, qui ad Scholaſticos ſubleuandos in Collegijs conſtituentur.*

officijs domeſticis, & foris in colloquijs, * confeſſionibus, atque alijs erga proximos functionibus aſſumuntur: quatenus ab eis declinari in Domino poterit. Eſt enim conſultum, quo alijs poſtea vtiliores cum doctrina, quam didicerint, ſe præbeant, huiuſmodi exercitia (licet pia) donec ſtudia ſint abſoluta, differri; quãdoquidem nõ deerunt alij qui ea interim exerceant. Et hęc quidẽ oĩa maiori cũ deſiderio obſequij & glorię diuinę fiãt. C

In diſciplinis ordo ſeruandus eſt, vt prius in latina lingua ſolidum iaciant fundamentũ, quam Artium liberaliũ; & in ijs, antequam Theologiæ Scholaſticæ, & quidem in hac, antequam Poſitiuæ ſtudijs ſe dedant. Sacrę Scripturæ vel eodem tempore, vel poſtea addiſci poterunt. 4

* Linguæ

C ¶ Ea de cauſa in ijs, qui ad ſacros ordines promoti nõ ſunt, cõgruũ erit, ſi promotio differat, ne impedimentũ ipſis præſtet, donec ad finem ſtudiorum accedãt; neceſsitatis tamẽ ſæpe occurrentis rõne diſpenſari aliquãdo opus eſt.

Huiuſmodi erga proximos fũctiones aliqui, qui ſtudia ſua iã abſoluerint, vel ad idipſum mittuntur ad Collegia. explere poterunt: ſicut etiam ad domeſtica officia Collegij obeunda, quæ maiorem occupationẽ ſecum afferunt, eſſe aliquos oportet, qui primaria intentione ſtudijs non vacent: cuiuſmodi ſunt Coadiutores temporales, vel aliqui, qui probationis, & non ſtudij gratia in Collegijs agunt.

D ¶ Conuenie

D * Linguę vero illæ, in quibus
5 ſcriptę vel verſę fuerunt,' prius,
aut poſterius, vt Superiori pro va
rietate cauſſarum occurrētium,
ac diuerſitate perſonarum vide-
bitur, diſci poterunt. Itaque hoc
eius prudentiæ relinquetur. Sed
ſi linguarum ſtudio noſtri vacāt,
inter cetera, ad quæ diſcentium
intentio feratur, illud ſit, vt ver-
ſionem ab Eccleſia approbatam
defendant.

E * Scholaſtici omnes lectiones
6 publicorum Profeſſorum iuxta
Rectoris Collegij arbitrium au-
F diant:' * qui quidem Profeſſo-
res ſiue de Societate illi ſint,'
ſiue

D ¶ Conuenit in Theologicæ facultate eſſe ad gradum aliquem promotos, vel in ea mediocriter eruditos, & qui doctorũ ſanctorum, & Eccleſiæ deciſiones intelligant: ut illis linguarũ ſtudiũ vtile ſit, et nihil noceat'. Verum ſi aliqui tam humiles & in fide firmi cernerētur, vt à ſtudio linguarũ nihil incō modi eis timeretur,' diſpenſare Superior poterit; vt ei ſtudio, quādo ad commune vel particulare bonũ conueniet, ſe dedāt.

E ¶ Si in aliquo aliud conueniret, Superior ſua prudentia id conſiderabit; & diſpenſare poterit. Et quod de publicis lectionibus dicitur, priuatas, cum neceſſariæ vel vtiles domi vel extra Collegia fuerint, non excludit.

F ¶ Nullus de Societate ſine approbatione & facultate Præpoſiti Prouincialis (præterquam in claſſibus inferioribus, vel ad tempus neceſsitatis gratia) publice legat. Qui tamen talentum ad id ſortiti, ac præſertim qui iam

ſiue externi, optandum eſt, vt docti, diligentes, & aſſidui, & profectus ſtudentium tam in lectionibus, quàm in alijs litterarijs exercitationibus ſtudioſi ſint.

7 Bibliotheca cõmunis, ſi fieri poteſt, in Collegijs habeatur; cuius clauis illis, qui iuxta Rectoris iudicium habere debebunt, tradatur. Præterea* quiſque libros q neceſſarij ei fuerint, habebit.' G

8 Scholaſtici in audiẽdis lectionibus ſint aſsidui, & in eis præuidendis diligentes, & * poſtquam eas audierint, repetendis, ijs, quæ non intellexerint, interrogãdis,' *aliis vero, quæ oportuerit, adnotandis;' quo in poſterum memoriæ H I

ſtudijs perfuncti ſunt, in prælegendo (ſi res maioris momẽti aliud nõ exigerẽt) poſſent exerceri.

G ¶ Quamuis hoc ita ſe habeat; ſcribere tamen in eis non debẽt. Cõſtet vero eorũ ratio ei, qui Bibliothecæ præfectus eſt.

H ¶ Quod ad repetitiões attinet, curet Rector, vt certis quibuſdam horis in ſcholis vel domi fiãt, uno quidẽ repetẽte, et alijs audiẽtibus; et quæ difficilia occurrerint, mutuo proponẽtibus; et ſiquid erit, de quo cõſtituere inter ſe nõ poßint, Magiſtrũ adeãt. Curabit etiã, ut diſputationes et reliquæ exercitatiões ſcholaſticæ, quæ iuxta modũ diſciplinarũ, quæ tractãtur, cõuenire iudicabũtur nõ omittãt

I ¶ Videant Superiores, num conueniat Scholaſticos claſſium inferiorum libros papyraceos habere, vt ſcribant in eis lectiones, & inter lineas; & ad marginem, quod oportebit, annotent. Prouectiores in humanioribus litteris & alijs facultatibus

riæ defectui conſulatur.

9 Rector autem Collegij id curę habeat, vt videat, nũ magiſtri, & diſcipuli ſuum in Domino officium faciant, nec ne.

10 Cum perutilis ſit (præſertim Artium, ac Theologię Scholaſticæ ſtudioſis) diſputãdi vſus; interſint Scholaſtici ordinarijs Scholarum, ad quas accedunt (licet non ſint ſub cura Societatis) diſputationibꝰ; & ſingulare ſui ſpecimen in doctrina prębere, modeſte tamen, curent. Cõuenit etiam ſingulis Dominicis, vel aliquo alio die hebdomadæ in Collegio noſtro aliquem ex quauis Claſſe, Artium, & Theologię ſtudioſorum à Rectore deſignatum à prandio (ſi aliqua ex cauſſa peculiari impedimentũ nõ accideret) aliquas poſitiões tuẽdas ſuſcipere; quæ pridie eius diei ſub veſperũ valuis Scholarum (quo ad diſputãdum vel audiendum, qui vellent, conuenirent) eſſent affigẽdę; quibꝰ breuiter ab eo, qui reſpõſurus eſt, cõfirmatis, argumẽtari ex externis vel domeſticis liceat cuicũq; libuerit: aliquis tamẽ præſit oportet, qui argumẽtãtes dirigat; & ex ea cõcertatione eliciat declaretq; ad audientiũ vtilitatem doctrinã, quę

cultatibus chartam ſecum ferant ad ea, quæ audierint, vel eis occurrerint notatu digna, annotãda; ac poſtea maiori cũ ordine digeſta transferent in libros papyraceos, quæ in poſterum cõſeruata uelint.

K ¶ *De*

tenenda

tenenda ſit; qui ſignum etiã det finiendi iis, qui diſputant, ac tempus ſic diſtribuat; vt omnib⁹, quoad eius fieri poterit, diſputãdi locus detur.

Pręter hęc duo diſputationum pręd ictarũ genera, quotidie aliquod tempus deſignandum, quo in Collegiis pręſidente aliquo, vt diximus diſputetur; vt ea ratione & ingenia magis exerceantur, & difficilia, quæ in his facultatibus occurrent, magis ad Dei gloriam elucidentur. 11

Qui litteris humanioribus vacãt, ſua etiã ſtata tempora ad cõferendũ & diſputandũ de iis, quæ pertinent ad ſtudia illa, coram aliquo, qui eoſdẽ dirigere poſſit, habebunt: & Dominicis, vel aliis cõſtitutis diebus alternatim vel ſuæ facultatis poſitiones à prãdio tuebũtur, vel ſe in cõponenda ſoluta orone, aut carmine exercebũt; ſiue id ex tpe propoſito ibidẽ themate ad explorandã prõptitudinem fiat; ſiue domi cõpoſita de re prius ꝓpoſita illic publice legãtur. 12

K *Omnes quidem, ſed præcipue humaniorum litterarũ ſtudioſi latine loquantur communiter; & memoriæ quod à ſuis Magiſtris præſcriptum fuerit, commendent, K 13

K ¶ De repetitionum, & diſputationum, & latine loquendi exercitationibus ſi quid propter circunſtantias locorum, temporum, & perſonarum mutari debeat; hoc iudicandum prudentiæ Rectoris (facultate à ſuo Superiore ſaltem in genere accepta) relinquetur.

L commendẽt, * ac ſtilum in compoſitionibus diligenter exerceant; ' nec deſit, qui eiſdem corrigendis operam ſuam impẽdat. Licebit etiam nonnullis iuxta Rectoris arbitriũ præter eos authores, qui prælegũtur, quoſdã etiam alios priuato ſtudio legere; & ſingulis hebdomadis die aliquo deſignato vnus ex prouectioribus à prandio orationem latinam aut gręcã de re aliqua ad ędificationem domeſticorũ & externorum pertinentẽ, qua ad perfectiora in Domino animentur, habeat.

14 Pręterea Artium & Theologię ſtudioſi potiſſimum, ſed &
M reliqui * ſuum habeant priuatũ ſtudiũ & quietum,' quo melius & exa-

L ¶ Vt Scholaſtici magis in ſtudijs promoueant, bonum eſſet aliquos eruditione pares deſignare, qui ſancta æmulatione ſe inuicẽ prouocẽt. Iuuerit etiã interdũ mittere ad Præpoſitũ Prouincialẽ, vel Generalẽ aliquod ſuorum ſtudiorum ſpecimen nunc huius, nunc illius, vt compoſitionũ, ſi litterarũ humaniorũ; vel cõcluſionũ, ſi Philoſophiæ vel Theologiæ ſtudioſi fuerint. Conferet etiam in memoriã eis reducere, quòd cum ad domos venerint, ſtudijs abſolutis, in omnibus facultatibus, quibus operam dederint, ſunt examinandi.

M ¶ In hoc priuato ſtudio poſſent (ſi Rectori videretur) commentarium aliquem videre. Quandiu autem audiunt, fere vnus, & is quidem ſelectus eſſe deberet. Poſſent etiam ſcribere quod profuturum magis cenſeretur.

N ¶ Si

& exactius ea, quæ tractata ſunt, intelligant.

15 Vt reprimi oportet quorundã curſum plus æquo concitatũ in ſtudiis; ita mouendi, incitãdi, & animãdi ad ſtudia ſunt alii, quib⁹ id neceſſariũ eſt; quod vt meli⁹ præſtare poſſit Rector, intelligat oportet per ſe, & ꝑ aliquẽ aliũ, cui Syndici, vel Viſitatoris Scholaſticorũ curã ipſe dederit, quomodo Scholaſtici ſuũ officiũ faciant.

N * Quòd ſi animaduerteret aliquẽ in ſtudiis tẽpus inutiliter terere, quòd nolit, aut certe non poſſit ꝓgreſſũ in litteris facere; expedit illum ab eis remouere, & eius loco alium, qui ad ſcopũ diuini ſeruitii in Collegiis pręfixum magis ꝓficiat, cõſtituere.

16 Abſoluto ſtudio alicuius facultatis, eandem priuatim repetere conueniet, auctorem vnum aliquem, vel plures, quàm prius, iuxta Rectoris arbitrium legendo. Poterit autem ex iis, quæ ad eam facultatem pertinent, ſi eidem Rectori viſum fuerit, *in ſcripta

N ¶ Si aliquis non aptus ad ſtudia, ſed ad alia miniſteria idoneus videretur; poſſet intra Collegia vel domos Societatis in iis occupari, quæ conuenire viderentur: ſi ad vtrunq; inutilis eſſet, & in Scholaſticum fuiſſet admiſſus, dimitti à Societate poſſet: nihilominus æquũ erit, vt Rector re bene conſiderata, ad Prouincialem vel Generalem id referat; & quod ſibi præſcriptum fuerit, exequatur.

O ¶ Huiuſ.

O *in ſcripta breuius, diſtinctius, & accuratius redigere ea, quæ prius in lectionū decurſu ſcripſerat, cum minori doctrina prædit⁹ erat, q; peracto ſtudiorum curriculo.

17 Suis conſtitutis temporibus ſe ad publicos actus examinationū ac reſpōſionum præparent; & ad gradus cōnſuetos, qui per diligentem examinationem digni inuenientur, promoueri poterunt. Loca tamen certa, vt ab omni ambitionis ſpecie atq; ab aliis affectibus parum temperatis recedant, quamuis ea in Vniuerſitate, vbi gradum accipiunt, dari ſoleant, non accipiant; ſed ſimul omnes extra numerum ſe conſtituant; nec ſumptus, qui pauperes non deceant, in gradibus huiuſmodi faciant; ad quos ſine humilitatis detrimento, nō ob aliud,

O ¶ Huiuſmodi ſcripta fieri nō debēt, niſi ab ijs, qui maiori doctrina et clariori ingenio & iudicio pollent: et reliqui horū labore frui poterunt. Conueniret etiā a Magiſtro ea approbari. Alij annotationibus præceptoris iuuari poſſent, et ſuis etiā notatu dignioribus. Conferet aūt ad vſum, vt ſuas notas in margine, & indicem præterea habeant rerum, de quibus in huiuſmodi ſcriptis agitur, vt facilius inueniri poßit, quod quæritur. Et quāuis huiuſmodi libelli rerū excerptarū vel propriorū conceptuū, vel alia ſcripta qualibet fiant; intelligi tamē oportet, à nemine librū vllū ſine examinatione & approbatione ſpeciali Præpoſiti Generalis, vt dictū eſt, publicari debere.

IN CA-

ob aliud, quàm vt poſſint proximis ad Dei glo riam eſſe vtiliores, promoueri debent.

Num autem his, qui iam ſtudiorum ſuorum curſum peregerunt, prælegere priuatim, vel pu blice ad ſuam, vel aliorum vtilitatem conue niat: penes Superiorē id erit iudiciū, qui quod magis in Domino expedire videbitur, ſtatuet. 13

DE SCHOLIS COLLEgiorum Societatis.

Cap. VII.

IN CAPVT VII. DE Scholis Collegiorum Societatis.

HAbita ratione non ſolum profectus in litteris Scholaſticorum noſtrorum, ſed etiam profectus in litteris & moribus externorum, quos in noſtris Collegiis inſtituendos ſuſcepimus; * Scholę publicę, vbi commode id fieri poterit, aperiantur, ſaltē in diſciplinis humanioribus. * In grauioribus autem diſciplinis 1 A B

A ¶ *Præpoſiti Generalis erit, vbi huiuſmodi ſcholæ habendæ ſint, ſtatuere.*

B ¶ *Et etiam iuxta quòd commode id poterit Societas. Noſtra tamen mens hæc eſſet, vt in Collegijs communiter litteræ humaniores ac linguarum, et doctrina Chriſtiana, et ſi opus eſſet, lectio aliqua de caſibus conſcientiæ prælegeretur: ſi vero ſit, qui commode concionetur, aut confeſſiones audiat, id etiam vt fiat; & de ſcientijs ſuperioribus non agatur;*

nis pro locorum, in quibus Collegia fuerint, ratione, ſemper, quid Deo gratius ſit, ante oculos habendo, aperiri poterunt.

2 Teneat in huiuſmodi Scholis is modus, quo externi Scholaſtici in ijs, quę ad doctrinā Chriſtianā ptinēt, bene inſtituātur; cureturque quoad eius fieri poterit, vt ſingulis menſib⁹ ad ſacramentū Cōfeſſionis accedant, & verbū Dei frequenter audiāt, & demū cū litteris mores etiam Chriſtianis dignos hauriāt. Et quia in particularibus multū varietatis eſſe oportebit, ꝑ varietate locorū, & perſonarū ſingula C ꝓſequi nō eſt huius loci. Id tamen dictū ſit,* in quouis Collegio regulas, quę ad oīa neceſſaria deſcēdāt, D conſtitui debere. Hoc tamen commendatū hoc loco volumus, * ne externis Scholaſticis correctio, quoad illis opus erit, deſit; quæ tamen per aliquem de ipſa Societate exercenda non erit.

agatur; ſed ad eas addiſcendas ab his Collegijs, ij qui in humanioribus litteris profecerint, ad Vniuerſitates Societatis mittantur.

C ¶ *Ex regulis Collegij Romani, alijs quod cuique cōueniet, accommodari poterit.*

D ¶ *Adhoc vbi Correctur haberi poterit, habeatur; vbi nō poterit, excogitetur modus, quo caſtigentur, vel per aliquē ex ipſis Scholaſticis, vel alia conuenienti ratione.*

3 Cum tam proprium ſit noſtræ profeſſionis, nullum temporale præmiū accipere

pere pro ſpiritualibus miniſteriis, in quibus iuxta noſtrum inſtitutum in proximorum auxilium occupamur: non conuenit vllam Collegii dotationem admittere, per quam ad dandum Concionatorem, aut Confeſſarium,* aut Lectorem aliquem Theologię, Societas obligetur. Quamuis enim æquitatis & gratitudinis ratio nos ad ſeruiendum cum maiori diligentia in dictis miniſteriis, quę noſtri inſtituti ſunt propria, moueat, in Collegiis quæ maiori cum liberalitate & deuotione fundata ſunt: non tamen ſunt recipiendę obligationes vel conditiones, quę ſynceritatem impediant noſtri in procedendo modi, qui eſt, dare gratis, quę gratis accepimus: quamuis pro eorum ſubſtentatione, qui cõmuni bono Collegiorum ſeruiunt, vel propter illud ſtudent, dotatio, quam Fundatorũ charitas aſſignare ad gloriam diuinam ſolet, admittatur. E

E ¶ Vbi Prępoſitus Generalis, vel Societas curam ſuſciperet alicuius Vniuerſitatis; non repugnaret huius Conſtitutionis intentioni, vt ſeſe ex conſequenti obligaret ad lectiones illius ordinarias, quamuis inter illas aliquæ Theologicæ eſſent.

IN CAP.

DE SCHO-

DE SCHOLASTICIS INSTITVENdis in ijs, quę ad proximos ſuos iuuandos pertinent. Cap. VIII.

1 SCopum illum intuendo, ad quem ſtudia Societatis dirigũtur, ſub ipſorum finẽ congruũ erit, vt ad arma ſpiritualia in proximorum auxilium tractanda aſſueſcere incipiãt. Quamuis enim id proprie magis & diutius in domibus fiat, poterit tamen in Collegijs inchoari.

2 Primũ illi, qui iuxta Superioris iudiciũ ad ſacros ordines erũt promouẽdi, in ratione Miſſæ dicẽdæ, vt pręter intelligentiã, & deuotionẽ internam, decentem etiã habeant exteriorẽ modum ad audientiũ ędificationem, inſtituantur; & ceremoniis eiſdẽ omnis Societas, quantum fieri poteſt, vtatur: in quibus vſum Romanum vt magis vniuerſalẽ, & quem perculiari quadam ratione Sedes Apoſtolica amplexa eſt, quantum patietur regionum varietas, ſequetur.

3 In concionibus etiam, & A *ſacris lectionibus eo modo proponẽdis, q ędificationi populi conueniat (qui à ſcholaſtico diuerſus eſt) ſe ẽt exerceãt, ſtude-

IN CAPVT VIII.

De Scholaſticis inſtituendis in ijs, quæ ad proximos ſuos iuuãdos pertinent.

A ¶ INter legendum, præter interpretationem, aduertendum eſt,

ſtudeantq́ue ad id munus obeũdum linguam populo vernaculam bene addiſcere.* Res etiam B alias vidiſſe oportet,* & præ manibus habere, quæ ad hoc officium vtiliores futuræ ſunt; ac demum, vt melius & cum maiori fructu animarũ id munus obeant,* omnibus mediis vtantur, C quibus cõmode iuuari poſſint.*

eſt, ut aliquæ, quæ ad mores et vitã Chriſtianã iuuẽt, attingantur. Et hoc fiet etiam in claſſibus Collegij, multo vero impenſius, cum populo prælegit.

B ¶ Cõferet, uidiſſe Euãgelia toto anno occurrentia, peculiari ſtudio adhibito, quod ad concionandi rationẽ deſtinetur; & aliquid ex ſacra ſcriptura, vt populo prælegatur: præuidiſſe etiam quod ad vitia pertinet, & in eorum deteſtationem inducit, & remedia eiſdem applicanda; ſicut e contrario quæ ad præcepta, ad virtutes, ad bona opera pertinent; tum ea, quæ mouere poſſint ad illa amanda, & media etiam ad eadem conſequenda. Et hæc in compendium, ſi fieri poteſt, redacta vtiliora eſſe ſolent; ne tam multis libris opus ſit.

C ¶ Huiuſmodi media ſunt, vidiſſe præceptiones, quas de modo concionandi illi tradunt, qui bene hoc munus obierũt; & bonos audire concionatores; & ſe in concionibus domi aut in monaſterijs exercere; bonum habere correctorem, qui de erroribus admoneat tum in rebus, quæ dicuntur, tum in voce, tonis, geſtibus, & motibus. Reflectat et ipſe conſiderationem ad ea, quæ dixit; quo magis vndecunque iuuetur.

4 In mini-

D ¶ In

4 In miniſterio etiam Sacramẽ-
D torum* Confeſſionis,' & Communionis ſeſe exerceant; & non ſolum quod ad ipſorũ, ſed etiã quod ad pœnitentium, & communicãtium officium pertinet, vt bene ac vtiliter ad Dei gloriã ea percipiãt, & frequentent, perſpectũ habere, ac exequi curent.
E *Ad exercitia ſpiritualia alijs
5 tradenda, poſtquam quiſque in ſe ea fuerit expertus, aſſueſcant; & dent operam omnes, vt & eorum reddere rationẽ,' & in hoc armo-

D ¶ In cõfeſſionibus præter ſtudium ſcholaſticũ, & caſuũ cõſciẽtiæ, præſertim Reſtitutionis, conueniet compendium aliquod caſuum, et cenſurarũ, quæ reſeruãtur, habere (vt videat quo pertingat ipſius iuriſdictio) & ſimul formulas, quæ minus vſitatæ ſunt, quarundã abſolutionũ, quæ occurrunt; ac breuem interrogandi methodum de peccatis, et eorũ remedijs; et inſtructionem ad bene ac prudenter in domino ſine damno ſuo, et cũ proximorum vtilitate hoc officiũ exercendum: & aliqua confeſſione audita, præſertim in principijs, Confeßarius apud ſe conſideret, num in re aliqua defecerit; vt in poſterum caueat.

E ¶ Poſſent ad exercitia alijs tradenda aßueſcere, nonnullis ea tradendo, in quibus minor iactura eſſe poßit, ſiquid erretur; & conferre cum aliquo magis exercitato ſuũ procedendi modum, bene annotando quod magis vel minus conuenire deprehenderint. Cum vero exercitiorum ratio redditur, non ſolum id agatur, vt alijs ſatisfiat, ſed etiam vt in illis deſiderium excitetur, vt eiſdem iuuari velint. In vniuerſum

armorum ſpiritualiũ genere tractando (qđ Dei gratia ad ipſius obſequiũ tãtopere cõferre cernitur) dexteritatẽ habere poſſint.

* Studiũ ẽt cõgruum in modo tradendæ doctrinæ Chriſtianæ,' qui ſit captui puerorũ ac rudiũ accommodatus, adhibeatur. F 6

Vt in ſuperiꝰ dictis proximi ad bene viuendum iuuantur: ita curandum eſt, vt ea, * quæ ad bene moriendum illis conferunt, percipiantur;' quiq́ue modus in eo tempore, in quo tantum eſt momenti ad finem vltimũ æternæ fœlicitatis conſequendum, vel ab ea excidendum, teneri debeat, intelligatur. 7 G

In vniuerſum loquendo, edoceri eos conuenit, quem modũ tenere oporteat huius Societatis operarios, qui in tã varijs mũdi regionibus, cumq́ue tam diuerſis hominum generibus verſari debent, anteuertendo incõmoda, quæ poſſunt accidere; & emolumenta, quæ ad maius Dei 8

ſeruitium

ſum autem loquẽdo quæ ad primã hebdomadam pertinent, tantũ tradantur. Quando vero omnia tradẽtur, raris hominibus, vel qui de vitæ ſuæ ſtatu deliberare velint, tradi oportebit.

F ¶ *Iuuerit etiã in compendiũ redactam habere explicationem rerum ad fidem & vitã Chriſtianã neceſſariarum.*

G ¶ *Aliud etiã cõpendium de modo iuuãdi ad bene moriendum vtile erit: vt memoria renouetur, quando ſanctũ hoc officium exercendũ erit.*

IN

ſeruitium cōferunt, captādo, oībus rationibus adhibitis, quæ poſſunt adhiberi. Et quãuis hoc ſola vnctio ſancti Spiritus, & ea prudentia, quā communicare ſolet Dn̄s illis, qui in diuina ſua Maieſtate cōfidunt, docere poſſit; via ſaltē aliquo modo qbuſdā documētis, quæ iuuēt, & ad effectū diuinæ gratiæ diſponāt, aperiri poteſt.

DE SCHOLASTICIS à ſtudio litterarum educendis. Cap. IX.

A *EX Collegiis nōnulli propter
1 cauſſas in Secunda Parte dictas, & modo inibi explicato educuntur; vt alij, qui ad diuinum ſeruitium magis proficiant, eiſdem ſuccedant. Eadem ſiquidē in hac parte domorum, & Colle giorum eſt ratio.

2 Aliqui etiam aliquando educentur, quòd ipſis ad maiorem in ſpiritu vel in litteris profectū alio

IN CAPVT IX.

De Scholaſticis à ſtudio litterarū educendis.

A ¶ *ALij educuntur poſt ſeptē annos, ij videlicet, qui ad Collegia admiſſi ſunt ad id tempus, abſq; eo quòd cōſtituerint ingredi Societatē, quē admodū dictum eſt; ſed tamen diſpenſari in tempore ſeptem annorum, idque prorogari poſſet; cum huiuſmodi Scholaſtici exemplo vitæ ſuæ, magnæ ædificationis eſſent, ita vt vel magnum Dei obſequium ab eis expectaretur, vel vtiles eſſe Collegio viderentur.*

alio transferri, vel quòd ad vniuerſale bonũ Societatis cõueniat; vt accideret, ſi, qui Artiũ curriculũ in aliquo Collegio emenſus eſſet, vt eaſdẽ alibi prælegeret, ante Theologię ſtudiũ educeretur. Et idem dictum ſit, ſi qua in re alia ad maius Dei obſequium & gloriam eſſent occupãdi.

Cõmunis autem modus educendi Scholaſticos ex Collegio aliquo, vbi oẽs prædictæ Sciẽtię tradũtur, tunc erit; cũ quiſq; ſtudia ſua iam abſoluerit, peracto Artium curriculo, & quatuor annis Theologię ſtudio impenſis. Et ſub huius temporis finem ſuarũ eſſe partiũ Rector intelligat, Prępoſitum Generalem, vel Prouincialẽ admonere, & quantum hi profecerint, referre; ac poſtmodum quod ei præſcriptum fuerit ad Dei gloriam, exequetur. 3

DE GVBERNATIONE COLLEGIORUM. Cap. X.

SVpremam curam vel ſuperintendẽtiam Collegiorum iuxta Sedis Apoſtolicę litteras profeſſa Societas habebit. Cum enim quidquã priuatæ vtilitatis ex redditibus quærere, vel in ſuũ vſum cõuertere nõ poſſit; eſt valde probabile, quòd maiori cũ puritate ac ſpiritu conſtantius ac diuturnius procedet, in ijs, quę ad bonũ regimen Collegiorum ad maius Dei ac Dñi noſtri 1

obſequium prouideri conuenit.

2 Præter id autē, quod ad Cōſtitutiones, & diſſolutionē, vel alienationē huiuſmodi Collegiorū pertinet, vniuerſa poteſtas & adminiſtratio, & (vt in genere dicatur) huius ſuperintendētiæ executio penes Prępoſitū Generalem erit, qui finem illum, ad quē Collegia & Societas tota cō tendit, prę oculis habens, melius, quid eiſdem conueniat, intelliget.

3 Per ſe ergo, vel per aliū, cui ſuā facultatē cōmunicauerit in hac parte, Præpoſitus Generalis Rectorē, * vt pręſit cuicunq; Collegio, A aliquē ex Coadiutoribus Societatis cōſtituet; qui Præpoſito Prouinciali, vel cui Generalis præſcripſerit, rationē ſibi aſſignati muneris reddet. Et penes eundem erit Præpoſitum, Rectorem amouere, taliq; cura, prout ei cōuenientius in Domino videbitur, liberare.

4 Curandū eſt autē, vt ille, cui Rectoris officiū imponit, magni ſit exēpli, magnæ ædificationis, magnę etiā mortificationis in oībus prauis inclinationibus, & in Obediētia pręcipue, ac humilitate pro-

IN CAP. X. De gubernatione Collegiorū.

A ¶ H*Oc nō prohibet, quin Profeſſus aliquis ad viſitandas vel reformādas alicuius Collegij res miſſus manere in eo poſſet, vel omnibus alijs ad tempus præeſſe, vel aliter; vt magis conuenire ad Collegij vel ad vniuerſale bonū videretur.*

batus;q donũ ẽt diſcretionis habeat, ad guber nandũ idoneus,in reb⁹ agẽdis verſatus, in ſpiri tualib⁹ exercitat⁹ ſit;q ſeueritatẽ ſuo tẽpore & loco cũ benignitate miſcere nouerit;q ſolicit⁹, q patiẽs laborũ, q etiã in litteris eruditus ſit; & demũ eiuſmodi,cui cõfidere,cuiq; ſuã poteſtatẽ tuto cõmunicare Præpoſiti ſuperiores poſsĩt;qũquidẽ quo hæc poteſtas maior erit,eo me li⁹ regi Collegia ad maiorẽ Dei gloriã poterũt.

5. Rectoris officiũ erit,ĩ primis oratiõe & ſanctis deſiderijs totũ Collegiũ velut humeris ſuis ſuſtinere: deinde curare, * vt Cõſtitutiões obſer uẽt,' oĩbus Collegialib⁹ cũ oĩ ſolicitudine inuigilare, eoſdemq; ab ijs, quæ nocere poſſint domi & foris, defendere; tũ præueniẽdo, tũ ẽt, ſiquid mali accideret, remediũ adhibẽdo;vt ad ſingulorũ & vniuerſale bonum cõuenit; vtq; in virtutib⁹ & litteris ꝓficiãt, curãdo; ſanitatẽ eorũ, * & bona ẽt Collegij tam ſtabilia, q̃ mobilia cõſeruando:' eos, q officia gerãt domeſtica, prudenter con- B C

B ¶ Sicut curare, ut obſeruentur omnino Conſtitutiones, ita et in eiſdẽ diſpẽſare (quãdo eã fuiſſe mẽtẽ illius, qui eas condidit, in re aliqua particulari indicaret iuxta euentus rerũ, et neceſſitates, maius cõmune bonũ intuendo) ad Rectorẽ, accepta à ſuis maioribus poteſtate, pertinebit.

C ¶ Ad ea, quæ dicta ſunt, reducitur cura cõueniens amicos conſeruandi, & ex aduerſarijs beneuolos reddendi.

D ¶ Res

cōſtituendo; & quomodo ſuis fungantur officiis, conſiderando; &, prout in Domino conuenire iudicabit, vel in eiſdem miniſterijs detinendo, vel ab ijſdem remouendo: Et generatim loquendo, curet, vt quę in ſuperioribus capitibus dicta ſunt, quæ quidem ad Collegia ſpectant, obſeruentur. Memor ſit etiam ſubordinationis integre obſeruandæ in Obedientia, nō ſolū ad Generalē, ſed ad Prouincialē quoque, certiorē eū, de quibus oportet, reddendo; ad eumq́, referendo, quæ maioris erunt momenti; & quæ ab ipſo iniuncta fuerint (quādoquidem ipſum Superiorē habet) exequēdo; vt æquum eſt ad ſe referri, ſibiq́; obedientiā pręſtari ab ijs, qui in Collegio degunt: Qui quidē Rectorē ſuū magnopere reuereri ac venerari, vt qui Chriſti Dñi noſtri vices gerit, debebūt; liberā ſui ipſorū rerumq́; ſuarum diſpoſitionē cum vera obedientia ipſi relinquendo: * nihil ei clauſum; ne conſcientiā quidē propriā tenendo, quam ei aperire (vt in Examine dictum eſt) ſuis conſtitutis tēporibus, & ſæpius, ſi cauſſa aliqua id poſceret, oportebit; nō repugnādo, nō cōtradicendo, nec vlla ratione iudiciū ꝓpriū ipſius iudicio cōtrariū demōſtrādo; vt per vnionē eiuſdem ſententiæ & voluntatis, atq; per debitā ſubmiſſionē melius in diuino obſe-

D ¶ *Res clauſa intelligitur ianua vel arca, &c.*

E ¶ *Ido-*

obſequio conſeruentur, & progrediantur.

6 Ad bonam domus gubernationẽ nõ ſolũ numerum neceſsarium officialiũ Rector prouideat; ſed, * vt idonei ſint, quoad eius fieri poterit, ad ſuas functiones, curet; E * cuique ſuas regulas, vbi, quæ ad ſingulorũ officia pertinẽt, cõtineantur, tradat: F & ne ſe hic in illi' officiũ ingerat, videat. Præterea, vt eis proſpicere de ſubſidio, ſi neceſſarium id fuerit, debebit; ita, cũ tẽpus vacuum illis fuerit, vt vtiliter illud impendãt diuino ſeruitio, curet.

7 Inter officiales Rectori neceſſarios, in primis Miniſter idoneus, qui Vicerector, vel Magiſter domus ſit, & omnibus, quæ ad bonum vniuerſale pertinẽt, prouideat, eſt deligendus. Syndico etiam ad exteriora obſeruanda, * & aliquo, cui rerũ ſpiritualiũ G cura ſit, & duobus alijs, vel pluribus, quorum prudentiæ & probitati

E ¶ Idonei ſunt intelligẽdi habita ratione tũ ſufficiẽtiæ perſonarũ, tũ occupationum. Quæ enim officia multũ occupationis ſecũ ferũt valde occupatis in alijs rebus minime cõuenirẽt: et quia quibuſdã experiẽtia, vt bene fiant, neceſſaria eſt; non facile mutari deberent.

F ¶ Ex regulis cuiq; videndæ eſſent ſingulis hebdomadis illæ, quæ ad ipsũ pertinẽt.

G ¶ Si tãta nõ eſſet copia hominum; vnus plura officia ſuſtinere poſſet. Sic Miniſter, & ſuperintendens dictus curam habere poſſent eorum, quæ ad Rectorem, vel Nouitios pertinent, & cet.

H ¶ Sic

bitati multum confidat,opus eſt; vt cum eis de ijs, quæ difficiliora,& ad Dei gloriam maiorem communicanda videbuntur, conferre poſſit.

H * Sunt & alij ad particularia officia neceſsarij.*

8 Curet Rector, vt in ſuo officio cuiq; integram obedientiã Collegiales præſtẽt,& alij officiales Miniſtro, & ſibi ẽt ipſi, prout idẽ præſcripſerit. Illud in vniuersũ admonuiſse cõuenit;eos,ꝗ curam aliorũ ſuæ obedientiæ ſubditorũ habent, præire eiſdẽ exẽplo obedientiæ, quam ſuis Superioribus Chriſti loco ipſimet præſtent, oportere.

9 Ad oĩa cõferet temporis ordo in ſtudijs, orationibus,miſſis, lectionibus,cibo, ſomno,& in reli

I quis ſeruatus; * & ſignũ cõſtitutis horis detur;* quo audito oẽs ſtatim vel imperfecta littera relicta ad id, ad qđ vocantur,ſe cõferãt. Erit aũt penes Rectorem,vel eũ,ꝗ primas tenebit, id curæ; vt videat, quãdo hæ horæ pro temporũ, vel aliarũ cauſſrũ occurrentiũ ratione mutandæ ſint; & quod ipſe ſtatuerit, obſeruetur.

K * Rector ipſe legere, aut do

10 cere Chriſtianam doctrinam quadraginta

H ¶ Sic eſſe poſſet qui ſcriberet, Ianitor, Sacriſta, Cocus, Lotor. Alia officia minus operoſa poßẽt inter Scholaſticos diuidi; ſi alij non eſſent, qui ea poſſent exercere.

I ¶ Signũ dabitur per campanã, quæ pulſabitur, vt ſe recipiãt ad ſomnum, & ad menſam.

k ¶ Si conuenire non videbitur ad ædificationẽ, vel ob ali-

quadraginta dies debet. Videat etiam, qui ex Collegialibus, & ad quem vſque limitem domi & foris in colloquiis, ſpiritualibus exercitiis tradendis, confeſſionibus audiendis, tum etiam in cōcionibus, vel lectionibus, vel doctrina Chriſtiana tradenda partim ad ipſorum exercitationem (precipue ſub finem ſtudiorum) partim ob aliorum domeſticorum, vel externorum fructum, aliis ſe communicare debeant: & in omnibus quod ſenſerit diuinæ, ac ſummæ bonitati grati⁹, & ad ipſius obſequium ac gloriam maiorē, omnibus perpenſis * prouideat. L

ob aliquam aliam cauſſā ſufficientē vt Rector ipſe le gat; re cum Prouinciali communicata, ſi eiuſdē ille ſententiæ fuerit, per alium id munus obire poterit.

L ¶ *Conſtitutiones, quæ ad Collegia pertinent, ſeorſum teneri, & publice bis aut ter ſingulis annis legi poſſent.*

DECLA-

DE VNIVERSITATIBVS in Societate admittendis. Cap. XI.

EAdem charitatis ratio, qua Collegia admittuntur, & publicæ Scholę in eis nō tantū ad noſtrorū, ſed magis etiā ad externorū ędificationē in doctrina & moribus tenentur, extendi poterit ad Vniuerſitatū curam ſuſcipiendā; vt in eis hic fructus extendatur, latiusq; pateat tā in 1

Scientijs,

Scientiis, quæ traduntur, quàm in hominibus, qui ad eas conueniunt, & gradibus, ad quos promouentur; vt alijs in locis cum auctoritate docere poſſint, quod in his bene ad Dei gloriam didicerint.

2 Quibus tamen cōditionibus, A * & obligationibus, quibusque in locis huiuſmodi Vniuerſitates admitti debeāt, ei, qui ſupremam curā Societatis habet, iudicandum relinquitur. Qui aſſiſtentium ſibi auditis ſententijs, & aliorum, quos in conſilium adhiberi volet, per ſe ipſum deliberare poterit, an ſint admittendæ.

DECLARATIONES Conſtitutionum circa Vniuerſitates.

IN CAPVT XI.

A ¶ CVm Fundatur à Societate aſſignari certū Lectorū numerum, vel alias obligationes ſuſcipi vellet; animaduertendū eſt, quòd, ſi admittātur, iudicādo vtile etiam tunc eſſe Societati ad finem propoſitum diuini ſeruitij id oneris ſubire, omnino in eis implendis deeſſe non oportet; ſicut nec facile aliquid in hac parte præter id, ad quod obligantur (præſertim ſi id interpretari quis poſſit quaſi noua induceretur obligatio) præſtandum eſt ſine Generalis conſenſu. Ille autem non ſe facilem ad id concedendum reddet: quin potius, re in conſultationem cum ſuis Aſſiſtentibus adducta, videat ne Societatem grauet: & , ſiqua in re indulgeatur, conſtet obligationem nullam induci, ſed id, quod additur, omnino voluntarium eſſe.

B ¶ Ad bo-

tendæ. Nõ tamen, poſtquã admiſſæ fuerint, ſine Cõgregatione generali ꝑ eã diſſolui poterunt.

Quia tamẽ religioſa quies, & ſpirituales occu 3
pationes nec animi diſtractionẽ, nec alia incõmoda, quę iudicãdi in rebus ciuilibus vel criminalibus officiũ ſequi ſolẽt; Societati permittũt; iuriſdictio huiuſmodi, quam per ſe, vel ꝑ alios à ſe dependẽtes exercere debeat Societas, non admittatur: quãuis ad ea, * quę ad bonum ſtatũ B
Vniuerſitatis proprie pertinẽt, conueniat Iuſtitię ordinariæ ſiue ſecularis ſiue eccleſiaſticæ miniſtros circa punitionẽ Scholaſticorum voluntatem Rectoris Vniuerſitatis ſibi ſignificatam exequi, * & generatim res C
ſtudiorum fauore ſuo, pręſertim cum à Rectore fuerint commendatę, promouere.

DE SCIEN-

B ¶ Ad bonũ vniuerſitatis ſtatum proprie pertineret, ſi Scholaſticus aliquis rebellis, vel ſic offendiculi cauſſa alijs eſſet, ut nõ ſolũ Scholis eũ, ſed etiam ciuitate expelli, vel in carcerem conijci conueniret, vt certiores facti iuſtitiæ ordinariæ adminiſtratores id ſtatim exequerẽtur. Et ad hoc & ſimilia à Principe vel à ſuprema poteſtate huiuſmodi facultatis ſcriptum habere teſtimonium oportebit. vt commendatio etiam Rectoris in alicuius Scholaſtici fauorẽ momentum apud eoſdem iuſtitiæ miniſtros haberet, ne Scholaſtici opprimerentur, oporteret.

C ¶ Quoniam exemptio ab ordinarijs iudicibus, Scholaſticorum

ſticorum numerum allicere non poteſt; alijs prærogatiuis et priuilegijs vt id compenſetur, curandum eſt.

DE SCIENTIIS, QVÆ tradendæ ſunt in Vniuerſitatibus Societatis. Cap. XII.

1 CVM Societatis atque ſtudiorũ ſcopus ſit, proximos ad cognitionem & amorẽ Dei, & ſalutem ſuarum animarum iuuare; cũque ad eũ finem, medium magis propriũ ſit facultas Theologiæ: in hanc potiſſimũ Societatis Vniuerſitates incũbent; ac diligenter per idoneos admodum Præceptores, quæ ad Scholaſticam doctrinam, & ſacras Scripturas pertinent, ac etiam ex Poſitiua quæ ad hunc finem nobis præfixum conueniunt (non attingendo tamen eam partem Canonum, quæ foro contentioſo inſeruit) pertractabunt.

2 Et quia tam doctrina Theologiæ, quàm eius vſus exigit (his A præſertim temporibus) * litterarum humaniorum, & Latinæ, ac Græcæ, & Hebraicæ linguæ cognitionẽ, harũ etiam idonei Profeſsores & quidem iuſto nu-B mero conſtituentur. * Aliarum præterea

IN CAPVT XII.

A ¶ SVb litteris humanioribus præter Grãmaticã intelligatur quod ad Rhetoricam, Poeſim & Hiſtoriã pertinet.

B ¶ Cum in aliquo Collegio, vel Vniuerſitate coſpecta

præterea linguarum, qualis eſt Caldaica, Arabica, & Indica, vbi neceſſariũ vel vtiles ad dictũ finem viderentur, habita regionũ diuerſarũ, & cauſſarum, quæ ad eas docendũ mouent, ratione, poſſent preceptores cõſtitui.

C 3 Sic etiam quoniam * Artes, vel Scientiæ naturales ingenia diſponunt ad Theologiam, & ad perfectam cognitionem & vſum illius inſeruiũt, & per ſeipſas ad eundem finem iuuant; qua diligẽtia par eſt, & per eruditos Præceptores, in oĩbus ſyncere honorem & gloriam Dei quærendo, tractentur.

4 Medicinæ, & Legum ſtudiũ vt à nr̃o Inſtituto magis remotum in Vniuerſitatib⁹ Societatis vel nõ tractabitur; vel ſaltẽ ipſa Societas per ſe id oneris nõ ſuſcipiet.

ſpectaretur; vt homines ad Saracenos, uel Turcas iuuandos præpararentur: Arabica lingua: vel Caldaica conueniret; cũ ad Indos, Indica; & ſic de alijs dicendum, quæ eſſe poſſent alijs ĩ regionibus ob ſimiles cauſſas, vtiliores.

C ¶ Tractabitur Logica, Phyſica, Metaphyſica, Moralis ſciẽtia, & etiã Mathematicæ; quatenus tamen ad finem nobis propoſitum conueniũt.

In legendo & ſcribẽdo alios inſtituere, opus etiam charitatis eſſet; ſi is perſonarum numerus Societati ſuppeteret, vt omnibus vacare poſſet: propter earum tamen penuriam hoc ordinarie docere non conſueuimus.

DE MO-

IN CAPVT

DE MODO ET ORDINE prædictas facultates tractandi. Cap. XIII.

AD tractanda tam facultatum inferiorum, quàm Theologiæ ſtudia diſpoſitio & ordo conueniens tam mane, quàm veſperi ſeruandus eſt.

A Et quamuis * pro regionum,
2 & temporum diuerſitate in ordine, & ſtatutis horis ſtudio tribuēdis poſſit varietas accidere; omnes tamen in eo cōueniant, vt vbique fiat, quod inibi magis expedire ad maiorem in litteris profectum exiſtimabitur.

3 Nec ſolum lectiones ſint, quæ
B publice prælegantur; ſed * Magiſtri etiam diuerſi pro captu & numero

IN CAPVT XIII.

A ¶ DE ſtatutis lectionū horis, ordine, ac modo, et de exercitationibus tam compoſitionum (quas à Magiſtris emendari oportet) quàm diſputationum in omnibus facultatibus, & pronunciandi publice orationes & carmina, ſpeciatim in quodam tractatu per Generalem Præpoſitum approbato agetur ſeorſum, ad quē hæc Conſtitutio nos remittit: id duntaxat monendo, illa locis, temporibus, & perſonis accommodari oportere; quamuis ad illum ordinem accedere, quoad fieri poteſt, conueniat.

B ¶ Tres ordinarie vt plurimum erunt Præceptores in tribus diuerſis Grammaticæ claſſibus; quartus humaniores litteras, quintus Rhetoricam prælegat: & in horum duorū

litterarum humaniorum familiarem ſermonē latine communiter loquendo, & ſtylum ſcribēdo, ac pronunciationem cōpoſita bene pronūciando expoliant, curent; & his, ac multo magis facultatū ſuperiorū ſtudioſis crebras diſputationes imponant; quib⁹ dies & horæ certæ cōſtituantur, vbi nō ſolum cum condiſcipulis, verū paulo inferiores cū aliquāto prouectioribus diſputent in ijs, quæ ipſi capiūt; quod etiā vice verſa prouectiores cum minus prouectis, ad ea, quæ illi tractant, deſcendendo, & Præceptores alij cum aliis præſtabunt; ſemper, qua decet, modeſtia obſeruata; & aliquo præſidente, qui contentionem dirimat, & quid doctrinę elici oporteat ex diſputatis, declaret.

4 Erit itidem Rectoris, per ſe, vel per Cancellarium ſemper obſeruare; vt qui noui accedūt, examinentur, & in ijs Claſſibus, cūq; ijs Pręceptoribus, qui ipſis conueniūt, collocentur; & eius diſcretioni (audita ſententia eorum, qui ad id munus deſignati ſunt) relinquetur, num diutius in eadem claſſe manere, an ad aliā vlterius progredi debeant.

E * Eiuſdem erit iudicium de ſtudio linguarum, præter Latinā,

E ¶ Poſſet aliquis ea ætate vel ingenio eſſe, vt ſola latina lingua ei ſufficiat et ex aliis facultatibus quātū ad cōfeſſiones audiendas, & agendū cū proximis op⁹ eſt; cuiuſmodi

ſunt aliqui, qui cu rã animarum ge runt, nec magnæ eruditionis ſunt capaces. Alij rurſum erunt qui ad ſuperiores ſciẽtias progredien tur. Has autem capeſſere, et illas relinquere quatenus conueniat, Superioris erit iudicare: quod cum Scholaſticis externis ſignificauerit; ſi volent illi nihilominus aliã rationem ſequi, cogendi non erunt.

num Artibus, & Theologiæ anteponi, an poſtponi, & quàmdiu in eis quemq; hærere oporteat. Sic etiam in alijs ſcientijs ſuperioribus propter ingeniorum & ætatum inæqualitatem aliaque conſideratione digna, ad eundẽ pertinebit expendere, quantum quiſque eas diſcere, & quàmdiu in eiſdem verſari debeat, quamuis ij, qui ætate & ingenij aptitudine pollent, melius ſit, vt in omnibus proficere, & conſpicui eſſe ad Dei gloriam enitantur.

Vt aſſiduitas in litterario exercitio, ſic & aliqua remiſsio neceſſaria eſt.* Quanta hæc eſſe debeat, & quibus temporibus, prudenti conſiderationi Rectoris, expenſis circunſtantijs perſonarum & locorum, relinquetur. ſ. F

F ¶ Saltem ſingulis hebdomadis dies vnus à prandio quieti deſtinatus ſit: in reliquis conferatur cum Prouinciali, qui ordo in vacationibus, vel intermiſſionibus ſtudiorum ordinarijs ſit tenendus.

DE

IN CAPVT

DE LIBRIS, QVI prælegendi ſunt.

Cap. XIIII.

1 GEneratim(vt dictum eſt,cum de Collegiis ageretur) illi prælegentur libri, qui in quauis facultate ſolidioris ac ſecurioris doctrinę habebuntur.

A * Nec illi ſunt attingendi, quorum doctrina, vel auctores ſuſpecti ſint. Hi tamen particulatim in quauis Vniuerſitate nominētur; In Theologia legetur vetus & nouum Teſtamentum,

B * & doctrina Scholaſtica Diui Thomæ;

IN CAPVT XIIII.

A¶ Quamuis liber ſuſpitione malæ doctrinæ vacet; cum tamen ſuſpectus eſt auctor, legi eum non conuenit. Solet enim opus in cauſſa eſſe, ut, qui legit, ad auctorē afficiatur: & auctoritas, quam apud ipsū habet in ijs quæ bene dicit, poſſet poſtmodum aliquid perſuadere ex ijs quæ male dicit. Rarum eſt etiam, aliquid ueneni non admiſceri in ijs, quæ à pectore veneni pleno egrediuntur.

B¶ Prælegetur etiam Magiſter ſententiarum. Sed ſi videretur tēporis decurſu alius auctor ſtudentibus vtilior futurus; vt ſi aliqua ſumma uel liber Theologiæ Scholaſticæ conficeretur, qui his noſtris tēporibus accōmodatior videretur; graui cū cōſilio, et rebus diligēter expēſis per viros, qui ī vniuerſa Societate aptiſſimi exiſtimētur, cūq; Præpoſiti Generalis approbatiōe prælegi poterit. In alijs ēt ſciētijs et litteris humaniorib⁹, ſi libri aliqui admittētur ī Societate cōpoſiti, ut

vtiliores, quàm alij, qui communiter in manibus habentur; magna cum conſideratione id fiet, præ oculis habendo ſcopũ noſtrum maioris boni vniuerſalis.

C ¶ Vt ex aliqua parte Iuris Canonici, et Conciliorum, &c.

D ¶ Si aliqui omnino purgari non poterũt, quẽadmodum Terentius; potius non legantur: ne rerum qualitas animorũ puritatẽ offẽdat.

IN Cap.

Thomę; * & in ea, quam Poſitiuam vocant, eligentur ij auctores, qui ad ſcopum noſtrum magis conuenire videbuntur. C

Quod attinet ad libros humaniorum litterarum Latinos, vel Grçcos, abſtineatur in Vniuerſitatibus quoque, quemadmodum in Collegijs, quoad eius fieri poterit, ab eis iuuentuti prçlegendis, in quibus ſit aliquid, quod bonis moribus nocere queat; * niſi prius à rebus, & verbis inhoneſtis purgati ſint. 2 D

In Logica, & Philoſophia Naturali, & Morali, & Metaphyſica, doctrina Ariſtotelis ſequenda eſt; & in aliis Artibus liberalibus, & in cõmẽtarijs tam huiuſmodi auctorum, quàm humaniorum litterarum, habito eorum delectu, nominentur ij, quos videre diſcipuli, quoſq; ipſi Præceptores præ alijs in doctrina, quam tradũt, ſeq debeant. Rector autem in omnibus, quę ſtatuerit, procedet iuxta id, quod in vniuerſali Societate magis cõuenire ad Dei gloriã iudicabitur. 3

DE CVR-

DE CVRSIBVS, ET gradibus. Cap. XV.

1 A IN litteris humanioribus,& linguis * curſus tẽporis limitatus ad earũ ſtudiũ abſoluendũ eſſe nequit,' propter ingeniorum & doctrinę auditorũ varietatẽ,multasq; alias cauſas; quę non aliã temporis prçfinitionem, quàm quę vnicuiq; cõuenire iuxta prudentis Rectoris, vel Cancellarij arbitrium videbitur, permittũt.

2 In Artium ſtudio curſus erunt ordinandi, in quib⁹ Scientię Na B turales * (ad quas minus, quàm trium annorũ, ſpatium ſatis nõ erit)' prælegantur; prçter quos medius adhuc annus ad audita repetenda, & actus ſcholaſticos celebrandos,& gradum magiſterij ſuſcipiendum ijs, qui eum ſuſcepturi ſunt, relinquetur. Curſus

IN Caput. XV.

A ¶ BONO ingenio præditis, qui ſtudia inchoant, videatur, an medius annus in quauis quatuor claſſium inferiorum ſufficiat, & duo in ſuprema; quod tempus Rhetoricæ et linguarum ſtudijs impendatur; certa tamen regula præſcribi non poteſt.

B ¶ Si aliquis alibi audiuiſſet aliquid ex artibus liberalibus; poßet eius temporis ratio haberi: vt plurimum tamen, vt quis ad gradum magiſterij promoueatur, tres annos, vt dicitur, ſtuduerit oportet: & tantundem de quatuor Theologiæ annis, vt ad actus admittantur, & in eadem gradum doctoratus accipiant, dictum ſit.

ſus ergo integer trium erit annorum cũ dimidio vſque ad promotionem ad magiſteriũ. * Singulis autẽ annis vnus huiuſmodi curſus inchoabitur, & alius cum diuino auxilio abſoluetur.* C

5 Theologiæ curriculum ſex annis emetietur. in primis quatuor ea omnia, quæ legi oportebit, prælegentur; in duobus reliquis, præter repetitionem, actus ſoliti ad gradum doctoratus ab ijs, qui promouendi ſunt, abſoluentur. * Quarto quoque anno ordinarie curſus inchoabitur, ſic libris prælegendis diſtributis, vt quolibet quatuor annorũ quis ſtudioſus inchoare poſſit & quod reliquum eſt incœpti quadriennij, & eius, quod ſequitur, quadriennii, vſq; ad illum terminum, vnde incœperat, audiẽdo, quatuor annis peragere omnino curſum Theologiæ poſſit. D

4 In gradibus tã magiſterii Artium, quàm doctoratus Theologiæ tria obſeruentur. Primum, nequis

C ¶ Si opportunum non fuerit id ita omnino præſtare, uel quòd deſint homines, uel alias ob cauſſas: præſtabitur cum præpoſiti Generalis, uel certe Prouincialis aſſenſu, quod poterit.

D ¶ Si talis eſſet rerum ſtatus ĩ aliquo Collegio, vel vniuerſitate Societatis; vt ſecundo quoq; anno inchoare melius videretur, vel aliquanto poſt quartum; de conſenſu Generalis, uel Prouincialis fieri poterit quod magis conuenire cõperictur.

E ¶ Si iuſtas ob cauſſas aliquis publice non examinandus

E nequis niſi diligenter * & publice examinatus (per perſonas deſignatas, quæ bene ſuum officiũ faciant) & idoneus ad prælegendum eandem Scientiam inuentus, promoueatur, ſiue ille de Societate ſit, ſiue extra eam. Alterum, vt præcludatur oſtium ambitioni, nullis locis certis eis, qui ad gradus promouẽtur, aſſignatis; quin potius honore ſe inuicẽ præuenire, nulla locorum differentia obſeruata, curent. Tertiũ, vt quemadmodũ gratis docet, ita & ad gradus Societas gratis F promoueat, * & non niſi admodum exigui ſumptus (licet volũtarii ſint) externis permittãtur: ne conſuetudo vim legis tandẽ obtineat, & in ea parte temporis decurſu exceſſus fiat. Videat etiam Rector, ne Magiſtris, vel vllis aliis de Societate ſibi, aut Collegio pecuniam, aut dona quæuis ab vllo pro re quauis in ipſorum vtilitatem facta accipere permittat; quandoquidem premium noſtrum ſolus Chriſtus Dñs iuxta noſtrũ Inſtitutũ futurus eſt; qui eſt merces noſtra magna nimis.

nãdus videretur; habita à Generali, vel Prouinciali facultate, fieri poterit quod Rector ad maiorem Dei gloriam fore iudicauerit.

F ¶ Et ſic non permittentur conuiua, nec alij ludi, qui cum ſumptibus nõ mediocribus fiunt, & ad finem nobis propoſitum inutiles ſunt nec pilei, aut chirothecæ, vel quid aliud detur.

IN Ca-

DE IIS,

DE IIS, QVÆ PERTINENT AD BONOS MORES.

Cap. XVI.

Diligenter curetur, vt qui lit- 1
teras diſcendi gratia ad Vni-
uerſitates Societatis ſe conferũt,
ſimul cum illis bonos ac Chri-
ſtianis dignos mores addiſcant:
ad quod multum iuuerit, *ſi oẽs A
ſingulis ſaltem menſibus ſemel
ad cõfeſſionis ſacramentum ac-
cedunt; ſi miſſam quotidie, con-
cionem ſingulis diebus feſtis (cũ
ea fiet) audient. Ex Præceptori-
bus autem quiſque hoc à ſuis di
ſcipulis præſtari curabit.

Prælegetur etiam in Collegio, 2
aliquo die cuiuſcũq; hebdoma-
dæ, Chriſtiana doctrina; & vt pue
ri eã ediſcãt, & recitent, omnesq;
etiam adultiores, ſi fieri poteſt,
eandem ſciant, curabitur.

Habebitur etiam ſingulis heb- 3
domadis (vt de Collegijs eſt di-
ctum) * ab aliquo ex Scholaſti- B
cis Declamatio de rebus, quę au
diẽtibus ędificationi ſint, eoſq;
ad

IN CAPVT XVI.

A ¶ Qui facile compelli poſſunt, compellantur ad id, quod de confeſſione, miſſa, concione, doctrina Chriſtiana, & declamatione dicitur. Alijs amanter quidẽ perſuadere cõuenit: ſed ad id ne cogantur, nec, ſi id non præſtiterint, à Scholis expellantur; dum tamẽ nec diſſoluti, nec alijs offẽdiculo eſſe uideantur.

B ¶ Quãuis vt plurimum ex prima Claſſe ſit futurus, qui hãc declamationem dicet, ſiue ex Scholaſticis Societatis ſiue ex externis ſit:

ad augmentum in omni puritate ac virtute expetendum inuitent; vt non ſolum ſtylus exerceatur, ſed mores meliores reddantur. Omnes autem eos, qui latine ſciunt, huiuſmodi Declamationi intereſſe oportebit.

4 In ſcholis nec iuramenta, nec iniuriȩ verbo vel facto illatȩ, nec inhoneſtum aut diſſolutũ quid in externis ad ſcholas accedentibus permittatur. Feratur autem Præceptorum peculiaris intẽtio tam in lectionibus, cum ſe occaſio obtulerit, quàm extra eas ad eoſdem ad obſequiũ & amorẽ Dei ac virtutum, quibus ei placere oportet, mouendos, & vt omnia ſua ſtudia ad hũc finem referant. Quod vt ad memoriã C eis reducatur,* ante lectionis initium dicat aliquis breuem orationem* ad id inſtitutam, quam Præceptor, & diſcipuli omnes aperto capite attente audient.

5 Propter eos, q̃ tã in diligẽtia ſuis ſtudiis adhibenda, quàm in ijs, quæ ad bonos mores ꝑtinent

ſit: poſſet tamen aliquando aliquis alius, qui Rectori videretur, eã conficere; vel quod alius confecerit, pronũciare. Quia tamen res erit publica; huiuſmodi eſſe debebit, vt, à quocunque pronũcietur, eo loco non indigna eſſe iudicetur.

C ¶ *Oratio vel eo modo dicenda eſt, vt deuotionẽ et ædificationem addat, vel non eſt dicenda. ſed Præceptor ſigno crucis ſe muniat aperto capite, & incipiat.*

D ¶ *Si*

nent

nent, peccauerint;& cũ quib⁹ ſola verba bona, & exhortationes non ſufficiunt, Corrector(q de Societate nõ ſit)cõſtituatur, qui pueros in timore cõtineat, & eos, quibus id opus erit, quiq; caſtigatiõis huiuſmodi erũt capaces, caſtiget. Cũ autẽ nec verba, nec Correctoris officiũ ſatis eſſet, & in aliquo emendatio non ſperaretur, aliiſq; eſſe offendiculo videretur; * pręſtat à ſcholis eum remouere, quàm, vbi parum ipſe proficit, & aliis nocet; retinere. Hoc autem iudicium Rectori Vniuerſitatis, vt omnia ad gloriam & ſeruitium Dei, vt par eſt, procedant, relinquetur. D

D ¶ Si caſus aliquis accideret, vbi in remedium offendiculi præſti ti ſatis non eſſet, à Scholis expellere; uideat Rector, quid præterea cõ ueniat prouidere: quamuis, quoad eius fieri poterit, in ſpiritu lenitatis, pace & charitate cum omnibus conſeruata, ſit agendum.

DE OFFICIALIBVS, vel Miniſtris Vniuerſitatis.

Cap. XVII.

IN CAPVT XVII.

A ¶ Quãuis hoc ita ſe habeat, tamen nec Lectores

*CVra vniuerſalis, vel ſuperintendẽtia & gubernatio Vniuerſitatis penes Rectorem erit; qui idem eſſe poterit qui in Collegio præcipuo Societatis præeſt, & iis præditus Dei donis, de quibus dictum eſt, vt poſſit A 1

com-

commiſſo ſibi officio dirigendi in litteris & moribus totã Vniuerſitatem ſatisfacere. Eius electio ad Præpoſitum Generalem, vel aliũ, cui ille id cõmiſerit (cuiuſmodi eſſet Prouincialis, vel Viſitator) ſpectabit; confirmatio

B vero ſemper erit Generalis. * Habebit autẽ Rector quatuor Cõſiliarios, vel Aſſiſtentes, qui in rebus ad ipſius officium pertinẽtibus vt plurimũ poſſint eũ iuuare, & cum quibus ipſe, quæ ſunt maioris momenti, conferat.

C * Erit & Cancellarius, vir in litteris egregie verſatus, qui & zelo bono, & iudicio ad ea, quæ ſunt ei cõmittenda, polleat: cuius ſit munus, generale Rectoris inſtrumẽtũ eſſe ad ſtudia bene ordinãda, & diſputatiões in actibus publicis dirigẽdas, & ad diſcernendũ, an ſufficiẽs doctrina ſit eorũ, q ad actus & gradus (quos quidẽ ipſemet dabit) ſunt admittendi. Sit

res primarios, nec officiales (qualis eſt Cancellarius) incõſulto Prouinciali, vel Generali ſi vicinior eſt, mutabit; ſi ille nõ eidem id commiſiſſet; cui vt res omnes perſpectæ ſint, curare debet.

B ¶ Ex his Cõſiliarijs vnus poſſet Collateralis eſſe, ſi Præpoſito Generali id neceſſariũ videretur: & ſi tam multi eſſe commode nõ poſſent, fiet, vt optime poterit.

C ¶ Si ſatis eſſet Rector, vt præter ſuũ, Cãcellarij etiam munus obire poſſet; in eandem perſonam hæc duo officia poſſent conuenire.

D ¶ Quando

Sit Secretarius ex eadem Socie- 5
tate, qui librum habeat, * vbi o- D
mniũ Scholaſticorum, qui Scho
las aſſidue frequentant, nomina
ſcribantur; ' quiq; eorũ promiſ-
ſionẽ de obedientia Rectori præ
ſtanda, & Conſtitutionibus ob-
ſeruandis (* quas ipſemet pro- E
ponet') admittat; & ſigillum
Rectoris, & Vniuerſitatis ha-
beat: quæ tamẽ omnia ſine vllis
expenſis Scholaſticorum fient.
* Erit & Notarius,' vt fidem F
publicã faciat de ſuſceptis gra- 4
dibus

D ¶ Quãdo vltra vnam hebdomadam aſſidue ſcholas frequentãt; inuitãdi ſunt ad nomina ſua dãda, quæ in librum matriculæ referãtur: & legentur eiſdem nõ omnes Cõſtitutiones, ſed quæ unicuiq; ſunt obſeruandæ; & promiſſio ab eis, nõ autẽ iuſiurandum, de obedientia & obſeruatione propoſitarum Conſtitutionum exigetur. Si nollent aliqui promiſſione obligari, vel nomina in matriculã referenda dare; nõ ideo à Scholis excludendi ſunt, dũmodo pacifice et ſine offendiculo in eis verſentur: et ſic eis ſignificari poterit; addẽdo nihilominus, quòd cura magis peculiaris Scholaſticorũ, quorũ nomina ſcripta ĩ libro Vniuerſitatis ſunt, haberi ſolet.

E ¶ Quamuis poſtea quæ ab omnibus ſunt obſeruandæ, eo in loco, vbi publice legi poſſint; quæ vero in quauis claſſe, in ea ipſa ſunt affigendæ.

F ¶ Hic poterit aliquid vtilitatis ab externis, qui teſtimonium ſuorum graduum requirent, percipere: ſit tamen quid moderatum, nihilque in Societatis vtilitatem redũdet.

Ad

Ad teſtimonium autem noſtris reddendum litteræ patētes Rectorum ſatis erunt.

dibus,& aliis,quæ occurrent.

G * Sint & duo,vel tres Bidelli,un⁹ ad facultatis linguarum, alter ad Artium,tertius ad Theologiæ functiones deſtinatus.

5 In has tres facultates Vniuer ſitas diuidetur; & in quauis earum ſit Decanus,& duo alii Deſi gnati ex iis,qui melius res facultatis illius callēt; qui à Rectore uocati poſſint dicere, quid ſentiant ad ſuæ facultatis bonū cōuenire:& ſiquid tale in mentem uenerit, dum inter ſe de huiuſmodi rebus agunt, ad Rectorē, quāuis non vocentur, referent.

6 In rebus,quæ ad ſolam unam
H facultatem pertinent, * vocabit Rector, præter Cancellarium & ſuos Aſſiſtentes, Decanum etiā & Deſignatos illius facultatis: in iis,quæ ad omnes pertinent, Decani & Deſignati omniū vocentur. Et ſi Rectori viſum fuerit & alios de Societate, vel extra

G ¶ Hi ex Societate non erunt: quia tamen nō parum laboris ſunt habituri; commodū ſtipendium accipient; & vnus eorum Corrector eſſe poterit.

H ¶ Quāuis deciſio rerum ex ſuffragijs horum nō pendeat, ipſos tamen vocari et audiri cōuenit. Sententiæ autem eorū, qui res melius intelligūt, eam, quā par eſt, rationem Rector habebit. Si tamen omnes alij aliter, quàm ipſe, ſentirēt; contra omniū ſententiam ne agat; niſi prius rem cū Prouinciali cōtulerit.

I ¶ Hoc

tra eā ad Congregationē uocare, facere id poterit; ut cū omnium ſententias audierit, melius, quod conuenit, conſtituat.

*Erit Syndicus vnus generalis, I qui tam de perſonis, quam de rebus (de quibus videbitur) Rectorem & Præpoſitum Prouincialem, & Generalē admoneat: qui quidem Syndicus vir magnę fidelitatis & iudicii eſſe debebit. Præter hunc, ſuos habebit Syndicos particulares Rector; *vt quæ quauis in claſſe acciderint, quibus prouidere oporteat, ad ipſum referant. K Et vt ipſe de omnibus Pręceptoribus, & aliis de Societate; ita & Collateralis, & Syndicus, & Conſiliarii de ipſo, & de aliis * ſcribēt L ſemel

I ¶ Hoc Syndici officiū poßet coniungi cū Collateralis, vel Cōſiliarÿ officio, ſi ſic videretur cōuenire, quod alius in Vniuerſitate magis ad id idoneus, quàm aliquis eorum, non eßet.

K ¶ Et quamuis Syndici nihil habeant, quod alicuius momenti ſit; ſingulis tamē diebus Sabbati ſaltem, ſe nihil habere Superiori referant.

L ¶ Mittantur huiuſmodi litteræ eo modo obſignatæ, vt nullus ſciat, quid alius ſcripſerit. Et cum vellet Præpoſitus Generalis vel Prouincialis pleniorem rerum notitiam; non tantum Collateralis, Syndicus, & Conſultores de Rectore, deque omnibus alÿs ſcribent; verum etiam quiſque Magiſtrorum, & Scholaſticorum approbatorum, & Coadiutorum quoque formatorum ſcribet, quid de omnibus ac etiam

ſemel ſingulis annis Præpoſito Generali, & bis Prouinciali,' qui generalem (ſi quid oportuerit) admonebit: vt in omnibus maiori cum circunſpectione & cura præſtãdi quod quiſque debet, procedatur.

ac etiã de Rectore ſentiat. Et ne id nouũ videatur, tertio quoq; anno ſaltem hac referri quaſi ordinarie ſic debeant.

8 De aliquibus inſignijs, num eis Rector, Cancellarius, Bidelli, Doctores, & Magiſtri, vt in Vniuerſitate cognoſcantur, vel ſaltem in actibus publicis vti debeant, nec ne; & ſi vtantur,
M qualia eſſe debeant, * conſiderationi Generalis tunc exiſtentis, cum aliqua Vniuerſitas admittitur, relinquetur.' Ille autem per ſe, vel per alium, expenſis circunſtantijs, quod iudicauerit ad maiorem Dei gloriam & obſequium, & bonum vniuerſale fore (qui vnicus ſcopus in hac & in omnibus rebus nobis eſt) conſtituet.

M ¶ Quamuis hoc ita ſe habeat; id tamẽ, quod in quouis loco conuenire ex inſignijs huiuſmodi videbitur, diſtincte in cuiuſque Vniuerſitatis regulis conſtituetur.

DECLA-

DE IIS, QVÆ AD ADMITTENDVM IN CORPVS Societatis pertinent.

DE ADMISSIONE, ET QVIS, & quando debeat admittere.

Cap. I.

QVI in Societate, quantum ſatis eſt, probati fuerunt; & tandiu, vt vtrinque intelligi iam poſſit, num in eadem manere ad maius Dei obſequium & gloriam conueniat; * admitti debent, non, vt prius, ad probationem, ſed modo magis interno, vt membra vnius ac eiuſdem corporis Societatis. Huiuſmodi autem ſunt præcipue, qui ad profeſſionem, vel in Coadiutores formatos admittuntur. A

Sed

DECLARATIONES.

In Quintã Partẽ de ijs, quæ ad admittendũ in corpus Societatis pertinent.

IN CAPVT I.

A ¶ Societas, ut eius nomen latiſſime accipitur, oẽs eos, qui ſub obediẽtia Præpoſiti Generalis viuunt, etiã Nouitios; & quicunque, cum propoſitum viuendi & moriendi in Societate habeant, in probationibus verſantur; vt in eam ad aliquẽ ex alijs gradibus, de quibus dicetur, admittantur, complectitur.

Secundo

Sed quia Scholaſtici approbati etiam modo quodam interiori, quàm admiſſi ad probationem, in corpus Societatis cooptãtur; de eorum quoq; admiſſione in hac quinta Parte dicetur, quid in D.io obſeruandum videatur.

a Primo quidem facultas admittendi in corpus Societatis eos, qui admittendi erũt, penes eius Caput erit, vt ratio poſtulat. Sed quia Præpoſitus Generalis tam varijs locis intereſſe non poteſt; *aliis

Secundo modo, qui minus late patet, Societas cũ Profeſſis et Coadiutoribus formatis, etiam Scholaſticos approbatos continet. Ex his enim tribus partibus ſeu membris, Societatis corpus conſtat.

Tertio modo et magis proprio Profeſſos et Coadiutores formatos duntaxat continet: et ſic accipiendus eſt in Societatem ingreſſus, quem Scholaſtici promittunt; ſcilicet, vt inter Profeſſos, vel Coadiutores formatos illius numerentur.

Quarta huius nominis Societatis acceptio & maxime propria Profeſſos duntaxat continet; non quòd eius corpus alia membra non habeat, ſed quòd hi ſint in Societate præcipui, et ex quibus aliqui, vt inferius dicetur, ſuffragium actiuum et paſſiuum habent in electione Præpoſiti Generalis, &c.

Quocunque ex his quatuor modis aliquis in Societate ſit, capax eſt communicationis gratiarum ſpiritualium, quas in ea Præpoſitus Generalis ſecundum conceſſionem ſedis Apoſtolicæ ad maiorem Dei gloriam poteſt concedere. Ceterũ de primo admittendi modo, cum idem ſit, atque ad probatio

* alijs de Societate eam partem huius facultatis, quæ ad totius corporis huius bonum facere videbitur, poterit communicare.' B

5 Tempus ad admittendum modo ſuperius dicto, in vniuerſum loquendo, *vltra biennium eſse oportebit;'Sed ſiquis antequam ad ſtudia mitteretur, vel in eiſdē diu probatꝰ fuiſset, poſt illa abſoluta, ſi ad profeſsionē eſt admittendus, integrum adhuc probationis annum habebit; vt adhuc magis perſpectus ſit antequam eam emittat. Et prorogari hoc tempus poterit (vt in Examine dictum eſt) cum Societas, vel q ab ea hāc in Dño curā habet, pleniꝰ ſibi ſatisfieri deſideraret. C *

QVA-

nē admittere, in prima Parte dictum eſt; Et de admiſsione in tribus alijs modis in hac quīta Parte agitur.

B ¶ Alij, quibus ordinariè magis, & abſolute communicabitur, Præpoſiti Prouinciales erunt. Quibuſdam tamen Præpoſitis localibus, vel Rectoribus, et alijs Viſitatoribus, aut perſonis inſignibus poterit Præpoſitus Generalis hāc auctoritatem cōmunicare, immo et alicui, qui de Societate non eſſet, aliquo in caſu, vt Epiſcopo alicui, vel perſonæ in dignitate eccleſiaſtica cōſtitutæ; cū nullus ex Profeſsis eiuſdē Societatis eo in loco, vbi aliquis ita eſt admittēdus, inueniretur.

C ¶ Quamuis hoc ita ſe habeat; tamen vt prorogari, ita & contrahi hoc ſpatium quibuſdam in caſibus, ex cauſſis tamē non leuis momenti iudicio Præpoſiti Generalis (cuius erit diſpenſandi ius) licebit: raro tamen id fiet.

IN CAP.

QVALES ESSE DEBEANT, qui admittendi ſunt. Cap. II.

CVm nullo ex his modis admitti debeat, niſi q idoneus in Domino fuerit exiſtimatus; illi ad profeſſionē idonei habebuntur, quorū vita diuturnis ac
A diligentibus probationibus * à Præpoſito Generali (ad quē referent particulares Præpoſiti, vel alij, quorum teſtimonium Generalis requiret) perſpecta valde & approbata fuerit. Ad hoc autē conferet illis, qui ad ſtudia miſſi fuerunt, abſoluta iam ea cura & diligentia, quę ad excolendum intellectū adhibita fuerint, vltimæ ꝓbationis tēpore in ſchola affectus diligentius ſe exercere, & in reb⁹ ſpiritualib⁹, & corporalibus

IN CAPVT II.

A ¶ QVāuis ī remotiſſimis regionibus (cuiuſmodi ſunt Indiæ) poſsit Præpoſitus Generalis iudicio Prouīcialis relinquere, non expectata hinc approbatione (quæ non, niſi per multos annos, ec perueniret) num aliquis ad profeſsionē admitti debeat, necne: in locis tamen, ex quibus maior poteſt haberi communicatio, non facile vlli Prouinciali facultatem admittendi ad profeſſionem committet; niſi prius ipſe certior factus ad eos, qui ei videbuntur in Domino, ad profeſſionem admitendos particulariter conſenſum præſtiterit.

libus, quæ ad profectum in humilitate & abnegatione vniuerſi amoris ſenſualis, voluntatis & iudicij proprij & ad maiorem cognitionem & amorem Dei cõferunt, inſiſtere; vt cum in ſeipſis profecerint, melius ad profectum ſpiritus alios ad gloriam Dei & Domini noſtri iuuent.

Doctrina etiam in huiuſmodi ſufficiens eſſe debebit, pręter humaniores litteras, & Artes liberales, in Theologia Scholaſtica & ſacris litteris. Et quãuis aliqui breuiori tempore non minorem progreſſum, quàm alii longiori, facere poſſent; nihilominus, vt cõmunis aliqua menſura ſumatur, ſpatiũ aliquod tẽporis pręſcribetur; & hoc erit, * quadriennium integrum poſt Artiũ liberaliũ & Philoſophiæ ſtudia in Theologia expleuiſſe.* B

B ¶ *Quamuis vt plurimũ hæc mẽſura ſtudij quatuor annorum in ſacra Theologia* Vt ergo *(præter litterarum humaniorum et artium ſtudia, & examinationem dictam, vt, quem progreſſum in ea doctrina fecerint, videri poſſit) ſit obſeruanda: nihilominus tamen qui in iure Canonico doctrinam ſufficientem, vel alia egregia Dei dona haberet, ex quibus quod ſtudio Theologiæ deeſt, compenſari poßet; ſine eo ad profeßionem trium & aliqui viri inſignes etiam ad quatuor votorum (quamuis hoc extendi non debeat) admitti poſſent. Horum donorum iudicium Præpoſito Generali tantum, vel ſicui peculiari præſcripto id ille committeret, vt quod foret ad maiorem Dei* *gloriã*

gloriam, faceret, relinquetur.

Vt ergo ad profeſſionem quis admittatur, in ea facultate hoc tempus ſe exercuiſſe, & quidē ad gloriam Dei ſatis in ea profeciſſe cōuenit; & in profectus huiuſmodi teſtimonium quiſque ante profeſſionem Aſſertiones Logices, Philoſophię, & Theologię Scholaſticæ tuebitur. Quatuor autem ad argumentandum, & iudicandum de eorum doctrina, an ſit quanta oportet, prout iuxta veritatē ſyncere ſenſerint, deligantur. Quòd ſi doctrina ea pręditi eſſe, quæ ſatis ſit, non inuenientur; conducibilius erit, vt, donec eā cōſequantur, expectent: vt illos etiam expectare oportebit, qui ī abnegatione ſui ipſorū & virtutib⁹ Religioſo dignis teſtimoniū, quod par eſſet, nondum omnino haberent.

C 3 Præter hos, * nōnulli ad trium votorum ſolemnium tantū profeſſionem admitti poſſent, raro tamen

C ¶ Qui ad profeſſionē triū votorum ſolennium admittuntur, ordinarie ſufficientiā, quæ ſaltem ad Confeſſarij munus bene obeundum ſatis ſit, habeant oportet; vel certe dona Dei aliqua rara, quæ id compenſare videantur, ita vt Præpoſitus Generalis, vel alius, cui ſuas vices ad hoc ille ſpeciali commiſſione cōcederet, ad maius Dei obſequium, & Societatis bonum ſic conuenire iudicaret. Et hi vt plurimum homines erunt, qui, propterea quòd bene meriti ſint, & ual

de deuoti, quãuis minori doctrina, ac cōcionãdi aptitudine præditi, quàm noſtrũ Inſtitutũ ĩ Profeſſis requirat, admittẽdi eſſe in Domino videbuntur.

tamen, & non ſine cauſſi peculiaribus alicuius momenti: & hos ſeptem annos in Societate notos fuiſſe, & non mediocrem ſui talenti, ac virtutũ ſatisfactionem ad gloriam Dei præbuiſſe in ea oportebit.

Vt quis etiam in Coadiutorem formatum admittatur, oportet Societati eſſe ſatisfactũ de eius vita, deq; bono exemplo ac talento ad ſe iuuãdam vel cum litteris in rebus ſpiritualibus, vel ſine illis in exterioribus, prout cuique diuina bonitas dona ſua communicauerit. Hoc ipſum autem metiatur oportet Præpoſiti Generalis prudẽtia; niſi alicui ex particularibus, cui multum in Domino confideret, id committendum videretur. 4

IN CA

Vt aliqui admittantur in Scholaſticos approbatos; quadam proportione ſeruata, eadem requiruntur; & id peculiari quadam ratione: vt ex eorũ ingenio ſperetur, eos in litteris profecturos Pręposîti Generalis iudicio, vel eius, cui hoc munus ille commiſerit, confidendo prudentiæ ac probitati à Deo ipſi donatæ. 5

DE MO

DE MODO ADMITTENDI AD Profeſſionem. Cap. III.

1 QVando aliqui, peracto probationis tempore, & experimentis, ac aliis, quæ in Examine continentur, confectis, ad profeſsionẽ admittendi fuerint; cum Societati, vel eius Prępoſito Generali plene ſit in Domino ſatisfactum, Profeſſio hoc modo, qui ſequitur, emittetur.

2 In primis Præpoſitus Generalis, vel qui accepta ab eo facultate, ad profeſſionem admittet, A * poſtquam publice Miſſæ ſacrificiũ obtulerit in Eccleſia corã domeſticis & aliis Externis, qui interfuerint, cum ſanctiſſimo Sacramẽto Euchariſtiæ ad eum, qui profeſſionem eſt emiſſurus, ſe conuertat: Ille autem abſoluta generali cõfeſsione, & verbis, quæ ante cõmunionem dici ſolent; voce alta Votum ſuum ſcriptum

IN CAPVT III.

A ¶ P*Articularia quæ hic, & inferius attinguntur, decent quidem, et, cum fieri poteſt, obſeruanda ſunt; non tamen, vt neceſſaria. Fieri enim poſſet, vt ſacerdos non eſſet, vel Miſſam celebrare non poſſet, qui ex ordinatione Præpoſiti Generalis profeſsionem admittit. Illud autem eſſentiale eſt, vt publice Votum legatur coram ijs de Societate & externis, qui adfuerint, atque vt tanquam ſolemne & emittatur, & admittatur.*

B ¶ *Promiſſio*

ptum (qđ aliquot ante dies cõſiderauerit oportet) leget; cuius formula hęc eſt.

3 Ego. N. profeſſionē facio, & promitto omnipotenti Deo corã eius Virgine matre, & vniuerſa cœleſti curia, ac oĩbus circunſtãtibus, & tibi Patri Reuerendo Pręposito Generali Societatis Iesv locũ Dei tenenti, & ſucceſſoribus tuis; vel tibi Reuerendo Patri vice Præpoſiti Generalis Societatis Iesv & ſucceſſorum eius, locũ Dei tenenti; perpetuã Paupertatē, Caſtitatē, & Obedientiam, & ſecundum eam, * peculiarem curam circa puerorum eruditionem, iuxta formam viuendi in litteris Apoſtolicis Societatis Iesv, & in eius Conſtitutionibus contentam. B

B ¶ *Promiſſio docendorum puerorum, ac rudium hominum iuxta litteras Apoſtolicas, & Conſtitutiones, non inducit aliam obligationem, quàm reliqua ſpiritualia exercitia, quæ ad auxilium proximorum adhibentur; cuiuſmodi ſunt confeſſiones, & prædicationes, &c. in quibus quiſque ſe debet occupare iuxta rationem obedientiæ ſuorum Superiorum. Quòd autem de pueris docendis in voto fit mentio; ea de cauſſa fit, vt ſancta hæc exercitatio peculiari modo ſit commendata, & deuotius curetur propter ſingulare obſequium, quod Deo per eã in animarum auxilio exhibetur, et quia facilius obliuioni tradi poterat, & in deſuetudinem abire, quàm alia magis ſpecioſa, cuiuſmodi eſt prædicatio, &c.*

* Inſuper

C ¶ *Tota*

C ✝ Inſup promitto ſpecialẽ Obedientiã sũmo Põtifici circa miſſiones; prout in eiſdem litteris Apoſtolicis, & Cõſtitutionibus cõtinet. Romæ, vel alibi, tali die, mẽſe, & anno, & in tali eccleſia.

C ¶ Tota intentio quarti huius voti obediẽdi sũmo Pontifici fuit et eſt circa miſſiones: & ſic intelligi oportet litteras Apoſtolicas, vbi de hac obedientia loquũtur; in omnibus, quæ iuſſerit ſummus Pontifex, et quocunque miſerit, &c.

4 Poſt hæc ſumet ſanctiſſimum Euchariſtiæ Sacramentum. Quibus peractis, in libro, quem ad hoc habebit Societas, eius nomen, qui profeſſionem emiſit, & illius, in cuius manibus emiſit, adnotato die, mẽſe, & anno, ſcribetur; & eius Vota ſcripta aſſeruabuntur; vt omnia ſemper conſtare poſſint, ad Dei gloriam.

IN CA

5 Aliqui, qui ad profeſſionem trium votorũ ſolemniũ dũtaxat admittẽtur, in eccleſia, ac corã domeſticis & externis, qui aderunt, antequã ſanctiſſimum Chriſti corpus accipiant, ex ſcripto ſuum Votum iuxta formulã ſequentem legent.

Ego. N. Profeſſionem facio, & ꝓmitto omnipotenti Deo coram eius Virgine Matre, & vniuerſa cœleſti curia, ac oĩbus circunſtantibus, & tibi Reuerendo Patri Præpoſito Generali Societatis Iesv locum Dei tenenti, ac ſucceſſoribꝰ tuis; vel tibi Reuerẽdo Patri vice Præpoſiti Generalis

neralis Societatis Iesv, & ſucceſſorũ eius, locũ Dei tenẽti; perpetuã Paupertatem, Caſtitatẽ & Obedientiam, & ſecũdũ eam, peculiarem curã circa puerorũ eruditionem, iuxta formã viuendi in litteris Apoſtolicis Societatis Iesv, & in eius Conſtitutionibus contentam; Romæ, vel alibi, tali die, menſe, & anno; & in tali Eccleſia Deĩde ſequẽt Cõmunio, & reliqua ſuperi' dicta.

DE ADMITTENDIS COADIVtoribus formatis, & Scholaſticis. Cap. IIII.

QVi in Coadiutores formatos ſpirituales cũ ſimplicibus votis, & non ſolẽnibus admittũtur, in Eccleſia, vel ſacello Domus, aut alio decenti loco corã domeſticis & externis, qui aderunt, * in manibus eius, qui admiſſurus ſit, votum ſuum emittent in hac formula, quæ ſequitur, id legentes; EGO. 1 A

IN CAPVT IIII.

A ¶ IN manibus fieri vota dicuntur, quando emittuntur coram aliquo; qui, cum ad id habeat poteſtatem, ea admittit. Et quamuis multi adeſſent, cum huiuſmodi vota fiunt; non ideo tamen mutant natură ſimpliciũ; quandoquidẽ intentio emittentis et admittentis iuxta traditã à ſede Apoſtolica facultatẽ hæc eſt, vt nec emittantur, nec admittantur vt ſolemnia. Ad prudentiam autem admittẽtis pertinebit conſecuturæ ædificationis rationem

1 EGo. N. promitto omnipotēti Deo coram eius Virgine matre, & tota cœleſti curia, & tibi R. Patri Præpoſito Generali Societatis IESV locum Dei tenenti, & ſucceſſoribus tuis; vel tibi R. Patri vice Prepoſiti Generalis Societatis IESV, & ſucceſſorum eius, locum Dei tenenti; perpetuam Paupertatem, Caſtitatē, & Obedientiam, & ſecundū eam, peculiarem curam circa
B puerorum eruditionem, * iuxta modum in litteris Apoſtolicis, & Conſtitutionibus dictæ Societatis expreſſum.' Romæ, vel alibi, in tali loco, die, menſe, & anno & cet. Demum ſumat ſanctiſsimū Chriſti corpus; & fient, quæ de Profeſsis dicta ſunt. *Formula

nem habere; & ſic curabit, vt plures, vel pauciores interſint. Ceterum eadem erit formula, qua Coadiutores temporales, & ſpirituales vtentur; et vtraq; in exterioribus perſimilis erit ei, qua Profeſſi vtuntur.

B ¶ Quod dicitur, iuxta Bullas, et Conſtitutiones: intelligēdum eſt, quòd Coadiutores emittunt huiuſmodi ſimplicia vota cum tacita quadam, quod ad perpetuitatem attinet, conditione, quæ hæc eſt; Si Societas eos tenere volet. Quamuis enim illi, quod in ipſis eſt, ſe obligent in perpetuū, ſuæ deuotionis & ſtabilitatis gratia: liberum tamen erit Societati eos dimittere; vt in ſecunda Parte dicitur: quod ſi accideret; tunc illi liberi ab omnium votorum obligatione manent.

C ¶ Si

C ¶ Si homines eſſent, qui latinã linguam nõ intelligerẽt quales aliqui Coadiutores temporales erũt, Votũ in vernaculam linguam vertetur; & legant ipſi, vel praeat alius legendo verba, quæ mox ipſimet, eum inſequẽdo, pronunciabũt.

D ¶ Vt hoc uotũ ſoli Deo offertur, et nõ homini: ita nemo id admittit. Propterea ĩ nullius manibus fieri dicitur: & cõditio illa tacita, quæ ineſſe dicta eſt in voto Coadiutorũ, quod ad perpetuitatẽ attinet, etiã ĩ hoc eſt intelligẽda, ſcilicet; ſi Societas eos tenere volet.

E ¶ Promiſſio ingrediendi Societatem, vt declaratum eſt in

C *Formula ad Coadiutores in reb⁹ temporalib⁹ admittendos 3 eadem erit, clauſula illa de pue rorum inſtitutione ſolũ remota. Qui, peracta ſua priori proba tione & experimentis per biennium, in Scholaſticos approbatos admittuntur, coram aliquibus domeſticis, * quamuis non D in manibus cuiuſquã, vota ſua emittent ad hunc modum.

Omnipotẽs ſempiterne Deus, 4 Ego. N. licet vndecunq; diuino tuo conſpectu indigniſſimus, fretus tamen pietate ac miſericordia tua infinita, & impulſus tibi ſeruiendi deſiderio, voueo coram ſacratiſſima Virgine Maria, & curia tua cœleſti vniuerſa, diuinę Maieſtati tuæ Paupertatem, Caſtitatem, & Obedientiã perpetuam in Societate IESV; * & promitto eandem Societatẽ E me ingreſſurum, vt vitam in ea perpe-

perpetuo degam; omnia intelligẽdo iuxta ipſius Societatis Cõſtitutiones. A tua ergo immenſa bonitate & clementia p Iesv Chriſti ſanguinem peto ſuppliciter, vt hoc holocauſtũ in odorem ſuauitatis admittere digneris; &, vt largitus es ad hoc deſiderandum & offerendũ, ſic etiã ad explendum, gratiam vberem largiaris. Romę, vel alibi, tali loco, die, menſe, & anno. Poſt hęc perinde, vt alij, ſanctiſsimum Chriſti corpus ſument; & reliqua, quæ ſuperius dicta ſunt, peragentur.

eſt initio huius partis, eſt de uotis Profeſſorũ ſolẽnibus, vel Coadiutorũ formatorũ, prout Præpoſito ad maius Dei obſequiũ fore uidebitur, emittendis.

F ¶ *Proponere quæ in animo verſantur, quæque occurrunt, licitum eſt: nihilominus, ut in Examine dicitur, omnino paratũ eſſe oportebit, ut id melius eſſe exiſtimet, quod Superiori ſuo melius videbitur.*

G ¶ *Etiam*

5 Poſtquam aliquis in corpus Societatis cooptatus fuerit in F aliquo gradu,* ad alium progredi curare non debet; ſed in ſuo perfici,' & obſequio Dei & gloriæ ſeſe impendere, ac Superiori, qui ſcilicet Chriſti Domini noſtri vices gerit, curam aliorũ omnium relinquere.

6 Qui in domibus verſantur, poſt biennium vota eadem emittere, quæ Scholaſtici, & Chriſto Domino noſtro ſe obſtringere debẽt; & id, quamuis

quamuis ſtudijs applicandi nõ videantur, nec expedire, vt tam cito in Coadiutores formatos, vel Profeſsos admittantur, exiſtimetur. Quód ſiquis propria impulſus deuotione ante id tempus biẽnij vellet votis ſe Deo offerre; eandem formulam ſequi poterit; & * vno Voti ſui ſcripti G
exemplo tradito Superiori, alterum penes ſe retineat; vt quid Deo ac Domino noſtro obtulerit, recordetur. Et ad hoc ipſum, ſimulque ad deuotionem augẽdam conferet, * ſtatutis quibuſ- H
dã temporibus, quæ congruà videbuntur, vota ſua renouare.* Quod quidem non eſt, obligatione noua ſe obſtringere, ſed eius, qua obſtricti ſunt in Domino, recordari, atque eandem confirmare.

SEXTA

G ¶ Etiam in libro aliquo horũ memoria (ſicut et aliorum) honeſtas ob cauſſas debet aſſeruari.

H ¶ Quod ad Scholaſticos attinet; iam in quarta Parte dictum eſt, quibus temporibus ſua vota renouare debeant. Eadem erit ratio eorum, qui in Domibus habitant, et vota emiſerũt, In duobus enim feſtis ſolemnibus ſingulis annis ea renouare debent, & in aliquo alio, ſi Superiori videretur expedire: non in cuiuſquam manibus, ſed vnoquoq; ſuũ Votum legẽte corã ſanctiſſimo Sacramento, reliquis, vel nonnullis de Societate præſẽtibus; vt magis ad deuotionẽ obſeruãdi quod Deo ac Domino noſtro promiſerũt, magisq́; præ oculis habendũ id quod ex obligatione debent eidem Domino excitentur.

DECLA.

SEXTA PARS
DE, IIS QVI ADMISSI, ET IN CORPVS SOCIETATIS COOPTATI ſunt, quod ad ipſorum perſonas attinet.

DE IIS, QVAE AD OBEDIENtiam pertinent. Cap. I.

VT illi, qui iam ad profeſſionem, vel in Coadiutores formatos admiſsi ſunt, vberiori cum fructu iuxta noſtrum Inſtitutum diuino ſeruitio, & proximorum auxilijs ſe impendant; aliqua in ſeipſis obſeruare debent, quorũ præcipua licet ad ea vota, quæ Deo & Creatori noſtro iuxta litteras Apoſtolicas obtulerũt, reducantur; de illis tamen, vt magis & declarentur, & commendentur, in hac ſexta Parte dicetur, Et quoniam quæ ad votum Caſtitatis pertinent, interpretatione non indigent; cum conſtet, quàm ſit pfecte obſeruanda, nẽpe enitendo Angelicã puritatẽ imitari & corporis, & mẽtis noſtrę mũditia: His ſuppoſitis, de ſancta Obediẽtia diceẽ; quam quidem omnes plurimũ obſeruare, & in ea excellere ſtudeãt; nec ſolũ in rebus obligatorijs, ſed etiã in alijs; licet nihil aliud, quàm ſignũ volũtatis Superioris ſine vllo expreſſo præ

DECLARATIONES. IN Sextã Partem. IN CAPVT I.

A ¶ HAE primæ Declarationes, quæ ſimul cũ Cõſtitutionibus promulgãtur; eãdẽ, quam illæ auctoritatem habent; et ita in vtrarũq; obſeruatione eandem curam adhiberi oportet.

B ¶ Huiuſmodi ſunt illa oẽs, in quibus nullũ manifeſtum eſt peccatum.

C ¶ Obe-

cepto, videretur. Verſari aũt debet ob oculos Deus Creator ac Dñs noſter, propter quem homini obedientia præſtatur & vt in ſpiritu amoris, & non cũ perturbatione timoris procedatur, curandũ eſt; ita vt omnes conſtãti animo incumbamus, vt nihil ꝑfectionis, quod diuina gratia cõſequi poſſimus, * in abſoluta omnium Conſtitutionum obſeruatione,' noſtriq; Inſtituti peculiari ratione adimplẽda prętermittamus: & exactiſſime omnes neruos virium noſtrarũ ad hanc virtutem Obedientiæ in primis Sũmo Põtifici, deĩde Superioribus Societatis exhibendã intendamus; ita * vt oĩbus in rebus, ad quas poteſt cum charitate ſe Obedientia extendere,' ad eius vocem perinde, ac ſi à Chriſto Dño egrederetur (quãdoquidem ipſius loco, ac ꝑ ipſius amore & reuerentia obedientiã præſtamus) quàm prõptiſſimi ſimus, re quauis, atq; adeo littera à nobis inchoata nec dũ perfecta ſtudio celeriter obediendi relicta; A B

ad eũ ſcopũ vires omnes ac intẽtionem in Dño conuertendo; C * vt ſancta Obedientia tũ in executione, tũ in voluntate, tũ in intellectu ſit in nobis ſemper oĩ ex parte perfecta;' cũ magna celeritate, ſpirituali gaudio, & perſeuerantia, quidquid nobis iniunctum fuerit, obeundo; oĩa iuſta eſſe, nobis pſuadendo; omnem ſententiã ac iudicium noſtrũ cõtrariũ cœca quadã obedientia abnegando; & id quidem in oĩbus, quæ à Superiore diſponuntur, vbi definiri nõ poſſit (quemadmodũ dictum eſt) aliquod peccati genus intercedere. Et ſibi quiſq; perſuadeat, quòd qui ſub Obedientia viuunt, ſe ferri ac regi à diuina Prouidẽtia per Superiores ſuos, ſinere debent, perinde, ac ſi cadauer eſſent; quod quoquouerſus ferri, & quacunq; ratione tractari ſe ſinit; vel ſimiliter, atque ſenis baculus, qui, vbicunque, & quacunque in re velit eo vti, qui eum manu tenet, ei inſeruit. Sic enim obediens rem quamcũque, cui

C ¶ Obedientia, quod ad executionẽ attinet, tũc præſtatur, cũ res iuſſa completur: quod ad voluntatem; cũ ille, qui obedit, id ipſum vult, quod qui iubet: quod ad intellectum; cũ id ipſum ſentit quod ille; & quod iubetur, bene iuberi exiſtimat: & eſt ĩperfecta ea obediẽtia, in qua præter executionẽ, nõ eſt hæc eiuſdẽ uoluntatis et ſententiæ inter eum qui iubet, et qui obedit, conſenſio.

IN CA.

cum Superior ad auxiliũ totius corporis Religionis velit impendere; cum animi hilaritate debet exequi, pro certo habens, quod ea ratione potius, quàm re alia quauis, quam præſtare poſſit propriam voluntatem ac iudiciũ diuerſum ſectando, diuinę voluntati reſpondebit.

Omnibus itidem maxime commendatum ſit, vt multum reuerentiæ (& præcipue in interiori homine) ſuis Superioribus exhibeant, IESVM Chriſtũ in eiſdem cõſiderẽt, ac reuereãtur, eoſdem ex animo vt patres in eodẽ diligãt; ac ſic in ſpiritu charitatis in oĩbus procedãt, vt nihil ex externis vel internis eos celent; quin potius, vt oĩa prorſus intelligãt, quo melius in via ſalutis & pfectionis ſe dirigãt, optare debent. Et ea de cauſa oẽs tã Profeſſi, quàm formati Coadiutores ſemel ſingulis annis (& quoties præterea Superiori viſum fuerit) ad ſuas cõſciẽtias in cõfeſſione, vel ſecreto, vel alia rõne eidẽ aperiẽdas ꝑpter magnã eius rei vtilitatẽ (vt in Examine dictũ eſt) parati eſſe debebũt; tũ ẽt ad cõfeſſionẽ generalẽ, quæ ab vltima generali inchoetur, ei, quẽ Superior ſibi ſubſtituerit, faciendã. a

Deferãt oẽs ad Superiorem ſuũ res, quæ eis expetendę occurrerint: nec priuatus quiſpiã directe, vel indirecte ſine eius facultate, & approbatione, à Sũmo Põtifice, nec ab alio extra Societatem 3

tatem gratiã vllã in ſuũ priuatũ, vel alterius vſũ petat, aut petendã curet; ſibiq; perſuadeat, ſi per Superiorem ſuũ, vel cũ eius cõſenſu, quod optat, non obtinuerit, ne id quidem ad diuinum ſeruitium ſibi conuenire: & ſi conuenit, cum Superioris conſenſu, vt qui Chriſti Domini noſtri locum erga ipſum tenet, id ſe conſecuturum.

DE IIS, QVAE AD PAVPERTATEM, quæque eam conſequuntur, pertinent. Cap. II.

1 PAupertas, vt murus Religionis firmus, diligēda & in ſua puritate cõſeruanda eſt; quantum diuina gratia aſpirãte fieri poterit. Et quia humanæ naturæ hoſtis ad hoc propugnaculũ ac refugium debilitãdum (quod Deus Dñs noſter Religionib' inſpirauit cõtra illum, alioſq; religioſæ perfectionis aduerſarios) eniti ſolet ea, quæ à primis Fundatoribus bene ordinata fuerant, immutare per declarationes, vel innouationes, primo illorum ſpiritui minime conſentaneas; vt quod in nobis ſitum fuerit, hac parte Societati proſpiciamus: Quicunque in ea profeſſionem emiſerint, A * ſe ad innouationem Conſtitutionum in iis, quæ ad Paupertatem pertinēt, nihil facturos promittant; niſi aliquo modo pro rerum

IN CAP. II.

A ¶ INnouari, quod ad paupertatem atti net, eſt relaxari ad red-

ad redditus, vel poſſeſſionem vllã in propriũ uſum, vel ad ſacriſtiam, vel ad fabricam, vel ad aliquem alium finem præter id quod ad Collegia, & Domos probationum attinet, admittendũ. Et ne in re, quæ tantum habet momenti, Conſtitutiones mutẽtur. poſt emiſſam profeſſionem vnuſquiſque promittat coram

rerum occurrentium ratione, eam in Domino magis reſtringendam iudicarent.

2 In Domibus, vel Eccleſijs, quę à Societate ad auxilium animarum admittentur,* redditus nul B li, ne ſacriſtiæ quidem, aut fabricæ applicati haberi poſsint: ſed neq; vlla alia ratione, ita vt penes Societatem eorũ ſit vlla diſpenſatio: ſed in ſolo Deo, cui ꝑ ipſius gratiã ea inſeruit, fiducia cõſtituatur; ſine redditibus vllis ipſum nobis proſpecturũ de rebus omnibus cõuenientibus ad ipſius maiorem laudẽ & gloriã.

Profeſsi

Præpoſito Generali, & ijs, qui apud eũ erunt; offeratque in conſpectu Creatoris & Domini noſtri, quòd nunquã aſſentietur, vel quidquam aget ad immutandũ quod ad Paupertatẽ in Conſtitutionibus pertinet, nec in conuentu totius Societatis cõgregatæ, nec per ſeipſum vlla ratione id curando.

B ¶ Si aliquis ex Fundatoribus Domorũ vel Eccleſiarũ vellet redditus aliquos ad fabricæ uſum relinquere; dũmodo nec diſpoſitio eorum ad Societatem pertineat, nec ſit, vnde ei cõpetat actio in illos (quamuis id illi curæ eſſet, vt is, cui tale munus commiſſum eſt, ſuum officium faceret) & ſic in rebus ſimilibus; non eſſet id à paupertate Societatis alienum.

C ¶ In.

C * Profeſsi viuant ex eleemoſy-
3 nis, in Domibus, cum aliquo nō mittuntur: nec officium Rectorum ordinarium in Collegijs, vel Vniuerſitatib⁹ Societatis habeant (niſi ipſarum neceſsitas, vel magna vtilitas id exigeret)' D * nec redditibus eorum in Domibus vtantur.'

C ¶ *In Collegijs Profeſſos non habitare; intelligitur, diu in eis manendo: quamuis, dum alio iter faciūt, diem aliquē, vel tempus congruum in eis manere poſſint: habitare autem diu et poſſent, cum neceſſariū aut conueniens ad ipſius Collegij, vel Vniuerſitatis bonum id eſſet: vt ſi ad gubernationem ſtudiorum eſſent neceſſarij; vel ſi legerent, aut in ſpiritualibus exercitijs confeſſionum & concionum ad Scholaſticos, qui id præſtare deberent, ſubleuandos, vel ad id demum, quod ipſi nō poſſunt, præſtandum, occuparentur; vel ſi ad viſitanda et dirigenda huiuſmodi Collegia, vel Vniuerſitates mitterentur: quando etiam neceſſarium aut conueniens ad vniuerſale bonum id videretur; vt ſi aliquis cum expreſſa facultate Præpoſiti Generalis ſcribendi gratia per tempus aliquod, ſe eo reciperet.*

D ¶ *Res minimæ ducuntur pro nihilo; & ita ad ſcrupulos eximēdos declaratur vbi Rector eum, qui iter per ipſius Collegium haberet, ac viatico egeret, viatico aliquo, ac eleemoſyna proſequeretur, recipi eam poſſe. Quòd autē Collegia ſuppleant aliquos ſumptus, quos ſi ipſa non facerent, factura eſſent domus, ſi poſſent, vt veſtitum & viaticum eis, qui ad Collegia ex domibus mittuntur, prouidere: quamuis id ſit*

Coadiutores, quandiu in Domibus erunt; quæ ex eleemoſynis viuunt, & ipſi eodem modo viuent: In Collegijs, ſi Rectores fuerint, vel Lectores, aut alioqui in rebus neceſſarijs, vel valde cōuenientibus eiſdem Collegijs vtiles fuerint; viuent ſicut reliqui, ex eorum redditibus, quandiu eorum opera Collegia indigebunt. Cum autem deſierint vtiles eſſe Collegijs, deſinent in eis habitare; & in domibus Societatis, vt de Profeſſis eſt dictū, habitabunt.

Non ſolum redditus, * ſed nec poſſeſſiones vllas habeāt in particulari E

...cat eſſe videatur. Domū iuuare, nō tamē eſt cōtra intentionē huius Cōſtitutionis, quæ cauet, ne Collegiorū redditibus ad victū & veſtitū, et alias expēſas proprias Domus iuuentur. Sic etiā intelligitur contra Cōſtitutionē non eſſe, quòd in aliquo horto Collegij aliquid recreationis infirmi vel ſani, qui ſunt in Domibus, ſumāt; dum tamē expenſis Collegij quandiu ſūt in Domibus, non alantur: & tantundem de rebus ſimilibus poteſt iudicari.

E ¶ Quia, vt in litteris Apoſtolicis dicitur non eſt habitura Societas ius ciuile ad rem vllam ſtabilem, niſi ad ipſius habitationem & vſum eſſet opportuna: quidquid ſtabile illi datum fuerit; teneatur eo, quàm primum poterit, ſe exuere, ac vendere; vt pauperibus Societatis, vel externis ſua in penuria ſubueniatur.

Quamuis hoc ita ſe habeat; temporis tamen opportunitas ad vendendum non eſt excludenda. Et hoc intelligatur,

ticulari nec in cõmuni Domus vel Eccleſiæ Societatis, præterquam quod ad habitationem, vel vſum neceſſarium eis, aut valde conueniens fuerit; cuiuſmodi duceretur; ſi in vſum conualeſcentium, vel eorum, qui, vt rebus ſpiritualibus vacẽt, ſe ab hominum frequentia recipiũt, locus aliquis à communi habitatione ſeparatus, qui aere ſalubriori, & alijs commodis polleret, admitteretur; & tunc huiuſmodi ille ſit, vt nec alijs locetur,
F *nec fructus, qui reddituum loco eſſe poſsint, habeat.

6 Quamuis ad bona & ſancta opera, & maxime perpetuo duratura incitare laudabile ſit; ob [illegible] maiorem

tur, cum res illa ſtabilis neceſſaria nõ eſt ad Domus vſum, vt aliqua ex ſuperius memoratis. Aliarũ rerum mobilium, vt pecuniarũ, vel librorum, vel earum, quæ ad victũ et ueſtitũ pertineant, poteſt in cõmuni Societas proprietatẽ ad vſum ſuũ habere.

F ¶ Huiuſmodi eſſent, ſi vini, vel olei, vel tritici prouentum dictæ poſſeſſiones ferrent; vel ſi fructus, & olera ex hortis venderentur; quorum nihil licebit. Quamuis fructibus, aut parte ipſorum ad commodum domus ſuæ vti poſſint: ſi tamen Societas colonum aliquem, vel ſecularem hominem haberet, qui hortis vel agris, quos dictæ Domus habent, præeſſet; non eſſet etiam ei prohibendum, ne ad priuatam ſuam vtilitatem, quod videretur conuenire, ex dictis, faceret: dummodo tunc nec ad Domos nec ad particulares perſonas Societatis vtilitas interim ulla perueniret.

C ¶ *Quamuis*

maiorem tũ ædificationẽ nullus de Societate
debet, nec poteſt quemquã ad eleemoſynas p-
petuas Domibus vel Eccleſiis eiuſdem Societa
tis relinquendas incitare: & ſi aliqui ſpõte ſua
eas relinquerent; nullũ ius ciuile ad eas peten-
das ĩ iudicio acquiratur. Sed, cũ ad id charitas
propter Deum eos mouerit, tũc eas elargiãtur.

Omnes, qui ſub obediẽtia ſunt 7
Societatis,* meminerint ſe gra- G
tis dare debere, quæ gratis acce
perũt, nec poſtulando, nec ad-
mittendo ſtipendiũ, vel eleemo
ſynas vllas, quibus Miſsę, vel cõ
feſsiones, vel prædicationes, vel
lectiões, vel viſitatiões, vel quod-
uis aliud officiũ ex iis, quę Socie
tas iuxta noſtrũ Inſtitutũ exerce-
re poteſt, cõpenſari videatur: vt
ſic maiori cum libertate poſsit
& proximorum ędificatione, in
diuino ſeruitio procedere.

Vt omnis auaritiæ ſpeties eui- 8
tetur, præcipue in pijs miniſte-
riis, quibus ad animarũ auxiliũ
Societas vtitur; nulla ſit in Eccle
ſia arca, in quam eleemoſynę ab iis, qui ad con
ciones, miſsas, vel confeſsiones, & reliqua ſpi-
ritualia

G ¶ Quamuis quicunque voluerint, Domum vel Eccleſiã eleemoſynis iuuare poſſint (ſiue in ſpũalibus ipſi ab ea iuuetur ſiue nõ) tamẽ nõ debet quid quã accipi tanquã ſtipendiũ, vel eleemoſyna pro iis, quæ ob ſolũ Chriſti domini noſtri obſequium eis cõmunicãtur ita, ut hoc detur, aut accipiatur pro illo.

H ¶ Intel

ritualia ad eam conueniũt, conijci ſolent.

9 Eadem de cauſa munuſcula;quę Magnatib⁹ ad res maiores ab ipſis obtinendas offerri ſolent, ne offerantur; nec huiuſmodi Primarios viros inuiſere noſtri conſueſcãt, niſi ſancto ſtudio piorũ operũ ducerentur; vel quando intima beneuolẽtia in Dñо tã eſſent cõiũcti, vt huiuſmodi officiũ aliquoties eis deberi videretur.

10 Parati ſint ad mendicãdũ oſtiatim, quãdo vel obedientia, vel neceſsitas id exiget. Et ſit vnus, vel plures ad eleemoſynas petendas,quib⁹ perſonę Societatis ſuſtentẽtur, deſtinati;quas eleemoſynas ſimpliciter amore Dñi noſtri petent.

H * Vt nihil propriũ domi teneri,

11 ita nec foris apud alios poteſt. Et quiſq; ijs, quæ de cõmuni data fuerint ad vſum ſuũ neceſſarium aut cõueniẽtem, reſecatis ſuperfluis, ſit contentus. Quo

H ¶ Intelligẽdum eſt hoc abſolute de Profeſſis, et Coadiutoribus formatis. Ceterũ in Scholaſticis, et alijs,qui tempus probationis nondum expleuerunt, hoc intelligi debet de rebus ijs, quæ in præſentia ſubſint eius diſpoſitioni. nihil enim horum habere debent, niſi conſcio et approbante Superiore. Neque vero ſermo eſt de bonis, quæ forte procul inde illi habent, de domibus ſcilicet, vel rebus alijs:ſed,quod ad hæc attinet,parati etiam eſſe debebunt, vt illis ſe abdicent, quandocunque Superiori videretur; vt in Examine dictum eſt.

I ¶ Id

Quo melius Paupertatis puritas, & quies illa, quam ſecum affert, conſeruetur; non ſolum particulares Profeſſi, vel Coadiutores formati hæreditariæ ſucceſſionis non erunt capaces; verum nec Domus, nec Eccleſiæ, nec Collegia eorum ratione. Sic enim, omnibus litibus & controuerſiis præciſis, charitas cum omnibus ad Dei gloriam melius conſeruabitur. 12

Quādo Sūmus Pōtifex, vel Superior huiuſmodi Profeſſos, vel Coadiutores ad laborandū in vineā Dñi mittet; nullū viaticū petere poſſint, ſed ſe liberaliter repræſentent; * vt mittantur prout illis ad maiorē Dei gloriā fore videbitur. 13 I

Vt in hac etiam parte modo conſentaneo debitæ paupertati procedatur, * nullum in Domibus Societatis iumentū ad equitandum ad vſum alicuius de ipſa 14 K

I ¶ Ideſt pedites, vel equites cum pecunijs, vel ſine illis: & omnino parati eſſe debebunt ad id faciendum, quod is, qui mittit magis conuenire, & ad maiorem ædificationem vniuerſalem fore iudicauerit.

K ¶ Niſi id fieret propter aduerſam valetudinem cōtinuã, vel neceſſitatem vrgentem propter publica negotia, præcipue in amplis populis. Tunc enim potius vniuerſalis boni, & ſanitatis Noſtrorum quàm temporis definiti, aut perpetui, quàmq; ſuis vel alienis pedibus incedendi, ratio eſt habenda: intuendo ſemper quod neceſſarium & honeſtum ſit, & nulla ratione quod ad pompam vllam pertineat.

L ¶ Vel

ipſa Societate (ſiue Præpoſitus, ſiue ſubditus ille ſit) ordinarie habebitur.'

15 In ueſtitus itidem ratione tria obſeruentur; Primum, ut hone-
L ſtus ille ſit; Alterum,* ut ad uſū loci, in quo uiuitur, accommodatus;' Tertium, vt profeſſioni
M paupertatis non repugnet. * Videretur autem repugnare, ſi ſericis, uel precioſis pannis uteremur; à quibus abſtinendum eſt; ut in oībus humilitatis & ſubmiſsionis, debita ad maiorem Dei gloriam ratio habeatur.

16 In iis, quæ ad rationem uictus, ſomni, ac uſus reliquarum rerum uitæ neceſſariarum, uel conuenientium ſpectant, * quamuis

L ¶ Vel ſaltem quod omnino non recedat.

M ¶ Hoc intelligendū eſt in ijs, quibus Domus nouas veſtes prouidet. Non tamen repugnat, quòd qui Societatem ingrediuntur, ſi pāno precioſiore, aut re ſimili induti uenerunt, eo vti poſſint; nec etiam, ſi in occurrenti aliqua occaſione, vel neceſſitate quis veſtibus melioribus, honeſtis tamen, indueretur: ſed ad ordinarium veſtiendi modum eis vti non debent. Eſt nihilominus conſiderandum, quòd non omnes eiſdem viribus naturalibus, nec ſanitate corporis, nec ætate ad eam conueniēti pollent: atque ita iuxta maius particulare bonum huiuſmodi perſonarum, & vniuerſale aliarum multarum, id conſiderandum eſt, &, quoad eius fieri poterit, ad maiorē Dei gloriam prouidendum.

N ¶ In par-

N ¶ *In particularibus ſi magis uel minuſ neceſſariũ erit iuxta circũſtãtias perſonarũ; relinquetur diſcretioni eorũ, qui ipſis præſunt; vt, quemadmodũ eis conueniet, prouideãt.*

* quamuis cõmunis illa ſit, mini N meq; diuerſa ab eo, quod Medicus illius loci, in quo uiuitur, iudicabit, ita vt quod quisq; ſibi inde ſubtraxerit, ex deuotiõe, nõ ex obligatione ſubtrahat; habẽda tamen ſemp erit ratio humilitatis, paupertatis, ac ſpiritualis ædificationis; quæ ſemper nobis in Dño ob oculos verſari debet.

DE IIS REBVS, IN QVIBVS occupari, & à quibus abſtinere debent qui in Societate ſunt. Cap. III.

QVoniam habita ratione temporis, ac approbationis vitæ, quæ expectatur, vt aliqui ad profeſſionem, vel in Coadiutores formatos in Societate admittantur; tanquam certum ducitur, eos viros ſpirituales futuros; & q ſic in via Chriſti Dñi noſtri profecerint, vt per eam currere poſsint, quantum corporis valetudo & externæ occupationes charitatis atque obedientiæ permittent: non videtur in ijs, quæ ad orationẽ, meditationem, & ſtudium pertinent; vt nec in corporali exercitatione ieiuniorum, vigiliarũ, aut aliarum rerũ ad auſteritatem vel corporis caſtigationem ſpectantiũ * vlla regula eis præ- A ſcribenda;

ſcribenda; niſi quã diſcreta charitas vnicuique dictauerit:' dum tamen ſemper Confeſſarius conſulatur, &, vbi dubium acciderit, quid conueniat, res ad Superiorem referatur. Hoc tamen dicetur in vniuerſum; eſſe quidem animaduertendum, ne nimius huiuſmodi rerum vſus tantopere vires corporis debilitet, tantúmque temporis eos diſtineat; vt deinde ſpirituali proximorũ auxilio iuxta noſtri Inſtituti rationem non ſufficiant: nec contra tanta in illis ſit relaxatio; vt, feruore ſpiritus refrigeſcẽte, humani ac inferiores affectus incaleſcant.

Sacramẽtorũ frequentatio valde cõmendetur. Differri autem non debet Cõmunio, aut Miſſæ celebratio ſine cauſsis iudicio Superioris legitimis, vltra octo dies: omnesq; aſſignato ſibi Cõfeſsario, vel alioq; iuxta ordinẽ, quem quiſque præſcriptũ habet à Superiore, confiteantur.

Ex Regu-

IN CAPVT III.

A ¶ SI quibuſdam cõuenire iudicabitur certum tempus præſcribi ne excedant vel deficiant in ſpiritualibus exercitijs; Superior id facere poterit. Sic & in vſu aliorum mediorum, ſi ipſe omnino iudicaret aliquo vtendum eſſe, non id relinquendo arbitrio cuiuſquam particularis perſonæ, procedet, vt in Domino conueni re iudicabit. Subditi autem erit, cum omni deuotione, quod ſibi præſcriptum fuerit, amplecti.

B ¶ Si

Ex Regulis paticularibus, quæ in Domib', vbi ipſi fuerint, obſeruantur, debent operam dare vt eam partem obſeruent, quæ conueniens eſt, ac iudicio Superioris ipſis imponetur; ſiue ad profectum vel ædificationem ſuam id ſit, ſiue etiam aliorum, inter quos verſantur.

Quoniam occupationes, quæ ad animarũ auxilium aſſumũtur, magni momenti ſunt, ac noſtri Inſtituti propriç, & ualde frequentes; cũq; alioqui noſtra habitatio tam ſit in hoc vel in illo loco incerta: * non utentur noſtri Choro ad horas canonicas, uel Miſſas, & alia officia decantanda: quandoquidem illis, quos 4

B

B ¶ Si in quibuſdã Domibus vel Collegijs ſic conuenire indicaretur; eo tempore, quo veſperi prædicandum, vel legendum eſt, ad populum detinendum ante huiuſmodi lectiones vel conciones poſſet veſpertinum officium tantum dici. Sic etiam ordinarie Dominicis & feſtis diebus ſine cantu figurato vel firmo, vt vocant, ſed tono quodam deuoto ſuaui, & ſimplici, & id in hunc finem. & quatenus indicaretur, quòd populus ad magis frequentandas confeſſiones, conciones, & lectiones moueretur, & non aliter. Eodem tono officium, quod tenebrarum dici ſolet, cum ſuis ceremonijs in hebdomada ſancta fieri poſſet.

In Miſsis maioribus, quæ dicentur (licet ſubmiſſa voce) habita deuotionis et decẽtiæ ratione, licebit duos veſtitos ſuperpellicijs, vel vnũ aſsiſtere; prout in Domino fieri poterit.

C ¶ Quod

lis, quos ad ea audiēda deuotio mouerit, abūde ſuppetet vbi ſibiipſis ſatisfaciant. Per noſtros autem ea tractari conuenit, quę noſtræ uocationis ad Dei gloriam magis ſunt propria.

5 Cum homines itidem huius Societatis ſemp parati eſſe debeāt ad diſcurrendum p quaſuis mūdi partes, quo fuerint à Sūmo Pontifice, vel à ſuis Superiorib⁹ miſsi, non debēt curā animarum, neq; item mulierū Religioſarum, uel aliarum quaruncūque ſuſcipere, ut ordinarie illarum confeſsiones audiant, uel ipſas regāt: quāuis nihil repugnet, ſemel vnius Monaſterij confeſſiones ob ſpeciales cauſsas audire.

C 6 * Obligari etiam ad Miſſas perpetuas ī ſuis Eccleſijs dicēdas, vel ad curam ſimilem, quam libertas noſtro procedēdi modo in Domino neceſſaria non patitur, minime conuenit.

C ¶ Quod ad Collegia attinet, in quarta Parte attingitur, quid horum poſſit tolerari: Domibus quidē omnino conuenit tale onus non ſuſcipere.

7 Vt plenius poſſit Societas rebus ſpiritualibus iuxta ſuū Inſtitutū uacare; D * quoad eius fieri poterit, à negotijs ſecularib⁹ abſtineat.

D ¶ Hoc obſeruetur, quoad eius fieri poterit: Superiori tamen ad caſum aliquem neceſſitatis, uel maioris momenti ad finem diuini ſeruitij præfixum facultas diſpenſandi ad tempus relinquetur. Hic autem Superior Præpoſitus Generalis erit, vel qui ab eo facultatem ad hoc acceperit.

L E ¶ Si Supe-

abſtineat (qualia ſunt Teſtamentariorum, vel Excutorum, uel Procuratorum rerum ciuilium aut id genus officia) nec ea ullis precibus adducti obeũda ſuſcipiant, uel in illis ſe occupari ſinant. Quod ſi Collegiorũ aliqua negotia tractanda fuerint, ſuos habeant Procuratores, per quos ea tractent, & iura ſua tueãtur. Si uero ad Domos Societatis, uel ad totũ ei⁹ corpus pertinẽt: quo pacẽ ſuã melius cõſeruare poſſit Societas; idem Procurator, uel alius ex Coadiutorib⁹, uel demũ aliqs extra Societatẽ, aut Familia quępiã, quę Dom⁹ patrociniũ ſuſciperet, ius Societatis ad maiorẽ Dei gloriã poſſet defendere.

Eadem de cauſſa, utq; inquietudinis à noſtra pfeſſione alienæ occaſiones euitẽtur, & melius pax ac beneuolentia cũ oĩbus ad maiorẽ Dei gloriã cõſeruetur, nemo ex Profeſſis, vel Coadiutoribus, uel etiam Scholaſticis Societatis in cauſſis ciuilibus, nedum criminalibus, * ſe examinari (niſi, qui ad peccatum obligare poteſt, cõpelleret) ſine licentia Superioris permittat. Superior autem eam minime dabit, niſi in cauſſis, quæ 8 E

E ¶ Si Superior alicui facultatem daret, ut in cauſſa ciuili examinaretur in gratiã alicuius, cui id denegari non poſſe uideretur; limitatio tunc neceſſaria erit, quæ prohibeat, ſi quis articulus criminalis vel infamatorius occurrerit, in eo examinari. Ad hoc.n. nullus Superior facultatẽ dare debet.

IN CA-

quæ ad Religionem Catholicam pertinent, vel alioqui in pijs, quæ ſic cedunt in huius fauorẽ, vt in alterius detrimentum non cedant; Quandoquidem Inſtituti noſtri eſt, ſine cuiuſquam offenſione, quantum fieri poteſt, omnium in Domino commodis inſeruire.

DE AVXILIO, QVOD MORIENTIBUS in Societate præſtatur, & de ſuffragiis poſt mortem. Cap. IIII.

1 VT in vita vniuerſa, ita & multo magis ĩ morte vnuſquiſq; de Societate eniti, & curare debet, ut ĩ ipſo Deus ac Dñs noſter IESVS Chriſtus glorificetur, ipſiusq́; beneplacitũ impleat̃, & proximi ędificentur, ſaltẽ exemplo patientię, ac fortitudinis, cũ fide uiua; ac ſpe, & amore bonorũ illorũ æternorũ, quę nobis Chriſtus Dñs noſter tam incõparabilibus vitæ ſuæ temporalis laboribus, & morte promeruit, & acquiſiuit. Cũ tamẽ perſæpe huiuſmodi ſit morbi ratio, vt uſum uiriũ animæ magna ex parte impediat; cũq; huiuſmodi ſit ille à tẽporali vita trãſitus, ut propter graues impugnationes Dæmonis (à quo ſummopere refert nõ ſuperari) reqrat ſubſidiũ fraternę charitatis; ſollicite aduertat Superior, vt, q iuxta Medici ſententiã de vita periclitatur, antequã uſu iudicii priuetur, omnibus Sa

cramentis ſanctis acceptis, tanquã armis à diuina liberalitate Chriſti Dñi noſtri nobis conceſſis, ad tranſitũ à temporali vita ad æternã, ſe muniat.

Iuuari etiam debet orationibus omnium domeſticorum valde peculiaribus, donec animam ſuo Creatori reddat. Et præter alios, q ingredi poſſunt, plures, *aut pauciores pro arbitrio Superioris, aliq delecti ſint oportet peculiari ut infirmũ morti proximũ inuiſant, & ei aſſiſtant, & animoſiorem reddant, eaq; ſuggerant, eisq; auxilijs iuuent, quæ eo tempore conuenient: & cum iam aliis rebus iuuari non poterit, eum Domino cõmendent; donec eius animam à corpore diſcedentem dignetur ad ſe recipere, qui eã tam caro pretio sãguinis & vitę ſuę redemit. 2 A

Poſteaquam quis expirauerit, uſque ad ſepulturã eius corpus decenter, * quandiu cõueniet, tenea- 3 B

IN CAPVT IIII.

A ¶ SI aliqui ex infirmis, quòd in phreneſim inciderint, vſu rationis priuati ſint (quo in ſtatu quidquid dixerit, nihil habet vel culpæ vel meriti) vel ſi contingeret eſſe aliquos, qui minus ædificationis in ſua ægritudine, quàm par eſſet, præberẽt; vtriſque paucos aſſiſtere ex ijs, quibus magis cõfideretur, oporteret.

B ¶ In aliquo poſſent aliquot horæ deeſſe ad diem naturalem, quando mali odoris ratione (præſertim cũ viget æſtus) iudicio Superioris anteuerti id tempus poſſe videretur: ordinarium tamen ſpatium id erit, quod dictum eſt.

C ¶ Vſus

C teneatur. Poſtmodum* abſoluto officio coram domeſticis pro more ſepeliatur, & mane proximo poſt eius mortem omnes Sacerdotes domeſticis p eius anima Miſſæ ſacrificium offerant; reliqui vero peculiari oratione pro eodem diuinam implorent clementiam, atq; in eo perſeuerent vlterius, iuxta Superioris arbitrium, & cuiuſuis priuatam deuotionem, & obligationes quę in Domino intercedunt.

C ¶. Vſus habet, vt officium dicatur tono mediocriter alto, ſine cantu; præſentibus in Eccleſia domeſticis cum ſuis candelis accenſis. &c.

4 Reddantur etiam certiores alij de Societate in locis illis, quæ Superior conuenire iudicauerit, vt ſimile officium præſtent; ita vt charitas erga eos qui uita perfuncti ſunt, nō minus, quàm erga viuentes, in Domino demonſtretur.

QVOD CONSTITVTIONES peccati obligationem non inducunt. Cap. V.

1 CVm exoptet Societas vniuerſas ſuas Cōſtitutiones, Declarationes, ac viuendi ordinē oīno iuxta noſtrum Inſtitutū, nihil vlla in re declinādo, obſeruari; optet ēt nihilomin⁹ ſuos oēs ſecuros eſſe, vel certe adiuuari, nē in laqueū vllius peccati, quod ex vi Cōſtitutionū huiuſmo

di, aut ordinationum proueniat, incidant: Viſum eſt nobis in Domino vt excepto expreſſo voto, quo Societas Summo Pontifici pro tempore exiſtenti tenetur, ac tribus alijs eſſentialibus Paupertatis, Caſtitatis, & Obedientiæ, nullas Conſtitutiones, Declarationes, vel ordinem vllum viuendi poſſe obligationem ad peccatū mortale vel veniale inducere; niſi Superior ea In nomine Domini noſtri Iesv Chriſti, vel In virtute Obedientiæ iuberet, quod in rebus, vel perſonis illis, in quibus iudicabitur, quod ad particulare vniuſcuiuſque, vel ad vniuerſale bonum multum conueniet, fieri poterit; & loco timoris offēſæ, ſuccedat amor & deſiderium oīs pfectionis: & vt maior gloria & laus Chriſti Creatoris, ac Domini noſtri conſequatur.

SEPTIMA

SEPTIMA PARS

DE IIS, QVÆ PERTINENT AD ADMISSOS IN CORPVS SOCIEtatis ad proximorum vtilitatem per vineam Domini diſtribuendos.

DE MISSIONIBVS SVMMI Pontificis. Cap. I.

1 VT In ſexta Parte de ijs dictum eſt, quæ obſeruanda ſunt cuique de Societate erga ſeipſum;ita in hac ſeptima de ijs dicendum eſt,quę erga proximos (qui finis noſtri Inſtituti ualde proprius eſt) dum diuiduntur per Chriſti uineam, ut in ea illius parte, atq; opere,qđ ipſis cõmiſſũ fuerit,ſe exerceãt,obſeruari debẽt, A *ſiue à Summo Chriſti Domini

DECLARATIONES.

IN ſeptimam Partem.

IN CAPVT I.

A¶ HI ſunt quatuor modi vniuerſaliores, Noſtros diuidendi per Chriſti Domini noſtri vineam; de quibus totidem capitibus ſeptimæ huius Partis agitur.

mini noſtri Vicario, ſiue à Superiorib⁹ Societatis, q etiā diuinę Maieſtatis loco ipſis pręſunt, p diuerſa loca mittātur; ſiue ipſimet ſibi eligāt vbi, & qua in re occupentur; ſi ipſorū iudicio re lictum fuerit, vt diſcurrāt quacunq; maius Dei & Domini noſtri obſequium, & animarum ꝓfectū aſſequi ſe poſſe arbitrētur; ſiue labor ſit impendendus, non loca peragrādo diuerſa, ſed in ſtabili ac cōtinua habitatiōe in aliquib⁹ locis, vbi magnus diuinę gloriæ & obſequij ꝓuentus ſperatur. Et, vt primo loco de miſſione Summi Pōtificis vt inter ceteras pręcipua, tractetur, animaduertendum eſt; quod * eo B fertur intentio Voti illius, quo ſe obedientiæ Summi Chriſti Vicarij ſine vlla excuſatione Societas ob-

B ¶ Intentio quarti uoti ad ſūmum Pōtificem non tendebat ad locum aliquem particularem; ſed vt per varias mundi partes qui vouebant, ſpargerentur. Cum enim qui primi conuenerunt in hanc Societatem, ex diuerſis prouincijs & regnis eſſent, nec eis conſtaret, inter quas regiones fidelium vel infidelium verſari deberent; ne in via Domini errarent, promiſſionem illam vel votum emiſerunt, vt Summus Pontifex eos ad maiorem Dei gloriam, & iuxta ipſorum intentionem per orbem diſcurrendi, diſtribueret; &, ſicubi optatum ſpiritualem fructum non inuenirent, vt inde in alium atque alium locum, maiorem Dei gloriam & animarum auxilium inueſtigando, ſe conferrent.

C ¶ Cum

tas obſtrinxit, vt quocunq; gentium ad maiorē Dei gloriā & animarū auxiliū inter fideles, vel infideles, nos mittendos cenſuerit, nos conferamus. Nec intellexit Societas particularē aliquē locum; ſed vt per orbē in diuerſas regiones, & loca ſpargeretur: cum optaret, quod factu optimum eſſet, eligere; idq; ſperaret futurū ſi hanc ipſius diſtributionē Summus Pontifex faceret.

2 Et in hac parte, cum omnem propriū ſenſum ac voluntatem Chriſto Dño noſtro, & eius Vicario Societas ſubiecerit, * nec Superior ꝓ ſeipſo, nec quiſquā alius ex inferiorib⁹ pro ſe, vel ꝓ alio curare nec tētare mediate, vel immediate cū Sūmo Pōtifice, vel eius miniſtris poterit; vt reſidere, vel mitti potius in hāc partem, quam in illā debeat; ſed inferiores hanc curam vniuerſam Summo Chriſti Vicario ac Superiori ſuo; Superior vero, quod ad ſuam perſonā attinet, * Summo Pontifici, & ipſi Societati in Domino relinquat.

C ¶ *Cum aliquis ex inferioribus ad locum aliquē vel opus deſignaretur ad quod mittēdus non fore, rebus à Sūmo Chriſti Vicario bene perſpectis indicaretur; Præpoſitus generalis pleniorē notitiā eius Sanctitati dare, omnibus tandē ipſius arbitrio relictis, poterit.*

D ¶ *Societas eſſe intelligerentur qui ex eadem in loco, vbi agit Præpoſitus Generalis, inuenirentur; qui poßent quod res habet, bene Summo Pontifici referre, ſi aliorum*

Pręterea,

relatu

3 Præterea, qui à Summo Pontifice deſignatus fuerit, ut aliquo ſe cōferat; ſe ipſum liberaliter, re temporali nulla pro uiatico per ſe, vel per alium poſtulata, offerat; quin potiꝰ ſic à Summo Pontifice mittatur,* vt eius San- E ctitas ad maius Dei & ſedis Apoſtolicę obſequiū fore nulla rei alterius in eo habita ratione, iudicauerit.'

4 Si Summus Pontifex perſonā nō deſignaret; ſed aliquem, uel plures ad hūc, uel illū locū proficiſci iuberet, Superioris arbitrio relinquendo, qui ſint ad huiuſmodi miſſionē aptiores: Superior iuxta eius præceptū eos, qui magis cōuenire, & aptiores ad id fore videbunt̄, deſignabit. Qua in re maius bonū vniuerſale intuebitur, & ut q̄ minimum detrimentū alia opera ad Dei obſequiū ſuſcepta, patiantur.

5 Ei, qui ſic miſſus fuerit, plene declarari

relatu diuerſo ad duci videretur, vt Præpoſitū Generalem, quo non cōuenit ad commune bonum Societatis et maius Dei obſequium, mittere cogitaret.

F ¶ Hoc ſane repræſētari poterit, immo debebit per Prælatū, aut quemuis alium, per quē Summus Pōtifex iubet aliquo proficiſci, quæ ſit ipſius mens de modo itineris conficiendi; & ibidem, quo mittitur, manendi; num ex eleemoſynis propter Chriſti amorem emendicatis, an alio modo viuēdo. Quod enim Summo Pontifici melius videbitur, deuotius & ſecurius in Domino fiet.

F ¶ Si

declarari conuenit plurimum miſſionem ſuam, & ſcopum, quo fertur ſummi Pontificis intentio, & effectum cuius gratia F mittitur; * & hoc, ſi fieri poteſt, inſcriptis; quo exactius, quod ei iniunctum fuerit, explere poſ- G ſit. * Eundem etiam Superior iuuare conſiliis ac inſtructione, quoad eius fieri poterit, curabit; ut in omnibus ad Dei & ſedis Apoſtolicæ obſequium, vtilius ſuum impendat miniſteriū.

F ¶ Si id non obtinebitur, curãdum certe erit, vt verbo tenus mens Summi Pontificis intelligatur, ſiue ipſemet eam immediate, ſiue per Superiorem, vel Prælatū, vel quē uis aliū ei qui mittitur, declaret.

G ¶ Superior etiam aliquibus documentis adhibitis, non ſolum in ſuis, ſed etiam Summi Pontificis miſſionibus iuuare poterit; vt melius quod ad Chriſti domini noſtri obſequium quæritur, conſequatur.

¶ Si ad particularia loca, tēpore minime limitato per Summū Pontificem mittetur; ad tres mēſes ibidem manēdum ei eſſe intelligatur, & magis, aut minus, pro modo maioris aut minoris ſpiritualis fructus, qui inde percipi uidebitur, uel alibi ſperabitur; vel demum ut ad bonū aliquod uniuerſale magis expedire iudicabitur. Quę omnia iuxta Superioris arbitrium, qui ſanctam intentionem Pontificis in Chriſti Domini noſtri obſequium conſiderabit, tranſigentur.

Cum

Cum in locis deſignatis diutius erit reſidēdū; 7
ſi fieri poterit ſine detrimento principalis miſſionis, atque intentionis Summi Pontificis, excurſiones aliquas, ſi poterit, & cum fructu diuini ſeruitij eas fore iudicabit, facere, non erit inconueniēs; vt in locis vicinis animarum auxilio ſeruiens, poſtmodum ad ſuæ reſidentiæ locum redeat: in quo quidem præter id, quod eſt ei peculiari ratione iniunctum (ad quod præcipuam etiam conferet curam, nec propter alias occaſiones, licet bonas, diuini obſequii poſthabebit) poteſt, & debet conſiderare quibus alijs in rebus, quæ ad Dei gloriam, & animarum ſalutem conferant, ſuam operam ſine detrimēto ſuæ miſsionis (vt dictum eſt) poſsit impendere. Opportunitatem autem, quam Deus ad id dederit, quantum in eodem conuenire iudicabit, è manibus elabi non ſinet.

Ad finem noſtræ profeſſionis ac promiſſionis 8
melius conſequendum, Præpoſitus Generalis, cum nouus Chriſti Vicarius in Apoſtolica ſede fuerit conſtitutus, per ſe, vel per alium intra annum ab eius creatione & coronatione teneatur eius Sanctitati declarare profeſſionem, ac promiſſionem expreſſam Obedientiæ, qua ipſi Societas peculiari voto circa miſſiones ad Dei gloriam ſe obſtrinxit.

DE MIS-

DE MISSIONIBVS Superioris Societatis.

Cap. II.

A *QVO ſpirituali animarum
1 neceſſitati ſubueniri multis ĩ locis maiori cum facilitate, ac ſecuritate eorũ, qui ad id fuerint deſtinati, poſſit; * Præpoſiti
B
Societatis, iuxta facultatem eis à ſummo Pontifice conceſſam, mittere quoſuis de Societate poterunt, * quocunq; magis expedire
C

IN CAPVT II.

A ¶ Facilius & expeditius pluribus locis (præſertim ſi remoti ſint à ſede Apoſtolica) per Superiorẽ Societatis prouideri poteſt; quàm, ſi ſemper eis qui hominibus Societatis indigẽt, eſſet Summus Põtifex adeundus. Particularibus etiam ſecurius eſt, ſi cum ſuorum Superiorum obedientia, quàm ſi pro arbitratu ſuo (etiam ſi id poſſent) & non ab ijs miſſi proficiſcerentur, à quibus Chriſti Domini noſtri loco, vt ab interpretibus diuinæ voluntatis, ſunt regendi.

B ¶ Vt poteſt Præpoſitus Generalis reliqua munera per ſeipſum & per inferiores; ita & hoc mittendi ſuos, reſeruatis miſſionibus, quas duxerit reſeruandas, obire poterit.

C ¶ Mittere quocunque eis videbitur, inter fideles etiã in Indias, & inter infideles, præſertim vbi aliqua eſſet habitatio fidelium, vt in Græciam, &c. intelligendũ eſt. Vbi eſſent omnino infideles; conſiderare admodũ Superiorẽ oportebit in conſpectu Domini, nũ mittere, nec ne, et quò, et quos debeat

dire iudicabunt; qui tamē vbicunq; fuerint, ad obedientiam ſedis Apoſtolicæ parati erunt. Et quia cōplures ſunt, q̄ aliquos ex noſtris ſibi cōcedi petant, potius ꝓpriæ obligationis ſpiritualis erga ſuum gregem, vel aliorum cōmodorum à fine noſtro magis diſtantiū ratione habita, quàm communium & vniuerſalium; Prępoſitus Generalis, vel qui ab eo hāc habuerit facultatē, diligenter in huiuſmodi miſſionibus curet, * vt in ſuis ad D hanc

debeat. Semper autē erit ſubditi, miſſionem ſuam, vt de manu Domini hilari animo ſuſcipere.

D ¶ Vt in mittēdo ad hunc vel ad illum locum rectius procedatur, præ oculis habendo maius diuinū obſequium et vniuerſale bonum, vt regulam, ad quā exigi miſſiones oportet: eligenda videtur in tam ampla Chriſti Domini noſtri vinea (paribus ceteris; quod in omnibus, quæ ſequuntur, debet intelligi) eius pars illa, quæ magis indiget tam ob penuriam aliorum operariorum, quàm ob miſerum ſtatum & infirmitatem proximorum in ea, & damnationis extremæ periculum.

Conſiderandum eſt etiam, vnde veriſimile ſit fructum vberiorem ex medijs proximi iuuandi, quibus vtitur Societas, prouenturum; inde ſcilicet, vbi oſtium apertius, & maior diſpoſitio, et facilitas in hominibus, vt iuuari poſſent, videretur: quod quidem poſitum eſt in eorum maiori deuotione, ac deſiderio (quod ex inſtantia, qua noſtros petunt, ex parte intelligi poteſt) vel in conditione & qualitate perſonarum,

qua

quæ magis ſint idoneæ, vt iuuari, & fructum, quem ceperint, ad Dei gloriam conſeruare poſſint.

Vbi magis debemus, vt in locis illis, in quibus Domus vel Collegia Societatis ſunt, vel aliqui ex ea, qui ſtudent, & beneficentia populi iuuantur. Si paria eſſent cetera, quæ ad ſpiritualem profectum attinent; magis conueniret, aliquos noſtros operarios verſari, et huiuſmodi loca talem ob cauſsam iuxta ordinem perfectæ charitatis alijs præferri.

Quia bonum, quo vniuerſalius, eo diuinius eſt: illi homines, & loca, quæ, cum profecerint, in cauſſa erunt vt bonũ ad multos alios, qui eorum auctoritatem ſequuntur, vel per eos reguntur, perueniat; debent præferri. Sic ſpirituale auxilium, quod hominibus magnis & publicis (ſiue ſeculares, vt Principes, Domini Magiſtratus, uel Iuſtitiæ miniſtri; ſiue eccleſiaſtici illi ſint, vt Prælati) quodq́ue viris doctrina & auctoritate eminentioribus confertur, maioris momenti eſſe propter rationem eandem boni vniuerſalioris exiſtimandum eſt; propter quam etiam auxilium impenſum magnis gentibus, vt Indis, vel populis primarijs, vel Vniuerſitatibus, quo ſolent multi confluere, qui, ſi iuuentur, ipſi operarij eſſe ad alios iuuandos poterunt, debeat præferri.

Vbi itidem intelligeretur inimicus Chriſti domini noſtri ſeminaſſe zizania, ac præcipue effeciſſe, vt male ſentiant, uel male affecti ſint in Societatem, quo impediatur fructus, qui ex ea poſſet prouenire; tunc impenſius eſſet incumbendum, præſertim ſi alicuius momenti, & cuius habenda ſit ratio, is locus eſt: eoq́ue mittendi eſſent homines, ſi fieri poſſet, qui vitæ exemplo et doctrina conceptam ex falſis narrationibus malam opinionem remouerent.

E ¶ *Ad meliorem ac certiorem operum electionē, ad quæ Superior ſuos mittit,* hanc potius, quam ad illam partem mittendis, '& * ad hoc opus potius, quàm ad illud,' & vt E

tit, eadem regula ob oculos verſetur, ſcilicet diuinus honor maior, maiuſque bonum vniuerſale. Hæc enim conſideratio iuſtiſſime ad mittendum in hunc locum potius, quàm in illum mouere poteſt. Et aliqua, quæ ad alterutram partem poſſunt momentum habere, attingantur; in primis, cum poſſint, qui de Societate ſunt, operam ſuam collocare vbi bona ſpiritualia quæruntur, & etiam vbi corporalia, in quibus etiam miſericordia & charitas exercetur; cum itidem aliqui poſſint in rebus maioris ſuæ perfectionis, & minoris, & demum in rebus ex ſe melioribus, & minus bonis iuuari: ſi utraque ſimul præſtari non poſſunt; priora, ceteris paribus, ſecundis ſemper eſſent præferenda.

Cum etiam res aliquæ in diuino ſeruitio magis vrgeant; aliæ minus, quòd remedij dilationem melius ferant; quamuis alioqui æqualis eſſent momenti: priores poſterioribus ſunt anteponendæ.

Cum etiam quædam peculiari quodam modo ad Societatem pertineant, vel cernatur alios non eſſe, qui eiſdem vacent; rurſus aliæ, quarum curam & modum eiſdem proſpiciendi alij habent: priores in miſſionibus priorem locum habere æquum eſt.

Sic etiam inter pia opera, quæ æqualis eſſent momenti ac neceſſitatis, & quæ æqualiter vrgerent, ſi aliqua ſecu-

riora

riora tractanti, alia vero periculoſiora eſſent; & rurſus aliqua, quæ facilius & expeditius, alia, quæ maiori cum difficultate & longiori tempore abſoluuntur; priora etiam debent præferri.

Ceteris, quæ dicta ſunt, paribus; cum etiam ſint aliquæ occupationes vniuerſalioris boni, & quæ ſe ad plurium auxilium extendunt, vt concionari, vel legere; aliæ magis particulares, vt confeſſiones audire, vel exercitia ſpiritualia tradere: ſi vtriſque vacari non poteſt; priores præferantur: niſi aliquæ circunſtantiæ mouerent, vt ſecundæ magis conuenire viderentur. Cum etiam quædam pia opera diuturniora, & ſemper profutura ſint, vt fundationes aliquæ piæ, quæ ad proximorũ auxilium inſtituuntur; alia minus diuturna, quæ raro & ad tempus exiguum iuuant: conſtat priora ſecundis eſſe præferenda: & ſic Præpoſitus Societatis potius ad hæc, quàm ad illa, ſuorum operam conferre debet. Fiunt vero hæc omnia propterea, quod ad maius Dei obſequium, maiusque proximorum bonum ita conueniat.

F & * vt hanc perſonam potius, quàm illam mittat, * hoc,

F ¶ Quamuis ſumma prouidentia, & ſancti Spiritus directio ea ſit, quæ efficaciter meliora cum in alijs omnibus eligere faciat; tum in mittendis ad quemuis locum illis, qui magis conuenient, et quadrabunt perſonis et rebus, propter quas mittuntur: illud tamen in vniuerſum dici poteſt: primũ, quòd ad res grauiores, & in quibus plus refert non errare (quoad ſitũ in eo fuerit cum diuina gratia, qui prouidere debet) mitti viros magis delectos, quibusque magis confidatur, oportet.

M Inrebus,

In rebus, quæ corporis labores maiores exigunt, qui robuſtiores & ſaniores.

Vbi pericula ſpiritualia plura ſunt, qui in virtute magis probati & ſecuriores.

Vt agant cum viris prudentibus, qui ſpiritualem gubernationem vel temporalem habent; ij conuenire magis videntur, qui diſcretionis & conuerſandi cum hominibus gratiã habent, cum exteriori ſpecie (modo, quæ interiora ſunt, non deſint) quæ ad auctoritatem conferat. Poßet enim magni momenti eſſe eorum conſilium.

Ingenioſis & ſubtilibus ac litteratis ij magis quadrant, qui in ingenio itidem & litteris peculiare donum habent. Hi enim in lectionibus, & colloquijs magis iuuare poterunt.

Ad populum vt plurimum aptiores erunt, qui talento prædicationis & audiendarum confeßionum pollent.

Quod ad numerum attinet huiuſmodi operariorum, qui mittendi ſunt, & combinationem eorum, conſideratio erit etiam adhibenda: & primo quidem, cum fieri poſſet, conueniret vnum ſolùm non mitti, ſed ſaltem duos, tum vt mutuo ipſi in rebus ſpiritualibus & corporalibus iuuentur, tum vt poſſint eſſe magis vtiles ijs, ad quos miſſi ſunt, labores inter ſe diuidendo, quos in ſeruitium proximorum ſuſcipiunt.

Et ſi duo mittentur; cum vno concionatore vel lectore commode coniungeretur alius, qui meſſem in confeſſionibus & ſpiritualibus exercitijs, quam ille præpararet, colligeret; iuuaretque eundem in colloquijs, & alijs medijs, quæ ad proximos iuuandos adhiberi ſolent.

Sic

Sic etiam ſiquis in modo procedendi Societatis, & cum proximis agendi parum exercitatus mitteretur; alteri in his magis exercitato adiungi deberet, quem imitari, cum quo conferre, quemque de rebus dubijs, quæ occurrent, conſulere poſſit.

Alicui valde feruenti & animoſo alius magis circumſpectus & cautus bene adiungeretur; & ſic de alijs mixtionibus huic ſimilibus, ita vt diuerſitas vinculo charitatis vnita, ſic vtrunque iuuet, vt contradictionem vel diſcordiam inter eos, aut alios proximos generare non poſſit. Plures, quàm duos, cum opus, ad quod mittuntur, maioris eſſet momenti in diuino obſequio, ac maiorem multitudinem exigeret, & alioqui Societas plures operarios ſine detrimento rerum aliarum ad maiorem Dei gloriam & vniuerſale bonum ſpectantium poſſet prouidere, Superior mittere poterit; prout ſancti Spiritus vnctio eum docuerit, vel in diuinæ Maieſtatis conſpectu melius conuenientiusque ipſe ſenſerit.

* hoc, vel illo modo, * ad

G ¶ *Quod ad modum attinet eos mittendi (præter conuenientem inſtructionem) num pauperum more, vt ſine iumento ac pecunia, an maiori cum commoditate mitti oporteat; cum litteris item, an ſine illis, quo tendunt, deſtinatis (ſiue ad priuatos aliquos homines, ſiue ad Ciuitatem, vel eius caput ſcribentur, quæ ad auctoritatem aut beneuolentiam conferant). Superior vndecunque maiorem proximorum ædificationem, & diuinum obſequium intuendo, quòd conue-*

mit, conſtituet.

H ¶ *Tempus, quod miſſionibus dandum eſt, ſiue ad hanc, ſiue ad illam partem mittantur quando, à Summo Pontifice præſcriptum non eſt, metietur hinc quidem qualitas negotiorum ſpiritualium, quæ tractantur, & momentum ipſorum maius aut minus, habita neceſſitatis & fructus, qui percipitur, vel ſperatur, ratione; inde vero conſideratio eorum, quæ alijs in locis ſe offerunt, & obligatio eis vacandi, & vires Societatis, quas habet, vt his atque illis operibus poſſit ſatisfacere. Quædam etiam accidere ſolent, quæ expendenda ſunt, vt miſſionis tempus vel breuius ſit, vel prolixius. Demum habita primi noſtri inſtituti ratione, cum hoc ſit per varias mundi partes diſcurrere, ac magis vel minus in illis hærere pro fructus, qui cernitur, modo; videndũ erit, num conueniat plus aut minus temporis in his, aut illis miſſionibus impendi. Et vt hoc intelligatur, conueniet crebris litteris certiorem reddi Superiorem percepti fructus ab his, qui miſſi ſunt.*

Cum mutari aliquem oportebit; animaduertat Superior, quod ad eum reuocandum, quoad fieri poterit, ijs medijs vtatur, vt hi, à quibus aliquis euocatur, potius beneuoli omnino maneant, quàm offenſi vel male affecti, &, quod in omnibus honor & gloria diuina, & bonum vniuerſale quæritur, ſibi perſuadeant.

ad prolixius, uel breuius tempus, id ſemper, quod ad maius Dei obſequiũ & bonũ vniuerſale H

I ¶ *Hinc*

le facit, ſtatuatur. Cum hac ergo rectiſſima ac ſynceriſſima intentione in Dei ac Domini noſtri conſpectu habita; &, ſi ei videbitur, ꝑpter deliberationis difficultatem vel momentum, re diuinę Maieſtati ſuis & domeſticorum orationibus ac ſacrificiis cōmendata; & cū aliquo vel pluribus ex eadē Societate, qui videbuntur inter eos, q adfuerint, cōmunicata, ſtatuet p ſe-ipſum, nū mittere debeat, nec ne; & ſic de reliqs circūſtantiis; vt ad Dei maiorē gloriā cōuenire iudicabit. Erit aūt eius, qui mittitur, officiū, nulla ratione ſe ingerendo ad eundum, vel manendum in hoc loco potius, quàm
I in illo, * plenā ac omnino liberam ſui diſpoſitionem Superiori, qui eum Chriſti loco dirigit, ad ipſius maius obſequiū & laudem relinquere.' Sic etiā, vt alii maneant alicubi, vel alio ſe conferant,
K * nemo quoquo modo ſine conſenſu Superioris ſui, per quem ille in Domino gubernādus eſt, curare debet.'

Quocunque

I ¶ Hinc planū fit, prohiberi, ne quis Principem, vel Cōmunitatē, aut hominem quēuis magnæ auctoritatis ad ſcribendū Superiori, uel uerbo tenus petēdū aliquē de Societate moueat; niſi prius cū Superiore communicata re, hanc eſſe ipſius voluntatem intellexerit.

K ¶ *His non repugnat proponere motus animi, aut cogitationes, quæ in contrarium occurrunt, ſubijciendo ſuū ſentire et velle ei, quod ipſius Superior Chriſti Domini noſtri*

ſtri loco ſentiret ac vellet.

Quocunque Superior mittet 2
aliquem; * eum plene inſtruere L
(& ordinarie in ſcriptis) debebit
tam de modo procedēdi, quàm
de mediis, quibus eum vti velit
ad finem, quē in animo habet.
Per crebram etiam litterarū cō-
municationem, quantum fieri
poteſt, totius ſucceſſus certior
redditus ex eo loco, vbi ipſe reſi
det (vt perſonæ, & negotia exege
rint) conſilio, * & aliis auxiliis, M
quæcumque adhiberi poſsint,
prouidebit; ut maius ſeruiti-
um Deo fiat, magiſque com-
mune bonum per perſonas So
cietatis iuuetur: quod tanto ma
iori cura præſtari debebit; quan
to negotii qualitas (quod vel ma
gni momenti ſit, uel difficile)
* & perſonarum, quæ miſsæ ſunt N
(quod conſilio, & inſtructione
indigeant) id magis exigit.

L ¶ Dicitur, ordinarie, propterea quod aliquando is, qui mittitur, tam inſtructus eſt, tantaq́; dexteritate pollet; vt inſtructio nō ſit neceſſaria. ſed demum hoc fiet, quandocūq; opus erit.

M ¶ Cuiuſmodi eſſēt orationes & Miſſæ, quæ initio præſertim ſuſcipiendorū operum, vel quando maior ſubſidij neceſſitas cernitur, quod res magni momenti ſint, vel difficultates graues incidant, ad id applicentur. In hoc ergo, ſicut & in alijs auxilijs ſuarum patentium, aut ſedis Apoſtolicæ litterarū, & alijs rebus, quæ poſſent eſſe neceſſariæ, prouidebit Superior, prout ratio, & charitas monebit.

N ¶ *Hoc conſilium & inſtructio non tantum negotijs, ſed etiam perſonis, prout vnuſquiſque vel animari, vel reprimi opus habet, perutile eſſe poterit: et ſic de alijs intelligatur.*

DE LIBERA AD HANC VEL illam partem profectione. Cap. III.

1 QVamuis eorum ſit, qui ſub obedientia Societatis uiuunt, ſe nō ingerere directe uel indirecte ad ſui miſsionem, ſiue à Summo Pōtifice, ſiue à ſuo Superiore in nomine Dñi IESV Chriſti mittantur: qui tamen ad regionem aliquam magnam (cuiuſmodi eſset India, vel aliç Prouinciç) miſsus eſset, ſi pars eius aliqua peculiari limitatione ei aſsignata non fuerit, poteſt magis, & minus in hoc vel in illo loco immorari, aut diſcurrere quacunque omnibus perpenſis (in ſe, quod ad voluntatem ſuam attinet, indifferentiam ſentiendo) & oratione facta, iudicauerit ad Dei gloriam magis expedire. Hinc apparet quod (primç & ſummæ obediētiç Summi Pontificis non repugnando) multo magis in huiuſmodi miſsionibus Superiori ad hanc partem potius, quàm ad illam, prout in Dño ſenſerit conuenire, eoſdem dirigere licebit.

Vbicunq; quis maneat, ſi nō eſt ei iniunctū, vt medio aliquo limitato vtat; quale eſset, legere,

vel prædicare; in eo ſe exercebit ex iis, quibus vtitur Societas in quarta Parte capite octauo dictis,& proximo capite dicendis; * quod magis conuenire iudicabit; A atq; etiã quod in ſexta Parte deuitandũ dicitur, ad maius Dei obſequium etiã deuitabit.

IN CAPVT III.

QVãuis hoc ita ſe habeat; tamen conferre media, quibus vti debet cũ eo Superiore, qui ei propior fuerit, ſemper erit ſecurius.

QVIBVS IN REBVS DOMVS
& Collegia Societatis proximum adiuuent. Cap. IIII.

QVia nõ ſolum enititur Societas diſcurrendo per varia loca,ſed etiam in quibuſdam continenter reſidendo(vt in Domibus,& Collegiis) proximos iuuare : operæpretium eſt intellexiſſe, quibus modis poſſint animæ in huiuſmodi locis iuuari; vt eorum pars illa, quæ poterit, ad gloriam Dei exerceatur. 1

Et primo quidem conferet bonũ exemplum totius honeſtatis ac virtutis Chriſtianæ; vt non minus bonis operib⁹,immo magis, quã verbis eis ædificationi eſse,quibus cũ agitur,curent. 2

Iuuatur ẽt proximus ſanctis deſideriis,& orationib⁹ in Dei cõſpectu ꝓ vniuerſa Eccleſia, ac 3

*pro

A * ꝓ iis pręſertim, ꝙ maioris ſunt momenti, ad eius vniuerſale bonū' effuſis, ac pro amicis etiā, & bene de nobis meritis viuētib⁹, & vita functis; ſiue poſtulent ipſi, ſiue nō poſtulent; ac pro illis, in quorū auxiliū peculiariter ipſi, & reliqui de Societate in variis locis inter fideles, & infideles incumbunt; vt Deus omnes ad gratiam ſuam excipiendam per debilia huius minimæ Societatis inſtrumēta diſponere dignetur.

IN C. IIII.

A ¶ C Vuiuſmodi ſunt Principes eccleſiaſtici et ſeculares, et alij, qui multū prodeſſe, vel obeſſe bono animarum, et diuino obſequio poſſent.

B ¶ Vt in ſexta Parte explicatū eſt.

C ¶ Pra

4 In Miſſarum etiam ſacrificiis iuuare poſſunt, B & aliis diuinis officiis,* nulla pro eis eleemoſyna accepta;' ſiue aliqui particulares ea petierīt; ſiue ꝓ ſua deuotione quiſq; ea Deo obtulerit. Et quod attinet ad Miſſas, præter eas, quæ pro Fundatoribus dicuntur, vna, vel duæ, aut plures (pro numero Sacerdotū, & prout cōuenerit) ſingulis hebdomadis ꝓ benefactorib⁹ viuis, aut defunctis offerentur Deū ac Dominum noſtrum rogando, vt pro illis hoc ſanctum ſacrificium admittere, & pro infinita ac ſumma liberalitate ſua eam beneficentiam remunerari, qua illi erga Societatem noſtram ex diuino amore ac reuerentia vſi ſunt, ęternis præmiis dignetur.

5 Poterit iuuari etiā ꝓximus in Sacramentorū ad mi-

adminiſtratione: Præcipue in audiendis confeſsionibus (* ad C quas aliqui à Superiore, qui eo fungantur officio, ſunt deſignā di) & in ſancto Euchariſtiæ ſacramento, * extra Paſchæ tamen D feſtum, ſua in Eccleſia adminiſtrando.

6 Proponatur verbum Dei populo aſsidue in Eccleſia in concionibus, lectionibus, & in Chriſtiana doctrina per eos, quos Superior probauerit, & ad tale munus deſtinauerit, * & quidem iis E temporibus, & modo, q eidē ad maiorem

C ¶ Præter eos, qui confeſſarij ordinarij conſtituti ſunt, Superioris erit, in ſpiritualibus neceſſitatibus, quæ occurrunt, videre, num alij horum Sacramentorum adminiſtrationi vacare debeāt, et quod conuenit, ſtatuere.

D ¶ Paſcha intelliguntur octo dies, & totidem poſt ipſum feſtū: Quanquam eo tempore, qui facultatem haberent, vel peregrini, et reliqui, quos ius excipit, poſſunt ad communionem admitti; & illi etiam, qui, cum iam ſuis parochijs ſatisfecerint, vellent hiſce quindecim diebus ſemel, aut ſæpius in noſtris Eccleſijs ſanctiſſimum Chriſti corpus accipere.

E ¶ Quia quibuſdam in locis fieri poſſet, vt aliquando his medijs, vel eorum parte vti non conueniret; Conſtitutio non obligat, niſi cum Superiori eis vtendum eſſe videretur; ſed eam intentionem oſtendit, quam habet Societas in locis, in quibus reſidet, quæ ea eſt, vt hæc tria media, vel duo ex illis, vel quod eorum magis conuenire videbitur, exerceatur.

F ¶ Exer-

maiorem Dei gloriam & animarum ædificatio nem expedire videbitur.

7 Poteſt & hoc ipſum, quod dictum eſt extra Ecclefiam Societatis, aliis in Eccleſiis, vel plateis, uel alii locis præſtari; quando ei, qui ceteris preeſt, ad maiorē Dei gloriā cōferre uidebitur.

8 Curabunt etiam priuatim proximū piis colloquiis ad meliora ꝓmouere tū cōſilio, & exhor F tatione ad bona opera, * tū etiā tradēdis ſpiritualib⁹ exercitiis.

9 Corporalibus etiam pietatis operibus, quantum ſpiritualia, quæ maioris ſunt momenti, permittent, quantumque vires patientur, incumbent; vt infirmis iuuandis, præcipue in xenodochijs, eos inuiſendo, & aliquos, qui eis inſeruiant, mittendo; & diſſidentes ad concordiam reuocando; ſic etiam pauperes, ac in cuſtodiis publicis detētos, quoad eius fieri poterit, per ſe ſuble G uando, * &, vt alii ſubleuent, curando. Metiatur aūt oportet Præpo-

F ¶ Exercitia ſpiritualia plene nō niſi paucis, ijsq; huiuſmodi, vt ex eorū profectu nō vulgaris ad Dei gloriam fructus ſperetur, tradenda ſunt. Prima vero hebdomada exercitia ad multos, & aliqua cōſciētiæ examina, & modi orandi (præſertim primus trium illorū, qui in exercitijs proponuntur) ad multo plures etiam extendi poſſent. Quiuis enim bona præditus voluntate ad hæc idoneus erit.

G ¶ Nihilominus non conuenit, Societatem, vel eius

Domos,

Domos, aut Collegia cum aliqua Cōgregatione miſceri: nec in ea vlli conuentus agantur, niſi qui ad earundem Domorū vel Collegiorum vtilitatem in diuino obſequio fient.

Præpoſiti prudentia (qui maius Dei obſequium ac bonum vniuerſale ſemper ob oculos ſibi proponet) quātum in huiuſmodi rebus operæ ſit ponendum.

In Collegiis, & eorum Eccleſiis fiet ex iis, quæ de Domib⁹ dicta ſunt, quod fieri poterit; prout opportunum fuerit, iuxta Superioris (vt dictum eſt) arbitriū. 10

DECL.A Qui talento prędítus ad ſcribendos libros communi bono vtiles, eos conſcriberet, in lucem edere non debet aliqua ſcripta, niſi prius Præpoſitus Generalis ea videat, & legi ac examinari faciat; ut, ſi ad ædificationem fore videbuntur, & non aliter in publicum prodeant. 11

De iis, quæ ad officia domeſtica & res alias magis particulares pertinent, in Regulis Domorum dicetur: nec vlterius progrediemur circa miſſiones, vel diuiſionem eorū, qui de Societate ſunt, per uineam Domini noſtri Iesv Chriſti. 12

OCTAVA

OCTAVA PARS

DE IIS QVÆ CONFERVNT AD EORVM, QVI DISPERSI SVNT, cum ſuo capite, & inter ſe mutuam vnionem.

DE IIS, QVÆ IVVANT ad vnionem animorum. Cap. I.

1 QVO difficilius eſt, mẽbra huius congregationis cum ſuo capite & inter ſe inuicẽ vniri,* quòd tam diffuſa in diuerſis mundi partibus inter fideles & infideles ſint; eo impenſius, quę iuuant ad vnionem, quęrenda ſunt: quãdoquidem nec conſeruari, nec regi, atq; adeo nec finẽ, ad quem tendit Societas ad maiorem Dei gloriam, conſequi poteſt; ſi inter ſe & cum capite ſuo mẽbra eius vnita nõ fuerint. Dicetur ergo de iis, quę cõferũt ad animorũ vnionẽ; Deinde de iis, quę ad vnionem perſonalem in Con-

DECLARATIONES In Octauam Partem.

IN CAPVT I.

A ¶ *Svnt et aliæ rationes, qualis eſt, quòd vt plurimũ litterati erunt, et gratia apud Principes, & primarios viros, ac populos non parum valebunt.*

B ¶ *Hoc*

Cōgregationibus vel cōuentibus pertinent. Et quidem circa animorū vnionem, quædā ex parte ſubditorum, quædam ex parte Superiorum, quædam ex vtrorumque parte iuuabunt.

Ex parte ſubditorum iuuerit, * magnā turbā hominū ad profeſſionem nō admitti; nec quoſcunque, ſed ſelectos homines etiam inter Coadiutores formatos, aut Scholaſticos retineri. Multitudo enim magna eorū, qui vitia ſua non bene domuerunt; vt ordinem non fert, ita nec vnionem, quæ in Chriſto Domino noſtro tam neceſſaria eſt, vt bonus ſtatus, ac procedendi modus huius Societatis conſeruetur. B

Et quia huiuſmodi vnio magna ex parte per obedientiæ vinculum conficitur; hæc ſemper in ſuo vigore cōſeruanda eſt: Et qui foras ad laborandū in agro dominico ex Domib⁹ mittūtur, * quoad

B ¶ Hoc autē nō excludit numerū (licet magnū) eorum, qui erunt idonei, vt in Profeſſos, vel Coadiutores formatos, vel Scholaſticos approbatos admittātur; ſed hoc eo ſpectat, ut cōmendatū habeatur, ne, qui tales nō erūt, idonei (præcipue ad profeſſionem) facile cenſeātur; & cū bene obſeruabitur quod in prima et ī quinta Parte dictū eſt, ſatis erit. Qui enim huiuſmodi eſsent, ut his locis traditur, turba exiſtimari non deberent; ſed potius gens electa, tametſi magna ea eſſet.

C ¶ Cum

*quoad eius fieri poteſt, in eadē ſint exercitati: Et hac in virtute, qui primas in Societate tenent, bono ſui exēplo alijs præluceāt, vniti omnino cū ſuo Superiore; & prompte, humiliter, & deuote ei obediendo, perſiſtant. Qui autem tam egregium ſui ſpecimē in obedientia nō dediſſet, certe ei adiungi deberet ſocius, qui in ea magis eſſet conſpicuus. Nam vt plurimum ſocius, qui in obedientia magis profecit, eum, qui minus in ea profeciſſet, cum diuino fauore in eadē iuuabit. Et alioqui, quamuis ad hūc ſcopū non tenderetur, ei, qui cum aliquo munere gubernādi mitteī,

D *Collateralis ſocius (ſi Superiori videbitur, quod ſic melius cōmiſſo muneri ſatisfaciet) adiungi poterit: qui ſic ſe geret cum eo, qui aliis præeſt, & ille inuicem cum hoc; vt obedientia ac reuerentia ſubditorum debilior erga Superiorem non reddatur: ſed ille potius verum ac fidelem adiu-

C ¶ Cum experimento cōpertū eſſet, aliquos ex ijs, qui miſſi ſunt, non recta incedere, quod ad obedientiam attinet; vel reuocari debent; vel ſocij, qui in ea profecerint, eis adiungi; quāuis initio miſſi nō fuiſſent.

D ¶ Quamuis Collateralis obediētiæ Præpoſiti, vel perſonæ illius cui datur, nō ſubdatur: debet tamē ei interius et exterius reuerentiā exhibere, ac in ca reliquis, qui eius obedientiæ ſubdūtur, exemplū præbere. Debet itidē, qua poterit, diligētia eū, qui alijs præeſt,

adiutorē &ſubleuatorē erga ſuā
perſonā & aliorū, ꝗ ſuę fidei cō-
miſſi ſunt,ſibi datū eſſe in Colla
terali experiatur.

Ad eandē obedientię virtutem 4
ordo bene obſeruatꝰ inter ipſos
Superiores, quorū alii aliis ſub-
dūtur,& inferiorū erga illos,ꝑti-
net; ita, vt ſinguli,qui in aliqua
Domo vel Collegio verſant̄, ad
ſuū Præpoſitū localē, ſeu Recto-
rem recurrāt, & per eū in oībus
regi ſe ſināt. Eis autē qui ꝑ pro-
uinciā aliquā variis in locis diſ-
iuncti manent,ad Prouincialem
Prępoſitū, vel alium localem vi-
ciniorem erit recurrendū; pro-
ut eis iniunctum fuerit. Omnes
vero Prępoſiti locales,vel Recto-
res crebra cōmunicatione cum
Prouinciali vtātur, & iuxta eius
arbitrium in omnibus ſe gerāt.
Eodem modo Prępoſiti Prouin-
ciales cū Generali ſe habebūt.
* Sic

præeſt, iuuare in rebus omnibus ad ipſius officiū pertinentibus,in quibus eius operam ille requiret.

Quamuis etiam nulla de re interrogaretur: cum tamen animaduertet, quod ei aliquid dici conueniat,quod ad perſonā, aut res,quæ ſunt ipſius officij, pertineat;debet fideliter ea, quæ oportet,ei referre & cum libertate et modeſtia Chriſtiana, quod ſentiat, explicare: propoſitis tamen ſuis rationibus, et ijs,quæ ipſum mouēt;ſi Præpoſitus in ſua cōtraria ſētētia perſiſteret;Collateralis propriū iudiciū ſubmittere,et ei cōformem ſe reddere debet;niſi tamen clariſſime intelligeret

illum

illum errare. Quod ſi accidet, ad Superiorem referre debet.

Curet etiam Collateralis vnionem, quoad eius fieri poterit, ſubditorum inter ſe, & cum ſuo Præpoſito immediato; & inter eos velut Angelus pacis incedat: & ſtudium adhibeat, vt de Superiore ſuo ſic ſentiant, illumq́; ita ament, vt oportet, quem Chriſti Domini noſtri loco habent.

Debet etiam certiorem reddere Superiorem ſuum Generalē, vel Prouincialē ijs de rebus, quas vel ipſe, vel is, cui Collateralis adiunctus eſt, cōmendaret, et ſpōte ſua etiā eius loco id faciat, cū per aduerſam corporis valetudinē, uel occupationes, uel aliquā aliā cauſſā ille in hac parte officio ſuo deeſſet.

Contra Præpoſitus cum ſuo Collaterali nonnulla obſeruare debet; ac primum, conſiderando quòd non ut ſubditus, ſed vt auxilium & ſubleuamen ei datus eſt, peculiarem erga eum dilectionem & honorem præ ſe ferre debet; agatque cum eo familiariter, vt ſit animoſior ad ei dicendum, quod ſentit; cōmodiusq́; id faciat, ac videat, qua in re eum iuuare poſſit. Curet etiam, vt auctoritatem habeat, et diligatur ab inferioribus: eo n. vtilius eius miniſterio erga illos vtetur.

Si quæ occurrerint, quæ difficiliora eſſe videantur; cum eo tractari oporteret, eius ſententiam rogando, et ad dicendū quod ſentit (etiam cum non interrogaretur) reducendumq́; ſibi in memoriam quod ad ſuam perſonam & officium conuenire videatur, exhortando. Et auditis, quæ à Collaterali dicuntur, melius per ſeipſum, quod facto opus eſt, conſtituet.

Quod attinet ad executionem ſui officij; ad ſubditorum gubernationem vtatur Collaterali ut fideli miniſtro in rebus maioris momenti ſiue vniuerſales ſint ad Domos, ſiue particulares ad quemuis ex fratribus ſpectantes.

In ijs, quæ ad Præpoſitum Generalem pertinent, eique debentur, vtatur etiam eius opera: & in omnibus eo habeat loco, eoque modo ipſi confidat, quo alteri ſibi (dempta poteſtate) in ſpiritus vnione in Chriſto Domino noſtro.

Et animaduertendum eſt, duabus ex cauſſis præcipue Collateralem adiungi debere; Prima eſt, quando in eo, qui cum præcipuo munere mittitur, maius auxilium deſideraretur; propterea quòd non ſit magnopere verſatus & exercitatus in huiuſmodi gubernatione, vel propter alias cauſſas: quamuis eius deſideria & vita ad maiorem Dei gloriam ſint valde approbata. Secunda, quando aliquis ex eis, quos ſecum eſt habiturus, huiuſmodi eßet; vt exiſtimaretur minus profecturus, ſi ſub eius qui præeſt, obedientia conſtituatur; quàm ſi vt ſocius adiungeretur: dummodo talentum ad eundem iuuandum haberet.

E ¶ Cum particularibus ex cauſſis Præpoſito Prouinciali magis conuenire ad diuinum obſequium videretur, vt aliquis ex ijs, qui in domibus vel Collegijs verſantur, ſibi immediate ſubſit; poteſt ab obedientia Recto

* Sic enim, ſubordinatione conſeruata, vnio, quæ in ea quàm maxime conſiſtit, aſpirante gratia Dei, conſeruabitur. E

Siquis diuiſionis vel diſſenſionis eorum, qui vna viuunt, inter ſe, vel cum ſuo capite auctor eſſe cerneretur; diligentiſſime ab ea Congregatione velut peſtis, quæ eam poteſt ſummopere inficere, ſi præſens remedium non adhibeatur, 5

* ſeparan-

ris, vel Præpoſiti localis eum eximere. Et ſic Generalis quoſdam ex priuatis, & Præpoſitis localibus, vel Rectoribus, ſuæ obedientiæ proxime reſeruare poſſet. Vt plurimum tamē prædicta obedientiæ ſubordinatio eo melior erit quo perfectius obſeruabitur.

F * ſeparandus eſt.

6 Ex parte Præpoſiti Generalis, quæ ad hanc vnionem animorum conferent, * ſunt eæ dotes, quibus (vt in nona Parte dicetur) eum exornari oportet, quibus cum præditus fuerit, erga omnia membra Societatis ſuo fungetur officio: capitis videlicet, à quo in illam influxus ad præfixum ipſi finem neceſſarius deſcendat: & ſic à Generali Prępoſito, vt à capite, vniuerſa facultas Prouincialium egrediatur, ac per eos ad Locales, per hos autem ad ſingulares perſonas

F ¶ Separare ītelligendum eſt; vel omnino à Societate dimittendo; uel in aliū locum trāſferendo: ſi hoc ſufficere videretur, & ad diuinum obſequium, ac commune bonū iudicio illius, qui curā eius habet, magis conueniret.

G ¶ Iuuabit etiam in primis inter alia Dei dona bona exiſtimatio, & auctoritas erga ſubditos: & habere ac præſe ferre dilectionem, & curam illorum, ita vt ſubditi ſibi perſuadeant ſuum Superiorem ſcire, velle, & poſſe bene ipſos in Domino gubernare. Ad quod, ſicut ad alia multa, conferet, ſecum viros, qui conſilio polleant, habere (vt in

ſonas deſcendat: ſic etiam ab eodem capite (vel ſaltem eo ſuam facultatem communicante, & rem approbante) miſſiones procedant. De communicatione gratiarũ Societatis tantundem ſit dictum. Quo enim magis inferiores à ſuis Superioribus pendebunt; eo melius amor, obedientia, atque unio inter eos retinebitur.

Et vt locus magis conueniat ad cõmunicationem capitis cũ ſuis membris; conferre plurimũ poteſt, vt * Præpoſitus Generalis magna ex parte Romæ reſideat, vbi cum aliis omnibus locis Societatis faciliori vtetur commercio 7 H

nona Parte dicetur) quorum opera in ijs, quæ ſtatuenda ſunt ad bonum Societatis progreſſum, in his atque illis locis ad Dei gloriam vti poſſit.

Conferet etiam circunſpecte & ordinate præcipere, eo modo curando ſubditos in obedientiæ officio cõtinere, vt Superior omni beneuolentia, & modeſtia, & charitate in Domino, quòd in ipſo eſt, vtatur; ita, vt ſubditi ſe potius ad dilectionem maiorem, quàm ad timorem ſuorũ Superiorum poſſint cõponere; quãuis aliquãdo vtrunque ſit vtile: eorũ etiam arbitrio aliquid relinquẽdo, cũ probabile videbitur, quod eos id iuuabit; aliquando etiã eis ex parte aliquid indulgendo, & compatiendo, cum videretur id poſſe magis conuenire.

H ¶ Poterit nihilominus ſubditos alijs in locis, prout occaſio et neceſſitas occurrerit, viſitare: et prope Romã aliquãdo habitare; prout ad maiorem Dei gloriã fore iudicauerit.

I ¶ De

I cio.* Prouinciáles itidem in iis locis diutiùs verſabuntur, vnde cum inferioribus, & cum ſuperiori Præpoſito cōmoda fuerit communicatio, ' quantum in Domino id effici poterit.

8 Præcipuum utriuſque partis uinculum ad membrorum inter ſe & cum capite ſuo vnionem, amor eſt Dei ac Domini noſtri IESV Chriſti: cum cuius diuina ac ſumma bonitate ſi Supèrior & inferiores ualde uniti fuerint, perfacile inter ſe ipſos unientur; idque per eundem illum amorem fiet, qui à Deo deſcendens ad omnes proximos, ac peculiari ratione ad corpus Societatis pertinget. Charitas itaque, &, ut in uniuerſum dicatur, omnis probitas ac uirtus, qua iuxta ſpiritum procedatur, ad vnionem ex utraq; parte iuuabit; & (quod inde ſequitur) omnis rerū temporaliū contemptus, in quibus ſui ipſius amor, grauiſſimus huius vnionis ac boni uniuerſalis hoſtis, errare ſolet. Multū etiā cōferet cōſenſio tū in interioribus

I ¶ De viſitatione Præpoſiti Prouincialis eadē erit ratio, atque Generalis. Poterit enim id facere cum videbitur ad Dei maius obſequium fore; eſtq; id valde propriū eius officij. Cum tamen aliquo in loco diutius eſt ei reſidendum; ſi fieri poteſt, locum eligat, ex quo cum ſubditis & cum Generali crebra communicatione litterarum vti poſſit.

K ¶ Cum

* vt eſt doctrina,' iudicia, ac volũtates, quoad eius fieri poterit; tum etiam in exterioribus; vt eſt veſtitus, ceremoniæ Miſſæ, & reliqua, quantum perſonarum, & locorum, & ceterorum varietas permittet.

Magnopere etiam iuuerit* litterarum vltro citroq; miſſarum inter K

K ¶ Cum ijs, qui adhuc litteris operam nõ dederint, curandum eſt, vt omnes (vt plurimum) eandem doctrinam, quæ in Societate fuerit electa, vt melior & conuenientior noſtris, ſequãtur. Qui autem ſtudiorum curſum iam peregit, aduertat, ne opinionum diuerſitas coniunctioni charitatis noceat; & quoad eius fieri poterit, doctrinæ in Societate communiori ſe accommodet.

L ¶ Præpoſiti locales, vel Rectores, qui ſunt in aliqua Prouincia, quique miſſi ſunt ad fructum in agro Domini curandum, Præpoſito ſuo Prouinciali ſingulis hebdomadis, ſi fieri poteſt, ſcribere debent; & Prouinciales, & alij Generali ſingulis hebdomadis, ſi vicinus fuerit: ſi autem in regno diuerſo reſident, vbi deſit ea commoditas, tam priuati ad fructificandum miſſi (vt dictum eſt) & Præpoſiti locales, et Rectores, quàm Prouinciales, ſingulis menſibus ſemel Generali ſcribent; qui curabit, vt eidem, ſaltem Prouincialibus, ſemel ſingulis menſibus ſcribatur. Ipſi vero Prouinciales Præpoſitis localibus, & Rectoribus, & priuatis perſonis, quibus opus erit, ſemel etiam ſingulis menſibus ſcribi curabunt; & vtrinque crebrius iuxta occaſionum in Domino occurrentium rationes.

M ¶ Vt

inter inferiores &Superiores frequens commercium,' & crebro alios de aliis certiores fieri * ac audire quę ex variis locis ad ædificatio-

M ¶ *Vt autẽ res Societatis ad ædificationẽ pertinentes communicari omnibus poſ-*

ſint; hanc formulam ſequi oportebit. Qui ſub vno Prouinciali ſunt, ex diuerſis Domibus vel Collegijs ſcribant quarti cuiuſque menſis initijs litteras, quæ ſolum ea, quæ ad ædificationem faciunt, contineant: & alterum earum exemplum lingua vernacula illius Prouinciæ, alterum latina ſcriptum ſit: & mittant vtrunque duplex Prouinciali, vt mittat alterum exemplum vtraque lingua, Generali cum alijs ſuis litteris: vbi referat quod notatu dignum, vel ad ædificationem fuerit; ſi particulares id omiſerunt. Ex altero vero exemplo tot alia exſcribi curet; vt ad cerciores reddendos alios de ſua Prouincia ſatis ſint. Si multum temporis conſumeretur mittendis huiuſmodi litteris Prouinciali; Præpoſiti locales, & Rectores poßunt litteras ſuas latina & vernacula lingua ſcriptas, recta ad Generalem, & earum exemplum Prouinciali deſtinare. Poterit etiam Prouincialis, cum ei viſum fuerit, quibuſdam ex localibus iniungere, vt certiores reddant alios eiuſdem Prouinciæ, tranſmiſſis ad eos earundem litterarum, quæ ad Prouincialem mittuntur, exemplis.

Vt tamen, quæ in vna Prouincia geruntur, in alia ſciantur; curabit Præpoſitus Generalis ex litteris, quæ à Prouincijs mittuntur, tot exempla exſcribenda, quot ſatis ſint; vt omnes alij Prouinciales certiores reddantur. Illorum vero quiſque exſcribi in ſuæ Prouinciæ vſum curabit.

Cum magnum inter duas Prouincias commercium eſſet, vt inter Luſitaniam & Caſtellam, Siciliam et Neapolim; Prouincialis vniuſ-poſſet Prouinciali alterius exemplum litterarum Præpoſito Generali miſſarum tranſmittere.

N. A d clariorem omnium cognitionem quarto quoque menſe mittatur Præpoſito Prouinciali ex ſingulis Domibus vel Collegijs breuis catalogus, isque duplex, omniũ, qui in ea domo ſunt: quique etiam poſt vltimum catalogum miſſum vſque ad id tempus, quo ſcribitur, deſint; vel quod mortui fuerint, vel alia quauis cauſſa: breuiter perſtringendo dotes vniuſcuiuſque. Et Prouincialis eodem modo ſingulis quadrimeſtribus exemplum catalogorum cuiuſuis Domus & Collegij Generali trãſmittet. Ita enim melius intelligentur, quæ ad perſonas pertinent, meliuſque totum Societatis corpus ad Dei gloriam regi poterit.

ficationem, * & eorum, quæ geruntur, cognitionem, afferuntur; cuius rei Superioribus, ac præcipue Generali, & Prouincialibus cura erit, eo conſtituto ordine, vt quouis in loco, quæ ad mutuam conſolationem & ædificationem in Domino faciunt, ex aliis ſciri poſſint. N

QVIBVS IN CASIBVS CONgregatio generalis fieri debeat. Cap. II.

AD vnionem perſonalẽ vt veniamus, quæ in Cõgregationibus Societatis fit; conſiderandum

dum eſt; quibus in caſibus, qui, & per quem; ac itidẽ quo in loco, quo tẽpore, & modo debeant congregari; & id definiri, de quo in Congregationibus agetur. Et vt declaretur primo loco, quibus in caſibus Congregatio, & Conuentus generalis fiat; illud in primis ſuppoſitum ſit; quòd non videtur in Domino in præſentiarum A expedire,* vt certis temporibus aut crebro fiat; quoniam Præpoſitus Generalis * adiutus B communicatione, quam cum vniuerſa

IN CAPVT II.

A ¶ *CVius modi eſſet, tertio aut ſexto quoq; anno, plus, minus.*

B ¶ *Huiuſmodi communicatio fit per tranſmiſſas litteras, & perſonas, quæ ex Prouincijs venire debent: ſaltem vnus ex ſingulis earum tertio quoque anno, & ex Indijs quarto: electus Profeſſorum & Rectorum illius Prouinciæ ſuffragijs: ad certiorem multis de rebus faciendum Præpoſitum Generalem. Poſſunt etiam per huiuſmodi communicationem, cum opus fuerit, intelligi ſententiæ eorum, quos Præpoſitus Generalis in vniuerſa Societate melius ſenſuros indicabit. et ſic, adhibitis eis, quos apud ſe habet conſilij gratia multa cõſtituere ſine Cõgregatione totius Societatis poterit: Quandoquidem magna ex parte Congregatio ideo ad bene conſtituendum iuuare ſolet, quod vel rerum maior cognitio habetur; vel quod conueniunt aliqui eminentiores viri, qui dicunt quod ſentiunt. id autem multis in caſibus ſine Cõgregatione generali, vt dictum eſt, tranſigi poteſt.*

C ¶ *Nec*

uerſa Societate habet, & eorum opera, qui cũ ipſo degẽt, hoc laboris & diſtractionis vniuerſæ Societati, quantum fieri poterit, adimet. Aliquando tamen congregari, omnino erit neceſſarium; vt ad electionem Præpoſiti Generalis, ſiue eligẽdus ſit, q in demortui locũ ſuccedat; ſiue aliquã ob cauſsã ex iis ꝓpter quas Generalis à ſuo officio abſolui poteſt, vt poſtea dicet.

Altera cauſſa eſt, cum delibe- 2
rari oportebit * de rebus perpe- C
tuis ac magni momẽti; qualeſ
eſſent (verbi gratia) Collegia vel
Domos diſſoluere, aut alio tranſferre; vel res admodum difficiles ad vniuerſam Societatem ſpectantes; vel rationem procedendi in illa pertractare ad maius diuinum obſequium.

QVI

C ¶ Non res perpetuæ quæuis ſatis ſunt, vt generalis Cõuentus indici debeat; niſi maioris momenti ſint. aliquæ tamẽ magni momenti, licet nõ perpetuæ, ſatis eſſent. Hoc autem diſcernere, & ſtatuere, Præpoſiti Generalis erit. Cum tamen aliqua acciderent, quæ vrgerent, magniq́ue momenti viderentur; vt qui aſſiſtunt Generali, & Prouinciales, ac Præpoſiti locales pluribus inter ſe ſuffragijs iudicarent, quòd cogi debeat Congregatio generalis, vt nona in Parte dicitur, cogetur: idq́ue Præpoſito Generali gratum eſſe oportet; & vt Congregatio huiuſmodi magna cum diligentia fiat, idem Generalis ſtatuere debet.

IN CA-

QVI DEBEANT CONgregari. Cap. III.

1 NOn omnes, qui ſub Obedientia Societatis viuunt; A nec Scholaſtici approbati, * verum Profeſſi duntaxat, & præterea Coadiutores aliqui, ſi ita expedire in Dño videretur, ' ſunt ad Cõgregationem generalem conuocandi; & quidem ex his non niſi qui commode venire queãt. Non itaq; infirmi ac valetudinarij, nec qui in regionibus remotiſſimis agunt, vt in Indijs; ſed nec illi qui præ manib⁹ negotia habent magni momenti, quæ abſque graui incommodo deſeri non poſſunt, conuenient.

IN CAPVT III.

A ¶ CVm vocat Congregationem qui ſupremam in Societate curam habet; eius erit iudicium, num aliqui, qui profeſſionem trium uotorum ſolemniũ emiſerũt, vel Coadiutores nonnulli ad conferendum cum eis de rebus, quæ in Cõgregatione tractandæ ſunt, venire debeant. Hoc enim aliquando conueniens fore videtur; præſertim ſi Rectores Collegiorum, & eorum Procuratores, aliýq; officiales, quibus optime perſpecta erunt, quæ ad ipſorum officia pertinent, vocẽtur. Poſſent etiam huiuſmodi officiales ſuffragium actiuũ et paſſiuũ ad reliqua habere; præter quàm ut Profeſſis quatuor votorũ præeſſe poſſint. Si Congregatio ad electionẽ Generalis indicitur; nullus, qui quatuor vota ſolemnia in profeſſione non emiſerit, ſuffragium actiuum aut paſſiuum ad huiuſmodi electionem habere poterit.

B ¶ Pro

niẽt. Pendebit autẽ hoc ex iudicio Præpoſiti Generalis, ſi is ad Congregationẽ cõuocauerit; vel eorũ, q cõgregati in ſingulis Prouincijs fuerint, vt venturos ad generalẽ Congregationẽ eligãt. Verũ vt certa aliqua ratio præſcribatur; cũ Conuentus celebrabitur ad eligendũ Generalẽ, aut ad deliberandũ de iis, quę ad Generalẽ ipſum ſpectãt, terni ex ſingulis Prouinciis veniãt; * Prouincialis videlicet Præpoſitus cũ duobus aliis, qui fuerint ad hoc negotium in Congregatione prouinciali electi: quę quidem Congregatio in ſingulis Prouinciis ante generalem, ad hunc finem cogetur. Cõueniẽt autem & ſuffragii ius habebũt in ea Profeſſi omnes Prouinciæ, qui intereſse poterũt Prępoſiti Domorũ, atque Collegiorum Rectores, ac Procuratores: vel ii, quos tanquã vicarios illi ſuo nomine miſerint. Cum cõuẽntus ad res alias indiceretur; Præpoſitus Prouincialis ſine cõgregatione Prouincię, duos ex ea eligere poterit pro arbitrio Præpoſiti Generalis; cuius erit pro occurrentiũ cauſsarũ ratione conſtituere, num cõuentus Prouincialis huiuſmodi ad duorũ illorũ electionem ſit cogendus

B ¶ Prouinciali veniendum eſſe intelligatur, ſi poſſit: ſin minus pro ſe alium mittet: qui magis idoneus ei uidebitur ex tribus, quos Congregatio prouincialis elegerit. B

C ¶ Quam-

dus, an Prouincialis ſine conuentu eos debeat eligere, ꝓut ei videbitur in Domino expedire.

C * His tribus & generali Congregationi, quicūque in Prouincia remanēt ſuas vices delegabunt. Quòd ſi præter duos electos, quoſdam alios Præpoſitus Generalis deſignaret, vel Præpoſitus Prouincialis adducendos iudicaret; eadem erit horum, & aliorum ratio. Sed ſi Prouincialis præter tres, aliquos eligeret; plures, quàm duos, adiicere non poterit; ita, vt ad ſummū quinq; ex vna Prouincia veniant.

C ¶ Quamuis qui remanent in Prouincijs, ſuum ſuffragiū in ſcriptis mittere non poſſint: tamen, ſi res fuerit eis communicata, ſuam ſententiam in ſcriptis tranſmittēt; & qui veniunt, dicent in Congregatione generali; quid & alij ſentiant.

IN CA-

A Ex Profeſsis, qui Congregationi intererunt, vnuſquiſque ſuffragium vnicū, ſolus Generalis duo habebit. Sed ſi numerus par eſſet, Prouincialis reliquis præferetur: & ſi inter ipſos Prouinciales eſſet paritas; pars illa, in quam Præpoſitus Generalis, uel (ſi is è viuis exceſſiſſet) ipſius Vicarius inclinabit, eſſet præferenda. Vt enim illis magis eſt neceſſarium diuinæ gratiæ auxiliū propter munus quod gerunt; ita ſperandum eſt, Deum ac Dñm noſtrū vberius id illis, vt ſentiant & dicant quæ ad ipſius gloriā faciant, largiturum.

Ad

AD QVEM SPECTET Congregationem generalẽ indicere. Cap. IIII.

CVm ad eligendum nouum Præpoſitum, priore vita functo, conuentura eſt Societas;* vnus ex Profeſſis, quẽ ſuũ in hac parte Vicarium ante mortem Præpoſitus nominauerit, ' alios certiores faciendos curabit. Hic autem Vicarius vt plurimum vnus ex iis erit, qui adeſſe Præpoſito; & ipſum iuuare ſoliti ſunt vel certe ex iis, qui proxime degunt. Huius officium erit, Societatem ad electionem Præpoſiti faciendã, præſcripto tempore, & loco, quo conuenire oporteat, conuocare. 1 A

IN CAPVT IIII.

A ¶ SI nullus ex Profeſſis apud Generalem eßet, & aliquem ipſe ex vicinis nominaret; eadem erit ratio. Si tamen morte præoccupatus, vel morbo, qui ad hunc effectum perinde ac mors cenſeatur, Vicarium nõ nominauit; qui apud eum fuerint Profeßi (quãuis nõ in eodem loco, ſed in vicinis fuerint;) pluribus ſuffragijs Vicarium eligent. Et ſiue præpoſitus Generalis aliquem vicinum abſentem, ſiue nullum nominauerit; qui præeſt Domui, in qua mortem obijt Generalis; vel qui vicinior eſſet, ſi in nulla Domo Societatis moreretur, curabit ſtatim mitti qui certiores faciat Profeßos vicinos, vt ad Vicarium conſtituendum (vt dictum eſt) qui gerat vices Generalis, donec ille electus fuerit, congregentur; vel ad eum agnoſcendum, quem conſtabit electum eſſe.

Quando

IN CA-

2 Quando non ad electionem Generalis congregatur Societas; in alijs euentibus Præpoſitus Generalis eam conuocabit;præter quàm in illis,qui in nona Parte exprimentur: & nõ congregabit frequenter Societatem,vt dictum eſt; niſi rerum agendarum neceſſitas vrgeret. Sed cum generalis Congregatio ad electionem Præpoſiti cõuocata eũ iam elegerit; deinde de rebus alijs grauioribus, quàm vt à Generali,& iis, qui cũ ipſo agũt,decidi debeãt,tractari poterit.

DE LOCO, TEMPORE, ET modo congregandi. Cap. V.

1 Locus, quo conueniet Societas ad Generalis electionem, videtur ordinarie curia Summi Pontificis eſſe debere, vbi plurimum erit ipſius Generalis reſidẽtia : niſi Societas ex compoſito conueniendum eſſe in alium locum, qui commodior omnibus futurus eſſet, ſtatueret; ut ſi quis in confinio diuerſarum Prouinciarum, in quibus manet Societas, eſſet conſtitutus; vel alius,qui magis accõmodus videretur. Si Præpoſitus Generalis eſt, qui Societatẽ ad alia negotia congregat; eius erit,eligere ac deſignare locũ,quem in Domino aptiorem iudicauerit.

2 Spatiũ tẽporis,quod cogẽdæ Societati tribuetur,ubi de electioneGeneralis agẽdũ eſt,quinq; aut ſex menſiũ erit, à tẽpore,quo litteræ,quæ de hac re

hac re commonefacient,ſcriptæ fuerint. Prorogari tamen id tempus poterit, cum neceſſitas poſtulauerit. Cum vero alias ob cauſſas fuerit congreganda, Generalis Prępoſitus pro ſuo arbitratu tempus deſignabit.

Modus in cōgregãda Societate ſeruãdus hic erit;vt ille,cuius hoc eſt munus, cōfeſtim variis vijs Prouinciales, & ſiqui ex Profeſſis ſigillatim cōuocandi eſſent; aſcripta (quantū ſat eſſe ipſi videbitur)cauſſa,loco,& tēpore cōuentus habēdi,certiores faciat:admonēs quoque, vt vbique Miſſæ celebrentur,& orationes fiant pro fœlici Præpoſiti electiōe. Vnuſquiſq; autē Prouincialiū (ſi ipſi ſoli eligēdi poteſtatē nō habuerint) Profeſſos,qui in ipſius Prouincia verſantur,Rectores quoq;, & locales Præpoſitos, qui venire poſſint, cōuocabit. Vbi vero ad Cōgregationē prouincialē cōuenerint, q cōmode potuerint, eligēt pluribus ſuffragijs (Prouincialis ſentētia p duobus ſuffragijs numerata)eos,qui ad generalē Congregationē veniēt;qui eſſe ij debebūt, quos magis expediat Cōgregationi intereſſe,& quorū abſentia minus detrimēti Prouinciæ ſit allatura. Ipſi vero,quàm primū poterūt, ad cōſtitutū locū,relictis in ſuis Prouincijs Vicarijs,& rebus omnibus bene compoſitis,proficiſcētur. 3

Curabūt præterea Superiores,vt oēs, qui ſub 4

obedientia

obedientia Societatis viuunt, quotidie in orationibus & in Miſſarum ſacrificijs plurimum Domino commendent eos, qui ad generalem Congregationem ſe cōferunt; & ſimul, vt, quidquid in ea tranſigetur, ad maius obſequium, & laudem, & gloriam diuini nominis cedat.

DE MODO DELIBERATIONIS cum de electione Generalis agitur. Cap. VI.

SI conuentus indictus eſt ad noui Præpoſiti, q̃ in demortui locum ſuccedat, electionem; ſimul atq; conuenerint, Vicarius Generalis quatuor dies ante Præpoſiti futuri electionem de eadem omnes alloquatur, horteturq; ad eam, prout ad maius Dei obſequium, & bonam Societatis gubernationem conuenit, faciendam: & præter hunc diem, tres ſequentes habebunt, vt ſe Deo cōmendent, meliusq; conſiderent, q̃ſnam ex vniuerſa Societate ad huiuſmodi curã maxime idoneus ſit futurus; informationem capientes ab eis q̃ eam bene dare poterũt: donec tamen ingrediantur locum electionis, & in eũ includanť, nõ definiãt apud ſe, quē ſint electuri.

a Hoc medio tempore vnuſquiſq;, ſub pœna excõmunicationis latæ ſentētiæ, teneatur Vicario manifeſtare, vel alicui ex antiquiorib' Profeſſis (q̃ cũ Vicario conferet) ſi ſciret aliquē hoc mu

IN CAPVT VI.

nus affectaſſe, vel etiam tunc affectare, directe, aut indirecte id procurando, vel ſigno aliquo id declarando.* Qui autem de ambitione huiuſmodi conuictus eſſet, actiuo & paſſiuo ſuffragio priuetur. A

A ¶ *Vt ſuffragio priuari quis poſſit ut inhabilis, quòd de ambitione huiuſmodi notatus eſſet, oporteret clare teſtimonijs conuictum eſſe, vel alioqui, quantum ſatis eſt, de veritate eorum, quæ obiecta ſunt, conſtare; quacunque ratione id conſtare poſſet. Sed cum probationes ſuſpicionem tantum valde probabilem, ſed non fidem certam facerent; is non erit ad electionem idoneus; & quæſita aliqua occaſione, remouendus quidem ab ea Congregatione, ſed ſuffragij iure tanquam inhabilis priuandus non erit. nec ſuſpicio euulganda erit, & multo minus, ſi ſuſpicio probabilis non eſſe deprehenderetur. tunc enim nulla ratione id nocere debebit ei, qui non iuſte notatus fuerit: nec deſinet Congregationi intereſſe, & ſuffragij ius, ſicut alij habere. Ad quem pertinet hoc iudicare, Vicarius eſt, tribus alijs ex antiquioribus Profeſſis vocatis: & condemnatio vt minimum tribus ſuffragijs fieri debet. Qui autem aliter, atque in animo ſentiret, ſententiam diceret, ipſo facto excommunicationem incurret.*

Si ipſemet Vicarius, vel aliquis ex antiquioribus notaretur; ſemper quatuor ex ijs, qui prius profeſſionem emiſerunt, iudicabunt, excluſo eo, qui notatus eſt: & eorum quiſque, ad cuius aures huiuſmodi infamia perueniret, reliquos vocet; vt de ea cognoſcatur.

B ¶ Qui

uetur, vt inhabilis ad eligendum alium, &, vt ipſe eligatur: nec in eam Cõgregationem, nec in aliam vnquam admitti poſſit.

3 Ipſo die electionis, q hos tres dies cõſequetur, celebret aliquis Miſsã de Spiritu ſãcto, quã oẽs audiãt, ac in eadẽ ſãctiſſimũ Xpi corpus ſumãt.

4 Poſtmodum ad campanæ pul-
B ſum, * qui ſuffragium habent, ad locum Congregationis vocẽtur; & vnus eorum concionem habeat, qua in genere (nullo dato ſigno, quo particularis aliqua perſona ſignificetur) ad electionẽ eius Præpoſiti, qui ad maius Dei obſequium cõueniat, exhortetur; Et poſtquam hymnum illum ſimul dixerint; Veni creator Spiritus &cet. in prædictum locũ Cõgregationis ab aliquo ex Præpoſitis, vel Rectoribus, vel aliquo quopiam de Societate, cui id officij in domo Congregationis commiſſum fuerit, includãtur; ita vt nec inde egredi, nec eis aliquid ad victum, prẹter panem & aquam,

B ¶ Qui ſuffragium habent, Profeſſi quatuor votorum duntaxat erunt, vt dictum eſt; ſi quidem de electione Generalis agitur: quãuis curetur, vt et alij conueniant ad maiorem rerum cognitionem habendam, ſi opus fuerit, & ad agendum poſt electionem Generalis alijs de rebus, in quibus Rectores, & Præpoſiti locales (ſi profeſſionem trium votorũ emiſerunt, vel Coadiutores formati ſunt) qui vocandi erunt, ſuffragiũ (vt ſuperius diximus) habebũt.

& aquam dari poſſit; donec Prępoſitum Generalem elegerint.

Quod ſi oēs cōmuni inſpiratione, nō expecta- 5
to ordine ſuffragiorum, quempiam eligerent; ille ſit Præpoſitus Generalis. Omnem enim ordinē, & eligendi formulā Spiritus ſanctus, q ad huiuſmodi electionē eos mouit, facile ſupplet.

Quādo eo modo nō peragetur electio; formu- 6
la quæ ſeqtur erit obſeruāda. In primis quiſque
ſeorſum orabit Deum, * &, cum C
nullo alio loquendo, in Creatoris ſui ac Domini conſpectu ex ijs, quę prius intellexit, apud ſe ſtatuet, quem ſit electurus; & in charta ſcribet nomen perſonæ, quam eligit in Præpoſitū Generalem, & ſuum ſubſcribet; & ad hoc ſpatium vnius horę ad ſummum præfigatur: deinde ad ſedes ſuas omnes conueniant: Et Vicarius* cū Secretario ad hoc D
ipſum

C ¶ Seruabūt oēs ſiletiū in locis Cōgregationis; ita vt vnus cum alio nō colloquatur in ijs, quæ ad electionē pertinēt (niſi quid eſſet, quod neceſſarium videretur; & id quidē corā oībus dicēdum eſſet) donec Generalis ſit electus.

D ¶ Antequam ingrediantur in locum electioni deſtinatum, in ſpatio quatuor illorum dierum congregati omnes, qui in loco Congregationis Profeſſi inuenientur, Secretarium, et Aſſiſtentem eligēt: ac quilibet, quem nominet, ſcriptum dabit: & publice Vicarius cum duobus ex Profeſſis antiquioribus videbit, quis plura habeat ſuffragia: &, vbi paritas eſſet

ipſum inter Profeſſos electo; & alio tertio, qui eis aſſiſtat, & exurgens à ſede proteſtetur nolle ſe admittere quenquam, nec excludere, quem non debeat. E *Det autem omnibus abſolutionem generalem ab omnibus cenſuris ad hũc canonicæ electionis effectum: Poſtmodum, inuocata Spiritus ſancti gratia, accedat cũ ſuis ſocijs ad menſam in medio poſitam: & ipſimet tres prædicti mutuo ſuffragia ſua alius ab alio petant: & F * iuret vnuſquiſque prius, quàm det, quòd eum nominat,

eſſet, tres ipſi ſuffragia ſua ferent; et qui duo habuerint ex eis, Secretarius, & Aſſiſtens erunt.

E ¶ Abſoluit ab omnibus cenſuris, quas nõ incurriſſet propter defectus ad hanc electionẽ pertinẽtes.

F ¶ Formula iuramenti hæc eſſe poterit; Teſtem inuoco cum omni reuerentia IESVM Chriſtũ, qui ſapientia eſt æterna, quòd Ego. N. illum eligo, & nomino in Præpoſitum Generalem Societatis IESV; quem ſentio ad hoc onus ferendum aptiſſimum. Itaque duo iurat; vnum, quòd ſuum nomen ponit, vt perſonæ eligentis; alterum, quòd ponit nomen illius, quem magis idoneum iudicat, vt perſonæ electæ: & tunc ſuffragium ſuum ſcriptum dabit. Et hanc iuramenti formulam quiſque ſcriptam habeat exterius in eadem charta ſui ſuffragij, & eam legat alta voce, cum ſuffragiũ dat tribus deſignatis. Locus autem, vbi quiſque ſeorſum, & corã omnibus ſuum dat ſuffragiũ, menſa erit in medio conſtituta, vbi Vicarius eſt cum ſuis Aſſiſtentibus.

nominat,quē ſentit in Dño ad hoc munus magis idoneū;'& ſuffragia in manibus Secretarij ſimul ſeruentur: deindeà quolibet eorū,q in Cōgregatione ſunt, ſeorſum,ſed tamē corā alijs ꝓpriū ſuffragiūm ſcripto contentū poſtulent,qđ præuio eodē iuramento eiſdē dabit vnuſquiſque.Deinde in medio omniū Secretarius ſuffragia,electū ſolūmodo nominādo,promulgabit; ac demū vno ſuffragiorum numero cū alio collato,qui plus,quam mediā partem ſuffragiorū omniū,habuerit,ſit Præpoſitus Generalis:& ita qui primus eū nominauit,vel Vicarius percōtetur alios,an ſuū conſenſum ei prçſtent,quē maior pars elegit;&,vtcunq; reſpondeāt,formabit Decretū electionis,dicēdo;In nomine patris, & filij, & ſpiritus ſancti; Ego. N. nomine meo,& omniū idē ſentientium eligo.N.in Præpoſitum Generalē Societatis Iesv. Quo peracto* ſtatim G oēs ad Reuerentiā ei exhibendam accedant,& flexo vtroque genu manū eius oſculētur.' Qui vero electus fuerit, nec electionem, nec exhibitā reuerentiam (memor cuius nomine eam admittere debet)recuſare poterit. Deinde ſimul oēs dicant, Te Deum laudamus.

G ¶ Incipiente Vicario cum Aſſiſtētibus, vel (ſi aliquis eorum fuerit elect⁹)duobus reliquis; & ſequentur ceteri.

Si nō fuerit,qui amplius, quàm 7 mediam

H ¶ Mo.

mediã partẽ ſuffragiorũ, habeat; alia ratio ſcilicet cõpromiſsionis
H ineatur, * electis inter omnes tribus, aut quinq; electoribus (qui nimirum ad id munus plura habuerint ſuffragia) & quo maior horum trium vel quinque pars inclinauerit, ille ſit Præpoſitus Generalis, & promulgetur; eiq; reuerentia exhibeatur, & Deo noſtro gratiæ agantur, vt ſuperius dictum eſt.

3 Poſt promulgationem nulli integrum erit, ſuffragium ſuũ mutare, nec peracta electione aliam tentare: & obſeruet, quæ dicta ſunt, qui ſchiſmaticus ac ruinæ Societatis auctor haberi nolit, & in pœnam excommunicationis
I latæ ſententiæ incidere, * aliaſq; graues cenſuras ſubire, pro arbitrio Societatis, cui unio & conformitas omnimoda ad Dei gloriam conuenit. DE

H ¶ Modus eligendi hos electores erit; ut ſcribat vnuſquiſque quos ſentiat eligẽdos, & qui plura habuerint ſuffragia, ſint electores: et cũ quiſque ſcripſerit huiuſmodi electorum nomina, iurabunt omnes in hãc formam; Teſtem inuoco IESVM Chriſtum, qui ſapiẽtia eſt æterna, quòd Ego. N. illũ eligo, & nomino in Præpoſitũ Generalem Societatis IESV, quem electores ad id cõſtituti elegerint, et nominauerint.

I ¶ Poterit Vicarius cum plurium aſſenſu, vel qui electus fuerit in Præpoſitum Generalem, decernere cenſuras, quæ conuenire in Domino videbuntur.

DE MODO IN DELIBERATIONIbus tenendo, quando in Congregatione generali non de electione Præpoſiti, ſed alijs de rebus agitur. Cap. VII.

CVM in Congregatione nō de electione Præpoſiti, ſed alijs de rebus grauibus, & ad ſtatum Societatis pertinentibus agitur; incluſio neceſſaria non erit: licet ſit curandum, vt quàm expeditiſſime fieri poterit, quæ tractanda ſunt, abſoluantur. Sed quia ex prima & ſumma Sapientia deſcendat oportet lux ea, qua diiudicari poſſit quid ſtatuere conueniat; in primis Miſſarum ſacrificia offerentur; fietq; oratio in loco Congregationis, & alijs partibus Societatis per totum illud tempus, quo congregantur, & quo tractantur res in eo Conuentu definiendæ, ad gratiam impetrandam; vt omnia ad maiorem Dei gloriam conſtituantur.

IN CAPVT VII.

A ¶ *QVi venniunt Prouincialium loco, eis abſentibus eodē ordine loquētur. Hoc tamen obſer:*

Deinde ſemel aut ſæpius oībus congregatis, * Præpoſitus Generalis; deinde Prouinciales, Rectores, aliiq; ad Congregationem vocati, quæ eis tractanda vi debūtur, rationeſq; eorum, quę ſentiunt, poſtquam diligenter omnia cōſiderauerint, ac Deo & Dño noſtro cōmēdauerint, corā A

omnibus

oĩbus breuiter ꝓponēt:' Et poſt-quā dixerint ſententiā ſuā,* eius ſummam ſcriptā in medio relinquent;' vt, ſi qui velint, eā legant; & quod ea de re ſentiunt, in ſequenti Congregatione dicant.

obſeruabitur, vt antiquiſsimus ex Profeſsis cuiuſuis Prouinciæ, qui Prouincialis ſit, vel loco Prouincialis veniat, dicat primus; et eũ ſequentur reliqui omnes eiuſdē Prouinciæ iuxta antiquitatem profeſſionis, uel votorũ, quæ Coadiutores ſpirituales emiſerunt: Poſtea inter reliquos Prouinciales qui fuerit antiquior, & cũ eo reliqui ex eadem Prouincia.

B Rebus agitatis hinc inde in vna, vel pluribus Congregationibus, ſi nihil manifeſte in alteram partem conſtitui videretur; communi oĩum, vel fere oĩum aſſenſu quatuor, qui definiāt, ex iis qui interſunt Cõuentui, & in eo ius habent ſuffragii, plurium ſententiis (quibus alii ſe ſtare velle cõpromittant) eligantur: qui, quoties opus fuerit, cum Præpoſito Generali congregati, omnia

Poſt huiuſmodi ſequentur, ſi alij fuerint, qui ſub nullo Prouinciali ſint, vel extra ordinem ſint vocati; qui etiam ordine antiquitatis dicent.

B ¶ Suum ſcriptum ſuper menſa, quæ in medio erit, ponendo. Curabit autem Secretarius, ut, ſi opus fuerit, plura exempla exſcribantur, vel quiſque ſecum ferat; quibus rationes, quæ ipſos mouent contineantur; vt videri poſsint ab ijs, qui ſententiam de rebus eiſdem dicturi ſunt.

C ¶ *Promul-*

omnia ea, de quibus agitur, decident. Quod ſi omnes eiuſdem ſententiæ non fuerint; quo verget maior pars, id præferendũ, & à tota Congregatione vt de manu Domini admittendũ erit.

Si Præpoſitus Generalis ea corporis valetudine non eſſet, vt poſset rebus omnibus tractandis intereſse; poſset aliũ ſuo loco ſubſtituere; & ſic ſigillatim, omnibus rebus cõſtitutis, prout maiori parti viſum fuerit, quod decretũ eſt, ſcribetur, & in plena Cõgregatione, legetur: & ſi etiam tunc alicui viſum fuerit, quid ea in re ſentiat, dicere ei licebit; ſed omnia tandem arbitrio Præpoſiti cum Definitoribus relinquetur. 4

Conſideratis denuo illis, quæ diſcuſsa ſunt, & modo iam dicto rurſum cõſtitutis, Secretarius in libro ad id deſtinato* ea poſtmodum promulganda ſcribet. 5 C

C ¶ Promulgatio fiet coram tota Domo, ac poſtea per Domos et Collegia reliqua; quod de ordinationibus et ſtatutis dictum intelligatur, quæ, ut vbiq; obſeruetur, cõſtituta ſunt. Quod enim ad Collegium, vel Domum, uel perſonam vnã tantũ pertineret, nõ eſt quòd alijs in locis promulgetur; quamuis res ſecretæ non eſſent: Sed ſi eſſent ſecretæ; multo magis euulgatio ſub grauibus cenſuris arbitrio Præpoſiti Generalis eſt prohibenda.

Ordinationes in Congregatione conſtitutæ in ſuo vigore permaneant (ſi in alia Congregatione generali non reuocarentur) quamuis Præpoſitus Generalis, ſub quo factæ ſunt, è viuis exceſſiſſet.

NONA

DECLA-

NONA PARS

DE IIS, QVÆ AD CAPVT SOCIEtatis & gubernationem ab eo deſcendentem pertinent.

QVOD PRÆPOSITVM GENERALEM, & quidem perpetuum, dum vixerit, eſſe oporteat. Cap. I.

1 VT in omnibus Rebuſpub. vel Congregationibus bene conſtitutis, prę ter eos, q̃ ad fines particulares in eis tendunt; neceſſe eſt, eſſe aliquem, vel etiam plures, qui boni vniuerſalis curam habeant, &, vt ad proprium finem, ad id tendant: ſic etiam in hac Societate, præter eos, qui particularibus Domibus, Collegijs, & Prouincijs etiam, in quibus huiuſmodi ſunt Domus, vel Collegia, præſunt, neceſſe eſt, eſſe aliquem, qui vniuerſæ Societatis curam habeat; qui hũc ſibi finem conſtituat, vt bene gubernetur, conſeruetur, & augeatur totum Societatis corpus; & hic eſt Præpoſitus Generalis; qui cum duobus modis eligi poſſet, ſcilicet, vt ad tempus aliquod definitum, vel vt quandiu viuet, Socie

DECLARATIONES In nonam Partē.

IN CAPUT I.

tati præſit: * propterea quòd experientia, & in gubernando exercitatio, & hominum particularium notitia, * & erga eoſdem auctoritas confert magnopere, vt bene hoc munus obeat; ad vitam, & non ad tempus aliquod præſcriptũ erit eligendus. A B

A ¶ *Præter rationes, quæ* Acce-

in hac Conſtitutione attinguntur, vt Generalis ad vitā conſtituatur; ſunt et aliæ. Vna eſt, quòd longius recedet omnis cogitatio & occaſio ambitionis, quæ huiuſmodi officiorum peſtis eſt; quàm ſi certis temporibus eſſet eligendus.

Altera, quòd facilius eſt, vnum idoneum, quàm plures, ad hoc munus inueniri.

Tertia eſt, exemplum, quod ſumitur ex communi ratione gubernationum magni momenti quæ ad vitam eſſe ſolent, tam in eccleſiaſticis, Summi Pontificis, & Epiſcoporum; quàm in ſecularibus, Principum, ac Dominorum. De remedio autem, quo euitētur aliqua incommoda, quæ ſequi poſſent ex huiuſmodi officio ſi ad vitam teneatur; inferius capite quarto agetur.

B ¶ *Maior erit Præpoſiti auctoritas, ſi mutari non poterit; quàm, ſi ad vnum vel plures annos eligeretur, cum externis, quia magis omnibus notus erit; & cum iis, qui de Societate ſunt, propter rationem eandem. Et contra ſcire, quòd eo officio aliquando ſit perfuncturus, & æqualis, vel inferior aliis futurus; eſſe etiam in eo parum exercitatum, auctoritatem poteſt imminuere.*

C ¶ *Conſtat,*

Accedat autem ad cetera hoc commodi ex eo, vt Societas in rebus magni momenti ad Dei gloriam ſatis fere ſemper occu- C pata, * vniuerſalibus his Conuẽtibus minus laboris & diſtractionis patiatur.

C ¶ *Conſtat rarius Congregãdã vniuerſam Societatẽ, ſi Prapoſitus ad vitam eligetur: quandoquidem quæ fiunt Cõgregationes, maiori ex parte ad eius electionem, et raro in alijs occaſionibus fiunt.*

QVALIS ESSE DEBEAT Præpoſitus Generalis. Cap. II.

A *INter dotes varias, quibus 1 ornari Præpoſitum Generalem optandum eſt, omnium prima hæc erit; vt cum Deo ac Domino noſtro quàm maxime cõiunctus, & familiaris, tam in oratione, quàm in omnibus ſuis actionibus ſit; vt eo vberius ab ipſo, vt boni totius fonte, vniuerſo corpori Societatis abundantem donorum, ac gratiarum eius participationem, ac multũ valoris,

IN CAPVT II.

A ¶ *AD has ſex partes, vt primarias, reliqua reducuntur; quandoquidẽ in eis Prapoſiti perfectio conſiſtit erga Deũ; quodq; eius affectum, intellectum, et executionem perficit, quodque ex bonis corporis, & externis iuuare poterit, & iuxta ordinem poſitum, momentum eorum æſtimandum eſt.*

B ¶ Et ſic

valoris, & efficaciæ omnibus illis rationibus, q̃bus ad animarum auxilium vtetur impetret.

Secunda, vt vir ſit, cuius in omni virtutum genere exemplum reliquos de Societate iuuet; ac præcipue in eo ſplendor charitatis erga omnes proximos, & in primis erga Societatem; ac veræ humilitatis, quæ Deo & hominibus amabilem eum reddant, ſit conſpicuus. 2

Liber ẽt ab omnibus inordinatis affectionib' per gratiã Dei edomitis & mortificatis, ſit oportet; ne interius iudiciũ rationis perturbent: & vt exterius tã ſit cõpoſitus, & in loquendo præſertim tã circunſpectus, vt in eo nihil, ne verbũ quidẽ, notari poſſit, quod nõ ad ędificationẽ ſiue eorũ, q̃ de Societate ſunt (quibus ſpeculi, & exẽplaris loco eſſe debet) ſiue externorũ faciat. 3

Nihilominus eo modo didicerit rectitudinẽ, ac ſeueritatẽ neceſſariã cũ benignitate, & manſuetudine miſcere, vt nec ſe flecti ſinat ab eo, qđ Deo ac Dño nr̃o gratius fore iudicauerit: & tamen filijs ſuis, vt cõuenit, cõpati nouerit; eo modo ſe gerẽdo vt ẽt qui reprehendũtur, vel corriguntur quãuis ſecundũ inferiorẽ hominem, qđ agitur, diſpliceat; agnoſcãt nihilominus, ꝙ recte in Dño & cũ charitate ille ſuũ officiũ faciat. 4

Animi etiã magnitudo ac fortitudo eſt ei perneceſſaria ad infirmitatem multorũ ferendã, & res magnas in diuino ſeruitio aggrediendas, in 5

eiſque

eiſq; cōſtanter, quādo id cōuenit, perſeuerādū; nō propter cōtradictiones (licet à magnis, & potētib9 excitatas) animū deſpōdendo: nec ab eo, qđ ratio, & diuinum obſequium poſtulat, vllis eorū precibus, aut minis ſeparari ſe ſinēdo; vt oībus demum caſibus, qui incidere poſſunt, ſit ſuperior: nec ꝓſperis efferri, nec aduerſis deiici animo ſeſe permittat: paratiſſimus, cū opus eſſet, ad mortem pro Societatis bono inobſequium Iesv Chriſti Dei ac Dñi noſtri ſubeundam.

6 Tertia eſt, vt præclaro intellect9, ac iudicii dono polleat; vt nec in rebus ad ſpeculationē, nec ad praxim pertinentib9, quæ occurrerint, hoc talento ſit deſtitutus. Et quāuis doctrina valde ei neceſſaria ſit, q tā multis viris eruditis eſt præfuturus; magis tamen eſt neceſſaria prudentia, & in rebus ſpiritualib9 internis exercitatio ad varios ſpiritus diſcernēdos: ad cōſiliū ac remediū tā multis, q neceſſitatibus ſpiritualibus laborabūt, adhibendū. Diſcretionis etiā donū in reb9 externis, ac modo res tā varias tractandi, & cū tā diuerſis hominū generib9 in ipſa Societate, & extra illā agendi sūmopere erit ei neceſſariū.

7 Quarta & in primis neceſſaria ad res conficiēdas eſt vigilātia, & ſollicitudo ad eas incipiendas, & ſtrenuitas ad eaſdē ad finē & perfectionē ſuā perducendas; vt nec incuria, nec remiſſione animi inchoatę & imperfectæ relinquantur.

Quinta

Quinta ad corpus pertinet; in 8
quo, qđ ad ſanitatē, ſpeciē exter-
nam, * & ætatem attinet, haben B
da eſt ratio, hinc quidem decen-
tiæ & auctoritatis, inde vero viri-
um corporis, quas eius munus
exigit; vt in eo fungi officio ſuo
ad Dei ac Dñi nr̄i gloriā poſſit.

Sexta * circa res externas eſt, C
inter quas, quæ magis ad ædifi- 9
cationem, & Dei obſequium in
eo officio conferunt, præferri de
bent. Huiuſmodi eſſe ſolent exi
ſtimatio ac bona fama: & demū
quæ ex ceteris ad auctoritatem
cum externis, & cum ijs qui de
Societate ſunt adiuuant.

Denique ex eorum numero eſ- 10
ſe debet Præpoſitus Generalis,
qui in oī virtutum ornatu clariſ
ſimi, & de Societate optime me
riti, & diu in eadē tales eſſe per-
ſpecti ſunt. Et ſi aliquę ex doti-
bus ſuperius dictis deeſsent; cer
te non deſit eximia probitas, &
amor erga Societatem, ac iudi-
cium bonū, quod etiā idonea doctrina comite-
tur. In reliquis.n.per eos, qui ad eius auxilium
deſtinandi

B ¶ Et ſic videtur ætas valde ſenilis nō cōuenire, quæ ad labores et curas huius officij idonea eſſe non ſolet; nec valde iuuenilis, quam nec actoritas, nec experientia quæ conuenit, comitari ſolet.

C ¶ Externa cēſentur; nobilitas, diuitiæ, quas in ſeculo habuit, honor, & ſimilia. Et horum, ceteris paribus, aliqua ratio eſt habenda: alia tamē maioris momenti ſunt, quæ, quamuis hæc deſint, ad electionē poſſint ſufficere.

IN CA

deſtinati ſunt(de quibus inferius dicetur)cũ auxilio & fauore diuino multa ſuppleri poterũt.

DE AVCTORITATE PRÆPOSITI Generalis erga Societatem, ac de officio eius. Cap. III.

1 VT bene gubernetur Societas; expedire valde videtur, vt Præpoſitus Generalis omnẽ habeat auctoritatem in Societatem ad ædificationem: quæ poteſtas (vnde Præpoſiti officium cognoſcitur) hæc erit; primũ Præpoſitus Generalis p ſe, & per alios admittere in Domib⁹, vel Collegijs, vel vbicunq; libeat, poterit eos, qui ad inſtitutũ Societatis ei idonei videbuntur; ſiue ad probationem, * ſiue ad profeſſionem,' ſiue in Coadiutores formatos, vel Scholaſticos approbatos admittendos cenſeat.* Poterit etiã eoſdem dimittere,& à Societate remouere.' Eiuſ-

A B

IN CAPVT III.

A ¶ *CVM vnum vel plures ad profeſſionem per aliũ admiſerit; prius nominatim de eis certiorem fieri, & de eorum dotibus ipſi ſatisfactum eſſe oportebit: vel hoc munus admittendi pro ſuo arbitratu (iuxta id, quod in quinta Parte dicitur) alicui, cui perinde, ac ſibi ipſi, confidat, peculiariter committat.*

B ¶ *Iuxta id, quod in ſecunda Parte de dimittendi ratione dictum eſt.*

Eiuſdem erit,quos mittendos iudicauerit, & 2
quocunq; volet, ad ſtudia litterarū mittere.Poterit & eoſdē reuocare ante, vel poſt abſoluta ſtudia,ac trāsferre ab vno in alium locū;prout ad ipſorū particulare,& ad vniuerſale bonum Societatis magis cōuenire in Dño exiſtimabit.

Totam habebit ſuperintendentiam,& guber 3
nationem Collegiorū;quod ad Scholaſticos,& Præceptores, & officiales attinet;inter quos primas tenent Rectores;quos conſtituere,ac remouere poterit,eamq́; facultatem eiſdem cōmunicare, quam ſenſerit in Dño conuenire: & per huiuſmodi Rectores adminiſtrationem Collegiorū exercebit in ijs,quæ ad ædificia,& tēporalia ipſorū bona in Scholaſticorū vſum cōparata pertinēt; vt in litteris Apoſtolicis cōtinetur.

C ¶ Siue reddenda ſit ratio eidem, ſiue Præpoſito Prouinciali,ſiue alij cuipiam, qui ad eam exigendam poteſtatem commiſſariam habeat. *D ¶ Per*

'Curabit etiam, * vt illi rationem officij ſui eo modo,q̄ conuenire maxime videbitur, reddant.' Et quod de Collegiis dicitur,de Vniuerſitatibus Societatis eius curę cōmiſſis dictū intelligatur. Res enim earū, quæ ad vitę ac doctrinę inſtitutionē pertinent, adminiſtrare, Præpoſiti Generalis munus erit; quod per Miniſtros à ſe iuxta Conſtitutiones conſtitutos exercebit. &c. C 4

Eſt item penes Præpoſitum Generalem oīs facultas 5

cultas agendi quoſuis cōtractus emptionū aut venditionū quorumlibet bonorū temporaliū mobiliū tā Domorum, quàm Collegiorum Societatis:& imponendi,ac redimendi quoslibet cenſus ſuꝑ bonis ſtabilib⁹ ipſorum Collegiorū in eorundē vtilitatē ac bonū, cū facultate ſeſe onere liberādi reſtituta pecunia, quæ data fuerit. Alienare aūt,aut oīno diſſoluere Collegia, vel Domos iā erectas Societati ſine generali ei⁹ Cōgregatione Prępoſitus Generalis nō poterit.

6 De ijs vero,quę Societati ita relinquuntur, vt ipſa ꝑ ſuo arbitratu ea diſponat (ſiue bona ſtabilia illa ſint,vt dom⁹ aliqua,vel prædiū nō alicui certo Collegio ab eo, q reliq̄t determinatę applicatū vel annexū;ſiue mobilia, cuiuſmodi sūt pecunia,triticū, & quęuis alia mobilia) idē Gñalis diſponere poterit autvēdēdo,aut retinēdo,aut huic vel illi loco id,qđ ei videbit,applicādo;ꝑut ad maiorē Dei gloriā sēſerit expedire.

7 Et Prępoſiti Prouinciales,aut locales,& Rectores,& alij eius Commiſſarij eam partem huius facultatis habebunt, quam ipſis Generalis cōmunicauerit. Neque vero Collegiales ad huiuſmodi actus collegialiter erunt cōgregandi.

8 Sicut ad Generalē ꝑtinet curare, vt Societatis Conſtitutiones vbiq; obſeruē-

D tur; * ita ad eundē pertinebit, in ijs, quæ accidunt,vbi diſpen ſatione

D ¶ Per ſeipſum exercere debet Generalis

ſatione opus eſt, habita ratione perſonarum, locorum, temporum, & aliarum circunſtantiarum, diſpenſare: ' quod munus ea cum prudentia, quã lux æterna communicauerit, finem earundem Conſtitutionum intuẽdo, qui alius nõ eſt, quàm maius Dei obſequium, & eorum bonum, qui hoc viuendi inſtitutum ſequuntur, præſtabit. Idq; * tam de experimentis eorum, E ꝗ in probationibus verſantur, ' quàm de alijs rebus, in quibus eam fuiſſe mentem eorum, qui Conſtitutiones condiderunt, ad gloriam Dei ac Domini noſtri iudicabitur, dictum ſit.

Idem

neralis hanc poteſtatem; & per alios in caſibus urgẽtioribus id etiã præſtare poterit, vbi ſine incommodo inſigni expectari nequit; vel vbi peculiariter alicui, cui, tanquã ſibi ipſi, fideret, præſertim in locis remotiſsimis, qualis eſt India, cõmitteret. Et intelligendum eſt, diſpenſare poſſe, vbi eam eſſe mentem Conſtitutionũ, vt dictũ eſt, cõſideratis circunſtantijs particularibus, et non aliter, in Domino iudicaret.

E ¶ Penes Generalem erit, vt omnia experimenta, & plura etiam, quàm illa ſex, de quibus in Examine dicitur, fiant; vel vnum aut plura eorum omittantur; vel cum alijs permutentur, conſtituere, quando alicui non conueniret, quod generatim conuenit; cuiuſmodi eſſet hoſpitale, vel peregrinatio, vel lectio, vel aliqua ex alijs probationibus.

F ¶ V.

9 Idem Generalis in miſſionibus oēm habebit poteſtatē; eis tamen nulla ratione repugnādo, quæ à ſede Apoſtolica (vt in ſeptima Parte dicitur) ꝓficiſcuntur. Mittere ergo poterit oēs ſibi ſubditos, ſiue ꝓfeſſionē emiſerint, ſiue nō emiſerint (quos mittendos iudicauerit) * ad quaslibet mūdi partes, ad quoduis tempus vel definitū, vel indefinitum, prout ei videbitur, ad quamuis actionem ex ijs, quibus vti ad proximorum auxilium Societas ſolet, exercendam. * Poterit etiam miſſos reuocare, & in omnibus denique, vt ad maiorem Dei gloriā fore ſenſerit, procedere. * Idem, cum talēta hominibus Societatis noſtræ donata cognoſcat, officia Prædicatorū, Lectorum, & Confeſſariorum diſtribuet. De alijs officijs tantundem intelligatur: & quem-

F ¶ *Vt inter fideles in Indijs, & inter infideles, ubi ſunt aliqui incolæ Chriſtiani, &c. etiam ſi nulli ſint, in quibuſdam caſibus, vel neceſſitatibus vrgentioribus: id tamen magna conſideratione præcedente fieri debet.*

G ¶ *Non ſolū miſſos per præcedentem Præpoſitum, vel per ſeipſum, ſed etiam per Summum Pontificem, nullo tempore definito, poteſt reuocare; vt in litteris Apoſtolicis gratiarum anno quadrageſimo nono per Paulum Tertium noſtrum ſanctum Patrem nobis conceſſarum cōtinetur.*

H ¶ *Hoc, ſicut alia multa dicta, et dicenda, poterit exequi Generalis per ſuos miniſtros; ſiue Præpoſiti locales illi fuerīt, ſiue non.*

P 3 I ¶ Cum

& quemlibet eo in munere, quod conuenientius ad diuinum obſequium,& ſalutem animarum obiturus in Domino videbitur, cõſtituet.

Eius erit, vti facultatib⁹ à Sede Apoſtolica Societati conceſſis,& eã partẽ illarũ vnicuiq; inferiorũ cõmunicare, quam in ipſo bene collocatã ad finẽ diuini obſequij nobis præfixũ exiſtimauerit. Eiuſdẽ erit, reuocare eas, vel cõtrahere, ad eãdẽ regulã diuini beneplaciti oĩa exigẽdo. 10

Eiuſdem Generalis erit, correctionibus vti, ac pœnitentias, quæ ad ſatisfactionem quorumcunque defectuum conuenire videbuntur, habita ratione perſonarum, & aliarũ circunſtantiarum, iniungere: quarum conſideratio eius charitati cum prudentia coniunctæ, qua ad Dei gloriam vtetur, committitur. 11

Eiuſdem erit, conuocare Societatem ad generalem Congregationem (quando alijs de rebus, quàm de electione Præpoſiti eſt agendum) & ſtatuere, vt Prouincialis etiam congregatio conuocetur, cum expedire iudicauerit; & dirigere eos, qui conuenerint, ac ſuo tempore, ijs abſolutis, quæ tractanda erant, dimittere. 12

Sine eius facultate & approbatione nullus poſſit dignitatem vllam extra Societatem admittere; nec ille facultatem huiuſmodi dabit, nec id approbabit, ſi Sedis Apoſtolicæ obediẽtia ipſum non compelleret. 13

Conſtituat

14 Conſtituat idem, vt dictum
eſt, per ſeipſum Rectores Colle
giorum & Vniuerſitatū, ac Prę
poſitos locales Domorū, quos
I aptiores fore iudicauerit;* Pro
uinciales itidem Prępoſitos ad
triennium vt plurimum' (quā-
uis & contrahi, & prorogari ēt
id ſpatiū temporis poſſit, quan
do ad maiorem Dei ac Domi-
ni noſtri gloriam id fore vide-
bitur.) Quibus etiam eam po-
teſtatem cōmunicabit, quam
duxerit communicandam.

15 Poterit etiā eam reuocare, re
ſtringere, & ēt augere, & admi-
niſtrationis rationē ab eis exi-
gere. Quod ſi Prouinciali fa-
cultatē cōſtituendi Præpoſitos
locales, & Rectores cōmunica
uerit; & eiuſdem Generalis erit
eoſdē cōfirmare, vel remouere.

K *Idem officiales reliquos ad
16 gubernationē Societatis neceſ
ſarios, vt Procuratorem genera
lem, & Secretarium Societatis
conſtituet;' eam illis facultatē,
quam pro negotiorum ac pſo

I ¶ Cum ijs, qui bene ſuum officiū faciunt, et ei poſſūt ſatisfacere, in triennij definito ſpatio nihil deperit; quandoquidem hoc tempus et contrahi, & prorogari poterit: cū ijs, qui ſe parum idoneos oſtenderēt, id cōmodi accedit, vt ſine nota, curſu triennij peracto, remoueri poſſint: niſi ante id tempus ratione vniuerſalis boni Generali remouendi viderentur.

K ¶ Quanquam poterit ad has electiones, et res alias graues et dubias rogare ſententias aliorum, quos iudicauerit in Domino bene ſenſuros; conſtituere tandē, in eius erit poteſtate.

narum ratione cōuenire in Domino iudicabit, communicando.

Idem poterit non expectata Generali Congregatione Domos, Collegia, Vniuerſitates Societati oblatas accipere, & in Fundatores cum priuilegiis in quarta Parte dictis eos, quos in Dño admittendos duxerit, admittere; & Lectores, Sacerdotes, & alia, quæ occurrerint, prouidere. Erit tamen ei curandū, vt cum huiuſmodi cōditionib⁹ admittat, ex quib⁹ Societas cōmoditatem ad ꝓpoſitum ſibi diuini obſequii finem, & nō detrimētū ſentiat. Sed ſi experimento cōpertū eſſet, grauari magis, quàm iuuari Societatē, nec Præpoſitus Gñalis de remedio ꝓſpiceret; in prima generali Societatis Cōgregatiōe, vtrū hmodi Dom⁹, Collegiū, vel Vniuerſitas reliqui, an teneri cum tali onere expediat, agi poterit. 17

Trāsferre, vel diſſoluere Domos, vel Collegia iam erecta, aut in vſum Societatis profeſſæ redditus eorum conuertere Præpoſitus Generalis, vt in quarta Parte dictum eſt, non poterit. 18

Cognoſcat, quoad eius fieri poterit, conſcientias eorum, qui ſub eius obedientia ſunt; ac præcipue Præpoſitorum Prouincialium, & aliorū, quibus munera maioris momenti committit. 19

Generatim loquendo, in rebus omnibus, quæ ad propoſitum Societati finem perfectionis & auxilii proximorum ad gloriam Dei faciunt, omni- 20

omnibus præcipere in obedientiæ virtute poſſit: Et quamuis aliis inferioribus Præpoſitis, vel Viſitatoribus, vel Commiſſariis ſuã facultatem cõmunicet; poterit tamẽ approbare, vel reſcindere quod illi fecerint, & in oĩbus quod videbitur, cõſtituere: & ſemper ei obediẽtiã ac reuerẽtiam (vt qui Xp̃i vices gerit) præſtari oportebit.

DE AVCTORITATE, VEL PROVIDENTIA, QUAM SOCIETAS HABERE DEBET ERGA PRĘPOSITUM GENERALEM. CAP. IIII.

A *FAcultas, vel prouidentia Societatis erga Præpoſitum, habita ſemper ratione boni vniuerſalis, ac maioris ędificationis, ſex in reb᷒, quę ad Dei gloriã iuuare poſſunt, conſiſtit.

1 Prima ad res externas pertinet veſtitus, victus, & expenſarũ quarũlibet ad pſonam Præpoſiti ſpectantium; quę oĩa vel augere, vel imminuere poterit Societas; prout Pręprofitum ipſum ac ſe decere, & Deo gratius fore iudicabit. Et huic Societatis ordinationi Præpoſitum acquieſcere oportebit.

B 2 Secunda ad corporis curã pertinet, ne in laboribus, vel rigore nimio menſurã excedat. Qua etiam in re ad moderationẽ ſe reduci ſinet Superior,

IN CAPVT IIII.

A ¶ E*T exercebit eã per Aßiſtẽtes, de quib᷒ mox dicẽt.*

B ¶ *Vrge-*

perior, & Societatis arbitrio acquieſcet.

Tertia ad animam eius ſpectat; cum etiã viris 4
ꝑfectis aliquãdo huiuſmodi cura vel circa ꝑſo
nã, vel circa officiũ ſit neceſſaria. Habeat ergo
Societas cũ Præpoſito Generali (& idem cũ in-
ferioribus fieri poſſet) aliquem, q̃ accedens ad
Deum in oratione, poſtquam diuinã bonitatẽ
conſuluerit, & æquũ eſſe id iudicauerit; cũ mo-
deſtia debita, ac humilitate, q̃d ſentiat in ipſo
Prępoſito req̃ri ad maiꝰ obſequiũ & gloriã Dei,
admonere teneatur; ſiue ille ſit eiꝰ Cõfeſſarius,
ſiue alius quiſpiã ꝑ Societatem deſignatus, qui
ad hoc negotiũ quàm maxime aptus videatur.

Quarta eſt, ꝙ, *ſiquis vrgeret (licet eũ nõ obli- B
gãdo ſub pœna peccati) vt di- 5
gnitatẽ aliquã admitteret, in
qua Prępoſiti officium neceſſa
rio relinquẽdũ eſſet, nõ poſſet
ſine cõſenſu Societatis eã ad-
mittere. Societas aũt, ſemꝑ in-
tuendo quę ad maius Dei obſe
quium & gloriam pertinent, ſi
obe

B¶Vrgere intelligendũ eſt; ſi Princeps aliquis ſecularis id curaret: et ordinaret Sũmus Põtifex aliquã ſumere dignitatem, non tamen ita abſolute imperando, vt oſtẽdat ſe velle eum ad tale officium admittendum obligare. Nã in huiuſmodi caſibus, vbi ceſſat obligatio, non debet, nec poteſt ſine approbatione Societatis eam admittere: nec Societas approbabit, ſi Pontifex præcepto, quod ad peccatum obliget, non compelleret.

cum

obedientia Sedis Apoſtolicæ non compulerit, aſſenſum nunquam præſtabit.

6 Quinta locũ habet, ſi accideret, vt valde negligẽs, vel remiſſus eſſet in rebus magni momẽti ad Præpoſiti officiũ ptinentibus ꝑpter corporis graue ęgritudinẽ, aut ſeniũ, ſpe emẽdationis ea in parte ſublata, vnde multũ detrimẽti publicũ bonũ pateretur. Tũc.n. Coadiutor, vel Vicarius, q Generalis officio fungatur, eſt eligendus; ſiue ipſemet Præpoſitus eũ cũ approbatione Præpoſitorũ Prouincialiũ ſibi ſubſtituat; ſiue illi cum approbatione duorũ Præpoſitorũ localiũ, uel Rectorũ uniuſcuiuſq; Prouinciæ eum ꝑ litteras pluribus ſuffragijs eligãt ad Societatis gubernationẽ cũ ea facultate, quæ Generali, vel ipſi Societati, ſi eã eligeret, cõmunicanda videret.

7 Sexta locũ haberet in quibuſdã caſibus (quos ſperamus per Dei bonitatẽ, aſpirãte ipſius gratia, nunquam euẽturos) cuiuſmodi eſſent peccata mortalia in externum actum prodeuntia; C ac nominatim copula carnalis; * vulnerare quemquam; ex redditibus Collegiorum aliquid ad proprios ſumptus aſſumere; D * vel cuiuis extra Societatem

C ¶ *Vt cũ aliquo armorum genere, vel cultello, vel re quauis, cũ qua inſignis læſio inferri poteſt.*

D ¶ *Id agitur peculiariter, vt non det conſanguineis, vel eis, qui coniunctionem aliquam ſecularem cum ipſo habent: & non*

cietatem donare; vel aliqua ſtabilia bona domorum, aut Collegiorum alienare; vel prauam doctrinam habere. Siquid ergo horum accideret, poteſt ac debet Societas * (ſi de re ſufficientiſſime conſtaret) eum officio priuare, &, ſi opus eſt, à Societate remouere, in omnibus præ oculis habendo quod ad maiorē Dei gloriam & vniuerſale bonum Societatis fore iudicabitur. E

& non præcluditur oſtium, vt fiat eleemoſyna, vel detur, quod conuenit, ei, cui dari debere ad Dei gloriam Generalis ſentiret.

E ¶ Quoniam, qui curam aliorū, præcipue tam vniuerſalem habent, iniuſte calumniā à multis pati varias ob cauſſas poſſunt; diligenter animaduertere oportet, vt probationes dictorum defectuum ſint, quàm fieri poſſit, efficaciſſimæ, morali modo loquendo.

DE MODO, QVO PROCEDERE debet Societas, in iis, quę ad Præpoſitū Generalem pertinent. Cap. V.

IN primis Prępoſiti Prouinciales, quos Generalis ipſe per ſe conſtituit, in conſpectu Dei conſiderare & efficere qđ vniuerſali bono Societatis debent in prædictis ad Præpoſitum Generalem pertinentibus, prout in Domino ſenſerint, teneantur. 1

In iis, quæ ad ſumptus & curā corporis eius, & res alias minus graues pertinent, Cōgregatio- 2

ne opus

A ne opus non eſt;ſed *vt Societas viros quatuor ei aſſiſtentes, q̃ diſcretione,ac zelo communis boni Societatis polleant,cõſtituat: Qui q̃dem apud Præpoſitũ manentes, in conſpectu Creatoris ac Dñi ſui dicere,ac efficere, q̃dquid circa tria prima in præcedenti capite dicta ad maiorẽ Dei gloriã fore ſenſerint, teneantur.

5 Electio vero quatuor huiuſmodi Aſſiſtentium eorum erit, qui præpoſitum eligent, quando ad id congregantur. Quod ſi vel mortem obiret, vel à Præpoſito Generali diutius abeſſe propter cauſſas graues aliquem ipſorũ oporteret; non repugnantibus Prouincialibus Societatis, Præpoſitus Generalis alium ſubſtituet, q̃ cũ approbatione oĩum, vel maioris partis eorũ manebit in demortui, vel abſentis loco.

4 Tertio ſi accideret aliquod ex peccatis (auertat id Deus) quæ ſufficiũt ad Prępoſitum officio ſuo priuandum; ſimul atque res per teſtimonia ſufficientia, vel ipſius affirmationem conſtaret; iuramento obſtringãtur

IN CAPVT V.

A ¶ *PROFESSI ſint, ſi commode fieri poterit. Et, ſi aliquãdo huiuſmodi Aſſiſtentes (vel aliquis eorũ) à Præpoſito recederent, miſſi ad hanc vel illam partem, vt cito redeant; neceſſe non erit alios in eorum locũ ſubrogare: ſi diu eos abeſſe oporteret, alij ſubrogentur. Verum Præpoſitus Generalis ſine graui cauſſa vel neceſſitate eos procul à ſe mittere non debet.*

B ¶ *Rem*

quatuor

quatuor Aſſiſtētes ad id Societati denunciandum, & cũ omnium, vel certe trium ſubſcriptionibus Congregationẽ;* id **B** eſt Præpoſitos Prouinciales cũ duob⁹ alijs, quos ſinguli ex ſua Prouincia ſecũ adducent (qui cõgregari tenebũtur) conuocãdam. Et ſi res diuulgata, & cõmuniter manifeſta eſſet; nõ expectata quatuor Aſſiſtentiũ cõuocatione; Prouinciales alij alios vocando conuenire deberent: Et ipſo primo die, quo in locum huiuſmodi Cõgregationis ingredientur, vbi aderũt quatuor illi, qui conuocarunt, cum alijs congregatis, rem is aggrediatur, cui omnia notiora ſunt, & accuſatio dilucide explicetur; qua audita, Præpoſitus foras egredi debebit: & antiqſſimus ex Prouincialib⁹ ſimul cũ Secretario, & alio Aſſiſtente de tota re ſcrutiniũ faciat, & primò qdem, an conſtet de peccato, qđ obijcit, deinde an huiuſmodi ſit, vt propter id priuari officio debeat; & idem ſuffragia ꝓmulget, quę, vt ſufficiant, duas tertias partes excedent; & tũc ſtatim de alio eligendo agat: &, ſi fieri poteſt, nõ pri⁹ inde egrediant, quàm Societas Generalem Præpoſitũ habeat: & ſi eo die res trãſigi nõ

B ¶ Rem nihilominus ſecretam teneant, quantum fieri poterit; cum alijs etiã eiuſdem Societatis, donec veritas eluceat; vt, ſi certũ eſſe; quod quatuor ſibi perſuaſerãt, nõ inueniretur, iniuſta infamiæ nota Præpoſito nõ inuratur.

C ¶ Cum

poterit,

poterit, in ſequenti, vel quàm expeditiſſime fieri poterit, eo modo quo in octaua Parte dictum eſt tranſigatur.

C *Si defectus deprehenſi non
5 fuerint eiuſmodi, vt priuandus officio ſuo, ſed tantum corrigendus videretur; quatuor eligantur, quibus cura iniungatur conſiderandi quę correctio ei conueniat: & ſi non conuenirent, paribus ſuffragijs exiſtentibus, quintus adiungatur, vel tres alij; vt quid in Domino cō ueniat, conſtituant.

D *Si accideret Prępoſitum Ge-
6 neralē ad Societatis gubernationē eſſe inutilem, re partim coram

C ¶ Cum defectus ad depoſitionē ſufficientes non deprehēderētur; alijs de rebus agatur, propter quas cōuocata Societas uideatur, et quod ad Præpoſitum attinet, diſſimuletur: immo quoad eius fieri poterit, nullo tempore diuulgari debet. Et ſic, cum conuocantur, præmoneri, et poſt rem diſcuſsam ſerio iniūgi cōſcijs, et præſertim Prouīcialibus, oportet, ne cui indicent. Et cum conſtitutum fuerit, illum officio priuare, tunc etiam cū Præpoſito Generali ſecreto agēdum eſt, vt ipſemet officio ſe abdicet: vt hoc promulgari, & peccatum, ac officij propter peccatum priuatio occultari poſſit.

D ¶ Omnino eſſet inutilis, qui vſu rationis careret, quique in morbum minime curabilem incidiſſet, tamque grauem, vt rebus ſui officij vacare non poſſet, nec aliquando vacaturus ſperaretur. Si morbus talis non eſſet, vt de ſanitate deſperandum videretur; ſine Congregatione generali Vicarius

corã eo,& partim in eius abſentia agitata, diſpiciatur an eligi Vicarium abſoluta cum poteſtate, quamuis ſine nomine Prępoſiti Generalis (quandiu uixerit qui tunc erat) oporteat: & id, ſi pluribus, quàm dimidię parti ſuffragiorũ, viſum fuerit, ſic agẽdum erit. Si id neceſſarium fore non iudicarent, videndum erit, an pręter miniſtros illos, quorũ opera Generalis vtebatur, Societas alios prouidere debeat, vt, ſubleuato magis eo & adiuto, non deſideraretur, quod ad gubernationem Societatis conueniret. Et ea in re ſequi oportebit quod plus, quàm media pars eorum, qui congregati ſunt, ſtatuerit. Si ageretur de dignitate, quã vt plurimum pati nõ poteſt Prępoſiti officium; ſi non compulerit talis obedientia Summi Pontificis, quę ad peccatum obligare poſſet res in cõſultationem ne adducatur: * ſed id omnino E tanquam certum tenendum eſt, nec debere, nec poſſe conſenſum ad huiuſmodi dignitatẽ admittendam præſtari. *

rius per eundem Præpoſitũ poſſet conſtitui, ut ipſius officio, donec conualeſceret, omnino fungeretur; et, recuperata ſanitate, cõceſſa ei prius facultas ceſſabit.

E ¶ *Hinc apparet, neceſſarium nõ eſſe ad hoc ſtatuendum ad Congregationem venire niſi obedientia Sedis Apoſtolicæ intercederet, quæ Præpoſitum, vel Societatẽ (vt dictũ eſt) ad peccatũ obliget, niſi res ad effectum perducatur.*

IN CA-

DE IIS,

DE IIS, QVÆ IVVARE poterunt Præpoſitum Generalem, vt ſuo officio bene fungatur. Cap. VI.

1 CVm proprium Generalis officium non ſit cōcionari, nec confeſſiones audire, nec alia huiuſmodi (in quibus tamen ille, vt particularis perſona, videbit, quid præſtare poſſit, cùm ei per alias occupationes officii ſui ꝓ-
A prias licebit, & non aliter) * ſed ita regere vniuerſum huius Societatis corpus, vt conſeruetur, & gratia diuina aſpirante in bono

IN CAPVT VI.

A ¶ Hoc præſtabit in primis auctoritate, et exemplo vitæ ſuæ, et charitate ac dilectione Societatis ĩ Chriſto Domino noſtro, & oratione aſſidua ac deſiderijs plena et ſacrificijs, quæ gratiã conſeruationis & augmenti huiuſmodi impetrent: & ex ijs, quæ præſtare ipſe poteſt, hoc maximi momenti apud eum eſſe debet, & in quo plurimum in Domino confidat. Eſt enim in primis efficax ad gratiam à diuina Maieſtate impetrandam, à qua, quod expetitur, procedit: idque potiſſimum faciet, cum neceſſitas occurrerit; tum etiam id faciet, ſolicitudinem adhibendo ad Conſtitutionum obſeruationem, iniungendo crebro ſibi rationem reddi eorum, quæ in Prouincijs omnibus geruntur per Prouinciales, ſcribendo eiſdem quod ſentit de rebus ad ſe relatis, & curando, vt prouideatur, vbi conuenit, per ſe, & Miniſtros; de quibus agetur.

bono ſuo ſtatu, & modo procedendi ad Dei & Domini noſtri gloriã creſcat, ad quem ſibi propoſitum finem ſua poteſtate vti debet.

Pręter dona illa perfectionis magnę ſpiritualis, ac virtutum, de quibus ſecũdo capite dictũ eſt, bonis etiã miniſtris ad munera particularia obeunda opus habet: Quãuis enim p ſeipſum aliquãdo in illis verſetur; habeat tamen neceſſe eſt Præpoſitos inferiores (quos viros ſelectos eſſe oportet) quibus multũ poteſtatis cõferre, & huiuſmodi res particulares fere ſemper cõmittere poſſit. Eius aũt crebrior cõmunicatio inter Præpoſitos inferiores cũ Prouincialibus erit; horũ aũt cum Rectoribus, & Præpoſitis localibus, vt melius ſubordinatio cõſeruetur. Aliquando tñ Generalis vel vt pleniorem rerũ oĩum notitiam habeat, vel ꝑpter alia, quæ ſępius accidere ſolent, ipſemet cũ Rectoribus, & Præpoſitis localibus, & particularibus ẽt perſonis aget; eoſdẽq; conſilio, reprehenſione, &, ſi opus eſt, correctione iuuare ſtudeat; Quandoquidẽ eius eſt munus, defectus Præpoſitorũ inferiorũ ſupplere, ac cũ diuino fauore & auxilio qđ in ipſis pfectum nõ eſt, ad perfectionem pducere. a A

Ad oĩa etiã conferet, ſi Generalis litteras Apoſtolicas, & cõceſſiones oẽs, quę ad inſtitutionẽ, facultates, vel priuilegia Societatis pertinent, & quoddã eorum cõpendium apud ſe habuerit, cata- 5

rit, catalogum itidem vnũ omnium Domorũ, & Collegiorum Societatis cũ ſuis redditibus, & alterum perſonarũ oĩum, quæ in quauis Prouincia verſantur, non ſolũ Profeſſorũ, & Coadiutorum, qui formati, ac Scholariũ, qui approbati dicuntur; ſed ẽt illorum, qui in probationibus exercentur, vbi eorum nomina & qualitates ſcribantur: & hunc catalogum renouandũ ſingulis annis, ſi conuenire videbitur, curabit. Et demum omnia, quoad eius fieri poterit, perſpecta habeat, vt in omnibus rebus melius poſſit, quæ ad gloriã diuinã pertinent, prouidere.

4 Quod in vniuerſũ in ſexta Parte capite tertio dicitur, eos, q̃ de Societate ſunt, negotijs ſecularib⁹, licet pia alioq̃ eſſent, implicari nõ debere; id Generali magis, quàm reliq̃s B oĩbus, conuenit: * ne in eis, vel alijs etiã rebus piis quidem, ſed ad Societatem nõ pertinentib⁹, ita occupari ſe ſinat, vt tempus ac vires ad ea, quæ pertinent ad ipſius officium (quod quidem magis, quàm totum hominem) requirit) eum deſtituant.

B ¶ *Hoc intelligendum eſt, quatenus declinari poterunt. Sed demũ prudentia docebit, num per ſe aut alios de Societate debeat nonnũquam aliquorum piorum operum.* * Sed *quæ ad Societatem non pertinent, curam ſuſcipere; vel quòd magni ſint momenti in Dei obſequio, vel in gratiam eorum, qui id impetrare ſtudent.*

* Sed nec in executione mini- C
ſteriorum particulariũ ad Socie 5
tatẽ pertinentiũ, quæ per alios
effici poſsunt, magnopere oc-
cupari deberet; cuiuſmodi eſset
peculiaris alicuius Dom⁹ cura,
quod ad ſuſtentationem tempo
ralem, & gubernationem eius
attinet: quin potius, vt ſuperius
dicitur, ſuos quouis in loco, etiã
vbi ipſe reſidebit, Officiales ha
beat; in quos ſi totam curam
non reiecerit, ſubleuetur certe ab eis, & huiuſ
modi curæ occupatione liberetur.

C ¶ Præſcribere ordinem qui tenendus eſt (ſi talis non eſſet, qualis conueniret) vbi reſidet, & etiam alijs in locis, Præpoſiti Generalis eſt. Sed executio alijs, vt dicitur, demandabitur.

D ¶ Quo

Sic etiã in quauis Prouincia eos habeat Pro- 6
uinciales tã probatæ fidei, tãq; idoneos, vt qui
intelligit magna ex parte ex his & localib⁹ bo
nam gubernationem Societatis pendere. Cum
aũt illi tales fuerint, laborem cũ illis in rebus,
quę id patiuntur, diuidendo, & de oĩbus gra-
uioribus certiorem ſe fieri curando; plus ocij,
ac tẽporis ſibi relictũ, vt rebus vniuerſalibus va
cet, quæ ſolus ipſe obire poteſt, intelliget; plus
ẽt lucis ad perſpiciendũ, quid in illis facto opus
ſit, ſe habere experietur; ſi ipſius intellectus eã
lucẽ, qua donat⁹ eſt, ex parte nõ amiſerit; vt eis
accidit, qui plus ęquo in rebus particularibus,
ac exiguis occupantur: vnde opprimi & debi-

lior

lior reddi intellectus acies ad res vniuerſales perſpiciendas ſolet.

7 Nec ſolũ Præpoſitus Generalis ad res particulares (vt dictũ eſt) D Miniſtris opus habet; * ſed etiã ad vniuerſales,& ſui officij proprias,vt eis bene ac ſuauiter poſſit ſatisfacere.' Habeat igitur neceſse eſt, qui multa in memoriam reducendo, ad ſolicitudinem curandi res tam multas officii ſui, qui etiam conſilio ad eas ordinandas, demum qui diligentia ac labore ad eas opere cõplendas adiuuet. Id enim cõpertum eſt, quòd nec viri vnius memoria tã multarum rerũ recordationi ſatis ſit; nec,ſi id præſtaret,vnius intellectus ad eaſdẽ bene conſiderandas, & ordinandas ſatis eſset; nec, quamuis & hoc poſset, vires vnius ad eaſdẽ exequendas ſufficerent.

8 Ad primum illud de ſolicitudine oĩa curãdi aliquo Miniſtro ei opus eſt, qui ordinarie apud

 ipſum

D ¶ Quoniam qui cum tam multis hominibus, ueque rebus tam varys & tanti momẽti agere debet, ſi aliorum miniſterio non iuuaretur, onus ferret intolerabile; quod ne magna quidem cum diſtractione animi, et ſanitatis ac longioris vitæ diſpẽdio bene poſſet ſuſtinere: & ſic videre eſt eos oẽs, quibus gubernationum alicuius momenti cura eſt cõmiſſa, quo illis ſatisfacere poßint, multis ad id auxilijs ſubleuari. vnde & Generalis, vt bene, expedite, & ſuauiter ſuum officium faciat,eiſdẽ ĩdiget auxilijs.

¶ Huius

ipſum maneat;* qui pro memoria, & manibꝰ illi ſit ad oĩa, quæ ſcribenda, & tractanda fuerint;* ac breuiter ad res omnes officij ſui obeundas; ꝗ induat Prępoſiti perſonam;&, pręter poteſtatẽ, totum officij eius pondus humeris ſuis impoſitũ eſſe exiſtimet. E

9 Hic Præpoſiti Miniſter vir eſſe ſolicitus & diſcretionis, &, ſi fieri poſſet, doctrinæ dono, & ſpecie honeſta, ac modo agendi verbo & litteris cũ omni hominũ genere pręditus eſſe deberet; quiq; in primis eſſet vir, cui cõfidenter quiduis cõmitti poſſet; quiq; Societatem in Dño diligeret: quo vtilius eius opera ac miniſterio vti Prępoſitus Generalis ad gloriam diuinam valeat.

10 Secundum auxilium, videlicet conſilij ad res graues, quę ſe offerunt, ordinandas, & cõſtituẽdas, quàm ſit Generali Præpoſito neceſſarium, ex eorũ multitudine, & ex

E ¶ Huius officium erit, ex oĩbus litteris, et informationibus ſũmam in pauca redigere, & capita eorum quæ Superiori proponenda ſunt, & quæ poſtulant, vt reſpondeatur, uel aliquid agatur; &, prout ſe extendet munus à Generali cõmiſſum, litteris poterit reſpondere; ſiue Generalis, ſiue ipſe Secretarius de ipſius commiſsione eas ſubſcribat: & Generali eas, vel ſecundũ eius voluntatẽ Aſsiſtẽtibus, uel alicui eorum, aut etiã nulli oſtẽdat; prout res ipſæ, de quibus ſcribitur, & ratio perſonæ Secretarij exigunt.

F ¶ Etiam

& ex humanī intellectus natura, qui tā multas in partes conſideratione diuidi nequit; vel certè ad id, quod oportet, in eis partibus diſpiciendum, ac prouidendum non ſufficit, poteſt intelligi. Videtur ergo perneceſſarium, vt aliq ſint apud Superiorem viri litteris & omnibus alijs Dei donis clari, q ei aſſiſtant, & cōſiderandi peculiari ſolicitudine res vniuerſales Societatis à Generali cōmiſſas curam habeāt; quam illis poſſet diuidere, quo accuratius res oēs perſpiciant; vt vnus rerum Indicarum inſpiciendarū, alter Hiſpanię & Portugallię, & alius Germaniæ & Galliæ, & alius Italię & Siciliæ curā haberet: & ſic de alijs, quando Societas in plures partes ſpargeretur. Quiſq; autem ex eis peculiari oratione, & ſuis in ſacrificijs recordatione Deo partem illam ſibi ſpecialiter commiſſam commendare debet, & conſiderare, quid in ea magis ad id cōſequendum, quod ſibi Societas proponit, iuuare poſſet. Conferendum ēt cum alijs eſſet, ſiqd ad rē facere magnopere videretur. Res autem inter ſe diſcuſsas F Generali referre poſſent. *Iidem etiam attenderent ijs rebus, quæ vel à Prępoſito, vel etiam à Secretario Societatis proponerentur; vt magis inter ipſos diſcuſsæ Superiori referantur.' Et in vniuer

F ¶ *Etiam res ſcribēdæ maioris momēti, et inſtructiones eorū, qui huc et illuc mittuntur, cū his antequam ſcriberentur.*

tur, poſſent conferri: quodque eis videretur, poſſet Secretarius Superiori referre: & tantundē ī ijs, quæ ad doctrinā pertinēt. Hæc autem nō ſolū ſubleuarent Generalem, ſed etiam rebus illis, quæ ab ipſo conſtituerentur, maiorem auctoritatem afferrent.

ſum in conſiderandis & tractandis rebus tam ad doctrinā, quàm ad praxim pertinentibus, quæ altiorem conſiderationem poſtulant, iuuare Præpoſitum ac ſubleuare debent. Præter id autem, & quòd reb⁹ multis melius prouideri per illos poterit; prædicationi, lectioni, cōfeſſionibus audiēdis, & alijs bonis ac piis operibus ad Dei gloriā & animarū auxilium vacare poterunt.

11 Numero autē huiuſmodi Aſſiſtentes nunc quidem quatuor erūt; & quidem illi ipſi eſse poterunt, de quibus ſuperius pagina ducentiſima trigeſimaſeptima dictum eſt. Quamuis autem res grauiores cum eis tractandæ ſint, ſtatuēdi tamen facultas, poſtquam eos audierit, penes Præpoſitum Generalem erit.

G ¶ Quam

12 In tertio auxilio, videlicet diligētiæ ad exequēdum vel complendum quod ad res Societati neceſsarias fuerit conſtitutū, cuiuſmodi eſsent negotia, quæ ad Domos vel Collegia pertinēt, expedire, tum etiam quæ illorum ſunt, defendere: & generatim ad res omnes agendas, multū conferet, immo neceſsarium eſt vnius Procuratoris generalis Societatis auxilium; qui quidē

Romæ

Romę reſideat, ac prudentia, fidelitate, & dexteritate cum hominib⁹ agendi, & omnibus aliis dotibus polleat, non tamen Pro-

G feſsus ſit, * nec in Domibus Societatis profeſsę habitet, ' ſed in alia (de qua dictum eſt in quarta

H Parte) * qui ſuis etiam auxiliis, ac Miniſtris ad ea negotia, quæ ſolus non poteſt cōficere, neceſſariis ſubleuetur.'

13 Cum ergo Prępoſitus huiuſmodi habeat auxilia, tempus (quod quidem valetudo, & vires corporis permittent) partim cum Deo, partim cum Officialibus, & Miniſtris huiuſmodi agendo, partim ſecum ſeorſum conſiderando, ac cum auxilio & fauore Dei ac Domini noſtri, quod agendum eſt, ſtatuendo, impendet.

G ¶ Quamuis Procuratorum habitatio in Domibus profeſſæ Societatis ordinariè eſſe non debeat, ſed in alia ipſis aſſignata: nihilominus quando nō tractant lites, uel quādo neceſſitas aliqua vrgeret, vel alioqui cōueniret, & ad tempus, poſſent in Domibus habitare. Et hoc eorum iudicio relinquitur, qui in dictis Domibus profeſſæ Societatis a lijs præſunt, iuxta quod ordinatum, uel commiſſum eis fuerit à Generali, *Præpoſiti *vel de ipſius intentione eis conſtiterit.*

H ¶ Vel vt plures Procuratores conſtituerentur; prout res, quæ incidunt, & neceſſitas vrgens diuerſarum ac variarum regionum poſtularet.

I ¶ Ex ijs,

*Præpoſiti etiam Prouinciales, I
& Rectores Collegiorum, vel 14
Præpoſiti particulares Domorũ ſuis auxilijs pluribus & paucioribus pro neceſſitate, ac momento rerum ipſis commiſſarum ſubleuari debent; ac præcipuè ad conſilium aliquos, cum quibus res grauiores, quę occurrunt, communicent (quamuis eis auditis penes Superiores ſit ſtatuendi facultas) deſignatos habeant.

I ¶ Ex ijs, quæ dicta ſunt de Generali, intelligi poterit quod Prouincialibus, et localibus, et Rectoribus Collegiorum conuenit; quod attinet ad Dei dona, quibus ornari debent ad poteſtatem, officium, et auxilia, quæ habere eos oportet, prout expreſſe dici poterit in Regulis, quæ ad Præpoſitos huiuſmodi particulares pertinent.

DECIMA

DECLA.

DE MODO, QVO CONSERVARI, & augeri totum corpus Societatis in ſuo bono ſtatu poſſit.

1 QVIA Societas, quæ mediis humanis inſtituta nõ eſt, ꝑ ea nec conſeruari nec augeri poteſt, ſed per gratiam omnipotẽtis Dei ac Domini noſtri IESV Chriſti; in eo ſolo ſpem conſtitui oportet, quòd conſeruaturus ſit, & promoturus hoc opus, quod ad obſequiũ & laudem ſuã, & auxilium animarum inchoare dignatus eſt. Et iuxta ſpem hanc primum medium & maxime cõſentaneũ orationũ & ſacrificiorũ erit, quæ hac cũ intentiõe ſancta offerri, & ſingulis hebdomadis, menſib⁹, & annis in oĩbus locis, vbi Societas reſidet, certa ordinatione inſtitui debẽt.

2 Ad conſeruationem & incrementum non ſolum corporis, id eſt eorum, quæ externa ſunt, ſed etiam ſpiritus Societatis atq; ad aſſecutionem finis, quem ſibi pręfigit, auxilii animarũ, ad vltimum & ſupernaturalem ſuum finem conſequendum, media illa, quę cum Deo inſtrumentum coniungunt, ac diſponunt, vt à diuina manu recte gubernetur, efficaciora ſunt, quàm quę illud diſponũt erga homines. Huiuſmodi eſt ꝓbitas & virt⁹, ac pręcipue charitas, & pura intentio diuini ſeruitii, & familiaritas cũ

Deo

Deo in ſpiritualibus deuotionis exercitiis,& zelus ſyncerus animarũ, ad gloriã eius,ꝗ eas creauit ac redemit, quouis alio emolumento poſthabito. Videtur itaq; in vniuerſum curãdũ eſſe, vt oẽs, qui ſe Societati addixerunt, in virtutum ſolidarum ac perfectarum,& ſpiritualium rerũ ſtudium incumbant; ac in huiuſmodi maius momentũ, quàm in doctrina, vel alijs donis naturalibus & humanis cõſtitutũ eſſe ducãt. Hæc enim interiora ſunt, ex quibus efficaciã ad exteriora ꝑmanare ad finẽ nobis ꝓpoſitũ oportet.

Hoc iacto fũdamẽto, media, illa naturalia, quę Dei ac Dñi nr̃i inſtrumentũ in proximorũ vtilitatẽ diſponũt, in vniuerſum ad cõſeruationẽ & incrementũ totius huius corporis cõferẽt: ſi tamen & addiſcãtur, & exerceãtur ſyncere ad ſolũ Dei obſequiũ; nõ vt illis fiducia noſtra innitatur, ſed potius vt diuinæ gratiæ iuxta ſũmæ prouidẽtiæ ſuæ ordinẽ ꝑ hęc cooperemur, qui ad gloriã ſuã tam dona naturalia, quæ ipſe vt Creator, quàm ſupernaturalia, quæ vt gratiæ auctor donat, vult referri. Et ideo media humana, vel ꝑ induſtriã acquiſita, ac præcipue doctrina exacta & ſolida; & modꝰ eã ꝓponẽdi populo in cõcionibꝰ, & lectionibꝰ; & forma agẽdi cũ hominibus, eoſdemq́; tractãdi diligenter curãda ſunt. 3

Iuuerit ẽt magnopere in ſuo bono ſtatu ac diſciplina Collegia conſeruare, & ad id eorum 4

ſuper-

ſuperintendentiā ꝑ illos exercere, quibus vtilitatis temporalis nihil ex eis poteſt accedere. Talis eſt Societas ꝓfeſſa, quæ in Collegijs eos inſtituendos curabit in ꝑfectione vitę, litteriſq́; Chriſtiano dignis, q talentū ad id ſortiti eſſe videbūtur. Hi enim pro ſeminario Societati ꝓfeſſæ, & eius Coadiutoribus erūt. &, ſi cū Collegijs Vniuerſitates etiā curæ Societatis cōmiſsæ fuerint, obſeruato illo modo ꝓcedendi, de quo in quarta Parte dictum eſt, ad finem eundem iuuabūt.

5 Quia Paupertas velut ꝓpugnaculū eſt Religionibus, vt eas in ſtatu ſuo & diſciplina cōſeruet, & à cōpluribꝰ hoſtibꝰ defendat (vnde ēt Dęmō enititur illud variis rōnibꝰ euertere) refert plurimū ad cōſeruationē & augumentū totius huius corporis, procul admodū oēm auaritiæ ſpeciē ablegaſſe; nullos redditus, vel poſseſsiones, vel ſtipendia ꝓ verbi Dei prædicatione, aut lectione, aut Miſſis, aut adminiſtratione ſacramentorū, aut demū rebus quibuslibet ſpiritualibus (vt eſt in ſexta Parte dictū) admittēdo, nec ad ſuā vtilitatē redditus Collegiorū applicādo.

6 Erit ēt ſummi momenti, vt perpetuo fœlix Societatis ſtatus cōſeruetur, diligentiſſime ābitionē malorū oīum in quauis Repub. vel Congregatione matrē, ſubmouere, ac aditū ad dignitatē, vel prælationem vllā directe vel indirecte quærēdā in Societate præcludere. Quod vt fiat,

omnes

oẽs Profeſſi ſe nihil vnquam ad eã obtinendã acturos, & quos agere animaduerterint, delaturos, Deo ac Dño noſtro voueant: & incapaces ac inhabiles ad prȩlationẽ quamuis habeãtur ii, de quib⁹ ꝓbari poſset, quòd eã ambiiſsent. Promittant ẽt Deo ac Dño noſtro ad nullã etiã extra Societatem prȩlationem, vel dignitatem obtinẽdã ſe quidquã acturos, nec ad ſui electionẽ ad huiuſmodi mun⁹, quoad ci⁹ fieri poterit, conſenſum prȩſtituros, ſi eius obedientia, qui ſub pœna peccati poteſt prȩcipere, eos non cõpulerit: ſed vnuſquiſq; videat qua ratione animarũ ſaluti iuxta noſtrȩ profeſſionis humilitatem & ſubmiſſionẽ inſeruire poſſit; & ne Societas his hominibus, qui ad propoſitũ ſibi finem ſunt ei neceſſarij, priuetur.

Promittat etiam Deo, quòd, ſiquando dicto modo compulſus prælationem aliquam extra Societatẽ admittet, * audiet poſtea quouis tempore Prȩpoſiti Generalis q pro tempore fuerit conſi- A

DECLARATIONES

In decimam Partem.

A ¶ Conſiderãdo, quàm inſtanter, quàmq; multis rationibus curatũ ſit, vt aliqui de noſtra Societate varios Epiſcopatus ſumerent, cumq; in multis obuiãitum ſit, nec tamẽ in Patriarchatu et Epiſcopatibus Aethiopiæ admittendis reſiſti potuerit: de hoc auxilio ad opus illud Aethiopiæ, & alia ſimilia, cum reſiſtendi modus deeſſet, cogitatum

cõſilium, vel alicuius, quem ille ſibi ad hoc ſubſtitueret; quodque, ſi ſenſerit melius eſse quod conſulitur, ſit illud executurus: Non quòd habeat qui Prælatus eſt, aliquem de Societate Superioris loco; ſed quòd ſponte in Dei cõſpectu vult ad id faciẽdũ obligari, quod ad diuinũ obſequium melius eſse intellexerit; quòdq; placeat eſse aliquẽ, qui ſibi cum charitate ac libertate christiana ad gloriam Dei & Domini noſtri id proponat.

cogitatum eſt. Nõ tamen obligatur Societas ad hoc munus ſuſcipiendum, quandocunq; alicui ex ea Epiſcopatus eſſet admittendus: Immo libera manet, ut id oneris et relinquere, & aſſumere poſſit; vbi multũ referre ad Dei obſequiũ iudicaret. Poſt emiſſam autem profeſſionem hoc votum ſimplex cum alijs, de quibus diximus, emittetur.

7 Vt perpetuo totius huius corporis bonus ſtatus conſeruetur, confert plurimum, quod in prima, ſecunda, & quinta Parte dictum eſt de turba & hominibus ad noſtrũ inſtitutum ineptis nec ad probationem quidem admittendis: &, ſi aliqui probationis tempore nõ eſse idonei inuenirentur, etiã dimittendis. Siqui vero deprauatis moribus eſsent, aut de quorum emendatione parum ſperaretur, multo minus eſsent retinendi. Minus etiã apertũ oſtiũ eſse debebit ad admittẽdos aliquos in Scholaſticos ap̃pbatos, & Coadiutores formatos, minime verò oĩum in Profeſ-

B ¶ In

in Profeſsos: Non enim alii, quàm ſpiritus & doctrinæ ſelectæ viri, & multum, diuque exercitati, & in varijs probationibus virtutis & abnegationis ſuiipſorum cum omnium ædificatione & ſatisfactione perſpecti ad profeſſionem admitti debent. Sic.n. licet multitudo augeſcat nõ imminuetur, nec debilior reddetur ſpiritus, dũ tales ſint, q in Societatis corpus cooptãtur.

Cũ bona & mala Capitis habitudo in vniuerſum corpus redũdet; ſummopere cõferet, ſi electio Præpoſiti Generalis ea ſit, quę in nona Parte deſcripta eſt. Et poſt hanc electionẽ, illa maximi erit mométi, qua inferiores Præpoſiti in Prouincijs, & Collegis, ac Domibus Societatis eligũtur. Nã fere quales hi fuerint, tales & eorũ ſubditi erũt. Refert ẽt magnopere, præter electionẽ, ſi Prępoſiti particulares in ſibi ſubditos, & Generalis in particulares, ac cõtra Societas in Generalẽ (vt in nona Parte declaratũ eſt) multũ poteſtatis habeãt; ita, vt oẽs ad bonũ oĩa poſſint; &, ſi male agerẽt, oĩno ſubiecti ſint. Refert etiã, vt Superiores Miniſtros idoneos (vt in eadẽ Parte dictũ eſt) ad ordinationẽ & executionẽ rerum, quæ ſpectant ad eorum officiũ, habeant. 8

Quod iuuat ad vnionẽ membrorũ huius Societatis inter ſe, & cũ ſuo capite, multũ etiã ad cõſeruationẽ boni ſtatus illius iuuabit; cuiuſmodi eſt in primis volũtatum vinculũ, qđ Charitas 9

ritas eſt,& mutuus amor,quẽ crebra cõmunicatio, & rerũ mutua notitia, eadẽ doctrina, & in oĩbus, quãtũ fieri poteſt, vniformitas nutriet. Sed in primis id pręſtabit obediẽtię vinculũ,qđ particulares cũ ſuis Præpoſitis,& hos ipſos ĩter ſe & cũ Prouĩcialib⁹,& vtroſq; cũ Gñrali vniet; ita, vt inter oẽs diligẽter ſubordinatio ſeruẽt.

10 Moderatio laborũ animi & corporis,& in Cõſtitutionibus, quæ ad neutrum extremum rigoris vel diſſolutionis vergant(vt ſic melius obſeruari poſſint) mediocritas conferet ad durationẽ,& totius corporis in ſuo ſtatu cõſeruationẽ.

11 Ad eũdẽ finẽ faciet,generatim curare,vt amor & charitas oĩum etiã externorũ erga Societatẽ B conſeruetur,* ſed eorum præſertim,quorũ volũtas bene aut male in nos affecta multum habet momenti, vt aditus ad diuinum obſequiũ, animarum auxilium aperiatur,vel præcludatur. In ipſa vero

B ¶ In primis cõſeruetur beneuolẽtia Sedis Apoſtolicæ,cui peculiariter inſeruire debet Societas: deinde Prĩcipũ ſecularium, et magnatũ, ac primariæ auctoritatis hominũ; quorũ fauor, aut alienatio animi multũ facit, vt oſtiũ diuino ſeruitio, et bono animarũ aperiatur, vel præcludatur. Sic itidẽ, cũ aliqui male affecti eſſe ĩtelligerẽtur, præcipue ſi homines ſint nõ uulgaris auctoritatis, orandũ eſt pro eis, vtendũq; rõnibus cõuenientibus, vt in amicitiã redeãt, uel certe aduerſarij nõ ſint: idq; nõ timore cõtradictionũ, vel, quòd aſperius quidquam no-

bis inde poſſet accidere; ſed ut per huiuſmodi hominũ beneuolẽtiã magis in rebus oĩbus Dei obſequium et gloria creſcat.

C ¶ *Ad hoc et curandum vt Domus, et Collegia in locis, vbi ſit purũ et ſalubre cœlũ, habeantur, et non in eis, qui cõtrariam habẽt proprietatẽ.*

ſa vero Societate nec ſit nec ſentiatur animorum propenſio ad partem alterutram factionis; quæ eſſet fortaſſis inter Principes vel Dominos Chriſtianos; ſed ſit potius quidam vniuerſalis amor, q̃ partes omnes (licet ſibi inuicem contrariæ ſint) in Domino noſtro amplectatur.

Iuuerit etiã moderatus & prudens vſus gratiarũ p̃ Sedẽ Apo- 12
ſtolicã cõceſſarũ, ſolius auxilii aĩarum fine ſynceriſſime nobis propoſito. Sic .n. diuina bonitas opus hoc quod cœpit, ꝓmouebit; ac bonus odor, qui veritati bonorum operum innitatur, hominum deuotionem augebit: vt & à Societate ipſi iuuari, & eandem ad propoſitum ſibi finem obſequii & gloriæ diuinę Maieſtatis iuuare curent.

* Conferet etiam, rationem habere valetudinis; vt ea in particularibus cõſeruetur, quem- C
admodum tertia in Parte dictum eſt; & vt de- 13
mum omnes obſeruationi Cõſtitutionum ſtudeant; ad quam eaſdem ſcire, ſaltem quæ ad quemlibet pertinent, neceſſe eſt. Quare legere, vel audire eaſdẽ ſingulis menſibus oportebit.

FINIS.

ſuam propoſuerit, & de primis impedimentis decenter interrogatus fuerit, & ſummam noſtri inſtituti, probationesque ac difficultates, quę in eo ſunt, intellexerit; quamuis efficaciter deſiderare videatur in Societatem admitti, vt in ea viuat &
B moriatur * (quod quidem ſi deeſſet, nemo ad primam probationem vt plurimum admitti deberet)
C * reſponſum tamen, ac ſententia vltima aliquandiu differatur; vt eo tempore res melius conſiderari, & Deo commen-

B ¶ Si aliquis ob cauſſas rationi conſonas in Domū reciperetur, qui nondum obſequio diuino ī hac Societate ſe dedicare omnino ſtatuiſſet; perinde vt hoſpes, & non ad primam vel ſecundam probationem admittetur. ſed ea in re vltra triduum, qui alijs præeſt, non facilem ſe exhibeat; nec ſine facultate Præpoſiti Generalis, vel certe Prouincialis id faciet; & difficilius, vbi Nouitij fuerint, quàm vbi non fuerint, ea facultas concedi poterit.

C ¶ Vt reſponſum & deliberatio vltima aliquandiu differatur, & diligentia ad id, vt perſpectior ille ſit, adhibeatur, in vniuerſum quidem obſeruari debet: aliquando tamen peculiares ob cauſſas (vt ſi quis videretur raris dotibus ornatus; & in periculo verſari, ne per dilationem à propoſito ſuo dimoueri, vel certe valde ſolicitari poſſet) compendio maiori, qua conuenit, diligentia adhibita, in Domum primæ probationis eſſet admittendus, vel poſt examinationem ad alia Societatis loca tranſmittendus.

non foret, ſi in Societate manerent.

In tertio gradu illi ſunt, qui votis quidem ſponte ſua ſe Deo obligauerunt, verum in Scholaſticos approbatos, vel Coadiutores Societatis formatos, exacto iam tempore probationis ſolitæ, non ſunt admiſſi.

In quarto, & qui grauiori conſideratione & cauſſa indigeant, ſunt Scholaſtici approbati.

In quinto gradu, vbi quidem maior erit difficultas, ſunt Coadiutores formati tam Spirituales quàm temporales; ſi poſt vota ſua publica, licet non ſolemnia, neceſſario dimittendi viderentur.

In quibuſdam caſibus etiam Profeſſi cuiuſcunque gradus & dignitatis in Societate ſint, dimitti poſſent; ſi retineri ſine detrimẽto illius, ac diuini obſequij non poſſe iudicaretur.

Præterea, quæ dicta ſunt: quò magis alicui Societas deberet, quòd de ipſa benemeritus eſſet, vel quo pluribus Dei donis ad eandem in diuino obſequio iuuandam præditus eſſet, eo maiori cum difficultate eſſet dimittendus: vt contra cui minus deberet Societas, quíque minus ad eandem iuuandam in diuino obſequio eſſet idoneus, facilius poſſet dimitti.

B * Præpoſitis tamen Prouincialibus amplam ſatis conferri expediet,

B ¶ Quamuis Præpoſitus Generalis in patentibus litteris ad Præpoſitos particulares miſſis ampliſſimã eis facultatem impartiat, quo magis ſubditi eoſdem venerẽtur, & humiliores ac ſubmiſſiores ſe exhibeant: nihilominus tamen per ſecretas litteras hæc poteſtas contrahi (prout conuenire videbitur) & limitari poterit.

C ¶ Quod

pediet, ac * debita ꝑportione ēt C Præpoſitis localibus, & Rectoribus, quibus videbitur eſſe conferenda; vt eo melius in toto Societatis corpore ſubordinatio ſanctæ Obediētiæ ſeruetur, quo clarius intelligent inferiores ſe à ſuis immediate Superioribus pendere, & quòd ſibi conueniat plurimum immò neceſſe ſit, in omnibus eis ſubeſſe propter Chriſtum Dominum noſtrum.

DE

C ¶ *Quod ad eos attinet, qui in prima probatione et ſecunda ſunt, nec dum votis emiſſis facultatem ad eos dimittendos habebit quicunque ad eoſdē admittendos eam habuerit: ſi tamē circunſtantiæ aliquæ non id impedirent; cuiuſmodi eſſet, ſi in Domum aut Collegium, vbi manent, à Generali vel Prouinciali Præpoſito, vel ab aliquo, cuius habenda ſit ratio, deſtinati fuiſſent, vel ſi de Societate ipſi tam benemeriti fuiſſent, vt eorum eſſet particularis ratio habenda. In his enim & ſimilibus caſibus dimitti aliquis per quemuis Præpoſitum non deberet; niſi cauſſæ admodum vrgentes & graues eſſent, ita, vt minime dubitaretur, Superiorum mentem huiuſmodi futuram eſſe.*

Qui iã votis ſe obſtrinxerunt in Domibus aut Collegijs, & Scholaſtici præterea biennio probationis exacto approbati, ſi dimittendi eſſent, Præpoſitus localis, niſi re communicata cum Prouinciali, id facere non deberet. Prouincialis autem pro modo facultatis à Generali acceptæ vel dimittere poterit, vel non poterit, quamuis Generalem non conſuluerit.

Coadiutores

FORMVLA VOTORVM SIMPLICIVM,

Quæ Profeſſi emittunt poſt profeſſionem, iuxta
Conſtitutiones; extracta eſt prima Congre
gatione generali, & recognita à tertia.

EGO. N. Profeſſus Societatis IESV, *promitto Deo* 3. C.
1 *Omnipotenti coram eius Virgine Matre, & tota curia* c. 13.
cœleſti, & corã R. Patre Præpoſito Generali, vel coram. N.
locum Generalis Præpoſiti tenẽte nunquã me acturum qua-
cunque ratione, vel conſenſurum, ut, quæ ordinata ſunt, circa
paupertatem in conſtitutionibus Societatis, immutentur: niſi
quando ex cauſſa iuſta rerum exigentium uideretur pau-
pertas reſtringenda magis.
Præterea promitto nunquã me acturum vel prætenſurũ,
2 *ne indirecte quidem, ut in aliquam prælationem, uel dignita-*
tem in Societate eligar, uel promouear.
Promitto præterea nunquã me curaturũ, prætenſurumue
3 *extra Societatem prælationẽ aliquã, vel dignitatem, nec cõ-*
ſenſurum in mei electionem quantũ in me fuerit, niſi coactus
obedientia eius, qui mihi præcipere poteſt ſub pœna peccati.
Tum, ſi quem ſciam aliquid prædictorum duorum cura-
4 *re, uel prætendere, promitto illum, remq́; totam me manife-*
ſtaturum Societati, uel Præpoſito eius.
Inſuper promitto, ſi quando acciderit, ut hac ratione in
5 *Præſidem alicuius* Eccleſiæ *promouear: pro cura, quam de*
animæ meæ ſalute, ac recta muneris mihi impoſiti adminiſtra
tione gerere debeo, me eo loco, ac numero habiturum Præpo
ſitum Societatis Generalem, ut nunquam conſilium audire
detrectẽ, quod vel ipſe per ſe, vel quiuis alius de Societate,
quem ad id ipſe ſibi ſubſtituerit, dare mihi dignabitur. Cõ-
ſilijs vero huiuſmodi ita me pariturũ ſemper eſſe, promittó,
ſi ea meliora eſſe, quàm quæ mihi in mentẽ venerint, indica
bo: oĩa intelligendo iuxta Societatis IESV *Conſtitutiones*
& Declarationes. In tali loco, tali die, menſe, & anno. &c.

Errata In Examine

pag. 3	lin. 7	*IESVS. lege,*	*IESV.*
8	2	*teneantur.*	*teneatur.*
37	11	*ali.*	*alia.*

In Conſtitutionibus.

81 E	12	*admiſsius.*	*admiſſus.*
97	19	*perculiari.*	*peculiari.*
107	23	*cauſsrum.*	*cauſsarum.*
112	3	*neceſsarium.*	*neceſſariæ.*
147 C	2	*excecutionem.*	*executionem.*
160	1	*paticularibus.*	*particularibus.*
162	2	*excutorum.*	*executorum.*
165	5	*domeſticis.*	*domeſtici.*
224	9	*actoritas.*	*auctoritas.*

1001464